MODERN KLASİKLER DİZİSİ - 175

ELIZABETH VON ARNIM

BÜYÜLÜ NİSAN

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
FİLİZ ÇAKIR

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

ELIZABETH VON ARNIM
BÜYÜLÜ NİSAN

ÖZGÜN ADI
THE ENCHANTED APRIL

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2020
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
DAMLA GÖL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
EDA OKUYUCU

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM HAZİRAN 2021, İSTANBUL

ISBN 978-625-405-461-7

BASKI: UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
Keresteciler Sitesi Fatih Caddesi Yüksek Sokak No: 11/1 Merter Güngören/İstanbul
Tel. (0212) 637 04 11 Sertifika No: 45162

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: FİLİZ ÇAKIR

1970 yılında Balıkesir'de doğdu, İstanbul'da büyüdü. Okumayı öğrendiği yaşlardan itibaren okurluk kariyerine tutkuyla devam etti. Özel sektördeki 26 yıllık iş hayatından sonra emekli olarak, uzun yıllardır hayali olan çevirmenlik çalışmalarına başladı. Çevbir'in düzenlediği Edebi Çeviri Atölyesi'ne katıldı. Klasik ve çağdaş dünya edebiyatından yaptığı çeviriler yayımlandı.

Modern
Klasikler
Dizisi - 175

Elizabeth von Arnim

Büyülü Nisan

İngilizce aslından
çeviren: Filiz Çakır

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Birinci Bölüm

Her şey bir şubat günü öğleden sonra Londra'daki bir Kadınlar Kulübü'nde –sefil bir günde ve pek de konforlu olmayan bir kulüpte– alışveriş yapmak ve kulüpte öğle yemeği yemek için Hampstead'ten gelen Bayan Wilkins'in sigara odasındaki masanın üzerinde duran *The Times*'ı alıp kayıtsız bakışlarla kişisel ilanlar köşesine göz gezdirirken şu ilanı görmesiyle başladı:

> Morsalkımları ve gün ışığını sevenlere…
>
> Akdeniz kıyısındaki, ortaçağdan kalma küçük İtalyan şatosu nisan ayı için mobilyalı olarak kiraya verilecektir. Gereken hizmetliler mevcuttur.
>
> Z, P.K. 1000, *The Times*.

Her şeyin başlangıcı bu andı ama birçok başka durumda olduğu gibi, bunu başlatan o esnada farkında değildi.

O seneki nisan ayının nasıl geçeceğinin o anda ve orada belirlendiğinden tamamen habersiz olan Bayan Wilkins, hem sinirli hem de bıkkın bir tavırla gazeteyi bıraktı ve pencereye gidip yağmurdan sırılsıklam olmuş caddeye hüzünle baktı.

Küçük olarak tanımlanmış bile olsa ortaçağ şatoları ona göre değildi. Nisanda Akdeniz kıyıları, morsalkımlar ve gün ışığı da öyle. Böyle zevkler yalnızca zenginler içindi. Yine de

ilan böyle şeyleri sevenlere hitaben yazılmıştı, yani bir şekilde ona da hitap ediyor olabilirdi çünkü bunları kesinlikle çok severdi; hiç kimsenin bilmediği kadar, hiç kimseye söylemediği kadar... Ama yoksuldu. Dünyadaki tüm varlığı, kıyafet ödeneğinden yıldan yıla dikkatle, kuruş kuruş kenara koyup biriktirdiği doksan sterlindi. Bu parayı kocasının tavsiyesi üzerine, zor günlere karşı bir güvence olması için güçlükle bir araya getirmişti. Babasının ona verdiği kıyafet ödeneği yıllık yüz sterlindi; bu yüzden de Bayan Wilkins'in kıyafetleri, kendisini tasarruf etmeye teşvik eden kocasının sade ve münasip dediği türdendi, pek kayda değer biri olmadığından ondan nadiren bahseden ahbapları da hoş göründüğünü söylerlerdi.

Avukat olan Bay Wilkins, yemekle ilgili harcamalar dışında tutumluluğu teşvik ederdi. Söz konusu yemek olunca buna tutumluluk değil, kötü ev idaresi derdi. Fakat Bayan Wilkins'in kıyafetlerini delip onları mahveden güvelere benzeyen tutumluluğu fazlasıyla över ve şöyle derdi: "Kara günün ne zaman geleceğini ve birikmiş paran olduğu için ne zaman çok memnun olacağını bilemezsin. Aslında ikimizin de memnun olacağımızı..."

Bayan Wilkins kulübün penceresinden Shaftesbury Caddesi'ne bakarken –onunki ekonomik bir kulüptü ama oturduğu Hampstead'e ve alışveriş yaptığı Shoolbred mağazasına yakın olduğu için uygundu– son derece hüzünlü bir halde bir süre öylece dikildi. Gözleriyle, acele acele koşturan şemsiyelerin ve sağa sola su sıçratan otobüslerin üzerine hiç durmadan inen son derece iğrenç, kurum yüklü yağmuru izlerken bir yandan da zihninde, nisan ayındaki Akdeniz'i, morsalkımları ve zenginlerin imrenilesi imkânlarını görüyordu. Aniden bugünün, Mellersh'in –Mellersh, Bay Wilkins oluyordu– onu hazır olması için sürekli teşvik ettiği kara gün olup olmadığını ve biriktirdiği parayı bu havadan kurtulup küçük bir ortaçağ şatosuna gitmek için

kullanmasını Tanrı'nın en başından beri istemiş olup olamayacağını merak etti. Elbette birikimlerinin bir kısmıyla; belki de yalnızca küçük bir bölümüyle. Ortaçağdan kalma olduğuna göre bu şato viran halde de olabilirdi ve viran şeyler kesinlikle ucuz olurdu. Öyle bir yerde kalmaya azıcık bile itirazı olmazdı, çünkü zaten öylece duran viran şeyler için para ödemezdiniz; tam tersine, ödemek zorunda olduğunuz parayı azalttığı için aslında onlar size ödeme yapmış olurdu. Ama bunlar ne saçma düşüncelerdi böyle...

The Times'ı elinden bırakırken hissettiği huzursuzluk ve teslimiyet karışımı duyguyu yine hissederek pencereden uzaklaştı ve yağmurluğu ile şemsiyesini alıp aşırı kalabalık otobüslerden birine epey bir mücadeleyle binerek yolunun üzerindeki Shoolbred'e gitmek ve Mellersh'in akşam yemeği için biraz dilbalığı almak –Mellersh balık konusunda seçiciydi ve somon dışında yalnızca dilbalığı severdi– niyetiyle odanın öbür ucundaki kapıya doğru yürüdü. O sırada, Hampstead'te yaşadığı ve kulübün üyesi olduğu için sima olarak tanıdığı Bayan Arbuthnot'ı fark etti. Salonun ortasında gazete ve dergilerin durduğu masada oturmuş, tüm dikkatiyle *The Times*'ın ilk sayfasını okuyordu.

Bayan Wilkins, kilisedeki çeşitli cemaatlerden birine üye olan, yoksul insanları inceleyen, sınıflandıran, ayrıştıran ve kayıt altına alan Bayan Arbuthnot'la şimdiye değin hiç konuşmamıştı; halbuki Mellersh ile birlikte dışarı çıktıklarında, Hampstead'te bol bulunan empresyonist ressamların partilerine giderlerdi. Mellersh'in, onlardan biriyle evli olan ve Heath'te yaşayan bir kız kardeşi vardı; bu akrabalık yüzünden Bayan Wilkins kendisine son derece alışılmadık gelen bir çevreye sürüklenmiş ve resim görmekten korkar olmuştu. Resimler konusunda bir şeyler söylemesi gerekir ama ne söyleyeceğini bilemezdi. "Muhteşem," diye mırıldansa da bunun yeterli olmadığını hissederdi. Gerçi kimse umursamazdı. Kimse dinlemezdi. Hiç kimse Bayan Wilkins'i

fark etmezdi. Partilerde fark edilmeyen türde insanlardandı kendisi. Tutumluluğun bulaştığı giysileri onu gerçekten görünmez yapardı, yüzü dikkat çekici değildi; sohbeti isteksiz, kendisi utangaçtı. Partilerdeki yetersizliğinin farkında olan Bayan Wilkins, bir kişinin giysileri, yüzü, sohbeti önemsenmeye değmezse ondan geriye bir şey kalır mı, diye düşünüyordu.

Üstüne üstlük sürekli Wilkins'le birlikteydi; daha içeri girdiği anda partiye ayrı bir hava katabilen o temiz tıraşlı, iyi görünümlü adamla. Wilkins çok saygıdeğer biriydi. Yaşça büyük iş arkadaşları tarafından takdir edildiği malumdu. Kız kardeşinin çevresi de ona hayrandı. Sanatçılar ve eserleri konusunda zekice düşünceleri layıkıyla dile getirirdi. Etkileyiciydi, sağduyuluydu, asla çok konuşmazdı veya tam tersi, asla gerekenden az konuşmazdı. Söylediği her şeyin bir kopyasını saklıyormuş gibi bir etki uyandırırdı ve besbelli o kadar güvenilirdi ki, bu partilerde tanıştığı insanlar çoğu kez kendi avukatlarından hoşnutsuz hale gelir ve huzursuz bir dönemden sonra kendilerini kurtarıp Wilkins'e giderlerdi.

Haliyle Bayan Wilkins hiç akla gelmezdi. "Onun evde kalması gerek," demişti Wilkins'in kız kardeşi yargılayıcı, sindirici ve dediğim dedik tavırlarıyla. Fakat Wilkins karısını evde bırakamazdı. Kendisi bir aile avukatıydı, onun gibilerin eşleri olur ve onları sergilerlerdi. O da karısıyla hafta içleri partilere, pazar günleri de kiliseye giderdi. Hâlâ gayet genç olduğundan –otuz dokuz yaşındaydı– ve müşterilerinin arasındaki yaşlı hanım sayısını yeterli bulmadığı için hırs yaptığından kiliseye gitmemeyi göze alamıyordu; işte Bayan Wilkins, karşılıklı hiç konuşmamış olsalar da Bayan Arbuthnot'la böyle tanış olmuştu.

Bayan Arbuthnot'ın yoksul çocukları önüne katıp kilise sıralarına oturttuğunu görürdü. Pazar Okulu'ndan çıkan kafilenin başına geçmiş halde, koronun başlamasından tamı tamına beş dakika önce gelir ve kızlarla oğlanları onlara ay-

rılmış sıralara düzgünce sokup açılış duası için o küçücük dizlerinin üzerine çökmelerini sağlar, orgun sesi yankılanmaya başlayınca papazlar açılan kutsal kapıdan ellerinde sunmaya hazır oldukları dua ve emirlerle ortaya çıkarken çocukları yeniden ayağa kaldırırdı. Kadının hüzünlü bir yüzü vardı, yine de becerikli olduğu belliydi. Bu bileşim Bayan Wilkins'in merakını uyandırırdı; çünkü Mellersh ona, yalnızca pisibalığı alıp gelebildiği günlerde, bir kişi becerikliyse canının sıkkın olamayacağını, insan işini düzgün yaparsa kendiliğinden neşeli ve canlı bir hale geleceğini söylemişti.

Bayan Arbuthnot'ın hiç neşeli ve canlı bir hali yoktu, gerçi Pazar Okulu'ndaki çocuklarla ilgilenme tarzı mekanikleşmiş gibiydi ama Bayan Wilkins kulüpte arkasını dönüp onu gördüğünde tavırları kesinlikle mekanik değildi; sabit bir şekilde *The Times*'ın ilk sayfasının bir bölümüne bakıyor, gazeteyi hiç kıpırdatmıyor, gözlerini kırpmıyordu. Öylece gözlerini dikmiş bakıyordu ve yüzü, her zaman olduğu gibi, sabırlı ve hayal kırıklığına uğramış Meryem Ana'nın yüzü gibiydi.

Neden itaat ettiğine kendisinin de şaşırdığı bir dürtüye kapılan utangaç ve çekingen Bayan Wilkins, niyetlendiği gibi vestiyere ve oradan da Mellersh'in balığını almak için Shoolbred'e gitmek yerine masanın önünde durdu ve hayatında tek kelime bile konuşmadığı Bayan Arbuthnot'ın tam karşısına oturdu.

Şu uzun, dar yemekhane masalarından biriydi, yani birbirlerine çok yakındılar. Buna rağmen Bayan Arbuthnot başını kaldırıp bakmadı. Hayallere dalmış gibi görünen gözleriyle *The Times*'ın tek bir noktasına bakmaya devam etti.

Bayan Wilkins konuşmak için cesaretini toplamaya çalışırken bir süre onu izledi. O ilanı görüp görmediğini sormak istiyordu. Neden bunu sormak istediğini bilmiyordu ama istiyordu işte. Onunla konuşamamak ne kadar aptalcaydı. Çok nazik görünüyordu. Çok mutsuz görünüyordu. İki mutsuz

insan yaşamak denilen bu tozlu yolda birbirlerini ferahlatabilmek için neden birazcık konuşamayacak; ne hissettikleri, nelerden hoşlandıkları, hâlâ neler umut ettikleri hakkında gerçek, doğal bir konuşma yapamayacaktı ki? Ayrıca Bayan Arbuthnot'ın da aynı ilanı okuduğunu düşünmeden edemiyordu. Gözleri gazetenin tam o bölümüne dikilmişti. Acaba o da küçük, sıcak taşlara usulca vuran denizi, ışığı, kokuları, renkleri hayal ediyor muydu? Shaftesbury Caddesi'nin, ıslak otobüslerin, Shoolbred'in balık reyonunun, Hampstead'e giden metronun, akşam yemeğinin, yarının, öbür günün ve her biri birbirinin aynısı olan tüm o günlerin yerine renk, koku, ışık, deniz...

Bayan Wilkins aniden kendini masanın üzerinden ona doğru eğilirken buldu. "Ortaçağ şatosu ve morsalkımlarla ilgili ilanı mı okuyorsunuz?" diye soran kendi sesini duydu.

Bayan Arbuthnot doğal olarak şaşırmıştı ama şaşkınlığı, kendisinin bu soruyu sorabilmesine şaşıran Bayan Wilkins'in duyduğu şaşkınlığın yarısı kadar bile değildi.

Onun kim olduğunu çıkaramayan Bayan Arbuthnot karşısında oturan, küçük çilli bir yüzü ve yağmurlu hava yüzünden yamulmuş şapkanın altında neredeyse kaybolmuş kocaman gri gözleri olan kılıksız, ince uzun, gevşekçe bir araya gelmiş gibi görünen figüre gözlerini çevirdi, cevap vermeden bir an ona baktı. Ortaçağ şatosu ve morsalkım ilanını okuyordu, daha doğrusu on dakika önce okumuştu ve o zamandan beri hayallerin içinde kaybolmuş haldeydi; ışığın, renklerin, kokuların, sıcak taşların arasına usulca vuran denizin...

"Neden soruyorsunuz?" dedi kadın ağırbaşlı bir ifadeyle, yoksulların yanında edindiği deneyim onu ağırbaşlı ve sabırlı bir hale getirmişti.

Bayan Wilkins aşırı utanmış ve korkmuş görünerek kızardı. "Ah, sadece o ilanı ben de gördüm ve düşündüm ki belki... Bir şeyler düşündüm işte," dedi kekeleyerek.

Bunun üzerine, zihni sürekli insanları listeleme ve bölümlere ayırma eğiliminde olan Bayan Arbuthnot, Bayan Wilkins'e bakarken alışkanlıkla onu da sınıflandırmak zorunda olduğunu hissetti ve kadını hangi başlığın altına koymasının en uygunu olacağını düşündü.

Bayan Wilkins, tüm utangaç insanlar gibi, bir kez konuşmaya başlayınca, "Ayrıca sizi sima olarak tanıyorum," diye devam etti. Son söyledikleri kendi kulağına gelince konuşmaktan iyiden iyiye korkarak bir hamle daha yaptı. "Her pazar... sizi her pazar kilisede görüyorum."

"Kilisede mi?" diye tekrar etti Bayan Arbuthnot.

"Ayrıca çok muhteşem görünüyor... yani morsalkımlar hakkındaki şu ilan... ve..."

En az otuz yaşında olması gereken Bayan Wilkins, cümlesini yarıda bırakarak sakar ve utanmış bir okul çocuğu gibi sandalyesinde kıpırdandı.

"Son derece muhteşem görünüyor," diye devam etti patlarcasına, "ve bugün öyle berbat bir gün ki..."

Sonra Bayan Arbuthnot'a hapsedilmiş bir köpeğin bakışlarıyla bakarak oturdu.

Tüm hayatı başkalarına yardım etmek ve onların yüreklerine su serpmekle geçmiş olan Bayan Arbuthnot, "Bu zavallı şeyin nasihate ihtiyacı var," diye düşündü.

Böylece gereken nasihati sabırla vermek üzere kendini hazırladı.

"Beni kilisede gördüyseniz," dedi nazikçe ve dikkatle, "sanırım siz de Hampstead'te yaşıyorsunuz?"

"Evet," dedi Bayan Wilkins. Söylediğini tekrar ederken ince boynunun üzerindeki başı, sanki Hampstead'i hatırlamak ona ağır gelmiş gibi hafifçe sarktı. "Evet."

Bir nasihat vermek gerektiğinde doğal olarak önce gerçekleri öğrenmekle işe başlayan Bayan Arbuthnot, "Neresinde?" diye sordu.

Fakat Bayan Wilkins, sanki bu basılı kelimelerin kendisi bile çok değerliymiş gibi elini hafifçe ve özenle *The Times*'ta ilanın olduğu bölüme koyarak, "Belki de bu yüzden bu kadar muhteşem görünüyordur," dedi sadece.

"Hayır... bence her halükârda muhteşem bir şey," dedi Bayan Arbuthnot, gerçekleri unutup hafifçe iç geçirerek.

"Öyleyse o ilanı okuyordunuz?"

"Evet," dedi Bayan Arbuthnot, hülyalı bakışlarla.

"Muhteşem olmaz mıydı?" diye mırıldandı Bayan Wilkins.

"Muhteşem olurdu," dedi Bayan Arbuthnot. Işıldayan yüzü tekrar sabırlı bir ifadeye bürünmüştü. "Hem de çok," diye ekledi. "Ama insanın böyle şeyler düşünüp zamanını boşa harcamasının bir anlamı yok."

Bayan Wilkins'in hızlı, şaşırtıcı cevabı, "Ah, aslında var," oldu. Şaşırtıcıydı çünkü diğer özelliklerine –sıradan paltosuna ve eteğine, yamulmuş şapkasına, dağınık saç tutamlarına– bakınca hiç ona uygun bir cevap değildi. "Yalnızca bunları, Hampstead'ten bu kadar farklı bir yeri düşünmek bile başlı başına yeterli ve bazen inanıyorum ki –gerçekten inanıyorum– insan yeterince düşünürse bir şeyler elde edebilir."

Bayan Arbuthnot onu sabırla gözlemledi. Onu hangi kategoriye koyması gerekiyordu?

"Belki," dedi, birazcık öne eğilerek, "bana isminizi söylersiniz. Eğer arkadaş olacaksak," –ağırbaşlı bir tavırla gülümsedi– "ki öyle olacağımızı ümit ediyorum, en başından başlasak iyi olur."

"Ah, tabii... Ne kadar naziksiniz. Ben Bayan Wilkins," dedi Bayan Wilkins. Bayan Arbuthnot hiçbir şey söylemeyince biraz kızararak, "Size bir şey çağrıştırmasını beklemiyorum," diye ekledi. "Bazen sanki... sanki bana da bir şey çağrıştırmıyormuş gibi geliyor. Ama," –yardım ararcasına etrafına bakındı– "adım Bayan Wilkins."

İsmini sevmezdi. Kaba, küçük bir isim olduğunu ve küçük bir köpeğin yukarı kıvrılan kuyruğuna benzer şekilde gülünç bir kıvrımla bittiğini düşünürdü. Ama ismi buydu işte. Bu konuda yapılabilecek bir şey yoktu. Wilkins'ti ve Wilkins olarak kalacaktı. Kocası kendini tanıtırken daima Bayan Mellersh-Wilkins olarak tanıtmasını söylese de bunu yalnızca kocası işitme mesafesinde olduğunda yapardı; çünkü Mellersh'in Wilkins'i daha beter hale getirdiğini düşünürdü, bir villanın kapısına "Chatsworth"* yazmanın o villaya haddinden fazla dikkat çekmesi gibi Mellersh'i eklemek de Wilkins'e dikkat çekiyordu.

Kocası Mellersh'i eklemesini ilk önerdiğinde Bayan Wilkins yukarıdaki sebepten dolayı itiraz etmiş ve kocası bir süre bekledikten sonra –Mellersh görüşünü belirtirken, muhtemelen söyleyeceklerini dikkatle ölçüp tarttığı bir bekleme süresinden önce konuşmayacak kadar ihtiyatlıydı– epey hoşnutsuz bir şekilde, "Ama ben villa değilim," demiş ve belki de yüzüncü defa, bir budalayla evlenmemiş olduğunu ümit eden bir bakışla karısına bakmıştı.

Elbette villa değildi, Bayan Wilkins ona güvence verdi; öyle olduğunu hiç düşünmemişti, öyle bir şey kastetmiş değildi. Yalnızca düşünmüştü ki...

Bayan Wilkins açıkladıkça Mellersh'in artık aşina olduğu o ümidi daha da kuvvetlendi, çünkü o sırada tam iki yıldır kocalık yapıyordu ve evet, bir budalayla evlenmiş olmasının imkânı yoktu. Uzun bir tartışma yaşadılar, tabii buna tartışma denirse; bir tarafta vakur bir sessizlik, diğer taraftaysa Bay Wilkins'in villa olduğunu ima etmek gibi bir niyeti olmadığını söyleyen Bayan Wilkins'in içten özürleri vardı.

Kavga nihayet bittiğinde --çok uzun sürmüştü– "Sanırım," diye düşünmüştü Bayan Wilkins, "iki yıl boyunca tek bir gün bile birbirinden ayrılmayan herkes tartışabilir. İkimizin de tatile ihtiyacı var."

---

* İngiltere'nin Derbyshire bölgesinde Devonshire dükü ve düşesinin yaşadığı görkemli malikâne. (e.n.)

Bayan Wilkins kendisini biraz daha iyi tanıtmak istediğinden "Kocam avukattır," diyerek Bayan Arbuthnot'la konuşmaya devam etti. "Kendisi..." Mellersh'i tanımlayacak bir şeyler düşündü ve buldu: "Kendisi çok yakışıklıdır."

"Öyleyse," dedi Bayan Arbuthnot nazikçe, "sizin için büyük bir mutluluk olmalı."

"Neden?" diye sordu Bayan Wilkins.

Yoksullarla sürekli yaptığı konuşmalarda, söylediği her şeyin sorgulanmadan kabul edilmesine alışkın olan Bayan Arbuthnot biraz şaşırarak, "Çünkü," dedi, "güzellik ve yakışıklılık Tanrı vergisi bir hediyedir ve eğer uygun şekilde kullanılırsa..."

Sesi canlılığını yitirdi ve sustu. Bayan Wilkins'in iri, gri gözleri kendisine dikilmişti ve Bayan Arbuthnot aniden, belki de izah etme alışkanlığı geliştirmeye başladığını ve karşısında ona katılmaktan başka bir şey yapmadan dinleyen biri varken çocuk bakıcılarının yaptığı gibi söylediklerini izah ettiğini, karşıdaki kişinin söze girmek isteyip istemediğini bilmemenin, aslında onun insafına kalmış olmanın korkutucu olduğunu düşündü.

Ama Bayan Wilkins onu dinlemiyordu; çünkü tam o sırada, ne kadar tuhaf olsa da, zihninde bir görüntü belirmişti ve o görüntüde ne olduğunu bilmediği bir ağacın dallarına dolanmış büyük bir morsalkımın altında oturan iki kişi vardı ve o kişilerin kendisi ile Bayan Arbuthnot olduğunu gördü, bunu gerçekten gördü. Arkalarında, parlak güneşin altında, eski gri duvarlar –o ortaçağ şatosu– vardı; gördü, oradaydılar...

Bu yüzden gözlerini dikip Bayan Arbuthnot'a bakıyor ama söylediklerinin tek kelimesini bile duymuyordu. Bayan Arbuthnot da ona baktı; gördüklerinin heyecanıyla, ani bir rüzgârla çalkalanan deniz gibi ışıltılı ve titrek görünen Bayan Wilkins'in yüzündeki ifadeye tutulup kalmıştı. O an bir partide olsaydı, Bayan Wilkins dikkatleri üzerine çekebilirdi.

Öylece birbirlerine baktılar; Bayan Arbuthnot şaşkın, sorgulayarak, Bayan Wilkins ise aydınlanma yaşayan birinin gözleriyle. Elbette. İşte böyle yapılabilirdi. Kendisi, tek başına bunu maddi olarak karşılayamazdı ve karşılayabilse bile oraya tek başına gidemezdi; ama Bayan Arbuthnot'la birlikte...

Masaya doğru eğilip, "Neden bu işi ayarlamıyoruz?" diye fısıldadı.

Bayan Arbuthnot iyice şaşırdı. "Ayarlamak?" diye tekrar etti.

"Evet," dedi Bayan Wilkins, sanki birilerinin kulak misafiri olmasından korkar gibiydi. "Burada oturup 'Ay ne kadar güzel,' deyip sonra parmağımızı kıpırdatmadan Hampstead'e dönerek her zamanki gibi eve gidip yıllardır yaptığımız ve yıllar boyunca yapacağımız gibi akşam yemeğini ve balığı hazırlamayalım. Aslında," dedi Bayan Wilkins, saçlarının dibine kadar kızarmıştı çünkü işittiği sözler, ağzından dökülenler onu korkutuyordu ama yine de duramadı, "bunun bir sonu yok. Bir sonu olmayacak. Bu yüzden bir mola olmalı, kısa bir ara olmalı... herkesin iyiliği için. Yani uzaklaşmak ve azıcık mutlu olmak aslında bencillik olmaz, çünkü çok daha iyi bir halde geri döneriz. Yani, bir yerden sonra herkesin tatile ihtiyacı vardır."

"Ama... ayarlamakla ne demek istediniz?" diye sordu Bayan Arbuthnot.

"Tutmak," dedi Bayan Wilkins.

"Tutmak mı?"

"Kiralamak. Yer ayırtmak."

"Ama... siz ve ben mi yani?"

"Evet. İkimiz. Paylaşalım. Böylece sadece yarı parasına mal olur ve siz de... Siz de bunu benim kadar istiyormuş gibi –sanki dinlenmeniz gerekiyormuş gibi– sizi mutlu edecek bir şeye ihtiyacınız varmış gibi görünüyorsunuz."

"Şey, ama birbirimizi tanımıyoruz."

"Evet ama bir aylığına oraya gidersek birbirimizi ne kadar iyi tanıyacağımızı bir düşünün! Ayrıca kötü günler için para biriktirmiştim, sanıyorum siz de öyle yapmışsınızdır. İşte, baksanıza dışarı, ne kadar kötü bir gün!"

"Dengesiz," diye düşündü Bayan Arbuthnot; yine de tuhaf bir heyecan hissetti.

"Düşünsenize, koca bir ay boyunca her şeyden uzaklaşıp cennete gittiğinizi..."

"Böyle şeyler söylememesi gerekir," diye düşündü Bayan Arbuthnot. "Bölge papazı burada olsa..." Yine de tuhaf bir heyecan hissetti. Dinlenmek, bir ara vermek gerçekten de harika olurdu.

Fakat alışkanlıkla yine kendini topladı; yıllardır yoksullarla yaptığı konuşmalar sonucu edindiği, izah eden kişi olmanın kendini beğenmiş ve halden anlar havasıyla, "Fakat, bilirsiniz, cennet başka bir yerde değildir. Burada ve şu andadır. Bize böyle söylendi," dedi.

İyice ciddileşti, tıpkı yoksulların aydınlanmasına yardım etmek için sabırla uğraştığı zamanlarda olduğu gibi. "Cennet içimizde," dedi nazik ve alçak bir sesle. "Bize en yüksek makam tarafından söylendi bu. Benzer yönler hakkındaki dizeleri* bilirsiniz, değil mi..."

"Ah evet, bilirim," diye sabırsızca araya girdi Bayan Wilkins.

Cümlelerini bitirmeye alışkın olan Bayan Arbuthnot, "Cennetin ve evin benzer yönleri," diye devam etti. "Cennet kendi evimizdir."

"Değildir," dedi Bayan Wilkins, yine şaşırtıcı bir şekilde.

Bayan Arbuthnot afalladı. Sonra nazikçe devam etti. "Ah, evet öyledir. Eğer öyle olmasını seçersek, eğer öyle olmasını sağlarsak, oradadır."

---

* William Wordsworth'ün "To the Skylark" adlı şiirinden. Tarlakuşu hem cennetin (göğün) hem de evin (yeryüzünün) benzer yönlerini görür ve sahiplenir. (e.n.)

"Seçtim, sağlamaya da çalıştım ama orada değil," dedi Bayan Wilkins.

O zaman Bayan Arbuthnot sessiz kaldı, çünkü onun da ev konusunda bazen şüpheye düştüğü olurdu. Oturup huzursuzca Bayan Wilkins'e baktı, onu sınıflandırma ihtiyacı giderek artıyordu. Bayan Wilkins'i bir sınıflandırabilse, onu uygun başlığın altına güvenle bir koyabilse, tuhaf şekilde bir tarafa doğru kaymış gibi görünen dengesini tekrar bulduğunu hissedebilirdi. Kendisi de yıllardır tatil yapmadığı için ilanı gördüğünde hayallere dalmıştı ve Bayan Wilkins'in bu konudaki heyecanı bulaşıcıydı; onun hızlı, tuhaf konuşmasını dinleyip ışıl ışıl parlayan yüzünü izledikçe sanki uykudan uyanıyormuş gibi bir hisse kapılıyordu.

Belli ki Bayan Wilkins dengesizdi ama Bayan Arbuthnot daha önce de dengesizlerle karşılaşmıştı –aslında onlarla sürekli karşılaşırdı– ve onların kendi tutarlılığına hiç etkisi olmamıştı. Oysa bu seferki kendini epey kararsız hissetmesine, epey kapılıp gitmesine, Tanrı, Koca, Ev ve Görev konularındaki mihenk noktalarından uzaklaşmasına –Bayan Wilkins'in, Bay Wilkins'in de gelmesini istediğini sanmıyordu– sebep oluyor ve yalnızca bir kez olsun mutlu olmanin hem iyi hem de hoş bir şey olduğuna inanmasını sağlıyordu. Halbuki öyle değildi; kesinlikle öyle değildi elbette. Ayrıca postanedeki Tasarruf Bankası hesabında biriktirdiği bir kara gün parası vardı, fakat parayı çekip kendi zevkine harcayacak kadar görevini unutabileceğini düşünmek kesinlikle gülünçtü. Elbette yapamazdı, böyle bir şey yapar mıydı hiç? Kesinlikle mümkün değildi, yoksulları, sefaleti ve hastalığı böyle tamamen unutabilir miydi? Bir İtalya seyahati hiç kuşkusuz enfes olurdu ama insanın hoşuna gidecek bir sürü enfes şey vardı ve insana bunları yapmak yerine birine yardım etmekten başka ne metanet kazandırabilirdi?

Bayan Arbuthnot'ın değişmez mihenk noktaları hayatın dört büyük gerçeğiydi: Tanrı, Koca, Ev, Görev. Yıllar önce,

ıstırap dolu bir dönemden sonra bu gerçeklerin üzerine yatıp başını bir yastık gibi bunlara dayamıştı ve böyle son derece basit ve külfetsiz bir halden uyandırılmaktan çok korkuyordu. Bayan Wilkins'i bir başlık altına koymak için hevesi bu yüzdendi ve bu şekilde kendi zihnini aydınlatıp sağlamlaştırabilecekti; orada öylece oturup söylediği son şeyden sonra huzursuzca Bayan Wilkins'e bakarken ve kendisini giderek daha dengesiz ve etki altına girmiş gibi hissederken, Bayan Wilkins'i toplantılarda papazın söylediği gibi geçici olarak Sinir Bozukluğu başlığının altına koymaya karar verdi. Kadının, Delilik'e gidiş yolunda yalnızca bir bekleme salonu olan Histeri kategorisine girmesi de mümkündü ama Bayan Arbuthnot insanları nihai kategorilerine yerleştirmeden önce acele etmemeyi öğrenmişti. Birden fazla durumda hata yaptığını, onları oradan çıkarmanın ne kadar zor olduğunu ve büyük bir vicdan azabının altında nasıl ezildiğini dehşetle fark etmişti.

Evet. Sinir Bozukluğu. Muhtemelen başkaları için bir şeyler yapabildiği düzenli bir işi yok, diye düşündü Bayan Arbuthnot; onu kendi içinden çıkaracak bir işi yok. Dümensiz olduğu açıkça belliydi; rüzgârın götürdüğü yere gittiği, dürtülerine uyduğu. Sinir Bozukluğu kategorisine uygun olduğu hemen hemen kesindi veya kimse kadına yardım etmezse kısa süre sonra uygun olacaktı. Zavallı küçük şey, diye düşündü Bayan Arbuthnot; kendi dengesi merhametle el ele vermiş geri dönüyordu ve masa yüzünden Bayan Wilkins'in ne kadar uzun olduğunu göremiyordu. Tüm görebildiği kadının küçük, hevesli, utangaç yüzü, incecik omuzları ve kendisini mutlu edeceğine emin olduğu şey sayesinde çocuksu bir hevesle parlayan gözleriydi. Hayır, böyle şeyler, böyle gelip geçici şeyler insanları mutlu etmezdi. Bayan Arbuthnot, Frederick'le –Frederick onun kocasıydı ve onunla yirmisinde evlenmişti, şimdiyse otuz üçündeydi– yaşadığı uzun yıllarda gerçek mutluluğun nerede bulunabileceğini öğrenmişti.

Mutluluğun gün gün, saat saat başkaları için yaşamakla bulunabileceğini artık biliyordu; ancak ve ancak Tanrı'nın ayağının dibinde bulunabilirdi. Hüsranlarını ve kırılan heveslerini tekrar tekrar oraya götürüp avuntu bulmamış mıydı?

Frederick, karısı erkenden Tanrı'nın yolunu tutan bir kocaydı. Kocanın yanıyla Tanrı'nın ayakları dibinde olmak arasında kısa ama acı dolu bir adım vardı. Geçmişe baktığında Bayan Arbuthnot'a kısaymış gibi geliyordu ama aslında evliliklerinin ilk yılı boyunca sürmüştü ve yolun her milimi mücadeleyle geçmişti; o zamanlar, yolun her miliminin kendi kanıyla lekelendiğini hissetmişti. Bunların hepsi artık bitmişti. Huzuru uzun zaman önce bulmuştu. Ve Frederick, tutkuyla sevdiği güveyi, taptığı genç kocası, Bayan Arbuthnot'ın görev ve tahammül listesinde Tanrı'dan sonra ikinci sıraya düşmüştü. Orada, önem derecesinde ikinci sırada, karısının dualarıyla kanı çekilmiş gibi asılı kalmıştı. Bayan Arbuthnot yıllar boyunca yalnızca mutluluğu unutarak mutlu olabilmişti. Öyle kalmak istiyordu. Ona güzel şeyleri hatırlatan, tekrar özlem ve arzu duymasına neden olabilecek her şeyi dışarıda bırakmak istiyordu.

"Sizinle arkadaş olmayı çok isterim," dedi coşkuyla. "Beni görmeye gelmez misiniz veya ara sıra ben sizi görmeye gelsem? Ne zaman biriyle konuşmak isterseniz. Size adresimi vereceğim," –çantasında bir şeyler arandı– "böylece unutmazsınız." Sonra bir kartvizit buldu ve ona uzattı.

Bayan Wilkins kartviziti görmezden geldi.

"Çok tuhaf," dedi Bayan Wilkins, sanki kadını hiç duymamış gibi, "ama ikimizi –sizi ve kendimi– önümüzdeki nisanda o ortaçağ şatosunda gördüm."

Bayan Arbuthnot tedirginlikle doldu. "Öyle mi?" dedi, parlayan gri gözlerin hayalperest bakışları altında dengede kalabilmek için çaba harcıyordu. "Gördünüz mü?"

"Bir şeyleri gerçekleşmeden önce, bir anlık hayal gibi gördüğünüz olmadı mı hiç?" diye sordu Bayan Wilkins.

"Asla," dedi Bayan Arbuthnot.

Gülümsemeye çalıştı; yoksulların önyargılı ve noksan bakış açılarını dinlerken mecburen takındığı anlayışlı ama bilgece ve hoşgörülü gülümsemesiyle gülümsemeye çalıştı. Başaramadı. Gülümseme titreyen dudaklarından uçup gitti.

"Elbette," dedi, sanki papazın ve Tasarruf Bankası'nın gizlice onu dinlediğinden korkarmış gibi alçak sesle, "çok güzel olurdu... çok güzel."

"Yanlış bir şey olsa bile," dedi Bayan Wilkins, "yalnızca bir aylığına olurdu."

"Bu..." diye başladı Bayan Arbuthnot, böyle bir bakış açısının kınanacak bir şey olduğunu söylemek üzere olduğu belliydi ama cümlesini bitirmeden Bayan Wilkins onu durdurdu.

"Zaten," dedi Bayan Wilkins onu susturarak, "uzun süre boyunca, ta ki insan perişan oluncaya kadar iyi biri olmaya çalışmanın yanlış olduğundan eminim. Sizin de yıllardır iyi bir insan olduğunuzu görebiliyorum çünkü çok mutsuz görünüyorsunuz," –Bayan Arbuthnot itiraz etmek için ağzını açtı– "ve ben... ben görevlerimden başka, yani diğer insanlar için bir şeyler yapmaktan başka bir şey yapmadım, ta genç kızlığımdan beri ve hiç kimsenin beni birazcık –birazcık– bile sevdiğine inanmıyorum ve başka bir şeyin özlemini çekiyorum... başka bir şeyin özlemini..."

Ağlayacak mıydı? Bayan Arbuthnot son derece huzursuz oldu ve etkilendi. Kendisi de ağlamasaydı bari. Burada olmazdı. Bu dost olmayan salonda, gelip giden yabancıların arasında.

Fakat Bayan Wilkins cebinden bir türlü çıkaramadığı bir mendili heyecanla çekiştirdikten sonra, anlaşılan yalnızca burnunu silmek için gösterdiği bu çabada başarılı oldu ve sonra gözlerini bir iki defa hızla kırpıştırıp Bayan Arbuthnot'a biraz saygılı, biraz özür dolu bir gerginlikle bakarak gülümsedi.

"İnanır mısınız," diye fısıldadı, dudaklarının titremesini engellemeye çalışıyordu, kendinden çok utandığı belliydi, "hayatımda hiç kimseyle bu şekilde konuşmamıştım. Bana ne olduğunu anlamıyorum, gerçekten bilemiyorum."

"İlan yüzünden," dedi Bayan Arbuthnot, ağırbaşlı bir ifadeyle başını sallayarak.

"Evet," dedi Bayan Wilkins, gözlerini kaçamak bir tavırla kurulayarak, "ve ikimiz de çok..." –burnunu tekrar sildi– "mutsuz olduğumuz için."

İkinci Bölüm

Elbette Bayan Arbuthnot mutsuz değildi –"Nasıl mutsuz olabilirim," diye sordu kendine, "Tanrı beni gözetirken?"– ama o an için itiraz etmedi, çünkü hemcinsinin acilen yardıma ihtiyacı olduğuna ikna olmuştu; üstelik bu sefer sadece ayakkabı, battaniye ve sağlık malzemeleri değil, anlayış göstermek, tam olarak doğru kelimeleri bulmak gibi daha hassas bir yardım söz konusuydu.

Bu tam olarak doğru kelimeler, birazdan keşfedeceği gibi başkaları için yaşamak, dua etmek ve kendini koşulsuzca Tanrı'nın ellerine bırakmaktaki huzur konusunda söylediği çeşitli kelimeler değildi; tüm bunların karşılığında Bayan Wilkins'in de ipe sapa gelmez ama yine de, en azından o an için, daha fazla vakit bulana kadar cevap vermenin güç olduğu başka kelimeleri vardı. Tam olarak doğru kelimeler, ilana cevap vermenin bir zararı olmayacağını ima edenlerdi. Tarafsız. Sadece soruşturmak için. Üstelik bu ima konusunda Bayan Arbuthnot'ı rahatsız eden, bunu yalnızca Bayan Wilkins'i rahatlatmak için yapmamasıydı; şu ortaçağ şatosuna duyduğu tuhaf arzu nedeniyle yapıyordu.

Bu, son derece huzursuz ediciydi. Kendisi yönlendirmeye, yol göstermeye, destek olmaya –Frederick hariç; Frederick'i Tanrı'ya havale etmeyi uzun süre önce öğrenmişti– alışkındı ama şu an yönlendiriliyor, etki altında kalıyor ve yalnızca

bir ilan yüzünden, dengesiz bir yabancı tarafından ayakları yerden kesiliyordu. Kesinlikle huzursuz ediciydi. Yıllardır böyle bir arzunun kalbine girmesine izin vermediği halde, birdenbire kendi kendini şımartmak anlamına gelen bir şeye özlem duymasını anlamakta zorlanıyordu.

"Sadece sormanın bir zararı olmaz," dedi alçak sesle, sanki bölge papazı, Tasarruf Bankası ve onu bekleyen, ona bağımlı yoksullar da dinleyip ayıplıyorlarmış gibi.

"Herhangi bir söz vermeye de gerek yok," dedi Bayan Wilkins, aynı şekilde alçak sesle konuştu ama sesi titriyordu.

Aynı anda ayağa kalkıp –Bayan Wilkins'in ne kadar uzun boylu olduğunu görünce Bayan Arbuthnot şaşkınlığa kapıldı– yazı masalarından birine gittiler ve Bayan Arbuthnot "Z, P.K. 1000, *The Times*" adresine yazıp ayrıntıları sordu. Tüm ayrıntıları sordu ama aslında tek öğrenmek istedikleri, şatonun kirasıydı. İkisi de mektubu yazanın ve işin ticari kısmını yürütenin Bayan Arbuthnot olması gerektiğini hissetti. Sadece düzenli ve becerikli olmaya alışkın olduğundan değil, aynı zamanda yaşça daha büyük ve kesinlikle daha soğukkanlı olduğundan. Bayan Wilkins'in bu konuda hiçbir şüphesi yoktu; Bayan Arbuthnot'ın saçlarını ayırma tarzı, yalnızca bilgeliğin verebileceği büyük bir soğukkanlılığı işaret ediyordu.

Fakat daha bilgili, yaşça daha büyük ve daha soğukkanlı olsa da, Bayan Arbuthnot eyleme geçenin yeni arkadaşı olduğunu düşünüyordu. Tutarsız biriydi ama harekete geçmişti. Yardıma ihtiyacı olmasından ayrı olarak, insanı altüst eden türde bir karakteri olduğu belliydi. Tuhaf bir etkileme gücü vardı. İnsanı yönlendiriyordu. Ayrıca onun dengesiz zihni acele hükümlere –tabii ki yanlış sonuçlara; mesela Bayan Arbuthnot'ın mutsuz olduğu hükmüne– varıyordu, kadının böyle acele hüküm vermesi endişe vericiydi.

Yine de kadın nasıl biri olursa olsun, ne tür bir dengesizliği olursa olsun, Bayan Arbuthnot onun heyecanını ve

arzusunu paylaştığını anladı. Mektup koridordaki posta kutusuna atılıp artık vazgeçme imkânı kalmadığında, hem kendisi hem de Bayan Wilkins aynı suçluluk duygusunu hissediyordu.

"Bu sadece," dedi Bayan Wilkins fısıltıyla, posta kutusundan uzaklaşırlarken, "hayatımız boyunca nasıl da kusursuzca iyi olduğumuzu gösteriyor. İlk defa kocalarımızdan habersiz bir şey yapıyoruz ve kendimizi suçlu hissediyoruz."

"Maalesef ben kusursuzca iyi olduğumu söyleyemem," diye nazikçe itiraz etti Bayan Arbuthnot. Acele hükme varmanın bu yeni ve başarılı örneğiyle biraz huzursuz olmuştu, çünkü kendini suçlu hissetmesi konusunda tek kelime bile etmemişti.

"Ah, ama öyle olduğunuza eminim –iyi biri olduğunuzu görüyorum– ve bu yüzden mutlu değilsiniz."

"Böyle şeyler söylememesi gerekir," diye düşündü Bayan Arbuthnot. "Ona yardım etmeli ve söylememesi için uğraşmalıyım."

Ciddi bir sesle şöyle dedi: "Neden ısrarla mutlu olmadığımı söylediğinizi bilmiyorum. Beni daha iyi tanıdığınızda mutlu olduğumu göreceksiniz. Ayrıca eminim ki aslında iyi olmanın, insan buna erişebilirse tabii, kişiyi mutsuz ettiğini söylemek istemiyorsunuzdur."

"Evet, öyle demek istiyorum," dedi Bayan Wilkins. "Bizim tarzımızdaki iyilik insanı mutsuz eder. Biz buna eriştik ve mutsuzuz. Mutsuz türde iyilikler vardır ve bir de mutlu türde olanlar; ortaçağ şatosunda bulacağımız türde olanlar örneğin, mutlu türde olandır."

"Oraya gidersek tabii," dedi Bayan Arbuthnot temkinle. Bayan Wilkins'in dizginlenmeye ihtiyacı olduğunu hissetti. "Sonuçta yalnızca sormak için mektup yazdık. Bunu herkes yapabilir. Şartların muhtemelen bizim için imkânsız olacağını düşünüyorum ve öyle olmasa bile muhtemelen yarın gitmek istemeyeceğiz."

Bayan Wilkins'in buna cevabı, "İkimizi orada görüyorum," oldu.

Tüm bunlar son derece denge bozucuydu. Bayan Arbuthnot, konuşma yapacağı bir toplantıya gitmek üzere ıslak sokaklarda etrafına sular sıçratarak yürüdüğü sırada, hiç alışkın olmadığı zihinsel bir huzursuzluk içindeydi. Kendini Bayan Wilkins'e son derece soğukkanlı, son derece becerikli ve ciddi gösterdiğini, kendi heyecanını gizlediğini ümit ediyordu. Ama aslında alışılmadık bir şekilde etkilenmişti ve kendini mutlu hissediyordu, kendini suçlu hissediyordu, korkuyordu ve farkında olmasa da âşığıyla gizlice buluşmaktan gelen bir kadının hissettiği tüm duyguları hissediyordu. Konuşma yapacağı kürsüye geç de olsa vardığında tam olarak öyle görünüyordu; kendisi, o alnı açık kadın, Hampstead'teki yoksulların acil ihtiyaçlarını gidermeye katkıda bulunmaları için ikna edilmeyi bekleyen, asıl kendilerinin katkıya ihtiyaç duyduğuna inanmış ruhsuz suratlara baktığında, suçlu gibi görünüyordu. Utanılacak ama keyifli bir şey gizliyormuş gibiydi. Her zamanki iyi kalpli, içten ifadesi kesinlikle yoktu ve onun yerini, zihni daha dünyevi düşüncelerle dolu izleyicilerin kısa süre önce yaşanmış ve muhtemelen epey ateşli geçmiş bir sevişmenin işareti olduğuna hemen ikna olacağı türden bastırılmış ve ürkek bir memnuniyet ifadesi almıştı.

Güzellik, güzellik, güzellik... Az kişinin katıldığı toplantıda kürsüde durup üzücü şeylerden bahsederken kulaklarında bu kelimeler çınlıyordu. İtalya'ya hiç gitmemişti. Zor günler için biriktirdiği parayı gerçekten buna mı harcamak istiyordu? Bayan Wilkins'in yakın gelecekteki yazgısıyla ilgili fikirlerini sunma tarzını onaylamamasına rağmen, sanki başka şansı yokmuş gibi, sanki karşı koymak, hatta bunu düşünmek bile anlamsızmış gibi, yine de onu etkilemişti. Bayan Wilkins'te kâhin gözü olabilirdi. Öyle insanlar vardı, Bayan Arbuthnot biliyordu ve Bayan Wilkins kendisini

gerçekten ortaçağ şatosunda gördüyse karşı koymak muhtemelen zaman kaybı olurdu. Yine de kara gün parasını kendi zevki için harcamak... Bu paranın kaynağı bozuktu ama en azından sonunun şerefli olacağını düşünmüştü. Niyetlendiği amaçtan, yani bu parayı tutmasını meşrulaştıran tek gerekçeden saparak onu kendi zevki için mi harcayacaktı?

Bayan Arbuthnot konuşmasına devam etti, bu tür konuşmalarda o kadar deneyimliydi ki uykusunda bile bunları söyleyebilirdi ve toplantının sonunda, gözleri kendi gizli hayalleriyle kamaşmış halde olduğundan, insanların hiç etkilenmediğini, en azından bağış yapacak kadar etkilenmediğini pek fark etmedi.

Ama papaz fark etti. Papaz hayal kırıklığına uğramıştı. Genelde, iyi arkadaşı ve destekçisi olan Bayan Arbuthnot bundan daha iyisini başarırdı. Üstelik papazın gözlemlediği kadarıyla daha da alışılmadık olan, Bayan Arbuthnot'ın tüm bunlar umurunda bile değilmiş gibi görünmesiydi.

İnsanlar dağılırken, papaz sinirli bir şekilde konuşarak, "Anlamıyorum," dedi, çünkü hem izleyicilere hem de Bayan Arbuthnot'a sinir olmuştu, "bu insanlar buraya neden geliyor... Hiçbir şeyden etkilenmiyormuş gibiler."

"Belki de bir tatile ihtiyaçları vardır," dedi Bayan Arbuthnot; yetersiz, tuhaf bir cevap, diye düşündü papaz.

Kadının arkasından alaycı bir şekilde, "Şubatta mı?" diye seslendi.

"Ah, hayır... nisandan önce değil," dedi Bayan Arbuthnot omzunun üstünden.

"Çok acayip," diye düşündü papaz. "Gerçekten çok acayip." Sonra evine gitti ve muhtemelen karısına inancının gerektirdiği merhametle davranmadı.

O gece, Bayan Arbuthnot dualarında yardım talep etti. Aslında hiç çekinmeden ve açık açık, şu ortaçağ şatosunu başka birilerinin kiralamış olması ve böylece meselenin çözülmesi için dua etmesi gerektiğini hissetti ama cesaret

edemedi. Ya duası kabul olursa? Hayır, bunu isteyemezdi; bu riske giremezdi. Sonuçta –bunu sanki Tanrı'ya açıklıyordu– tüm kara gün parasını bir tatile harcasa bile kısa sürede yeniden biriktirebilirdi. Frederick onun eline sürekli para sıkıştırıyordu ve kendisi ikinci defa kara gün parası biriktirirken bir süreliğine bölgedeki hayır kurumlarına daha az bağış yapacaktı, o kadar. Ve böylece ikinci kara gün parasıyla birlikte nihayet kullanılan ilkinin kaynağının bozukluğu temizlenebilirdi.

Kendi parası olmayan Bayan Arbuthnot, Frederick'in eylemlerinin kazançlarıyla yaşamaya mecbur olduğundan, biriktirdiği kara gün parası, en eski günahın ölümden sonra olgunlaşan meyvesiydi. Frederick'in hayatını kazanma yolu, Bayan Arbuthnot'ın hayatındaki en büyük sıkıntılardan biriydi. Kralların metresleri hakkında her yıl düzenli olarak son derece beğenilen biyografiler yazardı. Tarihte metresi olan sayısız kral vardı ve kralı olan daha pek çok metres de vardı; bu yüzden kocası evlilik hayatlarının her yılında bir biyografi kitabı çıkarmayı başarmıştı ve hâlâ ilgilenilmesi gereken yığınla hanım bekliyordu. Bayan Arbuthnot çaresizdi. Hoşuna gitse de gitmese de bu gelirle yaşamaya mecburdu. Bir defasında, Du Barri biyografisinin kazandığı başarıdan sonra kocası ona kabarık yastıkları ve yumuşacık, insanı saran minderleri olan korkunç bir kanepe almıştı ve evdeki o şey Bayan Arbuthnot'ın gözüne, uzun süre önce ölmüş Fransız bir günahkârın reenkarnasyonu gibi görünmüştü.

Mutluluğun temelinin yalnızca iyilik ve ahlak olduğuna inandığından, üzerinden geçen yüzyıllarla çoğu temizlenmiş olsa da Frederick'le kendisinin geçimlerini günahlardan sağlıyor oldukları gerçeği, Bayan Arbuthnot'ın kederinin gizli sebeplerinden biriydi. Biyografisi yazılan hanım kendisini ne kadar kaybetmişse kitabı o kadar çok okunurdu ve Frederick de karısına o kadar cömert davranırdı. Kocasının

verdiklerinin tümü, az bir kısmı kara günler için yapılan birikime ayrıldıktan sonra –çünkü günün birinde insanların günahkârlıkları okuma isteğinin dineceğini ve o zaman Frederick'in yardıma ihtiyacı olacağını umut ediyor ve buna inanıyordu– yoksullara yardım için harcanırdı. Bölge kilisesi, rasgele birkaç örnek vermek gerekirse, Leydiler Du Barri, Montespan, Pompadour, Ninon de l'Eclos ve hatta kültürlü Maintenon'ın ahlaksızlıkları sayesinde gelişiyordu. Bayan Arbuthnot yoksul insanların birer filtre görevi göreceğini, verilen bu paraların arınacağını ümit ediyordu. Elinden başka bir şey gelmiyordu. Günlerce düşünüp durumu çözmeye, yapması gereken en doğru şeyi bulmaya çalışmış ama tıpkı Frederick gibi bunun da çok zor olduğunu anlamış ve tıpkı Frederick gibi bu konuyu da Tanrı'ya havale etmişti. Bu paranın bir kuruşu bile Bayan Arbuthnot'ın evine veya kıyafetlerine harcanmıyordu; bunlar, o kocaman, yumuşak kanepe hariç, gösterişten uzaktı. Paradan fayda gören yoksullardı. Ayakkabıları günahlarla sağlamlaşıyordu. Fakat ne kadar zor olmuştu... Bayan Arbuthnot yolunu el yordamıyla buluyor, tükenene kadar dua ediyordu. Yoksa geldiği kaynaktaki günahlardan kaçındığı gibi bu paradan da kaçınması, dokunmayı reddetmesi mi gerekiyordu? Ama o zaman bölgedeki yoksulların ayakkabıları ne olacaktı? Papaza ne düşündüğünü sormuştu ve kendisi çok nazik bir dille, kaçamak ve dikkatlice cevap vermiş olsa da sonuçta papazın ayakkabılardan yana olduğu anlaşılmıştı.

Frederick bu korkunç ve başarılı kariyerine ilk başladığında –bu işe evlendikten sonra başlamıştı; Bayan Arbuthnot onunla evlendiğinde British Museum'ın kütüphanesinde çalışan masum bir memurdu– en azından biyografileri başka bir isimle yayımlamaya kocasını ikna etmişti, böylece herkesin gözünde damgalanmamıştı. Hampstead halkı kitapları keyifle okuyordu ve yazarın aralarında yaşadığından haberleri bile yoktu. Frederick'i, Hampstead'te sima olarak

bile neredeyse kimse tanımazdı. Hiçbir toplantıya gitmezdi. Eğlence adına her ne yapıyorsa Londra'da yapardı ama ne yaptığı ya da kimi gördüğü hakkında asla konuşmazdı; karısına herhangi bir arkadaşından hiç bahsetmediğine göre belki de hiç arkadaşı yoktu. Yardımlar için kiliseye verilen paranın nereden geldiğini yalnızca papaz biliyordu ve Bayan Arbuthnot'a bundan bahsetmemeyi bir onur meselesi olarak gördüğünü söylemişti.

En azından Bayan Arbuthnot'ın küçük evi bu hafifmeşrep hanımlar tarafından ele geçirilmemişti, çünkü Frederick işini evin dışında yapardı. British Museum'ın yakınında iki odalı bir yeri vardı, ölüleri mezarından çıkardığı yer orasıydı ve her sabah gider, karısı uyuduktan çok sonra eve dönerdi. Bazen hiç gelmezdi. Bazen kocasını günlerce görmediği olurdu. Sonra aniden kahvaltı saatinde ortaya çıkardı, önceki akşam anahtarıyla girmiş olurdu eve; son derece şen şakrak, iyi huylu, bonkördü ve karısı ona bir şey vermesine izin verdiğinde memnun olurdu – semiz, dünyayla barışık bir adamdı; neşeli, güçlü, kanaatkâr bir adam. Bayan Arbuthnot her zaman nazikti ve kocasının kahvesinin tam sevdiği gibi olması için titizlenirdi.

Kocası çok mutlu görünüyordu. Bayan Arbuthnot sık sık, tasnif edilmiş bir hayatın bile gizemli olduğunu düşünürdü. Hiçbir yere koyamadığınız insanlar hep olurdu. Frederick onlardan biriydi. Asıl Frederick'le en ufak bir benzerliği bile yokmuş gibiydi. Eskiden önemli ve güzel olduğunu söylediği şeylerin –aşk, yuva, düşüncelerin tamamen paylaşılması, birbiriyle ilgilenmek– hiçbirine artık ihtiyaç duymuyormuş gibiydi. Kocasını el ele muhteşem bir şekilde başladıkları noktaya tekrar döndürmek için yaptığı acı verici girişimlerden, çok fena incindiği ve evlendiğini sandığı o Frederick'in tanınmayacak hale geldiği girişimlerden sonra, nihayet onu dualarının başlıca konusu olarak yatağının başucuna astı ve bu duaların dışında, onu tamamen Tanrı'ya

havale etti. Frederick'i, onun için dua etmekten başka bir şey yapamayacak kadar çok seviyordu. Bir zamanlar çok sevilen o başının üzerinde bitmiş bir aşkın küçük yankısı gibi süzülen dualar olmadan bu evden hiç çıkmadığından Frederick'in haberi yoktu. Bayan Arbuthnot kocasının eski halini, evliliklerinin o muhteşem ilk günlerindeki, seviştikleri zamanlardaki halini düşünmeye cesaret edemiyordu. Bayan Arbuthnot'ın çocuğu ölmüştü; hiçbir şeyi yoktu, kendisini adayacağı hiç kimse yoktu. Yoksullar onun çocukları, Tanrı da sevgisinin hedefi oldu. Bazen, böyle bir hayattan daha mutlusu nasıl olur, diye sorardı kendine; ama yüzü, özellikle gözleri hep kederliydi.

"Belki de yaşlandığımızda... belki ikimiz de iyice yaşlandığımızda..." diye düşünürdü özlemle.

Üçüncü Bölüm

Ortaçağ şatosunun sahibi Bay Briggs isminde bir İngiliz'di, şu an Londra'daydı ve mektuplarına cevaben şatoda, hizmetlilerin odaları haricinde sekiz kişi için yatacak yer, üç oturma odası, burçlar, zindanlar ve elektrik olduğunu yazmıştı. Aylık kira altmış sterlindi, hizmetlilerin maaşı bu paranın dışındaydı ve referans istiyordu; ilk yarısı peşin olarak verilecek kiranın ikinci yarısının ödeneceğine dair teminat istiyordu, ayrıca bir avukattan, doktordan ya da papazdan alınacak itibar güvencesi de istiyordu. Mektubunda çok nazikti, bu referans taleplerinin olağan olduğunu ve yalnızca bir formalite olarak görülmesi gerektiğini yazmıştı.

Bayan Arbuthnot ve Bayan Wilkins referans isteneceğini düşünmemiş ve kiranın bu kadar yüksek olabileceğini hayal bile etmemişlerdi. Akıllarından haftada üç gine* gibi bir şeyler geçmişti; hatta şatonun küçük ve eski olduğunu düşündüklerinden daha da azı.

Tek bir ay için altmış sterlin.

Hayrete düştüler.

Bayan Arbuthnot'ın gözlerinin önünden ayakkabılar geçti: Altmış sterlinle alınabilecek tüm sağlam ayakkabılar sonsuz sıralar halinde dizildi. Üstelik kiranın dışında hizmetlilerin maaşları, yiyecek ve gidiş-dönüş tren bileti mas-

* Yaklaşık bir sterlin değerindeki eski İngiliz altını. (ç.n.)

rafı vardı. Referanslara gelince, bunlar gerçek bir engel gibi görünüyordu; planlarını, niyetlendiklerinden daha fazla açık etmeden bunları elde etmeleri imkânsız gibiydi.

İkisi de –Bayan Arbuthnot bile biraz eksiltilmiş bir açıklamanın onu büyük dertlerden ve eleştirilerden kurtaracağını fark ettiğinden, bir kereye mahsus kusursuz dürüstlükten caymayı düşünmüştü– ikisi de kendi çevrelerine, neyse ki farklı olan çevrelerine, İtalya'da evi olan bir arkadaşın yanında kalacaklarını söylemenin iyi bir plan olacağını düşündü. Aslında söyledikleri kısmen doğru olacaktı –Bayan Wilkins tamamen doğru olacağını ileri sürdü ama Bayan Arbuthnot öyle olmayacağını düşünüyordu– ve Bayan Wilkins, Mellersh'i susturmanın tek yolunun bu olduğunu söyledi. Yalnızca İtalya'ya gitmek için parasını harcayacak olması bile onu kızdıracaktı; bir ortaçağ şatosunun kirasının yarısını kendi hesabından ödeyeceğini duysa ne diyeceğini düşünmemeyi tercih etti Bayan Wilkins. Günlerce konuşabilirdi; üstelik hepsinin kendi parası olmasına, kocasına ait tek bir peni bile olmamasına rağmen.

"Ama sanırım," dedi, "sizin kocanız da aynıdır. Uzun vadede bütün kocaların benzer olduğunu düşünüyorum."

Bayan Arbuthnot bir şey demedi, çünkü Frederick'in bilmesini istememesinin sebebi tam tersiydi; Frederick gideceğine memnun olurdu, azıcık bile umursamazdı; hatta incitecek derecede bir vurdumduymazlık sergileyip eğlenir, yıkıcı bir kayıtsızlıkla iyi vakit geçirmesi ve eve dönmek için acele etmemesi konusunda onu teşvik ederdi. "Frederick tarafından sepetlenmektense Mellersh tarafından özlenmek çok daha iyi," diye düşündü. "Sebebi ne olursa olsun özlenmek, ihtiyaç duyulmak," diye düşündü, "hiç özlenmemenin veya ihtiyaç duyulmamanın verdiği yalnızlıktan çok daha iyidir."

Bu yüzden hiçbir şey demedi, Bayan Wilkins'in kendi kendine bazı sonuçlara varmasına izin verdi. Ama bütün gün boyunca ikisi de yapılacak tek şeyin ortaçağ şatosun-

dan vazgeçmek olduğunu hissetti ve bu acı karara varırken oraya gitmeyi gerçekten de ne kadar şiddetle arzulamış olduklarını anladılar.

Derken, güçlüklerden çıkış yolu bulmaya alışkın bir zihni olan Bayan Arbuthnot, söz konusu güçlükten çıkmak için bir yol buldu; aynı anda Bayan Wilkins de kirayı nasıl azaltacaklarını açıklayan çözümü zihninde gördü.

Bayan Arbuthnot'ın planı basit ve kesinlikle başarılıydı. Şatonun sahibine bizzat götüreceği kiranın tamamını Tasarruf Bankası'ndaki hesabından çekti –yine suçlu ve mahcup görünüyordu, sanki banka memuru, parayı kendi zevki için istediğini anlamıştı– ve çantasında onar sterlinlik altı banknotla şatonun sahibinin yaşadığı Brompton Kilisesi yakınlarındaki adrese gitti, peşinat olarak kiranın yalnızca yarısını ödeme hakkından feragat edip tamamını adama sundu. Adam, Bayan Arbuthnot'ın ortadan ayrılmış saçlarını, nazik bakışlı koyu renk gözlerini, ağırbaşlı kıyafetlerini görüp vakur sesini duyunca, bahsettiği referanslar için zahmet etmesine gerek olmadığını söyledi.

Kirayı aldığına dair bir makbuz yazarken, "Hiç sorun değil," dedi. "Lütfen oturmaz mısınız? Ne fena bir gün, değil mi? Başka neyi eksik olursa olsun, şatonun bol bol güneş ışığına sahip olduğunu göreceksiniz. Eşiniz de geliyor mu?"

Doğrulardan başka bir şey söylemeye alışkın olmayan Bayan Arbuthnot bu sorudan rahatsız olup anlaşılmaz bir şeyler mırıldanmaya başlayınca şatonun sahibi hemen kadının dul olduğu sonucuna vardı –elbette bir savaş duluydu, çünkü diğer dullar yaşlı olurdu– ve bunu anlamamak için aptal olması gerekirdi.

Açık renk saçlarının dibine kadar kızararak, "Ah, özür dilerim," dedi.

"Ben şey demek istemedim, onun, onun, onun..."

Adam bakışlarını yazmakta olduğu makbuza çevirdi. "Evet, sanırım hepsi bu kadar," dedi, ayağa kalktı ve mak-

buzu Bayan Arbuthnot'a verdi. "Artık," diye ekledi, kadının uzattığı altı banknotu alıp gülümseyerek, çünkü Bayan Arbuthnot yüzüne bakılacak bir kadındı, "ben daha zenginim, siz de daha mutlu. Benim param var, sizin de San Salvatore'niz. Hangisine sahip olmanın daha iyi olduğunu merak ediyorum."

"Sanırım biliyorsunuz," dedi Bayan Arbuthnot, en tatlı gülümsemesiyle.

Adam güldü ve Bayan Arbuthnot için kapıyı açtı. Ne yazık ki görüşme bitmişti. Bayan Arbuthnot'a öğle yemeğine çıkmayı teklif etmek isterdi. Kadın, ona annesini, dadısını, nazik ve rahatlatıcı türdeki her şeyi hatırlatmıştı; ayrıca annesinde veya dadısında olmayan bir çekiciliği de vardı.

Kapıda bir an için elini tutarak, "O eski yeri seveceğinizi umuyorum," dedi. Eldivenlerine rağmen kadının eli rahatlatıcı bir his veriyordu; bir çocuğun karanlıkta tutmak isteyeceği türde bir el olduğunu düşündü. "Nisanda orası çiçek cümbüşü gibidir. Ayrıca deniz de var. Beyazlar giymelisiniz. Oraya gayet güzel uyum sağlayacaksınız. Şatoda bir sürü portreniz var."

"Portrem mi?"

"Meryem Ana portreleri yani. Hele merdivenlerde asılı olan biri tanesi var ki gerçekten tıpkı siz."

Bayan Arbuthnot gülümsedi, vedalaştı ve adama teşekkür etti. Hiç çaba harcamadan ve bir seferde onu uygun kategoriye yerleştirdi: Adam bir sanatçıydı ve coşkulu bir yaradılışı vardı.

Bayan Arbuthnot adamın elini sıkıp gitti ama adam gitmemiş olmasını diledi. Kadın gittikten sonra o referansları istemesi gerektiğini düşündü, en azından kadının onu iş bilmez biri gibi görmemesi için, ama o vakur duruşuna bakılırsa başında halesi olan bir azizeden referans istemekte ısrar etmiş gibi de olabilirdi.

Rose Arbuthnot.

Kadının bu görüşmeyi ayarlayan mektubu masada duruyordu.

Güzel isimdi.

Bu güçlüğün üstesinden gelinmişti. Ama diğer güçlük, yani kara gün paraları üzerindeki, özellikle de Bayan Arbuthnot'ınkiyle karşılaştırınca devede kulak gibi kalan Bayan Wilkins'in birikimi üzerindeki gerçekten yok edici etki hâlâ duruyordu. Bunun üstesinden de Bayan Wilkins'e nasip olan görü sayesinde gelindi, atılması gereken adımlar yine gözünün önüne serildi. San Salvatore –güzel, ilahi ismi onları büyülemişti– artık onların olduğuna göre, ikisi sırayla *The Times*'ın ilanlar köşesine ilan verecek ve kendilerininkine benzer arzuları olan, onlara katılacak ve masrafları paylaşacak iki hanımefendi daha arayacaklardı.

Kara gün paralarının gördüğü zarar anında yarımdan çeyreğe inerdi. Bayan Wilkins tüm tasarrufunu bu maceraya yatırmaya hazırdı; fakat masrafı, toplam birikimi olan doksan sterlinden bir çeyrek bile fazla olsa berbat bir durumda kalacağını fark etti. Mellersh'e gidip, "Borcum var," dediğini hayal etti. Günün birinde şartların onu, "Hiç kara gün param kalmadı," demeye mecbur etmesi de yeterince berbat olurdu ama en azından öyle bir durumda o paranın kendi parası olduğunu bilmesi teselli olurdu. Bu yüzden, bu macera için elindeki son peniyi bile harcamaya hazır olsa da kendisine ait olmayan tek bir meteliği harcamaya hazır değildi. Üstelik payına düşen kira yalnızca on beş sterlin olduğu takdirde, diğer harcamalar için yeterli miktarda para kalacağını düşündü. Ayrıca yemek konusunda çok fazla tasarruf yapabilirlerdi, mesela kendi ağaçlarından zeytin toplayıp yer ve belki balık tutarlardı.

Elbette, birbirlerine de belirttikleri gibi, paylaşımcıların sayısını çoğaltarak kirayı neredeyse önemsiz bir miktara getirebilirlerdi; eğer isterlerse iki yerine altı hanımefendi daha bulabilirlerdi, çünkü şatoda sekiz yatak vardı. Fakat sekiz

yatağın dört odaya ikişer ikişer bölüştürüldüğü farz edilirse, geceleri bir yabancıyla aynı odaya kapanmak, tam olarak istedikleri şey değildi. Ayrıca kalabalık olmanın pek de huzur getirmeyeceğini düşündüler. Sonuçta San Salvatore'ye huzur bulmak, dinlenmek ve keyif çatmak için gidiyorlardı ve altı hanımefendi daha, özellikle de bir odada iki kişi kalırlarsa, bu niyetlerine bir parça engel olabilirdi.

Gerçi anlaşıldığı kadarıyla o sırada İngiltere'de onlara katılmak isteyen yalnızca iki hanımefendi vardı, çünkü verdikleri ilana yalnızca iki cevap almışlardı.

"Eh, zaten yalnızca iki kişi istiyoruz," dedi Bayan Wilkins hızlıca kendini toplayarak, çünkü ilana büyük bir hücum olacağını hayal etmişti.

"Seçim yapmak iyi bir şey olurdu diye düşünüyorum," dedi Bayan Arbuthnot.

"O zaman Leydi Caroline Dester'ı kabul etmemize gerek olmazdı demek istiyorsunuz."

"Öyle bir şey demedim," diye nazikçe itiraz etti Bayan Arbuthnot.

"Ona ihtiyacımız yok," dedi Bayan Wilkins. "Sadece bir kişi daha olsa, kira konusunda bize büyük yardımı olurdu. İki kişi bulmaya mecbur değiliz."

"Ama onu neden kabul etmeyelim ki? Tam da istediğimiz gibi birine benziyor."

"Evet, mektubundan öyle anlaşılıyor," dedi Bayan Wilkins kuşkuyla.

Leydi Caroline'dan çok çekineceğini hissediyordu. Soyluların nasıl da her işin içinde olduklarına bakınca ne kadar inanılmaz gelse de, Bayan Wilkins şimdiye kadar onlardan herhangi biriyle tanışmamıştı.

Leydi Caroline'la ve diğer başvuru sahibiyle, Bayan Fisher isminde bir hanımefendiyle görüşme yaptılar.

Leydi Caroline, Shaftesbury Caddesi'ndeki kulübe geldi ve tanıdığı herkesten uzaklaşma fikrine çok ama çok büyük

bir arzuyla tamamen kapılmış görünüyordu. Kulübü ve Bayan Arbuthnot ile Bayan Wilkins'i görünce, tam olarak istediği şeyi bulduğuna emin oldu. İtalya'ya gidebilirdi, taparcasına sevdiği bir yere; otellerde kalmasına gerek yoktu, onlardan tiksinirdi; arkadaşlarının yanında kalmayacaktı, hoşlanmadığı insanlardı; üstelik yabancılarla birlikte olacağından tanıdığı hiç kimseden bahsetmeyeceklerdi. Bunun basit bir nedeni vardı; aralarından hiçbiri tanıdıklarıyla karşılaşmamıştı, karşılaşmış olamazlardı ve karşılaşmayacaklardı. Dördüncü kadın hakkında birkaç soru sordu ve cevaplardan tatmin oldu. Prince of Wales Terrace konutlarından Bayan Fisher. Bir dul. O da arkadaşlarının hiçbirini tanıyor olamazdı. Leydi Caroline, Prince of Wales Terrace'ın nerede olduğunu bile bilmiyordu.

"Londra'da," dedi Bayan Arbuthnot.

"Öyle mi?" dedi Leydi Caroline.

Her şey son derece huzur verici görünüyordu.

Bayan Fisher kulübe gelemedi çünkü, mektubunda açıkladığı gibi, bastonsuz yürüyemiyordu; bu yüzden Bayan Arbuthnot ile Bayan Wilkins ona gittiler.

"Peki ama kulübe gelemiyorsa İtalya'ya nasıl gelecek?" diye düşündü Bayan Wilkins, yüksek sesle.

"Bunu kendi ağzından öğreneceğiz," dedi Bayan Arbuthnot.

İncelikli soruşturmaları karşılığında Bayan Fisher'ın ağzından duydukları tek şey, trende oturmanın yürümekle bir ilgisi olmadığıydı; bunu da zaten biliyorlardı. Yine de bastonu haricinde çok makbul bir dördüncüye benziyordu; sakin, eğitimli, yaşça büyük. Onlardan veya Leydi Caroline'dan –Leydi Caroline onlara yirmi sekiz yaşında olduğunu söylemişti– çok daha büyüktü ama zihinsel etkinlikleri azalacak kadar yaşlı değildi. Gerçekten son derece saygıdeğer bir kadındı ve on bir yıl önce vefat ettiğini söylediği kocasının ardından hâlâ tamamen siyah kıyafetler giyiyordu. Evi, Vic-

toria Devri'nin artık vefat etmiş birçok ünlüsünün imzalı fotoğraflarıyla doluydu, hepsini küçüklüğünden tanıdığını söyledi. Babası tanınmış bir eleştirmendi, onun evinde edebiyat ve sanatla ilgili neredeyse herkesi görmüştü. Thomas Carlyle ona kaşlarını çatarak bakmıştı, Matthew Arnold onu dizlerinde oturtmuştu; Tennyson, iki saç örgüsüyle gürültülü bir şekilde alay etmişti. Onlara neşeli bir tavırla duvarların her yerinde asılı fotoğrafları gösterdi, bastonuyla imzaları işaret etti ve ne kendi kocası hakkında bilgi verdi ne de ziyaretçilerinin kocalarını sordu ki bu büyük bir rahatlıktı. Aslında Bayan Fisher ziyaretçilerinin de dul olduğunu düşünüyormuş gibiydi, çünkü dördüncü hanımefendinin kim olduğunu sorup Leydi Caroline Dester olduğunu öğrendiğinde, "O da dul mu?" diye sordu. Ve dul olmadığını, çünkü henüz evlenmediğini açıkladıklarında dalgınca ve sevimli bir şekilde, "Zamanı gelince o da olur," diyerek fikrini belirtti.

Fakat Bayan Fisher'ın dalgınlığı –eskiden tanıdığı ilginç insanlara ve onların hatıra fotoğraflarına kendini kaptırmış görünüyordu ve görüşmenin epey büyük bir bölümü Carlyle, George Meredith, Matthew Arnold, Tennyson ve daha birçoğundan yadigâr kısa hikâyelerle geçti– bir tavsiye mektubu gibiydi. Tek isteğinin güneşin altında sessizce oturup geçmişi hatırlamasına izin verilmesi olduğunu söyledi. Bayan Arbuthnot ve Bayan Wilkins'in de kira ortaklarından isteyeceği tek şey buydu. Mükemmel bir tatil arkadaşı konusundaki fikirleri, sessizce güneşin altında oturması, hatırlaması, cumartesi akşamları payına düşen masrafları ödemek üzere harekete geçmesiydi. Bayan Fisher çiçekleri de çok sevdiğini söyledi ve bir keresinde hafta sonu babasıyla Box Hill'deyken...

Bayan Wilkins, "Box Hill'de kim vardı?" diye araya girdi; Bayan Fisher'ın sahiden, hakikaten ve hiç kuşkusuz müthiş birilerini gerçekten tanımasından; onları gerçekten görmüş, konuşmalarını duymuş, onlara dokunmuş olmasın-

dan aşırı şekilde heyecanlanmış ve Bayan Fisher'ın anılarına kendini kaptırmıştı.

Bayan Fisher gözlüklerinin üzerinden şaşkınlıkla ona baktı. Bayan Fisher'ın anılarını çabucak deşmeye çok hevesli olan Bayan Wilkins, Bayan Arbuthnot'ın her an onu alıp götüreceğinden ve yarısını bile dinleyemeyeceğinden korktuğundan, Bayan Fisher'a alakasız gelen sorularla zaten defalarca sözünü kesmişti.

"Elbette Meredith," dedi Bayan Fisher kısaca. "Özellikle bir hafta sonunu iyi hatırlıyorum," diye devam etti. "Babam beni sık sık götürürdü ama o hafta sonunu özellikle hatırlarım..."

"Keats'i tanır mıydınız?" diye hevesle araya girdi Bayan Wilkins.

Bayan Fisher, biraz durakladıktan sonra, biraz buruk bir ihtiyatla ne Keats'i ne de Shakespeare'i tanıdığını söyledi.

"Ah, elbette... ne kadar aptalım!" diye haykırdı Bayan Wilkins, kıpkırmızı kesilerek. "Şeyden oldu," –çırpınıyordu– "ölümsüz kişiler hâlâ hayattaymış gibi gelir insana, değil mi, sanki buradalarmış, her an odaya girebilirlermiş gibi... ve insan onların öldüklerini unutur. Aslında onların ölmediğini gayet iyi biliriz, şu an sizinle benim olduğum kadar bile ölü değillerdir," diyerek gözlüklerinin üstünden kendisini izleyen Bayan Fisher'ı teskin etmeye çalıştı.

Bayan Fisher'ın gözlüklerinin üstünden bakmasından rahatsız olan Bayan Wilkins, "Geçen gün Keats'i gördüğümü sandım," diye tutarsızca konuşmaya devam etti. "Hampstead'te, evin önündeki yoldan karşıya geçiyordu, hani o yaşadığı evin..."

Bayan Arbuthnot gitmeleri gerektiğini söyledi.

Bayan Fisher onları engellemek için bir şey yapmadı.

"Gerçekten onu gördüğümü sandım," diye itiraz etti Bayan Wilkins, yüzü renkten renge girerken önce birini sonra diğerini ikna etmeye çalışıyor, Bayan Fisher'ın gözlükleri ve

onların üzerinden sabit bakan gözleri yüzünden kesinlikle kendine engel olamıyordu. "Sanırım onu gerçekten gördüm, şey giymişti..."

Artık Bayan Arbuthnot bile dönmüş ona bakıyordu ve en nazik sesiyle öğle yemeğine geç kalacaklarını söyledi.

Bu noktada referans isteyen Bayan Fisher oldu. Hayaller gören biriyle dört hafta boyunca bir eve kapanmak gibi bir arzusu yoktu. San Salvatore'de bahçe ve burçların yanı sıra üç oturma odası olduğu, böylece Bayan Wilkins'ten kaçınma fırsatı bulabileceği doğruydu; fakat Bayan Wilkins'in mesela aniden Bay Fisher'ı gördüğünü iddia etmesi Bayan Fisher için tatsız olurdu. Bay Fisher ölmüştü, öyle kalmalıydı. Onun bahçede dolaştığını duymak gibi bir arzusu yoktu. Gerçekten istediği tek referans, çok yaşlı olduğundan ve canını sıkacak şaibeli arkadaşlarla uğraşamayacak kadar dünyadaki yerine yerleştiğinden, Bayan Wilkins'in sağlığıyla ilgiliydi. Sağlığı tamamen normal miydi? Sıradan, basit, aklı başında bir kadın mıydı? Bayan Fisher, ona sadece bir adres bile verilse ihtiyacı olan her şeyi öğrenebileceğini düşündü. Bu yüzden referans istedi ama ziyaretçileri afallayıp kalmış gibi –aslında Bayan Wilkins anında ciddileşmişti– göründüğünden, "Bu normal bir şey," diye ekledi.

Kendini ilk toparlayan Bayan Wilkins oldu. "Fakat," dedi, "sizden referans istemesi gereken biz değil miyiz?"

Bu, Bayan Arbuthnot'a da doğru tavır gibi geldi. Bayan Fisher'ı aralarına kabul edecek olan kendileriydi tabii ki, Bayan Fisher değil.

Cevap olarak Bayan Fisher bastonuna dayanarak yazı masasına gitti ve titremeyen eliyle üç isim yazarak Bayan Wilkins'e uzattı; üç isim de öylesine saygıdeğer ve dahası, öylesine mühim, öylesine ulvi kişilerdi ki yalnızca isimlerini okumak bile yeterliydi: Kraliyet Akademisi Rektörü, Canterbury Başpiskoposu ve İngiltere Bankası'nın Müdürü. Böyle kişileri, arkadaşları olan bir hanımefendinin nasıl biri

olduğunu sormak için onca işlerinin arasında rahatsız etmeye kim cesaret ederdi?

"Beni küçüklüğümden beri tanırlar," dedi Bayan Fisher; anlaşılan herkes Bayan Fisher'ı küçüklüğünden beri tanıyordu.

"Aramızda –normal, düzgün kadınların arasında– referans meselesinin hoş olduğunu düşünmüyorum," diye patladı Bayan Wilkins, kendini köşeye sıkışmış gibi hissettiğinden cüretkâr davranıyordu; çünkü başını derde sokmadan verebileceği tek referansın Shoolbred olduğunu gayet iyi biliyordu ve ona da pek güvenmiyordu, zira bu referans Mellersh'in balık zevkiyle ilgili olurdu. "Biz iş insanı değiliz. Birbirimize güvenmememiz için bir sebep yok."

Bayan Arbuthnot da vakarla ama yine de tatlılıkla ekledi: "Korkarım referanslar tatil planımıza hiç istemediğimiz bir hava getiriyor ve sizinkileri alacağımızı da kendimizinkileri size vereceğimizi de sanmıyorum. Bu yüzden sanırım bize katılmak istemeyeceksiniz."

Veda etmek üzere elini uzattı.

Derken bakışlarını, metro görevlilerinde bile güven ve sempati uyandıran Bayan Arbuthnot'a çeviren Bayan Fisher, teklif edilen bu özel şartlarda İtalya'da bulunma fırsatını kaybederse budalalık etmiş olacağını ve kendisiyle birlikte bu soğukkanlı kadının, diğeri saldırıya geçtiğinde onu kesinlikle zapt edebileceklerini hissetti. Bu yüzden Bayan Arbuthnot'ın uzattığı elini tutarak, "Pekâlâ... Referanslardan feragat ediyorum," dedi.

Böylece referanslardan feragat etti.

İkisi Kensington High Street'teki istasyona doğru yürürken bu vazgeçişin kibirli bir tavırla yapıldığını düşünmeden edemiyorlardı. Kusurlar konusunda aşırı bağışlayıcı olan Bayan Arbuthnot bile Bayan Fisher'ın başka kelimeler kullanabileceğini düşündü. İstasyona vardığında bu yürüyüş ve kalabalık kaldırımlarda diğer insanların şemsiyeleriyle ver-

diği mücadele yüzünden kanı kaynayan Bayan Wilkins ise Bayan Fisher'dan feragat etmeyi önerdi.

"Eğer feragat edilecek bir şey varsa bundan ancak biz feragat ederiz," dedi coşkuyla.

Fakat her zamanki gibi Bayan Arbuthnot, Bayan Wilkins'i dizginledi ve daha sonra trende sakinleşen Bayan Wilkins, Bayan Fisher'ın San Salvatore'de yerini ve düzeyini bulabileceğini açıkladı. "Yerini bulması için onunla ilgileneceğim," derken gözleri parlıyordu.

Bunun üzerine ellerini bağlayıp kucağına koymuş halde sakince oturan Bayan Arbuthnot, Bayan Wilkins'in kadınla çok fazla ilgilenmemesi için veya en azından ilgilenmek zorundaysa bile sessizce ilgilenmesini sağlamak için ona nasıl yardım edebileceğini kafasında evirip çevirdi.

Dördüncü Bölüm

Beraber seyahat edecek olan Bayan Arbuthnot'la Bayan Wilkins'in San Salvatore'ye 31 Mart gecesi varmaları kararlaştırıldı; 1 Nisan'a kadar beklemek istememelerine anlayış gösteren şato sahibi oraya nasıl gideceklerini anlattı. Henüz tanışmayan, bu yüzden seyahatte birbirlerini bunaltma mecburiyetleri olmayan ve bazı soruşturmalar neticesinde ancak vakit iyice yaklaşınca birbirlerinin kim olduğunu keşfeden Leydi Caroline ile Bayan Fisher ise 2 Nisan sabahı varacaklardı. Böylece, her şey eşit şekilde paylaşılıyor olmasına rağmen misafir gibi görülen ikisi için her şey güzelce hazırlanmış olacaktı.

Martın sonlarına doğru, yüreği ağzında gezen ve yüzünde suçluluk, korku ve kararlılık karışımı bir ifade olan Bayan Wilkins, kocasına İtalya'ya davet edildiğini söylediğinde ve kocası buna inanmayı reddettiğinde tatsız olaylar yaşandı. Elbette kocası inanmayı reddedecekti. Daha önce karısını kimse İtalya'ya davet etmemişti. Bunun emsali yoktu. Kocası kanıt istedi. Tek kanıt Bayan Arbuthnot'tı ve Bayan Wilkins onu getirdi; fakat ne yalvarışlardan, ne tutkulu dil dökmelerden sonra! Zira Bayan Arbuthnot, Bay Wilkins'le yüzleşmek zorunda kalacağını ve ona gerçekten uzak bir şeyler söyleyeceğini hayal bile etmemişti ve bu durum, bir

süredir şüphelendiği şeyi, Tanrı'dan giderek uzaklaştığını anlamasını sağladı.

Aslında mart ayının tamamı nahoş, gergin anlarla doluydu. Huzursuz bir aydı. Yıllar boyu hoş tutulmaktan hassaslaşan Bayan Arbuthnot'ın vicdanı, kendi yüksek standartlarına göre şu an yaptıklarına razı olamıyordu. Onu huzursuz ediyordu. Dualarında başının etini yiyordu. İlahi rehberlik için yakarışlarının sonu, "İkiyüzlülük etmiyor musun? Gerçekten bunu mu demek istedin? Bu dualar kabul olsa gerçekten hayal kırıklığına uğramayacak mısın?" gibi can sıkıcı sorularla bitiyordu.

Sürekli nemli, soğuk giden hava da vicdanının tarafındaydı, yoksulları her zamankinden daha fazla hasta ediyordu. Bronşit oldular, ateşlendiler, sıkıntıların sonu yoktu. Ama kendisi çekip gidiyordu, çekip gitmek için kıymetli parasını harcıyordu, sadece ve yalnızca mutlu olmak için. Tek bir kadın. Tek bir kadın mutlu olacaktı ama bu acınası kalabalık...

Papazın yüzüne bakamıyordu. Adam onun ne yapacağını bilmiyordu, hiç kimse bilmiyordu ama yine de başından beri kimsenin yüzüne bakamıyordu. Yardım toplamak için konuşma yapma işinden affını istedi. Kendisi bencilce mutluluğu için bu kadar çok para harcarken nasıl kalkıp insanlardan para isteyebilirdi? Yaptığı müsrifliği telafi etmek arzusuyla, Frederick'e gidip kendisine biraz para verirse minnettar olacağını söylemesinin, kocasının da ona hemen yüz sterlinlik bir çek yazmasının da yardımı olmadı veya onu yatıştırmadı. Frederick hiç soru sormadı. Bayan Arbuthnot kıpkırmızı kesilmişti. Kocası bir an ona baktı, sonra başını çevirdi. Karısının ondan biraz para alması Frederick'i rahatlatmıştı. Bayan Arbuthnot hiç vakit kaybetmeden paranın tamamını çalıştığı yardım kuruluşuna verdi ve kendini kuşkulara daha fazla dolanmış halde buldu.

Bayan Wilkins'in ise tam tersine hiç şüphesi yoktu. Tatile çıkmanın gayet uygun bir şey olduğundan ve insanın zar zor biriktirdiği parayı mutluluğu için harcamasının gayet doğru ve güzel bir şey olduğundan kesinlikle emindi.

"Döndüğümüzde ne kadar iyi olabileceğimizi bir düşünün," dedi Bayan Arbuthnot'a, bu solgun hanımefendiye cesaret vererek.

Hayır, Bayan Wilkins'in kuşkuları yoktu ama korkuları vardı; hiçbir şeyden haberi olmadan her akşam eve dönen ve hayali bir güvenliğin sessizliği içinde balığını yiyen Bay Wilkins yüzünden, mart ayı Bayan Wilkins için de huzursuz geçti.

Ayrıca çok tuhaf şeyler de oldu. Bu kadar tuhaf olmaları gerçekten hayret vericiydi. Bütün bir ay boyunca Mellersh'e yalnızca sevdiği yemekleri hazırlayan, bunları almak ve pişirmek için normalden çok daha hevesle uğraşan Bayan Wilkins, Mellersh'i memnun etmekte çok başarılı oldu; Mellersh kesinlikle memnundu, hatta o kadar memnundu ki sonunda, sık sık kuşkuya düştüğü gibi yanlış kadınla değil de doğru kadınla evlendiğini düşünmeye başladı. Bu sonuç, ayın üçüncü pazarındaydı; Bayan Wilkins korka korka dördüncü pazar günü konuşmaya karar vermişti, o martta beş pazar günü vardı ve beşincisinde Bayan Arbuthnot'la birlikte yola çıkacaklardı, Mellersh'e Bayan Arbuthnot'ın davetinden bahsetmesi gerekiyordu. Gelgelelim, üçüncü pazar günü, ağızda eriyen Yorkshire pudingi ve hepsini yalayıp yuttuğu son derece lezzetli bir kayısılı tarttan oluşan mükemmel bir öğle yemeğinden sonra, dışarıda yağan dolu camlara vururken, neşeyle yanan ateşin karşısında sigarasını içen Mellersh, "Paskalya'da seni İtalya'ya götürmeyi düşünüyorum," dedi. Sonra karısının şaşkın ve müteşekkir heyecanını duymak için durakladı.

Hiçbir şey olmadı. Cama vuran dolunun tıkırtısı ve ateşin şen kükremesi dışında oda tamamen sessizdi. Bayan

Wilkins konuşamıyordu. Küçük dilini yutmuştu. Gelecek pazar kocasına büyük haberi vermeye niyetlenmişti ve haberi verirken kullanacağı kelimeleri bile henüz hazırlamamıştı.

Savaştan beri yurtdışına çıkmamış olan ve özellikle haftalardır sürüp giden rüzgârlı ve yağmurlu havanın rezaletinden giderek tiksinip bezdiğini fark eden Bay Wilkins, yavaş yavaş Paskalya'da İngiltere'den uzaklaşmayı tasarlamaya başlamıştı. İşleri çok iyi gidiyordu, maddi olarak seyahati karşılayabilirdi. Nisanda İsviçre'ye gitmek anlamsızdı. Paskalya'da İtalya'ya gitmekse kulağa daha normal geliyordu. İtalya'ya gidebilirdi ve karısını götürmezse dedikodu olurdu, yani onu da götürmesi gerekirdi; ayrıca karısı işine yarayabilirdi, insan gideceği ülkenin dilini konuşamıyorsa bir şeyler tutarken, bagajları beklerken falan ikinci bir kişi işe yarayabilirdi.

Mellersh minnettarlık ve heyecan patlaması beklemişti. Bunun olmaması inanılmazdı. Karısının, söylediklerini duymamış olduğu sonucuna vardı. Kadın o an belki de saçma sapan hayallere kapılmış haldeydi. Kadının bu kadar çocuksu olması talihsiz bir şeydi.

Başını çevirdi –koltuklar şöminenin önündeydi– ve karısına baktı. Kadın dosdoğru ateşe bakıyordu ve kuşkusuz ateş yüzünden yüzü bu kadar kızarmıştı.

"Dedim ki," diye tekrar ederken o iyi eğitilmiş, net sesini yükseltti ve huysuz bir tavırla konuştu, çünkü dikkat çekmemiş olması üzücüydü, "Paskalya'da seni İtalya'ya götürmeyi düşünüyorum. Beni duymadın mı?"

Evet, Bayan Wilkins onu duymuştu ve bu olağanüstü tesadüfe –gerçekten çok olağanüstüydü– hayret ediyordu çünkü o da Paskalya için bir davet almıştı –evet, bir arkadaşı onu davet etmişti, Paskalya nisandaydı değil mi?– arkadaşının orada bir evi vardı.

Gerçekten korku, suçluluk ve şaşkınlık içinde olan Bayan Wilkins, eğer böyle bir şey mümkünse, her zamankinden daha tutarsızdı.

Korkunç bir gündü. Son derece içerlemiş olan ve yapmaya niyetlendiği şey dönüp dolaşıp kendi başına gelen Mellersh, karısını son derece zalim bir tavırla sorguya çekti. Karısının daveti geri çevirmesini talep etti. Madem hiç olmayacak bir iş yapıp bu daveti kendisine danışmadan kabul etmişti, o halde şimdi de bir mektup yazıp vazgeçtiğini bildirmeliydi. Karşısında karısının akla hayale gelmeyen, şok edici inatçılığını bulunca, onun İtalya'ya davet edildiğine inanmayı hepten reddetti. O zamana kadar adını hiç duymadığı Bayan Arbuthnot'a inanmayı da reddetti; ancak bu zarif insan önüne getirilip –güç bela, Bay Wilkins'e gerçeği tam olarak söylememektense her şeyden vazgeçmeyi dileyerek tabii– karısının açıklamasını teyit ettikten sonra, onlara inandı. Bayan Arbuthnot'a inanmaması mümkün değildi. Metro görevlilerinde olduğu gibi onun üzerinde de kusursuz bir etki bırakmıştı. Bir şey söylemesine bile pek gerek kalmamıştı. Fakat bu, adama eksik bilgi verdiğini bilen ve bunu unutmasına izin vermeyen Bayan Arbuthnot'ın vicdanı üzerinde bir fark yaratmadı. "Sence," diye sordu vicdanı, "eksik bilgi vermek ve tamamen yalan söylemek arasında gerçekten fark var mı? Tanrı'ya göre yok."

Martın geri kalanı bulanık, kötü bir rüya gibiydi. Hem Bayan Arbuthnot hem de Bayan Wilkins tükendiler; tüm çabalarına rağmen ikisi de kendini olağanüstü derecede suçlu hissetti ve 30 Mart sabahı geldiğinde gidecekleri için heyecanları, tatil arzuları kalmamıştı.

Vaktinden bir saat önce gittikleri Victoria istasyonundaki peronda bir yukarı bir aşağı yürüyen Bayan Wilkins, "Bu zamana kadar çok iyiydik, çok fazla iyiydik," diye mırıldanıyordu, "ve bu yüzden sanki yanlış bir şey yapıyormuş gibi hissediyoruz. İkimiz de sindirilmişiz, artık gerçekten insan bile sayılmayız. Gerçek insanlar asla bizim olduğumuz kadar iyi olmaz. Ah," –incecik ellerini birleştirdi– "hemen burada, bu istasyonda, şu andan itibaren artık mutlu olmaya

başlamamız gerekir ama olamıyoruz, bu anı mahvediyoruz ve bu yalnızca onları şımarttığımız için oluyor! Biz ne yaptık ki, biz ne yaptık, bilmek istiyorum," diye sordu Bayan Arbuthnot'a kızgınlıkla, "bir kereliğine kendi başımıza kalıp onlardan uzaklaşmak ve biraz dinlenmek istemekten başka?"

Sabırla adım atmaya devam eden Bayan Arbuthnot, "onlar" demekle kimi kastettiğini sormadı çünkü biliyordu. Bayan Wilkins ikisinin kocalarından bahsediyordu, karısının seyahate çıkmasına Frederick'in de Mellersh kadar kızdığını düşünmekte ısrarcıydı, gelin görün ki Frederick karısının seyahate çıktığını bile bilmiyordu.

Bayan Arbuthnot kocası hakkında her zaman sessizdi, bu konuda Bayan Wilkins'e hiçbir şey söylememişti. Frederick kalbinin o kadar derinlerindeydi ki onun hakkında konuşamazdı. O korkunç kitaplardan biriyle ilgili bitirmesi gereken fazladan işleri olduğundan son birkaç haftadır sürekli evden uzaktaydı ve Bayan Arbuthnot evden ayrılırken de yoktu. Ona önceden söylemesinin ne anlamı vardı ki? Kocasının, yaptığı hiçbir şeye itiraz etmeyeceğinden o kadar acınası şekilde emindi ki ona sadece bir not yazıp eve geldiğinde bulması için koridordaki sehpaya bırakmıştı. Dinlenmeye ihtiyacı olduğu ve uzun süredir tatil yapmadığı için bir aylığına tatile çıktığını ve onun rahat etmesi için becerikli hizmetçileri Gladys'e gerekli emirleri verdiğini yazdı. Nereye gittiğini yazmadı, yazması için bir sebep yoktu; kocası ilgilenmeyecekti, umurunda olmayacaktı.

Berbat, rüzgârlı ve yağmurlu bir gündü; kavşaklar çok kötüydü ve ikisinin de çok fena midesi bulandı. Fakat mideleri o kadar bulandıktan sonra, Calais'e varmaları ve midelerinin artık bulanmaması mutluluk vericiydi ve yaptıkları şeyin gerçek ihtişamı uyuşmuş ruhlarını ısıtmaya orada başladı. Önce Bayan Wilkins'i ele geçirdi ve pembe renkli bir alev gibi ondan solgun arkadaşına bulaştı. Calais'te dil-

balığı yiyerek biraz kendilerini toparladılar çünkü Bayan Wilkins'in, Mellersh'in yemediği bir dilbalığı yemek istediği bu yere vardıklarında Mellersh çoktan küçülmeye ve daha az önemli görünmeye başlamıştı. Fransız hamalların hiçbiri onu tanımıyordu; Calais'teki tek bir görevli bile onu zerre kadar umursamıyordu. Paris'te Mellersh'i düşünecek vakit yoktu çünkü trenleri geç kalmıştı ve Gare de Lyons'da Turin trenini ancak yakalayabildiler ve ertesi gün öğleden sonra İtalya'ya vardıklarında İngiltere, Frederick, Mellersh, papaz, yoksullar, Hampstead, kulüp, Shoolbred, herkes ve her şey, tüm o iltihaplanmış ağrılı kederler silikleşip bir rüyanın belirsizliğine dönüştü.

Beşinci Bölüm

İtalya'da havanın bulutlu olmasına şaşırdılar. Pırıl pırıl gün ışığıyla karşılaşmayı ummuşlardı. Ama önemli değildi: Burası İtalya'ydı ve bulutlar tombul görünüyordu. İkisi de daha önce buraya gelmemişti. İkisi de mest olmuş yüzlerle camdan baktılar. Hava aydınlık olduğu müddetçe saatler uçarcasına geçti ve ondan sonra da giderek yaklaşmanın, giderek daha yakın olmanın, oraya varmanın heyecanı vardı. Cenova'da yağmur başladı –Cenova! Gerçekten Cenova'da olmak, isminin istasyon tabelasında herhangi bir isim gibi yazdığını görmek!– Nervi'de şiddetlendi ve nihayet gece yarısına doğru, çünkü tren yine geç kalmıştı, Mezzago'ya vardıklarında bardaktan boşanırcasına yağıyordu. Ama burası İtalya'ydı. Buranın hiçbir şeyi kötü olamazdı. Yağmur bile bir başkaydı, dümdüz bir yağmurdu, münasip bir şekilde insanın şemsiyesine düşüyordu; çılgınca savrulup her yeri ıslatan İngiliz yağmuru gibi değildi. Ve burada yağmur dinerdi; dindiğinde, yeryüzünün güllerle kaplandığı görülebilirdi.

San Salvatore'nin sahibi Bay Briggs, "Mezzago'ya vardıktan sonra arabaya bineceksiniz," demişti. Fakat gayet iyi bildiği bir şeyi unutmuştu: İtalya'da trenlerin bazen geç kaldığını. Kiracılarının Mezzago'ya akşam saat sekiz civarında varacağını ve dizi dizi arabalardan birini seçeceklerini düşünmüştü.

Tren dört saat geç kaldı ve Bayan Arbuthnot'la Bayan Wilkins vagonun merdivene benzeyen dik basamaklarından inip karanlık sağanağa çıktıklarında elbiselerinin etekleri kurumlu su birikintilerini süpürdü, çünkü elleri valizleriyle doluydu. San Salvatore'nin bahçıvanı Domenico'nun uyanıklığı olmasaydı binip gidecek hiçbir şey bulamayacaklardı. Normal arabalar evlerine döneli çok olmuştu. Bunu tahmin eden Domenico, onları alması için teyzesinin arabasını gönderdi, arabayı teyzesinin oğlu, yani kuzeni sürüyordu. Teyzesi ile arabası Castagneto'da, San Salvatore'nin eteklerinin dibindeki köyde yaşıyorlardı ve bu yüzden, tren geç kalmış olmasına rağmen araba, almak için gönderildiği kişileri almadan eve dönmeye cesaret edememişti.

Domenico'nun kuzeninin adı Beppo'ydu ve karanlığın arasından çıkıp geldiğinde, tren çoktan uzaklaşmıştı. Bayan Arbuthnot ile Bayan Wilkins, ne yapacaklarını bilemeden dikiliyorlardı; çünkü ortalıkta hiç hamal görünmüyordu ve perondan çok yolun ortasında durdukları gibi bir hisse kapılmışlardı.

Onları arayıp duran Beppo, karanlığın içinden çıkıp neredeyse üzerlerine atıldı ve onlarla gürültülü bir şekilde İtalyanca konuştu. Beppo son derece saygıdeğer bir gençti ama hiç öyle görünmüyordu, özellikle de karanlıkta ve yağmurdan sırılsıklam şapkası tek gözünün üzerine sarkmışken. Genç adamın valizlerini kapması da hoşlarına gitmedi. Onun hamal olamayacağını düşündüler. Bununla birlikte, aralıksız devam eden konuşmasının arasında San Salvatore kelimelerini ayırt ettiler ve ondan sonra bu kelimeleri sürekli ona söyleyip durdular, çünkü bildikleri tek İtalyanca kelimeler bunlardı. Valizlerini gözden kaybetmek istemediklerinden gencin arkasından telaşla gidip rayların ve su birikintilerinin üzerinden tökezleyerek geçtikten sonra küçük, yüksek bir at arabasının durduğu yere geldiler.

Arabanın üstü açıktı ve at dalgın görünüyordu. Arabaya bindikleri an –aslında Bayan Wilkins'in tam olarak bindiği söylenemezdi– at sıçrayarak düşüncelerinden sıyrıldı ve anında eve doğru hızla gitmeye başladı; Beppo olmadan, valizler olmadan.

Beppo fırlayıp atın peşine düştü, bağırışları gecenin içinde çınladı ve sallanan dizginleri tam vaktinde yakaladı. Gururla ve kendince mükemmel bir netlikle atın bunu hep yaptığını, mısırla dolu, kanlı canlı iyi bir hayvan olduğunu ve kendisinin, yani Beppo'nun ona oğluymuş gibi baktığını ve hanımların korkmamaları gerektiğini –birbirlerine tutunduklarını görmüştü– açıkladı; fakat net ve yüksek sesle konuşmasına, bol bol kullandığı kelimelere rağmen, hanımlar sadece boş boş baktılar.

Yine de valizleri yüklenip arabanın arkasına dolaşırken konuşmaya devam etti, er ya da geç onu anlayacaklarından emindi, özellikle de çok yüksek sesle konuşmaya dikkat ettiği ve söylediği her şeyi basit ve açıklayıcı hareketlerle resmettiği sürece; ama ikisi de sadece ona bakmaya devam etti. Halden anlar bir tavırla, ikisinin de bembeyaz yüzleri, yorgun yüzleri olduğunu ve ikisinin de iri iri gözleri, yorgun gözleri olduğunu fark etti. Güzel hanımefendiler olduklarını düşündü ve valizlerin üzerinden –sandık yoktu, yalnızca bir sürü valiz vardı– her hareketini izleyen gözleri Meryem Ana'nın gözlerine benziyordu. Hanımefendilerin düzenli aralıklarla, hatta yola çıktıktan sonra bile onu nazikçe dürterek tekrarladıkları tek şey, "San Salvatore?" kelimeleriydi.

O da her seferinde gürültüyle, cesaret verici bir şekilde, "*Si, si...** San Salvatore," diye cevap verdi.

Onlara çok uzun gelen bir süre arabayla gittikten, uykuya dalmış kasabanın kaldırım taşlarından geçtikten ve sol taraflarındaki alçak duvarın ötesindeki engin siyah boşluktan ve denizin sesinden başka bir şeyi ayırt edemedikleri rüzgârlı

* İt. "Evet". (e.n.)

bir yola çıktıktan sonra, en nihayetinde Bayan Arbuthnot alçak sesle, "Tabii ki bizi oraya götürüp götürmediğini bilmiyoruz," dedi. Sağ taraflarında onlara daha yakın, dik, yüksek ve siyah bir şeyler vardı; "Kayalar," diye fısıldadılar birbirlerine, "devasa kayalar."

"Hayır, bilmiyoruz," diye onayladı Bayan Wilkins, sırtından aşağı hafif bir ürperti dolaştı.

Kendilerini çok huzursuz hissediyorlardı. Saat çok geçti. Hava çok karanlıktı. Yol çok ıssızdı. Ya tekerleklerden biri yerinden çıksa? Ya faşistlerle karşılaşırsalar veya faşistlerin karşıtlarıyla? Geceyi Cenova'da geçirip ertesi sabah gün ışığında yola çıkmadıkları için çok üzülüyorlardı. "Ama o zaman Nisan'ın 1'i olurdu," dedi Bayan Wilkins alçak sesle.

"Şimdi de öyle," dedi Bayan Arbuthnot fısıldarcasına.

"Demek öyle," diye mırıldandı Bayan Wilkins.

Sustular.

Beppo oturduğu yerde arkasına dönüp baktı –endişe verici bir alışkanlık olduğu çoktan fark edilmişti çünkü atının çok dikkatle izlenmesi gerekiyordu– ve hanımlara yerel lehçeyle değil çok kolay anlaşıldığından emin olduğu bir İtalyancayla hitap etti; bunu da en net, açıklayıcı hareketlerle destekledi.

Hanımlar, küçükken annelerinin onlara İtalyanca öğretmiş olmasını dilediler. Keşke, "Lütfen önünüze dönün ve ata dikkat edin," diyebilselerdi. İtalyanca at ne demek, onu bile bilmiyorlardı. Bu kadar cahil olmak alçaltıcıydı.

Endişe içinde ellerini Beppo'ya sallayarak ileriyi işaret etmeye başladılar, çünkü yol büyük kayaların etrafından dolaşıyordu ve bir şey olsa denizle aralarında yalnızca sol taraflarındaki alçak duvar kalacaktı. Başını çevirmesini ve ata bakmasını istiyorlardı, hepsi buydu. Beppo arabayı daha hızlı kullanmasını istediklerini sandı ve bunu dehşet verici bir on dakika izledi, Beppo ise onları memnun ettiğini düşündü. Atıyla gurur duyuyordu ve gerçekten çok hızlı gide-

bilirdi. Oturduğu yerde ayağa kalktı, kırbaç şakladı, at ileri atıldı, kayalar üzerlerine doğru geldi, küçük araba sallandı, valizler yerinden oynadı, Bayan Arbuthnot'la Bayan Wilkins nereye tutunacaklarını şaşırdı. Bu şekilde sallanmaya, yerlerinden oynamaya, tıngırdamaya, tutunmaya devam ettiler, ta ki Castagneto yakınında yolun eğim kazanmaya başladığı noktaya kadar. Yolun her santimini bilen at yokuşun dibine gelince aniden durup arabanın içindeki her şeyi devirdi ve sonra çok yavaş bir şekilde ilerlemeye devam etti.

Beppo atından duyduğu gururla gülerek hanımların takdirini almak için arkasına döndü.

Fakat güzel hanımlar gülmüyorlardı. Kendisine dikilmiş gözleri öncekinden de iri iri açılmıştı ve gecenin karanlığında yüzleri süt gibi bembeyazdı.

Fakat en azından burada, yokuşu çıktıktan sonra, evler vardı. Kayalar arkada kalmıştı ve evler vardı; alçak duvar arkada kalmıştı ve evler vardı; deniz uzakta kalmış, sesi azalmış ve yolun ıssızlığı bitmişti. Elbette hiçbir yerde ışık yanmıyordu, onların geçtiğini kimse görmeyecekti; ama yine de Beppo, evler başladıktan sonra, omzunun üzerinden bakıp "Castagneto!" diye bağırdı hanımlara, bir kez daha ayağa kalkıp kamçısını şaklattı ve bir kez daha atın ileri atılmasını sağladı.

"Birazdan varacağız," dedi Bayan Arbuthnot içinden, tutunarak.

"Yakında duracağız," dedi Bayan Wilkins içinden, tutunarak. Yüksek sesle bir şey demediler çünkü kırbaç şakırtısından, tekerlek tıkırtısından ve Beppo'nun atına söylediği gürültülü teşvik sözlerinin arasından bir şey duyulmazdı.

San Salvatore'ye vardıklarına dair herhangi bir işaret görebilmek için endişeyle gözlerini dört açtılar.

Makul sayıda köyden geçtikten sonra önlerinde kemerli bir ortaçağ kapısı belireceğini, oradan geçip bir bahçeye gireceklerini ve içeriden ışığın süzüldüğü, ilana göre şatoda

bulunan hizmetlilerin dizilmiş onları beklediği açık bir kapının önüne gideceklerini farz ve ümit ediyorlardı.

Ama bunun yerine araba aniden durdu.

Etrafa baktıklarında, iki yanındaki küçük, karanlık evlerle hâlâ köyün caddesinde olduklarını görebiliyorlardı; ama Beppo, bu sefer daha ileri gitmeyeceğinden kesinlikle eminmiş gibi dizginleri atın sırtına attı ve arabadan indi. Aynı anda, sanki yoktan var olmuş gibi, bir adamla birkaç yeniyetme oğlan arabanın iki yanında belirdi ve valizleri dışarı çıkarmaya başladılar.

"Hayır, hayır... San Salvatore, San Salvatore!" Bayan Wilkins eline geçirebildiği valizlere sarılıyordu.

"*Si, si*... San Salvatore," diye bağırdılar hepsi birlikte, valizleri çekiştirerek.

"Burası San Salvatore olamaz," dedi Bayan Wilkins, tamamen hareketsiz bir şekilde oturmuş, küçük kötülüklere gösterdiği sabırla valizlerinin kendisinden alınmasını izleyen Bayan Arbuthnot'a dönerek. Bu adamlar valizlerini almaya kararlı kötü adamlarsa hiçbir şey yapamayacağını biliyordu.

"Olabileceğini sanmıyorum," diye itiraf etti Bayan Arbuthnot ve bir an Tanrı'nın yöntemlerine hayret etmekten kendini alamadı. O ve zavallı Bayan Wilkins, bu tatili ayarlamak için yaşadıkları bir sürü sorundan, çektikleri bir sürü zorluktan ve endişeden, dolambaçlı kaçamak açıklamalar ve hilelerden sonra, gerçekten buraya mı getirilmişlerdi?

Bayan Arbuthnot düşüncelerini kontrol etti ve kılıksız gençler valizleriyle beraber karanlıkta kaybolup elinde fener tutan adam hanımların dizlerindeki örtüyü alması için Beppo'ya yardım ederken, Bayan Wilkins'e usulca ikisinin de Tanrı'nın ellerinde olduklarını söyledi; bunu duyunca, Bayan Wilkins ilk defa korktu.

Arabadan inmekten başka yapılacak bir şey yoktu. Arabada oturmaya devam edip hiç durmadan San Salvatore demek faydasızdı. Bunu ne zaman söyleseler, her seferinde

sesleri daha az çıkıyordu; Beppo ile diğer adamsa yalnızca bir dizi haykırışla aynı kelimeleri yankılıyorlardı. Keşke küçükken İtalyanca öğrenmiş olsalardı. Keşke, "Kapıya kadar arabayla gitmek istiyoruz," diyebilselerdi. Ama İtalyanca kapının ne demek olduğunu bile bilmiyorlardı. Cahilliğin böylesinin yalnızca alçaltıcı değil, kesinlikle tehlikeli olduğunu artık anlamışlardı. Yine de şimdi ağlayıp sızlanmak faydasızdı. Arabada oturmaya devam ederek, olacaklar her neyse onları ötelemek faydasızdı. Bu yüzden arabadan indiler.

İki adam ellerindeki şemsiyeleri açıp onlara verdiler. O zaman biraz yüreklendiler, çünkü bunlar kötü adamlar olsalardı şemsiye açmakla uğraşacaklarını sanmıyorlardı. Fener tutan adam yüksek sesle ve hızlı hızlı konuşarak onu takip etmelerini işaret etti, o sırada Beppo'nun geride kaldığını fark ettiler. Ona para vermeleri gerekiyor muydu? Soyulup muhtemelen öldürüleceklerse hayır, diye düşündüler. Böyle bir durumda tabii ki ödeme yapılmazdı. Ayrıca, sonuçta onları San Salvatore'ye getirmemişti. Başka bir yere geldikleri gayet açıktı. Üstelik Beppo hiç para bekliyormuş gibi değildi; hiç ses çıkarmadan karanlığa doğru gitmelerine izin verdi. Ellerinde olmadan bunun kötü bir işaret olduğunu düşündüler. Bir şey talep etmemişti çünkü birazdan daha fazlasını alacaktı.

Bir merdivenin önüne geldiler. Yol, bir kilisenin ve aşağı inen birkaç basamağın önünde aniden bitmişti. Adam, basamakları görebilmeleri için feneri eğdi.

Bayan Wilkins bir kez daha "San Salvatore?" dedi usulca, basamaklara adım atmadan önce. Bunu şimdi sormanın elbette bir faydası yoktu, ama merdivenleri öyle çıt çıkarmadan inemezdi. Hiçbir ortaçağ şatosunun merdivenlerin dibine inşa edilmediğinden emindi.

Yine de aynı kelimeleri tekrarlayan bir yanıt geldi, "*Si, si*... San Salvatore."

Basamakları temkinlice inerken sanki yine lazım olabilirmiş ve tüm ihtimaller tamamen bitmemiş gibi bir tavırla eteklerini yukarı kaldırdılar.

Basamaklar, ortası düz taş levhalarla kaplı dik eğimli bir patikada sona erdi. Bu ıslak taşların üzerinde epeyce kaydılar ve fenerli adam, yüksek sesle ve hızlı hızlı konuşarak onları tuttu. Nazik bir tavırla tutuyordu.

"Belki," dedi Bayan Wilkins alçak sesle Bayan Arbuthnot'a, "yine de her şey yolundadır."

"Tanrı'nın ellerindeyiz," dedi Bayan Arbuthnot yine ve Bayan Wilkins yine korktu.

Eğimli patikanın dibine vardılar ve fenerin ışığı bir açıklığın üç tarafını çevreleyen evlerin üzerinde titreşti. Dördüncü tarafta deniz vardı, çakıl taşlarının üzerinde tembelce gidip geliyordu.

Adam feneriyle, sanki kolunu suyun üzerine atmış gibi duran kara bir kütleyi işaret ederek, "San Salvatore," dedi.

Gözlerini iyice açtılar. Kara kütleyi ve tepesindeki ışığı gördüler.

"San Salvatore?" diye tekrarladı ikisi birden inanamayarak, hem valizleri neredeydi ve neden arabadan inmeye zorlanmışlardı?

"*Si, si*... San Salvatore."

Suyun hemen kıyısında, iskeleye benzeyen bir şeyin üzerinden yürüdüler. Burada alçak bir duvar bile yoktu, feneri tutan adam onları suya itmek istese buna hiçbir şey engel olamazdı. Fakat adam onları itmedi. Bunu fark eden Bayan Wilkins, bir kez daha "Belki de her şey yolundadır," dedi Bayan Arbuthnot'a; bu kez kendisi de her şeyin yolunda olabileceğini düşünen Bayan Arbuthnot, Tanrı'nın elleri konusunda bir şey söylemedi.

Fenerin ışığı yolda titreşerek dans ediyor, iskelenin ıslak döşemesine yansıyordu. Sol tarafta, karanlıkta ve belli ki bir dalgakıranın sonunda, kırmızı bir ışık vardı. Ağır demir ka-

pısı olan kemerli bir girişe geldiler. Fenerli adam kapıyı itip açtı. Bu sefer merdivenlerden inmek yerine yukarı çıktılar ve merdivenlerin tepesinde, çiçeklerin arasından yukarı uzanan küçük bir patika vardı. Çiçekleri göremiyorlardı ama her yerin onlarla dolu olduğu belliydi.

Arabanın onları kapıya kadar getirmemesinin, burada araba yolu değil sadece patika olmasından kaynaklandığı Bayan Wilkins'in aklına o an geldi. Bu, aynı zamanda valizlerin ortadan kaybolmasını da açıklıyordu. Tepeye vardıklarında valizlerinin onları beklediğini göreceklerine inanmaya başladı. Anlaşılan San Salvatore, bir ortaçağ şatosunun olması gerektiği gibi bir tepeye kurulmuştu. Patikada bir dönemeci geçince yukarıda, artık daha yakın ve daha parlak olan, iskelede yürürken gördükleri ışığı gördüler. Bayan Wilkins aklına gelen düşünceyi Bayan Arbuthnot'a söyledi ve Bayan Arbuthnot da bu düşüncenin büyük ihtimalle doğru olduğunu kabul etti.

Bir kez daha, ama bu sefer gerçekten umut dolu bir ses tonuyla, Bayan Wilkins yukarıdaki karanlık gökyüzünden yalnızca birazcık daha az kara olan silueti işaret ederek, "San Salvatore?" dedi. Ve bir kez daha, fakat bu sefer daha rahatlatıcı, cesaret verici bir teyit geldi. "*Si, si*... San Salvatore."

Hendeğe benzeyen bir yerin üzerindeki küçük bir köprüyü geçtiler ve sonra kenarlarda uzun otların ve daha çok çiçeğin olduğu küçük bir düzlüğe geldiler. Çoraplarını ıslatan çimenleri ve her yerdeki görünmez çiçekleri hissettiler. Sonra yine ağaçların arasından, göremedikleri çiçeklerin kokularıyla dolu, zikzaklar çizen bir patikadan yukarı çıkmaya devam ettiler. Ilık yağmur bütün güzel kokuları ortaya çıkarmıştı. Bu hoş karanlığın içinde gitgide daha yukarı çıktılar ve dalgakıranın ucundaki kırmızı ışık giderek uzaklaşıp aşağılarında kaldı.

Patika, küçük bir yarımadaya benzeyen şeyin diğer tarafına döndü; dalgakıran ve kırmızı ışık kayboldu; sol taraflarındaki boşluğun ötesinde, uzakta ışıklar vardı.

"Mezzago," dedi adam, feneri ışıklara doğru sallayarak.

"*Si*, *si*," diye cevap verdiler, çünkü artık ikisi de *si*, *si* demeyi öğrenmişti. Bunun üzerine adam o muhteşem İtalyancalarıyla hiçbirini anlamadıkları bir sürü nazik kelimeyle onları tebrik etti; çünkü bu adam Domenico'ydu, San Salvatore'nin uyanık ve becerikli bahçıvanı, mülkün payandası ve dayanağı, işini bilen, yetenekli, dilbaz, nazik, akıllı Domenico'ydu. Ama hanımlar bunu henüz bilmiyorlardı ve adam karanlıkta, hatta bazen ışıkta bile, bıçak gibi keskin hatları, yanık tenli yüzü ve hızlı, panter gibi hareketleriyle, kötü birine çok benziyordu.

Başka bir düz patikada ilerlediler, sağlarında çok yüksek bir duvara benzeyen siyah bir şekil vardı ve sonra patika yine yukarıya döndü; elbiselerine takılan, üzerlerine yağmur damlaları düşüren kokulu bitkilerin olduğu çardakların altından geçtiler, fenerin ışığı zambakların üzerinde titreşti ve sonra yüzyılların yıprattığı eski basamakların önüne, sonra da başka bir demir kapıya geldiler. Derken içeri girdiler ama hâlâ dönerek çıkan, iki yanında zindan duvarına benzer duvarları ve tonozlu çatısı olan taş merdivenleri tırmanıyorlardı.

Tepede dövme demirden bir kapı vardı ve kapının ardında elektrik ışığı parlıyordu.

"*Ecco*,"* dedi Domenico, kalan son birkaç basamağı koşarak çıkıp kapıyı iterek açtı.

İşte gelmişlerdi, burası San Salvatore'ydi; valizleri onları bekliyordu ve öldürülmemişlerdi.

Birbirlerinin bembeyaz yüzlerine baktılar ve ciddiyetle gözlerini kırpıştırdılar.

Harika, muhteşem bir andı. İşte sonunda burada, ortaçağ şatolarındaydılar. Ayakları şatonun taşlarına basıyordu.

---

* İt. "İşte, buyurun". (e.n.)

Bayan Wilkins kollarını Bayan Arbuthnot'ın boynuna doladı ve onu öptü.

"Bu evde yapılacak ilk şey," dedi usulca ve ciddiyetle, "öpüşmek olmalı."

"Sevgili Lotty," dedi Bayan Arbuthnot.

"Sevgili Rose," dedi Bayan Wilkins, memnuniyet dolu gözleriyle.

Domenico memnundu. Güzel hanımların öpüştüğünü görmek hoşuna gitmişti. Onlara son derece kadirşinas bir hoş geldin konuşması yaptı ve hanımlar kol kola durarak, çok yorgun oldukları için birbirlerine tutunarak, gözlerini kırpıştırıp gülümseyerek ve tek bir kelime bile anlamayarak adama baktılar.

Altıncı Bölüm

Bayan Wilkins ertesi sabah uyandığında, kalkıp panjurları açmadan önce birkaç dakika yatakta uzandı. Pencereden ne görecekti? Pırıl pırıl bir dünya mı yoksa yağmur dünyası mı? Ama güzel olacaktı, hangisi olursa olsun güzel olacaktı.

Çıplak beyaz duvarları, taş zemini ve çok az sayıda eski mobilyası olan küçük bir yatak odasındaydı. Yataklar –iki tane vardı– demirden yapılmış, siyah sırla kaplanmış ve üzerine neşeli çiçek demetleri resmedilmişti. Pencereye gideceği o büyük anı erteliyordu, tıpkı değerli bir mektubu açmayı erteleyen ve bundan zevk alan biri gibi. Saatin kaç olduğundan haberi yoktu; yüzyıllar önce, Hampstead'te son kez yatağa gittiğinden beri saatini kurmayı unutmuştu. Evde hiç ses duyulmuyordu, bu yüzden çok erken olduğunu düşündü, yine de çok uzun süre uyumuş gibi hissediyordu kendini; öylesine tamamen dinlenmiş, öylesine mükemmel derecede tatmin olmuş haldeydi. Kollarını başının altına koyup uzanırken ne kadar mutlu olduğunu düşündü, dudakları keyifli bir gülümsemeyle kıvrıldı. Yatakta tek başına: Muhteşem bir rahatlık. Tam beş koca yıldır tek bir gün bile yatağa Mellersh'siz girmemişti ve bu durumun ferahlığı, insanın serbestçe hareket edebilmesi, pervasızlık hissi, arsızlığı, battaniyeyi istediği gibi çekiştirmesi veya daha rahat etmek için yastıkları düzeltmesi! Büsbütün yeni bir keyfi keşfetmek gibiydi.

Bayan Wilkins yataktan kalkmak ve panjurları açmak için can atıyordu ama bulunduğu yer gerçekten son derece keyifliydi. Hoşnutlukla iç geçirdi ve yattığı yerden etrafına bakınarak odasındaki her şeyi inceledi; kendi küçük odası, bu kutlu ay boyunca canının istediği gibi düzenleyebileceği kendi odası, parasını kendi birikimleriyle ödediği kendi odası, özverilerinin meyvesi, istediği takdirde kapısını kilitleyebileceği ve kimsenin girmeye hakkının olmadığı odası. Çok yabancı, küçük bir odaydı, şimdiye kadar bildiği odalardan çok farklı ve çok tatlıydı. Hücre gibiydi. İki yatağın haricinde, mutlu bir kanaatkârlık sunuyordu. "Ve odanın adı," diye düşündü, yaptığı alıntıya gülümseyerek, "Huzur'du."*

Tamam, öylece yatıp ne kadar mutlu olduğunu düşünmek güzeldi, ama şu panjurların dışında daha fazla güzellik vardı. Sıçrayıp kalktı, ayağına terliklerini geçirdi çünkü taş zeminin üzerinde küçük bir kilimden başka bir şey yoktu, pencereye koştu ve panjurları itip açtı.

"Ah!" diye haykırdı Bayan Wilkins.

İtalya'nın nisan ayındaki tüm parlaklığı ayaklarının dibine serilmişti. Güneş üzerine akın ediyordu. Güneşin altında uykuya dalan deniz, neredeyse kıpırtısızdı. Körfezin karşısında, alaca renkli muhteşem dağlar da ışığın altında uykudaydı ve penceresinin altında, çiçeklerle bezeli çimenlik yokuşun dibinde, şatonun duvarının yükseldiği yerde ulu bir servi vardı; dağların ve denizin zarif mavisini, menekşe rengini, gül pembesini devasa, kara bir kılıç gibi ortasından yarıp geçiyordu.

Bayan Wilkins bakakaldı. Nasıl güzeldi ve kendisi de oradaydı, görüyordu. Nasıl güzeldi ve kendisi de hayattaydı, hissediyordu. Yüzü ışıkla yıkanıyordu. Muhteşem kokular pencereye kadar yükseliyor ve onu kucaklıyordu. Hafif bir esinti nazikçe saçlarını havalandırıyordu. Körfezin açıkların-

* John Bunyan'ın *The Pilgrim's Progress* (1678) adlı alegorik romanında yer alan Güzellikler Sarayı'nda bir oda. (ç.n.)

da kümelenmiş, neredeyse hiç hareket etmeyen balıkçı tekneleri durgun denizde beyaz bir kuş sürüsü gibi duruyordu. Ne kadar güzel, ne kadar güzel... İnsan bunu görmeden, içine çekmeden, hissetmeden ölmemeliydi. Bayan Wilkins baktı, dudakları aralandı. Neydi bu, mutluluk mu? Zavallı, sıradan, gündelik bir laf. Fakat insan başka ne söyleyebilir, bunu nasıl tanımlayabilirdi? Sanki içi içine sığmıyor gibiydi, sanki içine bu kadar sevinci sığdıramayacak kadar küçük gibiydi, sanki ışıkla yıkanıyor gibiydi. Ve orada olduğu için bu katıksız saadeti hissetmek, önce kendini düşünmeden tek bir şey yapmamak ve yapmayacak olmak, istemediği tek bir şey bile yapmayacak olmak ne kadar hayret vericiydi. Şimdiye kadar tanıdığı herkesin düşüncesine göre, en azından biraz üzüntü çekmeliydi. Hiç üzüntü hissetmiyordu. Bir yerlerde bir şeyler yanlıştı. Evde bu kadar iyi, son derece iyi olması ve sadece işkence görmüş gibi hissetmesi şaşılacak şeydi. Payına düşen her çeşit sancıyı yaşamıştı; kırgınlıklar, incinmeler, kırılan hevesler ve sürekli, istikrarlı bir şekilde özverili olmak. Artık tüm o iyiliği çıkarmış ve yağmurda ıslanmış bir kıyafet yığını gibi ardında bırakmıştı ve yalnızca sevinç hissediyordu. İyilikten arınmıştı ve arınmış olmaktan sevinç duyuyordu. Soyunmuştu ve içten içe bayram ediyordu. Ve uzaklarda, Hampstead'in loş boğuculuğunda, Mellersh öfkeden köpürüyordu.

Mellersh'i gözünde canlandırmaya, kahvaltısını yaparken ve onun hakkında kötü şeyler düşünürken görmeye çalıştı ve işte, Mellersh'in kendisi de parıldamaya başladı, gül rengi oldu, narin bir menekşe moru oldu, büyüleyici bir mavi oldu, biçimsizleşti, yanardöner bir hal aldı. Derken Mellersh, bir an titredikten sonra ışıkta kayboldu.

"Pekâlâ," diye düşündü Bayan Wilkins, onun peşinden bakarken. Mellersh'i gözünde canlandıramaması ne kadar olağanüstüydü; oysa onun tüm hatlarını, tüm ifadelerini ezbere bilirdi. Şu an onu olduğu gibi göremiyordu. Yalnızca

güzelliğin içine karışmış, diğer her şeyle uyumlanmış halde görebiliyordu. Şükran Günü Duası'nın tanıdık sözleri bir anda kendiliğinden aklına geldi ve yaratıldığı için, korunduğu için ve bu hayattaki tüm nimetler için, ama hepsinden çok Tanrı'nın ölçülemez sevgisi için Tanrı'ya şükrederken buldu kendini; yüksek sesle ve bir şükür patlaması içinde. O sırada Mellersh sırılsıklam sokaklara çıkmadan önce öfkeyle ayakkabılarını giyiyor, gerçekten de karısı hakkında kötü şeyler düşünüyordu.

Giyinmeye başladı, yaz günlerinin onuruna bembeyaz giysiler seçmişti, valizlerini boşalttı, sevimli küçük odasını topladı. Hızlı, amaca yönelik adımlarla odada dolaştı; uzun ince bedeni dimdikti, evdeyken çabalamaktan ve korkudan kırışan küçük yüzü pürüzsüzdü. Bu sabahtan önce olduğu ve yaptığı her şey, hissettiği ve endişelendiği her şey gitmişti. Tüm endişeleri Mellersh'in hayalinin yaptığını yapıyor, renklerin ve ışığın içinde çözülüyordu. Ve yıllardır fark etmediği şeyleri fark etti, aynanın önünde saçlarını tararken onlara dikkat etti ve şöyle dedi: "Ah, ne kadar hoş." Yıllardır saçı olduğunu bile unutmuştu, geceleri örüp sabahları da aynı aceleyle çözüyordu ve ayakkabılarını bağlayıp çözüyormuşçasına ilgisizdi. Şimdi birdenbire saçını gördü, aynanın önünde parmaklarına doladı ve bu kadar güzel olmasına memnun oldu. Mellersh de görmemiş olmalıydı, çünkü saçı hakkında hiçbir zaman tek kelime etmemişti. Eh, eve döndüğünde kocasının dikkatini bu konuya çekecekti. "Mellersh," diyecekti, "saçıma bak. Böyle kıvırcık saçlı bir karın olduğu için memnun değil misin canım?"

Güldü. Şimdiye kadar Mellersh'e asla böyle bir şey söylememişti ve bu fikir onu eğlendirdi. Ama neden söylememişti? Ah tabii... ondan korkuyordu. İnsanın birinden korkması ne komikti; hele de kocasından, en savunmasız hallerinde, mesela uyurken ve burnundan doğru dürüst nefes alamazken gördüğü kocasından korkması.

Hazır olduğunda kapısını açtı ve önceki akşam uykulu bir hizmetçinin karşıdaki küçük odaya yerleştirdiği Rose'un uyanıp uyanmadığına bakmak için dışarı çıktı. Ona günaydın diyecek, sonra koşarak aşağıya inip kahvaltı hazır olana kadar o servi ağacının yanında oturacaktı ve kahvaltıdan sonra Leydi Caroline ile Bayan Fisher için gereken hazırlıkların yapılmasında Rose'a yardım edeceğinden pencereden bakmaya pek fırsat bulamayacaktı. O gün yapılacak çok iş vardı, yerleşilecek, odalar ayarlanacaktı; bu işlerde Rose'u yalnız bırakmamalıydı. Gelecek olan iki kişi için her şeyi güzelleştirecek, küçük odalarını çiçeklerle süsleyip büyüleyici bir manzara hazırlayacaklardı. Leydi Caroline'ın gelmesini istemediğini hatırladı; ondan çekindiği için birini cennete kabul etmemek de neydi! Üstelik sanki çekinmesinin bir önemi varmış gibi ve sanki çekinecek kadar içine kapanık biriymiş gibi. Ayrıca, ne bahaneydi ama! Bunun üzerine kendini iyi olmakla suçlayamazdı. Ve Bayan Fisher'ı da kibirli göründüğü için istemediğini hatırladı. Ne komikti... Böyle küçük şeyleri dert etmesi, onları önemli hale getirmesi çok komikti.

San Salvatore'deki yatak odaları ve oturma odalarının ikisi üst kattaydı ve şatonun kuzey ucunda geniş bir pencerenin olduğu ferah bir koridora açılıyorlardı. San Salvatore, farklı bölümler ve farklı seviyelerde küçük bahçelerle doluydu. Bu pencerenin baktığı bahçe, duvarların en yüksek bölümüne yapılmıştı ve yalnızca alt kattaki, buradakinin eşi geniş koridordan ulaşılabiliyordu. Bayan Wilkins odasından çıktığında bu pencere sonuna kadar açık duruyordu ve dışarıda güneşin altında tamamen çiçeklerle bezenmiş bir erguvan ağacı vardı. Hiç kimseden iz yoktu, ne konuşma ne de ayak sesi duyuluyordu. Gelinçiçeği dolu vazolar taş zeminde duruyordu ve masanın üzerinde koca bir dal latinçiçeği vardı. Bayan Arbuthnot'ın odasına gitmek niyetindeyken olduğu yerde kalakalan Bayan Wilkins'e, gün ışığının

altında şaşılacak kadar güzel görünen erguvan ağacı ve bahçeye açılan geniş penceresiyle ferah, çiçekli, sessiz koridor, gerçek olamayacak kadar güzel geldi. Bütün bir ay boyunca gerçekten bunların içinde mi yaşayacaktı? O güne kadar hangi güzelliğe denk gelirse onu kabul etmek, karşısına çıktığında ondan küçük parçalar kapmak zorunda kalmıştı; güzel bir günde Hampstead'teki bir tarladan topladığı bir demet papatya, iki bacanın arasından bir anlığına görebildiği bir günbatımı. Tamamen, büsbütün güzel yerlerde hiç bulunmamıştı. Hele çok eski bir evde hiç bulunmamıştı ve odasında bu kadar çok çiçeğin olması onun için ulaşılmaz bir şeydi. Bazen baharda karşı koyamayıp Shoolbred'den altı tane lale alır, ne kadara mal olduğunu duysa Mellersh'in bunu affedilmez bir şey olarak göreceğini bilirdi; fakat onlar da kısa sürede solardı ve sonra çiçeksiz kalırdı. Erguvan ağacına gelince, ne olduğu konusunda hiçbir fikri yoktu ve cennet hayali görmüş birinin kendinden geçmiş ifadesiyle bakıyordu ağaca.

Bayan Arbuthnot odasından çıkınca onu bu halde buldu, gözlerini dikmiş koridorun ortasında dikilirken.

"Şu an ne gördüğünü sanıyor acaba?" diye düşündü Bayan Arbuthnot.

"Tanrı'nın ellerindeyiz," dedi Bayan Wilkins ona dönerek, ölçüsüz bir inanmışlıkla.

"Ah!" dedi Bayan Arbuthnot hemen, odasından çıkarken yüzünü kaplayan gülümseme solmaya başladı. "Neden, ne oldu?"

Bayan Arbuthnot muhteşem bir güvenlik ve rahatlık duygusuyla uyandığı için, bunca şeyden sonra sığınacak bir yer ihtiyacından kurtulamadığını öğrenmek istemiyordu. Frederick'i rüyasında bile görmemişti. Yıllardır ilk defa, rüyasında onunla olmaktan, kalp kalbe olduklarını görmekten ve sabah bunun verdiği mutsuzlukla uyanmaktan kurtulmuştu. Bebekler gibi uyumuş ve kendinden emin bir halde

uyanmıştı; sabah duasını yaparken hiçbir dileği olmadığını, şükretmekten başka bir şey istemediğini fark etmişti. Tüm bunlardan sonra Tanrı'nın ellerinde olduğunun söylenmesi endişe vericiydi.

"Umarım bir şey olmamıştır?" diye sordu kaygıyla.

Bayan Wilkins bir an ona baktı, sonra güldü. "Ne kadar komik," dedi onu öperek.

"Komik olan ne?" diye sordu Bayan Arbuthnot, Bayan Wilkins güldüğü için onun da ifadesi rahatlamıştı.

"Biz. Bunlar. Her şey. Her şey çok muhteşem. Öyle komik ve öyle sevimli ki bunların içinde olmamız gerekir. Sonunda cennete ulaştığımızda –hani şu hakkında çok konuşulan cennete– buradan birazcık bile güzel olamayacağını tahmin ediyorum."

Bayan Arbuthnot tekrar güvende hissederek gülümsedi. "Nasıl da ulvi, değil mi?" dedi.

"Sen hayatın boyunca hiç bu kadar mutlu oldun mu?" diye sordu Bayan Wilkins, onu kolundan tutarak.

"Hayır," dedi Bayan Arbuthnot. Olmamıştı, hem de hiç; Frederick'le geçirdiği aşk dolu ilk günlerde bile. Çünkü acı her zaman diğer mutlulukların yakınındaydı; şüphelerle, hatta aşkının ölçüsüzlüğüyle işkence etmeye hazırdı. Oysa bu seferki, etrafını çeviren şeylerin tam anlamıyla ahenk içinde olduğu yalın bir mutluluktu; hiçbir şey istemeyen, yalnızca kabullenen, yalnızca nefes alan, yalnızca var olan bir mutluluktu.

"Gel gidip şu ağaca yakından bakalım," dedi Bayan Wilkins. "Onun yalnızca bir ağaç olabileceğine inanmıyorum."

Kol kola girip koridorda yürüdüler; kocaları, yüzlerinin heves ve canlılıkla ne kadar gençleştiğini görseler onları tanıyamazlardı. Açık pencerenin önünde yan yana dikildiler, gözleri o muhteşem pembe şeye bakıp bayram ettikten sonra bahçenin güzellikleri arasında gezindiğinde, alçak duvarın

doğu tarafına oturmuş, ayakları zambakların içinde, körfeze doğru bakan Leydi Caroline'ı gördüler.

Şaşırıp kalmışlardı. Bu şaşkınlıkla hiçbir şey söylemediler ama hiç kıpırdamadan, kol kola, ona bakakaldılar.

O da beyaz bir elbise giymişti ve başı çıplaktı. Londra'daki o gün, şapkasını burnuna kadar indirdiğinden ve kürkünü kulaklarına kadar kaldırdığından, Leydi Caroline'ın bu kadar güzel olduğunu hiç anlamamışlardı. Sadece kulüpteki diğer kadınlardan farklı olduğunu düşünmüşlerdi ve diğer kadınlar da öyle düşünmüş, bütün garsonlar da öyle düşünmüş, kadına göz ucuyla bakmış ve gelip geçerken, oturduğu köşeye kaçamak bakışlar atmışlardı; fakat bu kadar güzel olduğunu hiç bilmiyorlardı. Fazlasıyla güzeldi. Onunla ilgili her şey çok fazlaydı. Açık renk saçları çok açık renkti, güzel gri gözleri çok güzel ve çok griydi, koyu renk kirpikleri çok koyuydu, beyaz teni çok beyazdı, kırmızı dudakları çok kırmızıydı. Aşırı derecede zayıftı; küçük bir kızın hatlarına sahipti ama yine de olması gereken yerlerde küçük kıvrımlara sahip olduğu ince elbisesinden belli oluyordu. Körfeze doğru bakıyordu ve arka plandaki boş maviliğin önünde keskin bir şekilde göze çarpıyordu. Tamamen güneşin altındaydı. Kırılmaları veya ezilmeleri önemli değilmiş gibi ayakları zambakların çiçekleri ve yaprakları arasında sallanıyordu.

"Güneşin altında öyle otururşa," diye fısıldadı Bayan Arbuthnot sonunda, "başı ağrıyacak."

"Başına şapka takmalıydı," diye fısıldadı Bayan Wilkins.

"Zambakları eziyor."

"Ama bizim olduğu kadar onun da zambakları."

"Sadece dörtte biri."

Leydi Caroline başını çevirdi. Bir an onlara baktı, kulüpte o gün göründüklerinden çok daha genç ve daha az cazibesiz görünmelerine şaşırmıştı. Aslına bakılırsa, neredeyse epey çekici görünüyorlardı, yanlış elbiseler giymiş biri gerçekten çekici olabilirse tabii. Onları hızlıca inceleyen ba-

kışları, gülümseyip günaydın diye seslenmeden önceki yarım saniye içinde her santimlerini kaydetti. Kıyafetlerinde ilginç olabilecek hiçbir şey olmadığını hemen gördü. Bunu bilinçli olarak düşünmedi, çünkü güzel elbiselere ve bu elbiselerin insana dayattığı esarete karşı güçlü bir tepkisi vardı; deneyimlerine göre birini elinize aldığınız andan itibaren her yerde giyip herkese göstermeden size bir an huzur vermezdi. Siz elbisenizi partilere götürmezdiniz, onlar sizi götürürdü. Bir kadının, şık giyinen bir kadının elbiselerini eskiteceğini düşünmek büyük bir hataydı; asıl elbiseler kadını eskitirdi, gece gündüz onu sürükleyip dururlardı. Erkeklerin daha uzun süre genç kalmalarına şaşmamak gerekirdi. Yalnızca yeni bir pantolon almak onları heyecanlandırmazdı mesela. En yeni pantolonların bile böyle bir etki yapabileceğini, onlara dişlerini geçirebileceğini sanmıyordu. İmgeleri biraz karışıktı ama kendi seçtiği gibi düşünür, canının istediği hayali kurardı. Duvarın üstünden kalkıp pencereye doğru yürürken, ona beş yaz önce dikilen türden elbiseleri hatırlatan elbiseler giymiş insanlarla koca bir ay geçireceğini bilmek son derece huzur verici göründü gözüne.

"Buraya dün sabah geldim," dedi, onlara bakıp gülümseyerek. Gerçekten büyüleyiciydi. Her şeyi vardı, gamzesi bile.

"Ne kadar yazık," dedi Bayan Arbuthnot, gülümsemesine karşılık vererek, "çünkü sizin için en güzel odayı seçecektik."

"Ah, ama ben de öyle yaptım," dedi Leydi Caroline. "En azından en güzel oda olduğunu düşünüyorum. İki yöne bakıyor, iki yöne bakan odalara bayılırım, ya siz? Batıda denize ve kuzeyde işte bu erguvan ağacına bakıyor."

"Ayrıca sizin için çiçeklerle süsleyip güzelleştirecektik," dedi Bayan Wilkins.

"Ah, Domenico o işi halletti. Buraya gelir gelmez söyledim ona. Kendisi bahçıvan. Harika biri."

"İyi bir şey elbette," dedi Bayan Arbuthnot biraz tereddütle, "böyle başına buyruk olmak ve tam olarak ne istediğini bilmek."

"Evet, insanı zahmetten kurtarıyor," diye onayladı Leydi Caroline.

"Fakat insan çok fazla başına buyruk da olmamalı," dedi Bayan Wilkins, "başkalarına iyilik yapma fırsatı bırakmayacak kadar yani."

Bayan Arbuthnot'a bakmakta olan Leydi Caroline, bu söz üzerine Bayan Wilkins'e baktı. O gün o acayip kulüpte Bayan Wilkins hakkında yalnızca belli belirsiz bir izlenim edinmişti; çünkü bütün konuşmayı diğeri yapmıştı ve o da Bayan Wilkins'in çok utangaç, çok tuhaf biri olduğu ve ona dikkat etmemenin en iyisi olacağı kanısına kapılmıştı. Doğru dürüst veda bile edememiş, bunu yaparken ıstırap çekercesine kıpkırmızı kesilmiş, ter içinde kalmıştı. Bu yüzden şu an ona şaşkınlıkla bakıyordu; Bayan Wilkins samimi olduğu açıkça belli olan bir hayranlıkla ve bunun ifade edilmeden kalmasına izin vermemeye ikna olmuş bir halde, "Bu kadar güzel olduğunuzu fark etmemiştim," dediğinde daha da çok şaşırdı.

Bayan Wilkins'e bakakaldı. Kendisine genellikle böyle doğrudan ve sakınmadan söylenmezdi bunlar. Çok alışkın olduğu halde –yirmi sekiz yıldan sonra alışmamak mümkün değildi– bir kadın tarafından böyle açık yüreklilikle söylenmiş olması onu şaşırtmıştı.

"Böyle düşünmeniz ne büyük incelik," dedi.

"Ah, çok güzelsiniz," dedi Bayan Wilkins. "Gerçekten, gerçekten güzelsiniz."

"Umarım," dedi Bayan Arbuthnot hoş bir tavırla, "bunun tadını çıkarırsınız."

Leydi Caroline, Bayan Arbuthnot'a baktı. "Ah, evet," dedi. "Tadını çıkarıyorum. Kendimi bildim bileli öyle yapıyorum."

"Çünkü," dedi Bayan Arbuthnot, gülümseyerek ve işaretparmağını uyarırcasına kaldırarak, "sonsuza kadar sürmeyecek."

O zaman, Leydi Caroline bu ikisinin orijinallerden olmasından korktu. Eğer öylelerse, çok canı sıkılacaktı. Orijinal olmakta ısrar eden, gelip kendisini lafa tutan ve orijinal olmaya çalışırken onu esir alan insanlar kadar canını sıkan bir şey yoktu. Ve şu ona hayran olan, kendisine böyle bakmakta ısrar ederse yorucu olurdu. Bu tatilden istediği, daha önce yaşadığı her şeyden tamamen kaçmaktı; tamamen tezat şeyler istiyordu. Beğenilmek, takip edilmek tezat değil tekrardı ve orijinalliğe gelince, kolayca girip çıkmayı engellemek amacıyla sarp bir yamacın tepesine inşa edilmiş bir ortaçağ şatosunda o türde iki kişiyle kapanıp kalmak maalesef pek huzur verici olmazdı. Belki biraz daha az teşvik edici olması iyi olurdu. O gün kulüpte çok ürkek şeylere benziyorlardı, koyu renk saçlı olan bile –isimlerini hatırlayamıyordu– bu yüzden onlara yakınlık göstermenin tamamen güvenli olduğunu hissetmişti. İşte şimdi kabuklarından çıkmışlardı, öylece, birdenbire. Burada ikisinde de utangaçlıktan eser yoktu. Kabuklarından bu kadar hızla, daha ilk temasta çıkabildiklerine göre, onları kontrol etmezse yakında kendisine baskı yapmaya başlarlardı ve sonra huzurlu, sessiz otuz gün geçirmek, güneşin altında rahatsız edilmeden yatmak, kendini toparlamak, kimseyle konuşmamak, beklenmemek, sürüklenip kimsenin tekeli altına alınmamak; sadece tükenmişlikten, derin ve melankolik tükenmişlikten sıyrılmakla ilgili hayallerine veda ederdi.

Ayrıca bir de Bayan Fisher vardı. Onun da kontrol edilmesi gerekliydi. Leydi Caroline'ın ayarlanandan iki gün erken yola çıkmasının iki sebebi vardı: İlki, istediği odayı veya odaları seçmek için diğerlerinden önce gelmek istemesiydi; ikincisi ise aksi halde Bayan Fisher'la birlikte seyahat etmek zorunda kalacağını düşünmesiydi. Bayan Fisher'la seyahat

etmek istemiyordu. Buraya Bayan Fisher'la birlikte gelmek istemiyordu. Tek bir anlığına bile olsa Bayan Fisher'la birlikte herhangi bir şey yapmak için hiçbir sebep görmüyordu.

Fakat maalesef Bayan Fisher da San Salvatore'ye herkesten önce varmak ve istediği odayı ya da odaları seçmek arzusundaydı ve sonuçta Leydi Caroline'la birlikte seyahat etmiş oldular. Önce Calais'te bu durumdan şüphelenmeye başladılar, Paris'te korkmaya başladılar, Modane'de artık anlamışlardı, Mezzago'da anladıklarını gizlediler, Castagneto'ya iki ayrı arabayla gittiler, yol boyu birinin burnu neredeyse ötekinin sırtına değiyordu. Fakat yol kilisenin ve basamakların önünde aniden bitince, daha fazla kaçınmak mümkün olmadı; bir araya gelmekten başka yol olmadığı için seyahatlerinin bu ani ve zorlu sonuyla yüzleştiler.

Bayan Fisher'ın bastonu yüzünden her şeyle Leydi Caroline ilgilenmek zorunda kaldı. Durum açık bir hale gelince arabasının içinde oturup açıkladığı gibi, Bayan Fisher'ın hareketli planları vardı ama bastonu bunları gerçekleştirmekten alıkoyuyordu onu. İki arabacı Leydi Caroline'a çocukların valizleri şatoya taşıyabileceklerini söyledi ve bastonu yüzünden Bayan Fisher arabada beklerken, Leydi Caroline birkaç çocuk bulmaya gitti. Bayan Fisher İtalyanca konuşabiliyordu ama sadece, diye açıkladı, Dante'nin İtalyancasını, yani küçük bir kızken Matthew Arnold'un ona okuduğu İtalyancayı biliyordu ve bunun çocukların boyunu aşacağını düşündü. Bu durumda, normal İtalyancayı gayet iyi konuşan Leydi Caroline'ın işleri halletmesi gereken kişi olduğu açıktı.

"Sizin ellerinizdeyim," dedi Bayan Fisher arabada dimdik otururken. "Bana yalnızca bastonu olan yaşlı bir kadına göstereceğiniz hürmeti gösterin lütfen."

Ve ondan sonra, merdivenlerden inerken ve meydana giden taşlardan yürürken, iskeleden geçerken ve zikzaklı patikadan çıkarken, Leydi Caroline sanki kendi büyükan-

nesiymiş gibi Bayan Fisher'la birlikte yavaş yavaş yürümeye mecbur hissetti kendini.

Ara sıra, "Bastonum yüzünden," diyordu Bayan Fisher sakince.

Ve o zikzaklı patikadaki oturacak yerlerde dinlendikleri anlarda, Leydi Caroline koşmak ve çabucak tepeye çıkmak istediği halde vicdanı onu bastonu yüzünden Bayan Fisher'ın yanında kalmaya zorladı ve Bayan Fisher ona, bir zamanlar zikzaklı bir patikada Tennyson'la birlikte yürüdüğünü anlattı.

"Muhteşem kriket oynardı değil mi?" dedi Leydi Caroline dalgınca.

"Şair olan Tennyson," dedi Bayan Fisher, başını çevirip gözlüklerinin üzerinden bir an onu inceleyerek.

"Oynamaz mıydı?" dedi Leydi Caroline.

"Ben," dedi Bayan Fisher, "Alfred'den bahsediyorum."

"Ah," dedi Bayan Caroline.*

"Ve o patika da," diye devam etti Bayan Fisher ciddiyetle, "ne tuhaftır ki bunun gibi kıvrımlıydı. Elbette okaliptüs ağaçları yoktu ama onun dışında tıpkı bunun gibiydi. Ve dönemeçlerden birinde bana dönüp dedi ki... bana doğru dönüp konuşması şu an bile gözümün önünde..."

Evet, Bayan Fisher'ın kontrol edilmesi gerekliydi. Penceredeki şu ikisinin de öyle. Hemen başlasa daha iyi olurdu. Duvardan kalktığına hayıflandı. Tek yapması gereken onlara el sallamak ve bahçeye inip yanına gelmelerini beklemekti.

Bu yüzden Bayan Arbuthnot'ın yorumunu ve kaldırdığı işaretparmağını görmezden geldi ve bariz bir soğuklukla –en azından bariz olması için uğraştı– kahvaltıya gideceklerini farz ettiğini, kendisinin kahvaltı ettiğini söyledi; fakat ne kadar soğuk konuşursa konuşsun kelimelerin ağzından sami-

---

* Ünlü kriket oyuncusu Lionel Tennyson (1889-1951) ile şair Alfred Lord Tennyson (1809-1892) kastediliyor. (ç.n.)

mi ve hoş çıkması onun kaderiydi. Bunun sebebi sempatik ve tatlı bir sesi olmasıydı, tamamen boğazının ve damağının özel yapısı yüzündendi ve ne hissederse hissetsin yapabilecek bir şeyi yoktu. Sonuç olarak kimse terslendiğini anlamıyordu. Son derece bıktırıcı bir şeydi. Üstelik soğuk baktığı zaman da bakışları hiç soğuk olmuyordu; çünkü bir kere gözleri çok güzeldi, sonra çok uzun, yumuşak, koyu renk kirpikleri de güzelliğine güzellik katıyordu. Böyle gözlerin soğuk bakması mümkün olmuyordu; o tür bir bakış yumuşacık kirpiklere takılıp kayboluyor ve bakılan kişi yalnızca onur verici ve zarif bir incelikle karşılaştığını düşünüyordu. Ve canı sıkkın olduğu ya da iyiden iyiye öfkelendiği zaman bile –böyle bir dünyada kim bazen öfkelenmezdi?– yalnızca acınacak halde görünüyordu ve bu sefer de insanlar onu rahatlatmak için koşturuyordu, mümkünse öperek. Bıktırmaktan bile fazlasıydı bu, çıldırtıcıydı. Doğa, onun melek gibi görünüp konuşmasına karar vermişti. Tamamen yanlış anlaşılmaksızın asla huysuz veya kaba olamıyordu.

"Kahvaltımı odamda yaptım," dedi, sert konuşmak için elinden geleni yaparak. "Belki daha sonra görüşürüz."

Sonra başını salladı ve duvarın üstünde daha önce oturduğu yere, zambakların arasında ayaklarını hoş ve serin hissettiği yere geri döndü.

Yedinci Bölüm

Gözleri onu hayranlıkla izledi. Terslendiklerini hiç anlamamışlardı. Leydi Caroline'ın onlardan önce davranması ve onun için hazırlanmanın, gelip her şeyi gördüğünde yüzünü izlemenin mutluluğunu yaşayamamış olmaları elbette hayal kırıklığı yaratmıştı ama hâlâ Bayan Fisher vardı. Şimdi Bayan Fisher'a odaklanabilir ve onun yüzünü izleyebilirlerdi; gerçi, diğer herkes gibi, Leydi Caroline'ın yüzünü izlemeyi tercih ederlerdi.

Bu durumda belki de Leydi Caroline kahvaltıdan bahsetmişken, gidip kahvaltı yapsalar iyi olurdu çünkü yapılacak bu kadar iş varken manzarayı izleyerek daha fazla vakit harcayamazlardı; hizmetlilerle görüşülecekti, ev baştan aşağı incelenecekti ve son olarak Bayan Fisher'ın odası hazırlanıp süslenecekti.

Baktığı şeye kapılmış ve onları fark etmemiş görünen Leydi Caroline'a neşeyle el salladılar ve dönüp dün gece kumaş terlikleri ve çıplak ayaklarıyla sessizce peşlerinden gelen hizmetçiyi bulmaya gittiler.

Adı Francesca'ydı, kıdemli bir sofra hizmetçisiydi, yıllarca şatonun sahibi için çalışmıştı ve adamın söylediğine göre sayesinde sayım yapmaya gerek kalmıyordu; Francesca onlara günaydın deyip iyi uyuduklarını umduğunu söyledikten sonra, kahvaltının alt kattaki yemek odasında hazırlandığını ve isterlerse onlara yolu gösterebileceğini ekledi.

Francesca'nın bu basit bilgiyi süslemeyi başardığı bir sürü kelimeden birini bile anlamadılar ama onu takip ettiler çünkü en azından onu takip etmeleri gerektiği açıktı ve alt kata inip üst kattakinin aynısı olan koridordan geçtiler, sadece buradaki koridorun sonunda pencere yerine bahçeye açılan cam kapılar vardı. Yemek odasına girdiler ve orada, masanın başında oturmuş kahvaltı yapan Bayan Fisher vardı.

Bu sefer haykırdılar. Bayan Arbuthnot bile haykırdı, gerçi onun haykırışı sadece, "Ah!" diye çıktı ağzından.

Bayan Wilkins'in haykırışı epey uzun sürdü. "Ama bu, insanın ağzından ekmeğini almak gibi bir şey!" diye haykırdı Bayan Wilkins.

"Nasılsınız?" dedi Bayan Fisher. "Bastonum yüzünden kalkamıyorum." Ve elini masanın üzerinden uzattı.

İki kadın ilerleyip elini sıktılar.

"Burada olduğunuzu hiç bilmiyorduk," dedi Bayan Arbuthnot.

"Evet," dedi Bayan Fisher kahvaltısına devam ederek. "Evet. Buradayım." Sonra gayet sakin bir şekilde rafadan yumurtasının tepesini kırdı.

"Büyük bir hayal kırıklığı bu," dedi Bayan Wilkins. "Size güzel bir karşılama yapma niyetimiz vardı."

Bayan Fisher konuşana şöyle bir göz atınca onun, Prince of Wales Terrace'a geldiğinde Keats'i gördüğünü söyleyen kadın olduğunu hatırladı. Bu kadına karşı dikkatli olmalıydı, onu baştan itibaren dizginlemeliydi.

Bu sebeple Bayan Wilkins'i duymazdan geldi ve ciddiyetle, yüzünde bozulamaz bir sakinlikle, başı yumurtasına eğilmiş halde konuştu. "Evet. Dün Leydi Caroline'la birlikte geldim."

"Bu gerçekten korkunç," dedi Bayan Wilkins, görmezden gelinmemişçesine. "Artık hazırlık yapacağımız kimse kalmadı. Kendimi engellenmiş hissediyorum. Tam yutup

mutlu olmak üzereyken ekmeğim ağzımdan alınmış gibi hissediyorum."

Bayan Fisher, "Nereye oturacaksınız?" diye sordu Bayan Arbuthnot'a, özellikle Bayan Arbuthnot'a; ekmekle ilgili karşılaştırma hiç hoşuna gitmemiş gibiydi.

"Ah, teşekkür ederim," dedi Bayan Arbuthnot, aniden Bayan Fisher'ın yanına oturarak.

Oturabileceği yalnızca iki yer vardı, Bayan Fisher'ın iki yanındaki yerler. Bu yüzden kendisi birine oturdu, Bayan Wilkins de tam karşısındakine.

Bayan Fisher masanın başında oturuyordu. Önünde kahve ve çay duruyordu. Elbette San Salvatore'yi eşit olarak paylaşıyorlardı ama burayı bulan, diye düşündü Bayan Arbuthnot sakince, tutmak için gerekli şeyleri yapan, Bayan Fisher'ı aralarına almaya karar veren kendisi ile Lotty'ydi. Kendileri olmasaydı, diye düşünmeden edemiyordu, Bayan Fisher burada olmazdı. Etik olarak, Bayan Fisher misafirdi. Bu grupta ev sahibi yoktu ama olduğu farz edilirse bu Bayan Fisher olmazdı, Leydi Caroline da olmazdı, ya kendisi ya da Lotty olurdu. Bayan Fisher, vaktiyle Ruskin'in sıktığı elini önündeki çaydanlıklara uzatıp "Çay mı kahve mi?" diye sorarken, Bayan Arbuthnot elinde olmadan böyle hissetti. Üstüne bir de Bayan Fisher sanki küçüklüğünden beri bu gongu ve bu masayı kullanıyormuş gibi masada yanında duran küçük gonga dokunduğunda ve ortaya çıkan Francesca'ya, Dante'nin dilinde, biraz daha süt getirmesini emrettiğinde aynı şeyi daha kesin bir şekilde hissetmemek de elinde değildi. Bayan Fisher'ın, her şeye hâkim olmak ister gibi tuhaf bir havası vardı ve kendisi bu kadar mutlu olmasaydı belki bu durum canını sıkabilirdi.

Bunu Bayan Wilkins de fark etti ama hercai beyni sadece guguk kuşlarını düşünmesine neden oldu. Hiç kuşkusuz kendisi de hemen tutarsız, dizginlenemez ve acınası bir şekilde guguk kuşlarından bahsetmeye başlayabilirdi, eğer

Bayan Fisher'ı son gördüğü zamanki gibi gergin ve çekingen bir halde olsaydı. Fakat mutluluk, çekingenliğin icabına bakmıştı, gayet sakindi; konuşmalarını kontrol edebilirdi; kendini, söylemeye ne zaman başladığını bile hatırlamadığı şeyleri söylerken bulmak ve dehşete düşmek zorunda değildi; kesinlikle rahat ve tamamen doğaldı. Bayan Fisher için karşılama hazırlayamamış olmanın hayal kırıklığı bir çırpıda yok oldu, çünkü cennette hayal kırıklığına uğramak imkânsızdı. Ev sahibi gibi davranması da umurunda değildi. Ne önemi vardı? Cennette hiçbir şeyi umursamazdınız. Bu nedenle kendisi ve Bayan Arbuthnot, Bayan Fisher'ın iki yanına normalde yapacaklarından daha hevesle oturdular. Körfeze bakan doğu yönündeki pencerelerden süzülen güneş odaya doluyordu, bahçeye açılan bir kapı vardı ve bahçe bir sürü muhteşem şeyle doluydu, özellikle de frezyalarla.

Bahçeye açılan kapıdan frezyaların hafif, nefis kokusu geldi ve Bayan Wilkins'in mest olmuş burun deliklerinden süzüldü. Londra'da frezyalar onu tamamen aşardı. Sık sık bir dükkâna gidip fiyatlarını sorardı, böylece bir demet alıp koklamak için mazereti olurdu, oysa üç tanecik çiçeğin neredeyse bir şilin gibi korkunç bir fiyatı olduğunu gayet iyi bilirdi. Buradaysa frezyalar her yerdeydi, her köşeden fışkırıyor ve gül bahçesini halı gibi kaplıyorlardı. Düşünsenize... İstediğiniz gibi kucak dolusu frezya topluyorsunuz, odaya muhteşem bir gün ışığı doluyor, yazlık elbiseler giymişsiniz ve daha yalnızca nisanın 1'i!

"Sanırım cennete geldiğimizin farkındasınızdır, değil mi?" dedi, dost bir meleğin tüm samimiyetiyle Bayan Fisher'a gülümsedi.

"Sandığımdan çok daha gençler," diye düşündü Bayan Fisher, "ve o kadar da dürüst değiller." Bayan Wilkins'in coşkusunu görmezden gelirken bir an için, Prince of Wales Terrace'a geldikleri gün referans alma veya verme konusuna nasıl da ısrar ve telaşla karşı koyduklarını düşündü.

Tabii ki onu hiçbir şey etkileyemezdi; kimsenin yaptığı hiçbir şey. Saygınlığının içine son derece sağlam bir şekilde yerleşmişti. Referans olarak gösterdiği üç muazzam isim kaya gibi arkasındaydı, üstelik yardım ve destek için başvurabileceği kişiler yalnızca onlar değildi. Bu genç kadınların –bahçedekinin gerçekten Leydi Caroline Dester olduğuna inanmak için hiçbir sebebi yoktu, kendisine yalnızca öyle olduğu söylenmişti– bu genç kadınların Browning'in eskiden dediği gibi –bu şairin bir şeyleri kendi komik ve nefis tarzında ortaya koyuşunu çok iyi hatırlıyordu– uçarı oldukları ortaya çıksa bile, kendisi için ne gibi bir sakıncası olabilirdi ki? Bırakın istedikleri kadar uçarı olsunlar. İnsan altmış beş yaşına boşuna gelmezdi. Her halükârda sadece dört haftaları vardı ve bu sürenin sonunda hiçbirini bir daha görmeyecekti. Bu arada hepsinden uzakta huzur içinde oturup anılarını hatırlayabileceği bir sürü yer vardı. Ayrıca kendi özel oturma odası vardı, bal rengi mobilya ve resimlerle döşenmiş, Cenova yönünde denize bakan pencereleri ve burçlara açılan kapısıyla büyüleyici bir odaydı. Evde iki oturma odası vardı ve bal rengi odaya el koymaya meylediyor gibi görünen o tatlı Leydi Caroline'a –kim olursa olsun kesinlikle tatlı bir şeydi; onu yere yatırmak Tennyson'ın çok hoşuna giderdi– bastonu yüzünden tamamen kendisine ait küçük bir sığınağa ihtiyacı olduğunu açıklamıştı.

"Yaşlı bir kadının ortalarda aksaya aksaya dolandığını kimse görmek istemez," demişti. "Zamanımın çoğunu burada veya şu rahat burçlarda oturarak geçirmekten gayet memnun olacağım."

Ayrıca odası da çok güzeldi; iki yöne bakıyordu, körfezin karşısından sabah güneşine –sabah güneşini severdi– ve bahçeye. Leydi Caroline'la birlikte evde iki yöne bakan odalardan yalnızca iki tane olduğunu keşfetmişlerdi ve kesinlikle bunlar en havadar odalardı. Odalarında ikişer yatak vardı ama kendisi ile Leydi Caroline fazla yatakları hemen oda-

dan çıkarttırıp diğer iki odaya koydurmuşlardı. Bu şekilde alan genişlemiş ve ferahlamıştı. Aslında Leydi Caroline, kendi odasını hem yatak odası hem oturma odasına dönüştürmüştü; daha büyük oturma odasındaki kanepeyi, yazı masasını ve en rahat koltuğu odasına taşıtmıştı ama kendisi böyle bir şey yapmak zorunda kalmamıştı çünkü onun kendine özel ve gereken her şeye sahip bir oturma odası vardı. Leydi Caroline başta büyük oturma odasını tamamen kendine ayırmayı düşünmüştü, çünkü alt kattaki yemek odası diğer iki kişi tarafından yemek aralarında oturmak için de kullanılabilirdi ve güzel sandalyeleri olan gayet hoş bir odaydı, ama büyük oturma odasının şekli hoşuna gitmemişti; kulede olduğundan yuvarlak bir odaydı, heybetli duvarları delip geçen dar ve uzun pencereleri vardı ve kubbe gibi çıkıntılı tavanı açılmış bir şemsiyeye benziyordu, ayrıca biraz karanlık gibiydi. Hiç şüphesiz Leydi Caroline bal renkli odaya açgözlü bakışlarıyla göz dikmişti ve Bayan Fisher daha az sert biri olsa gidip oraya kurulurdu ki bu çok saçma bir şey olurdu.

"Umarım odanız rahattır," dedi Bayan Arbuthnot, gülümseyerek; Bayan Fisher'a tam olarak misafir sayılmasa da kesinlikle ev sahibi de olmadığını anlatma niyetindeydi.

"Oldukça," dedi Bayan Fisher. "Biraz daha kahve alır mısınız?"

"Hayır, teşekkürler. Siz alır mısınız?"

"Hayır, teşekkürler. Odamda iki yatak vardı, gereksizce yer işgal ediyordu, ben de birini çıkarttırdım. Böyle çok daha rahat oldu."

"Ah, demek bu yüzden benim odamda iki yatak var!" diye haykırdı Bayan Wilkins, aydınlanmış halde; küçücük odasında ikinci bir yatağın anormal ve uygunsuz bir şey olduğunu gördüğü an anlamıştı.

"Ben öyle bir talimat vermedim," dedi Bayan Fisher, Bayan Arbuthnot'a hitap ederek, "yalnızca Francesca'dan yatağı odadan çıkarmasını rica ettim."

"Benim odamda da iki yatak var," dedi Bayan Arbuthnot.

"Sizin odanızdaki ikinci yatak da Leydi Caroline'ınki olmalı. O da fazla yatağı çıkarttırdı," dedi Bayan Fisher. "Bir odada kalacak kişi sayısından fazla yatak olması saçma geldi."

"Ama biz de buraya kocalarımızla gelmedik," dedi Bayan Wilkins, "ve içinde yatacak kocalar olmadıktan sonra insanın odasında fazladan yatak olmasını ben de anlamsız buluyorum. Bizimkileri de çıkarttıramaz mıyız?"

"Yataklar," dedi Bayan Fisher soğuk soğuk, "sürekli bir odadan diğerine taşınamaz. Bir yerde durmaları gerekir."

Bayan Wilkins'in sözleri Bayan Fisher'a hep uygunsuz geliyordu. Ağzını her açtığında söylenmese daha iyi olacak şeyler çıkıyordu. Kocalar hakkında böyle serbestçe konuşmak Bayan Fisher'ın çevresinde asla teşvik edilmezdi. İyice serpilmeye başladığı seksenli yıllarda kocalar, günaha karşı tek gerçek engeller olarak ciddiye alınırdı. Yataklara da, eğer illa onlardan bahsetmek gerekliyse, dikkatle yaklaşılırdı; ayrıca usturuplu bir ihtiyat, yataklardan ve kocalardan aynı cümlede bahsetmelerine engel olurdu.

Öncekinden de daha belirgin bir şekilde Bayan Arbuthnot'a döndü. "Size biraz daha kahve vermeme izin verir misiniz?" dedi.

"Hayır, teşekkür ederim. Fakat siz biraz daha almaz mısınız?"

"Gerçekten alamam. Kahvaltıda asla iki fincandan fazla içmem. Portakal ister misiniz?"

"Hayır, teşekkür ederim. Ya siz?"

"Hayır, kahvaltıda meyve yemem. Bu bir Amerikan âdeti ki ben de buna uyum sağlamak için çok yaşlıyım. Her şey istediğiniz gibi mi?"

"Kesinlikle. Sizin?"

Bayan Fisher cevap vermeden önce duraklayıp bunun, yani basit bir soruya aynı soruyla cevap verme numarasının bir alışkanlık olup olmadığını düşündü. Eğer öyleyse dizginlenmesi gerekirdi, çünkü böyle bir alışkanlığı olan biriyle hiç kimse dört hafta boyunca rahatça yaşayamazdı.

Bayan Arbuthnot'a baktı ve kadının ortadan ayrılmış saçları ile ince, biçimli alnı onu rahatlattı. Hayır; bu yankılar alışkanlık değil rastlantıydı. Bayan Arbuthnot'ın en fazla bir güvercin kadar bıktırıcı alışkanlıkları olduğunu hayal edebilirdi. Ona bakınca, zavallı Carlyle için ne kadar muhteşem bir eş olabileceğini düşündü. O korkunç, açıkgöz Jane'den çok daha iyi olurdu. Onu sakinleştirebilirdi.

"Öyleyse gidelim mi?" diye önerdi.

"Durun size yardım edeyim," dedi Bayan Arbuthnot düşünceli bir şekilde.

"Ah, teşekkür ederim; kendi başıma gayet iyi idare edebilirim. Bastonum sadece ara sıra bana engel oluyor."

Bayan Fisher kolayca ayağa kalktı; Bayan Arbuthnot boşuna tepesinde dikilmişti.

"Şu muhteşem portakallardan bir tane alacağım," dedi Bayan Wilkins, oturduğu yerden kalkmadan portakallarla dolu siyah kâseye uzanarak. "Rose, bunlara nasıl karşı koyabilirsin... Bak, bir tane al. Bu güzelliklerden al." Ve ona kocaman bir tane uzattı.

"Yok, ben görevlerimle ilgileneceğim," dedi Bayan Arbuthnot kapıya doğru giderek. "Sizi yalnız bıraktığım için kusuruma bakmazsınız değil mi?" diye ekledi nazikçe, Bayan Fisher'a hitaben.

Bayan Fisher da kapıya doğru gitti; gayet kolayca ve neredeyse hızla; bastonu kendisine hiç engel olmuyordu. Bayan Wilkins'le yalnız kalmak gibi bir niyeti yoktu.

"Öğle yemeğini kaçta yemek istersiniz?" diye sordu Bayan Arbuthnot ona, tam olarak ev sahibi değilse de en azından misafir olma başarısızlığından kaçınmaya çalışarak.

"Öğle yemeği," dedi Bayan Fisher, "saat yarımda."

"Öyleyse yarımda hazır olacak," dedi Bayan Arbuthnot. "Aşçıya söyleyeceğim. Esaslı bir mücadele olacak," diye devam etti gülümseyerek, "ama yanımda küçük bir sözlük getirdim."

"Aşçı," dedi Bayan Fisher, "biliyor."

"Ya?" dedi Bayan Arbuthnot.

"Leydi Caroline kendisine çoktan söyledi," dedi Bayan Fisher.

"Ya?" dedi Bayan Arbuthnot yine.

"Evet. Leydi Caroline aşçının anlayacağı türde İtalyanca konuşuyor. Bastonum yüzünden ben mutfağa gidemiyorum. Zaten gidebilsem bile, korkarım beni anlamayacaklardır."

"Ama..." diye söze başladı Bayan Arbuthnot.

"Ama bu muhteşem," diye bitirdi Bayan Wilkins oturduğu yerden, kendisinin ve Rose'un hayatındaki bu beklenmedik kolaylıklardan memnun olmuştu. "Eh, burada ikimizin de yapacak hiçbir işi yok, sadece mutlu olmaktan başka. Yıllardır Rose'la benim," dedi başını çevirip elinde yarım portakalla doğrudan Bayan Fisher'la konuşarak, "hiç durup dinlenmeden nasıl da aşırı iyi olduğumuzu ve mükemmel bir istirahate ne kadar ihtiyaç duyduğumuzu bilemezsiniz."

Cevap vermeden odadan çıkan Bayan Fisher, "Dizginlenmesi gerek ve dizginlenecek," dedi kendi kendine.

Sekizinci Bölüm

Sonra, hiçbir görevin engel olmadığı Bayan Wilkins'le Bayan Arbuthnot dışarı çıkıp eski taş basamaklardan indiler ve alt bahçedeki çardağın altında, Bayan Wilkins düşünceli görünen Bayan Arbuthnot'a, "İşleri başkasının düzenlemesinin bizi özgür bırakacağını anlamıyor musun?" dedi.

Bayan Arbuthnot anladığını ama yine de her şeyin elinden alınmasının saçmalık olduğunu düşündüğünü söyledi.

"Bir şeylerin kontrolünün elimden alınması hoşuma gider," dedi Bayan Wilkins.

"Ama San Salvatore'yi biz bulduk," dedi Bayan Arbuthnot, "ve Bayan Fisher'ın şato kendisine aitmiş gibi davranması bir hayli saçma."

"Bir hayli saçma olan," dedi Bayan Wilkins büyük bir sakinlikle, "bunu umursamak... İnsanın özgürlüğü pahasına yetki sahibi olmasında en ufak bir anlam göremiyorum."

Bayan Arbuthnot iki şey yüzünden cevap vermedi; birincisi, şimdiye kadar tutarsız ve heyecanlı olan Lotty'nin giderek artan, dikkat çekici sakinliğinden etkilenmişti, ikincisiyse baktığı şeyin son derece güzel olmasıydı.

Taş basamakların iki yanı, tamamen açmış cezayirmenekşeleriyle baştan aşağı doluydu ve dün gece yüzüne değdiğini fark ettiği nemli ve kokulu şeyi şu an görebiliyordu. Morsalkımdı bu. Morsalkım ve gün ışığı... Gazetedeki ilanı

hatırladı. Gerçekten ikisinden de bol bol vardı. Morsalkımın dalları aşırı canlılığıyla, müsrifçe açtığı çiçekleriyle üst üste binmişti; çardağın bittiği yerde güneş kızıl sardunyaların üzerine vuruyordu, onlardan ve latinçiçeklerinden öbek öbek vardı, kadifeçiçekleriyse öylesine parlıyordu ki alev almış gibi görünüyorlardı; kırmızı ve pembe aslanağızları, parlak, vahşi renkleriyle birbirlerine üstün gelmeye çalışıyorlardı. Bu alev alev çiçeklerin ardındaki zemin taraçalar halinde denize iniyordu, her taraça küçük bir meyvelikti, zeytin ağaçlarının arasında çitlere dolanmış asmalarla incir ağaçları, şeftali ağaçları ve kiraz ağaçları vardı. Kiraz ve şeftali ağaçları çiçeğe durmuştu, zeytin yapraklarının kıpırtılı narinliği arasında beyaz ve koyu pembe çiçekler muhteşem bir sağanak gibiydi; incir yaprakları incir kokusu yayacak büyüklüğe erişmişti, asma filizleri ise daha yeni yeni çıkmaya başlamıştı. Bu ağaçların altında mavi ve mor süsenler, lavanta çalıları, gri, dikenli kaktüsler vardı; çimenler karahindibalarla, papatyalarla kaplıydı ve hepsinin en dibinde deniz vardı. Renkler rasgele her yere fırlatılmış gibi görünüyordu; her tür renk, öbekler halinde toplanıyor, nehirler gibi akıyordu –cezayirmenekşeleri sanki gerçekten basamakların iki yanından dökülüyormuş gibi görünüyorlardı– ve İngiltere'de yalnızca sınırlı miktarda yetişen çiçekler, orada içlerine kapanmış halde olan muhteşem mavi süsenler ve lavantalar gibi gururlu çiçekler, karahindiba, papatya, yabani soğanların beyaz çançiçekleri gibi küçük, parlak, sıradan şeyler tarafından itilip kakılıyordu ve bu yüzden her şey daha güzel ve daha hayat dolu görünüyordu.

Sessizce dikilip bu güzellik yığınına, bu mutlu karmaşaya baktılar. Hayır, Bayan Fisher'ın yaptığı şeyin bir önemi yoktu; burada yoktu, böyle bir güzellik içinde yoktu. Bayan Arbuthnot'ın huzursuzluğu yok olup gitti. Gördüğü şeyin sıcaklığı ve ışığı içinde, ona Tanrı'nın tamamen yeni bir ta-

rafı ve tezahürü gibi gelen bir şeye bakarken, insan nasıl huzursuz olabilirdi? Keşke Frederick de yanında olsaydı, o da görseydi, ilk sevgili oldukları günlerdeki gibi, onun gördüğünü gördüğü ve onun sevdiğini sevdiği zamanlardaki gibi görseydi...

İçini çekti.

"Cennette böyle iç çekmemelisin," dedi Bayan Wilkins. "Yapmamak lazım."

"İnsanın tüm bunları sevdiği biriyle paylaşmayı ne kadar özlediğini düşünüyordum," dedi Bayan Arbuthnot.

"Cennette özlem duymamalısın," dedi Bayan Wilkins. "Burada tamamen eksiksiz olman gerekir. Ve burası cennet, değil mi Rose? Bak her şey nasıl da bir arada –karahindibalarla süsenler, bayağılarla asiller, benimle Bayan Fisher– hepsi hoş karşılanmış, bir şekilde hepsi karışmış, hepimiz gözle görülecek kadar mutlu ve keyifliyiz."

"Bayan Fisher mutlu görünmüyor, en azından dışarıdan," dedi Bayan Arbuthnot gülümseyerek.

"Yakında öyle görünmeye de başlar, görürsün."

Bayan Arbuthnot, belli bir yaştaki insanların herhangi bir şeye başlayacağına inanmadığını söyledi.

Bayan Wilkins hiç kimsenin, yaşlı ve katı biri bile olsa, kusursuz güzelliğin etkilerine direnebileceğinden emin olmadığını söyledi. Çok zaman geçmeden, belki de yalnızca saatler sonra, Bayan Fisher'ın da her tür coşkuya kapıldığını göreceklerdi. "Kesinlikle eminim," dedi Bayan Wilkins, "cennete geldik ve Bayan Fisher nerede olduğunu bir kez fark ettiğinde, birden değişecek. Göreceksin. Kaskatı olmaktan vazgeçip tamamen yumuşak ve esnek olacak, biz de epey... şey, onu epey sevmeye başlarsak şaşırmam."

Kendi kurallarına böyle sıkı sıkıya bağlı görünen Bayan Fisher'ın herhangi bir coşkuya kapılacağı fikri Bayan Arbuthnot'ı güldürdü. Lotty'nin cennetten serbestçe bahsetmesini hoş gördü çünkü böyle bir yerde, böyle bir sabahta,

havanın kendisi bile hoşgörü doluydu. Ayrıca haklı bir mazereti vardı.

Kahvaltıdan önce onu bıraktıkları yerde, duvarın üstünde oturan Leydi Caroline, kahkahaları duyduğu zaman bakıp o ikisini aşağıdaki patikada dikilirken gördü ve yukarıya yanına çıkıp kendisinin yakınlarında gülmelerindense orada gülmelerinin bir lütuf olduğunu düşündü. Zaten şakalardan hoşlanmazdı ama bu sabah onlardan nefret ediyordu; özellikle samimi olanlardan, özellikle kulağına söylenenlerden. Bu orijinallerin eve dönüş yolunda değil de yürüyüşe çıkmak üzere olduklarını umdu. Gitgide daha çok gülüyorlardı. Bu kadar gülecek ne buluyor olabilirlerdi?

Başlarının tepesine doğru ciddi bir yüzle baktı çünkü hiç durmadan gülen birileriyle bir ay geçirme düşüncesi korkunçtu; onlar da sanki bakışlarını hissetmiş gibi aniden dönüp yukarı baktılar.

Şu kadınların tüyler ürpertici güler yüzlülüğü...

Gülümsemelerinden ve el sallamalarından uzak durdu ama zambakların içine düşmeden bakışlarından uzak duramazdı. Ne gülümsedi ne de el salladı, gözlerini uzaktaki dağlara çevirdi ve o ikisi el sallamaktan yorulup patikada yürümeye devam edene ve köşeyi dönüp gözden kaybolana kadar dağları inceledi.

Bu defa, en azından bir tepkisizlikle karşılandıklarını ikisi de fark etti.

"Eğer cennette olmasaydık," dedi Bayan Wilkins sakince, "küçümsendiğimizi söyleyebilirdim ama orada kimse kimseyi küçümseyemediğinden elbette küçümsenmiş olamayız."

"Belki mutsuzdur," dedi Bayan Arbuthnot.

"Her ne haldeyse, burada üstesinden gelecektir," dedi Bayan Wilkins inançla.

"Ona yardım etmeye çalışmalıyız," dedi Bayan Arbuthnot.

"Ah, ama cennette kimse kimseye yardım etmez. Bu işler bitti. Bir şey olmaya veya yapmaya çalışmazsın. Yalnızca olursun."

Eh, Bayan Arbuthnot bu işi kurcalamayacaktı; burada değil, bugün değil. Papaz olsa, Lotty'nin konuşmasına küfür değilse de saygısızlık ve laubalilik derdi, biliyordu bunu. Buradan bakınca ne kadar yaşlı geliyordu adam; çok ama çok yaşlı bir papaz.

Patikadan çıktılar ve zeytin taraçalarından aşağı, en alta, ılık, uykulu denizin nazikçe taşların arasına girdiği yere indiler. Denize doğru büyümüş bir çam ağacı vardı, onun altında oturdular, birkaç metre ötede hareketsiz ve yeşil karınlı bir balıkçı teknesi suyun üzerinde yatıyordu. Denizin dalgacıkları ayaklarında usul usul çağıltılar çıkarıyordu. Ağacın gölgesinin ötesindeki parlak ışığa bakabilmek için gözlerini kıstılar. Çam iğnelerinden ve taşların arasındaki boşlukları dolduran yabani kekik öbeklerinden gelen sıcak koku ve arka taraflarında güneşin altında duran bir süsen kümesinden ara sıra yükselen saf bal kokusu yüzlerine vuruyordu. Kısa süre sonra Bayan Wilkins ayakkabılarıyla çoraplarını çıkardı ve ayaklarını suya soktu. Bir dakika kadar onu izledikten sonra Bayan Arbuthnot da aynını yaptı. Mutlulukları o zaman tamamlandı. Kocaları olsa onları tanıyamazdı. Konuşmaktan vazgeçtiler. Cennetten bahsetmeye son verdiler. Yalnızca birer kabul kadehiydiler.*

Bu arada duvarın üzerinde oturmaya devam eden Leydi Caroline durumunu gözden geçiriyordu. Duvarın üst tarafındaki bahçe nefis bir bahçeydi ama konumu nedeniyle güvenli değildi ve başkalarının izinsizce girmesine açıktı. Herhangi bir zamanda diğerleri gelip bahçeyi kullanmak

---

* Yahudilerin, Pesah (Hamursuz) Bayramı sofrasında Tanrı'nın dört kurtuluş vaadini simgeleyen dört kadeh yer alır. Kabul kadehi, dördüncü kadehtir: "Sizi kendi halkım yapacak ve Tanrınız olacağım." (*Mısır'dan Çıkış*, 6: 6-7) Burada da kabullenme ve kendilerini Tanrı'nın inayetine bırakma durumu söz konusudur. (e.n.)

isteyebilirdi çünkü hem koridorun hem de yemek odasının kapıları doğrudan oraya açılıyordu. Belki de, diye düşündü Leydi Caroline, burayı yalnızca kendi kullanacağı şekilde ayarlayabilirdi. Bayan Fisher'ın burçları vardı, nefis çiçeklerle doluydu ve saat kulesi de sadece ona aitti, ayrıca evin gerçekten güzel tek odasını kapmıştı. Orijinallerin gidebileceği bir sürü yer vardı; en az iki küçük bahçe olduğunu kendi gözleriyle görmüştü, zaten şatonun bulunduğu tepe de yürüyüş yolları ve oturacak yerleriyle kendi başına ayrı bir bahçe sayılırdı. Şu tek noktayı neden yalnızca kendine saklamasındı? Bu fikirden hoşlandı; hepsinden çok bu fikirden hoşlandı. Bahçede erguvan ağacı ile fıstık çamı vardı, frezyalar ve zambaklar vardı, pembe pembe açmaya başlayan ılgınlar vardı, üzerinde oturmaya müsait alçak duvarı vardı, üç yöne hâkim muhteşem bir manzarası vardı: Doğuda, körfeze ve dağlara; kuzeyde, küçük limanın sakin, berrak, yeşil sularının öbür tarafındaki köye ve beyaz evlerle, portakal bahçeleriyle bezeli tepelere; batıdaysa San Salvatore'nin anakaraya bağlandığı ince toprak parçasına, açık denize ve Fransa'nın mavi bulanıklıklarına ulaşan, Cenova'nın ötesindeki kıyı şeridine bakıyordu. Evet, burayı yalnızca kendisine ayırmak istediğini söyleyecekti. Her birinin tamamen kendilerine ait ayrı ayrı yerlerde kalmaları ne kadar da mantıklıydı. Rahatı için diğerlerinden uzakta olması, yalnız kalması, kimseyle konuşmaması çok önemliydi. Diğerleri de bundan hoşlanırdı. Neden sürü halinde olacaklardı ki? İlişkileri ve arkadaşları –ah, hem de onlarcası!– olan biri, hiç dinmeyen bu baskıyı İngiltere'de yeterince yaşıyordu. Onlardan dört haftalığına kaçmayı başarmışken, neden sürü gibi yaşamaya, üstelik de üzerinde hiçbir hakkı olmayan kişilerle devam edecekti ki?

Bir sigara yaktı. Kendini güvende hissetmeye başladı. O ikisi yürüyüşe gitmişti. Bayan Fisher'dan hiç iz yoktu. Ne hoş bir durumdu.

Tam güvende olduğunu hissederek derin bir nefes alırken cam kapılardan dışarı biri çıktı. Kendisiyle oturmak isteyen Bayan Fisher olamazdı herhalde? Bayan Fisher'ın kendine ait burçları vardı. Orayı kaptığına göre orada oturması gerekirdi. Eğer bunu yapmazsa, burçları ve oturma odasını sahiplenmekle kalmayıp bir de bahçeye yerleşmek isterse çok bıktırıcı olurdu.

Hayır; gelen Bayan Fisher değildi, aşçıydı.

Kaşlarını çattı. Sürekli ne pişirileceğini söylemek zorunda mı kalacaktı? Bundan sonra bu işi, el sallayan iki kadından birinin veya diğerinin yapması gerekirdi elbette.

Öğle yemeği saatinin yaklaştığını gören ama hâlâ öğle yemeğine ne pişireceğini bilmediği için giderek artan bir gerginlikle mutfakta bekleyen aşçı, en sonunda Bayan Fisher'a gitmiş ama kadın onu hemen başından savmıştı. Sonra bütün evi dolaşıp kendisine ne pişireceğini söyleyecek başka bir hanımı, herhangi bir hanımı bulmaya çalışmış ama kimseyi bulamamıştı; en sonunda, her zaman herkesin nerede olduğunu bilen Francesca'nın yönlendirmesiyle Leydi Caroline'a gelmişti.

Bu aşçıyı Domenico bulmuştu. Adı Costanza'ydı, aşağıdaki meydanda restoranı olan kuzenlerinden birinin kız kardeşiydi. Yapacak başka bir işi olmadığı zamanlarda ağabeyine yemek pişirirken yardım ederdi; öğle vakti restoranı dolduran Castagneto'nun çalışanlarının ve pazar günleri gelen, yemek yemeye düşkün Mezzago sakinlerinin sevdiği, her türden garip, yağlı İtalyan yemeğini bilirdi. Elli yaşında, kır saçlı, çevik, konuşkan, sıska bir kız kurusuydu ve Leydi Caroline'ın hayatında gördüğü herkesten daha güzel olduğunu düşünüyordu; Domenico da öyle; ayrıca Domenico'ya yardım eden ve yeğeni de olan küçük Giuseppe de öyle; Francesca'ya yardım eden ve Domenico'nun yeğeni olan küçük Angela da öyle ve hatta Francesca'nın kendisi de. Son gelen iki hanımefendiyi gören tek kişiler olan Domenico ile

Francesca, onların da çok güzel olduğunu düşünüyorlardı ama buraya ilk gelen sarışın, genç hanımefendiye kıyasla, eve yakın zaman önce getirilen elektrik ışığının karşısındaki mum ışığı ve efendilerinin son ziyaretinde yaptırdığı muhteşem yeni banyolardaki teneke küvetler gibiydiler.

Leydi Caroline, aşçıya kaşlarını çatarak baktı. Her zamanki gibi, kaş çatışı hevesli ve güzel bir cazibeye dönüştü ve Costanza ellerini havaya kaldırıp Meryem Ana'nın suretinin burada olduğuna şahitlik etmeleri için haykırarak azizlere seslendi.

Leydi Caroline sinirli sinirli ne istediğini sordu ve sesindeki katıksız müziğin verdiği keyifle Costanza'nın başı yana eğildi. Müziğin sürüp gitmesi umuduyla bir an bekledikten sonra, çünkü bir anını bile kaçırmak istemiyordu, öğle yemeği için ne istediklerini sordu; Sinyorina'nın annesine gitmişti ama fayda etmemişti.

Leydi Caroline, "O benim annem değil," dedi öfkeyle; ama öfkesi ahenkli bir orgun pişmanlıkla inleyen sesi gibi çıktı.

Costanza'nın içi merhametle doldu. Kendisinin de annesiz olduğunu açıkladı.

Leydi Caroline araya girerek annesinin hayatta ve Londra'da olduğu bilgisini verdi ters ters.

Costanza, genç hanımefendi henüz annesizliğin nasıl bir şey olduğunu öğrenmediği için Tanrı'ya ve azizlere dua etti. Talihsizlikler insanın başına çabucak geliverirdi; kuşkusuz genç hanımefendinin bir kocası vardı.

"Hayır," dedi Leydi Caroline buz gibi bir sesle. Sabahları yapılan şakalardan daha çok nefret ettiği bir şey varsa o da koca fikriydi. Ama herkes bu konuda ona baskı yapmaya çalışıyor gibiydi, tüm akrabaları, tüm arkadaşları, tüm akşam gazeteleri. Sonuçta yalnızca bir tanesiyle evlenebilirdi; ama herkesin konuşmalarına bakılırsa, özellikle de kocası olmak isteyen kişilerin, sanki en az bir düzinesiyle evlenebileceğini sanırdınız.

Yumuşak, acıklı "Hayır"ı, çok yakınında duran Costanza'nın anlayışla dolmasına sebep oldu.

"Zavallı küçük şey," dedi Costanza, teselli edercesine omzuna vurmak üzere uzanırken, "ümidini kaybetme. Hâlâ vakit var."

"Öğle yemeği için," dedi Leydi Caroline son derece soğuk bir tavırla, diğer şeylerin yanı sıra bunaltıcı okşayışların da olmayacağı böyle uzak ve gizli bir yere gelmek için onca zahmete katlandıktan sonra omzunun okşanmak üzere olmasına hayret ediyordu konuşurken, "bize..."

Costanza hemen ciddileşti. Hanımefendinin sözünü kesip öneriler sunmaya başladı, önerilerinin tümü takdire değerdi ve hepsi pahalıydı.

Leydi Caroline onların pahalı olduğunu bilmiyordu ve anında hepsine hayran oldu. İsimleri çok güzeldi. İçlerinde her tür taze sebze ve meyve vardı, ayrıca bir sürü tereyağı, epeyce krema ve inanılmaz miktarda da yumurta. Costanza en sonunda coşkuyla, onun bu teslimiyetini takdir ettiğini gösterircesine, buna benzer geçici işlerde kendileri için çalıştığı pek çok hanımefendi ve beyefendi arasında İngiliz hanımefendilerini ve beyefendilerini tercih ettiğini söyledi. Tercih etmekten de ziyade, onlar içinde bağlılık duygusu uyandırıyorlardı. Çünkü ne emredeceklerini bilirlerdi; cimri değillerdi, yoksullara sıkıntı vermekten kaçınırlardı.

Bunları duyunca Leydi Caroline aşırıya kaçtığına hükmetti ve hemen kremayı iptal etti.

Costanza'nın yüzü düştü, çünkü kuzeninin bir ineği vardı ve krema ikisi için de iyi olacaktı.

"Ayrıca belki tavuk olmasa daha iyi olacak," dedi Leydi Caroline.

Costanza'nın yüzü daha da düştü, çünkü restoranı olan ağabeyi arka bahçesinde tavuk yetiştiriyordu ve kesilmeye hazır bir sürü tavuk vardı.

"Aynı zamanda diğer hanımefendilerle görüşene kadar çilek de sipariş etmeyelim," dedi Leydi Caroline, daha nisanın 1'i olduğu ve belki de Hampstead'te yaşayan o ikisinin yoksul olabileceği aklına gelmişti; gerçekten de yoksul olmalıydılar yoksa insan neden Hampstead'te yaşasındı? "Burada ev sahibi olan ben değilim."

"Yaşlı olan mı?" diye sordu Costanza, iyice surat asarak.

"Hayır," dedi Leydi Caroline.

"Diğer iki hanımefendiden hangisi?"

"Hiçbiri," dedi Leydi Caroline.

O zaman Costanza'nın gülümsemesi geri döndü, çünkü genç hanımefendi onunla eğleniyor ve şakalar yapıyordu. Bunu kendi samimi İtalyan tarzıyla ona da söyledi ve çok keyiflendi.

"Ben asla şaka yapmam," dedi Leydi Caroline uzatmadan. "Gitsen iyi olur yoksa öğle yemeği saat yarımda katiyen hazır olamaz."

Fakat bu sert sözler kulağına öyle tatlı geldi ki Costanza sanki kendisine iltifat edilmiş gibi hissetti, krema ve tavuklarla ilgili hayal kırıklığını unuttu, minnettarlıkla ve gülümseyerek uzaklaştı.

"Bu," diye düşündü Leydi Caroline, "asla olmayacak. Buraya evi idare etmek için gelmedim ve etmeyeceğim de."

Costanza'yı geri çağırdı. Costanza koşarak geldi. İsmini söyleyen ses onu büyülemişti.

"Bugün için öğle yemeği talimatı verdim," dedi Leydi Caroline, gergin olduğu zamanlardaki o ciddi melek yüzüyle, "ve akşam yemeği için de talimat verdim, ama bundan sonra talimatlar için diğer iki hanımefendiye gideceksin. Ben artık karışmayacağım."

Talimat vermeye devam edeceği düşüncesi çok saçmaydı. Evde hiç talimat vermezdi. Ondan bir şey yapmasını istemek kimsenin aklına bile gelmezdi. Sırf İtalyanca konuşabiliyor diye burada kendisine bu şekilde bel bağlanması

saçmaydı. Bayan Fisher kabul etmezse talimatları orijinaller versindi. Elbette bu amaç için doğal bir yeteneği olan Bayan Fisher'dı. Yetkin bir ev hanımı havası vardı onda. Kıyafetleri de bir ev hanımının kıyafetlerine benziyordu, ayrıca saçları da öyleydi.

Konuşurken yumuşayan bir sertlikle verilen ültimatomla ve bir hayır duasının nezaketiyle merhametine sahip, buyurgan bir tavırla gönderilmesine rağmen Costanza'nın öylece dikilip başını bir yana yatırarak kendisine apaçık bir hazla bakması rahatsız ediciydi.

Leydi Caroline, "Ah, git başımdan!" diye haykırdı İngilizce, aniden çileden çıkarak.

Bu sabah odasında, tıpkı Costanza gibi sıkışıp kalan bir sinek vardı; sadece bir taneydi ama gün ağarmaya başladığından beri öylesine bıktırıcı olmuştu ki yüzlercesi var gibi gelmişti. Yüzüne konmaya kararlıydı, kendisi de kondurmamaya kararlıydı. Sineğin ısrarı pek bir tuhaftı. Onu uyandırmıştı ve tekrar uyumasına izin vermiyordu. Sineğe vurdu ama sinek neredeyse gözle görülür bir mülayimlikle hiç telaşlanmadan ve çaba harcamadan onu atlattı ve Leydi Caroline yalnızca kendine vurmuş oldu. Sinek hemen geri geldi ve gürültülü bir vızıltıyla yanağına kondu. Leydi Caroline tekrar vurdu ve sinek zarafetle sıyrılıp kaçarken kendi canı yandı. Leydi Caroline çileden çıktı, yatakta doğrulup oturdu ve bekledi, sineğe vurup öldürmek için onu izledi. Karşısında onu bile bile delirtmeye çalışan gerçek bir düşman varmış gibi öfkeyle ve tüm gücüyle vurup durdu ama sinek tüm darbelerden incelikle sıyrıldı, kızmadı bile, bir an sonra ona geri geldi. Her seferinde yüzüne konmayı başardı ve defalarca savuşturulmasını kesinlikle umursamadı. Leydi Caroline'ın erkenden giyinip dışarı çıkmasının sebebi buydu. Francesca'ya yatağının üzerine bir cibinlik koymasını çoktan söylemişti çünkü bu şekilde rahatsız edilmesine ikinci kez izin vermeyecekti. İnsanlar tıpkı bu sinek gibiydi. Keşke onları da uzak

tutmak için cibinlikler olsaydı. Onlara kelimelerle ve kaşlarını çatarak vuruyordu ama tıpkı bu sinek gibi darbelerinden sıyrılıyor ve etkilenmiyorlardı. Sinekten bile beteri, insanlar onlara vurmaya çalıştığının farkında bile değilmiş gibiydi. Sinek hiç olmazsa bir anlığına uçup gidiyordu. İnsanlardan kurtulmanın tek yolu ise kendisinin uzaklaşmasıydı. Artık çok yorulduğundan, bu nisanda işte öyle yapmıştı; buraya gelmişti ama San Salvatore'deki hayatın detaylarına bu kadar yakın olmasından anlaşıldığı kadarıyla burada bile rahat bırakılmayacaktı.

Londra'dan bakıldığında hiç detay görünmemişti. Oradan, San Salvatore ıssız, nefis bir boşluk gibi görünüyordu. Fakat, sadece yirmi dört saat sonra, hiç de boş olmadığını ve her zamanki gibi yine bilfiil engellendiğini keşfetmişti. Çoktan eli kolu bağlanmıştı. Bayan Fisher önceki günün neredeyse tamamında ona yapışmıştı ve bu sabah burada da huzur bulamamış, on dakika bile kesintisiz yalnız kalamamıştı.

Costanza tabii ki sonunda gitmek zorunda kaldı çünkü yemek pişirmesi gerekiyordu ama daha yeni gitmişti ki Domenico geldi. Bahçeyi sulamak ve bağlamak için gelmişti. Bu doğaldı çünkü kendisi bahçıvandı; fakat Leydi Caroline'a en yakın yerleri sulayıp bağladı, giderek yaklaştı, hatta çok fazla suladı; bitkileri ok gibi dimdik ve dümdüz olacak şekilde bağladı. Eh, en azından erkekti ve bundan dolayı o kadar rahatsız edici değildi ve bahçıvanın günaydın anlamındaki gülümsemesi, benzer bir gülümsemeyle karşılandı; bu gülümsemeyle birlikte Domenico ailesini, karısını, annesini, yetişkin çocuklarını ve bütün görevlerini unuttu ve yalnızca genç hanımefendinin ayaklarını öpme isteğiyle doldu.

Maalesef bunu yapamadı fakat çalışırken konuşabilirdi ve öyle de yaptı; bol bol konuştu, her tür bilgiyi yağdırdı, söylediği şeyleri el kol hareketleriyle öyle coşkuyla canlandırdı ki sulama kabını bırakmak zorunda kaldı ve bu da sulama işinin bitmesini geciktirdi.

Leydi Caroline bir süre buna katlandı, derken katlanamaz oldu ve adam gidecek gibi görünmediğinden, üstelik kendi işiyle uğraştığını gördüğü için ona gitmesini de söyleyemediğinden, bir kez daha bunu kendisi yapmak zorunda kaldı.

Duvardan kalkıp bahçenin öbür tarafına, ahşap bir sundurmanın altında birkaç rahat hasır sandalyenin olduğu yere gitti. İstediği tek şey bu sandalyelerden birine oturup sırtını Domenico'ya, yüzünü ise Cenova yönünde denize dönmekti. Bu kadar ufak bir şeydi istediği. Bu ufacık isteği rahatsız edilmeden yapabileceğini sanırsınız. Fakat her hareketini izleyen Domenico, sandalyelere uzandığını görünce arkasından koşup bir tanesini kaptı ve nereye koymasını istediğini sordu.

Kendisine hizmet edilmesinden, rahat ettirilmekten, bir şeylerin nereye konmasını istediğinin sorulmasından, teşekkür ederim demekten hiç kurtulamayacak mıydı? Leydi Caroline, bir anda güneşin başını ağrıtacağı kanısına varan ve koşup bir şemsiye, bir minder, ayağını uzatacağı bir tabure getiren ve becerikli, muhteşem ve özünde bir centilmen olan Domenico'ya soğuk davrandı.

Ağır bir teslimiyetle gözlerini kapattı. Domenico'ya karşı kaba davranamazdı. Diğerlerinden birine yapabileceği gibi yerinden kalkıp içeri giremezdi. Domenico akıllı ve çok yetenekliydi. Aslında evi çekip çevirenin, her şeyi yapanın Domenico olduğunu hemen keşfetmişti. Tavırları kesinlikle hoştu ve hiç kuşkusuz çekici biriydi. Leydi Caroline çok uzun zamandır yalnız kalmak istiyordu sadece. Keşke, keşke şu bir ay boyunca tamamen yalnız kalabilseydi, hiç olmazsa bunu başarabileceğini hissediyordu.

Gözlerini kapalı tutmaya devam etti, çünkü bu durumda Domenico uyumak istediğini düşünebilir ve uzaklaşabilirdi.

Domenico'nun romantik İtalyan ruhu bu manzara karşısında eriyip bitti, çünkü Leydi Caroline gözleri kapalı hal-

deyken olağanüstü çekici görünüyordu. Mest olmuş halde, hiç kıpırdamadan dikildi ve Leydi Caroline onun gittiğini sandı, bu yüzden gözlerini tekrar açtı.

Hayır; oradaydı, gözlerini dikmiş kendisine bakıyordu. O bile. Bakışları üzerine çekmekten kurtuluş yoktu.

"Başım ağrıyor," dedi Leydi Caroline, gözlerini tekrar kapatarak.

"Güneşten," dedi Domenico, "ve şapkanız olmadan duvarın üstünde oturduğunuz için."

"Uyumak istiyorum."

"*Si* sinyorina," dedi anlayışlı bir şekilde ve yavaşça uzaklaştı.

Leydi Caroline rahat bir nefes alarak gözlerini açtı. Cam kapıların hafifçe kapanması sadece Domenico'nun gittiğini değil onu da bahçeye kapattığını, böylece kimsenin kendisini rahatsız etmeyeceğini gösteriyordu. Artık belki öğle yemeği vaktine kadar yalnız kalabilirdi.

Çok tuhaftı ve dünyada hiç kimse buna kendisinden daha çok şaşıramazdı ama düşünmek istiyordu. Bunu daha önce hiç istememişti. Hayatının şu veya bu bölümünde, fazla zahmete girmeden yapılması mümkün olan, yapmak veya yaptırmak istediği şeyler olmuştu ama daha önce hiç düşünmek istememişti. San Salvatore'ye, ailesinin ve arkadaşlarının olmadığı bir yerde, kendisini kayıtsızlığın kucağına bırakarak dört hafta boyunca güneşin altında bilinçsizce yatmak, yalnızca beslenmek için kıpırdamak amacıyla gelmişti; fakat daha oraya geleli birkaç saatten fazla olmamışken bu tuhaf arzu onu ele geçirmişti.

Dün gece muhteşem yıldızlar vardı ve akşam yemeğinden sonra Bayan Fisher'ı çerezleri ve şarabıyla baş başa bırakıp üst bahçeye çıkmış, duvarın üzerindeki zambakların hayaletimsi başlarıyla doldurduğu yerde oturup gecenin içinde körfeze bakmıştı ve aniden tüm hayatı kuru gürültüden ibaret gibi görünmüştü gözüne.

Son derece şaşırmıştı. Karanlığın ve yıldızların alışılmadık duygular uyandırdığını biliyordu çünkü başkalarında uyandırdığını görmüştü ama daha önce kendisinde hiç olmamıştı. Kuru bir gürültü. Gerçekten iyi miydi? Merak ediyordu. Uzun süredir hayatının bir gürültüden ibaret olduğunun farkındaydı ama çok anlamlı bir gürültü olduğunu düşünmüştü; aslında, anlamak için kısa bir süreliğine onu duyamayacağı bir yere gitmesi yahut tamamen ve belki de kalıcı olarak sağırlaşması gerektiğini hissettiği bir gürültü. Fakat sadece bir kuru gürültü olduğunu düşünmek?

Daha önce aklına hiç böyle bir soru gelmemişti. Kendini kimsesiz hissetmesine neden oldu. Yalnız olmak istiyordu ama kimsesiz olmak istemiyordu. Bu çok farklıydı; bu, insanın içinde bir yeri korkunç şekilde ağrıtan ve inciten bir şeydi. En korkunç şeydi. Bu, insanın bir sürü partiye gitmesine neden olurdu ve son zamanlarda partiler bile birkaç defa o kadar mükemmel koruma sağlamıyor gibi gelmişti. Bu kimsesizliğin koşullarla değil de insanın onları karşılama biçimiyle ilgili olması mümkün müydü? Belki de, diye düşündü, gidip yatsa daha iyi olurdu. Pek iyi değil gibiydi.

Gidip yattı ve sabah olduğunda, sinekten kaçıp kahvaltısını ettikten ve tekrar bahçeye çıktıktan sonra, üstelik güpegündüz, içinde yine aynı duygu vardı. Bir kez daha hayatının yalnızca gürültülü değil, bomboş da olduğu gibi iğrenç bir kuşkuya kapıldı. Eh, eğer öyleyse ve ilk yirmi sekiz yılı –en iyi yılları– yalnızca anlamsız bir gürültü içinde geçtiyse, bir an durup etrafına baksa iyi ederdi; o bıktırıcı romanlarda yazdığı gibi durmak ve düşünmek. Bunun gibi bir yirmi sekiz yılı daha yoktu. İkinci yirmi sekiz yılında Bayan Fisher gibi yaşlandığını görecekti. Sonraki yirmi sekiz yılında... gözlerini başka yöne çevirdi.

Annesi bilse endişelenirdi. Annesi üzerine titrerdi. Babası da endişelenirdi, çünkü o da üzerine titrerdi. Herkes üzerine titrerdi. Ahenkli bir inatla, bir ilandan bulduğu birbirinden

tuhaf insanlarla bir ay boyunca kendini İtalya'ya gömmekte, üstelik hizmetçisini bile yanında götürmeyi reddederek ısrar edince, arkadaşlarının düşünebildiği tek açıklama zavallı Minik'in –aralarında ona bu lakapla seslenirlerdi– fazla abarttığı ve biraz sinirlerinin bozulmuş olduğuydu.

Annesi, gidişine çok üzüldü. Kızının bu yaptığı çok tuhaftı, hayal kırıklığının göstergesiydi. Onun sinirsel bir çöküşün kıyısında olduğuna dair genel kanıyı teşvik etti. Eğer annesi taparcasına sevdiği Minik'inin, hiçbir kız evladın olmadığı kadar güzel olan kızının, duyduğu büyük gururun konusunun, en yoğun umutlarının kaynağının, öğle vakti oturmuş bomboş Akdeniz'e baktığını ve yaşayabileceği üç yirmi sekiz yıllık dönemi düşündüğünü görseydi, çok üzülürdü. Tek başına uzaklara gitmek kötüydü, düşünmekse daha kötüydü. Güzel, genç bir kadının düşünmesinden iyi bir şey çıkmazdı. Bir sürü sorun çıkardı ama iyi bir şey çıkmazdı. Güzellerin düşünmesi her yönden tereddütle, isteksizlikle, mutsuzlukla sonuçlanmaya mahkûmdu. Ama işte burada, annesi onu görebilseydi, Minik'inin oturup derin derin düşündüğünü görebilirdi. Hem de neler düşünüyordu. Yaşlılara göre şeyler. En azından kırk yaşına gelmeden kimsenin düşünmeye başlamayacağı şeyler.

Dokuzuncu Bölüm

İki oturma odasından Bayan Fisher'ın kendine tahsis ettiği, albenili ve karakteristik bir odaydı. Bayan Fisher kahvaltıdan sonra girdiği odayı hoşnutlukla inceledi ve kendisine ait olduğuna memnun oldu. Zemini parkeydi, duvarların rengi soluk bal rengi, mobilyalarsa amber rengiydi, yıllanmış kitapların çoğu fildişi veya limon renginde ciltlenmişti. Cenova yönünde denize bakan büyük bir pencere ile burçlara açılan, oradan yürümeye devam edip tuhaf ve göz alıcı saat kulesine geçebileceği bir cam kapı vardı. Kulenin içinde sandalyeler ve yazı masası olan bir oda vardı, kulenin diğer tarafında burçlar mermer bir oturma yeriyle bitiyordu ve oradan batı yönündeki koy ile Spezia Körfezi'nin başladığı nokta görülebiliyordu. Bu iki deniz şeridinin ortasında, güney yönündeki manzarası, San Salvatore'den daha yüksek başka bir tepeydi; küçük yarımadanın sonunda, tepenin doruğunda, sıradan kuleleriyle kimsenin yaşamadığı, her şey gölgelere gömüldüğü halde batmakta olan güneşin hâlâ ışıldattığı daha küçük bir kale vardı. Evet, Bayan Fisher buraya çok rahat bir şekilde kurulmuştu ve çiçeklikler... Onları yakından incelememişti ama küçük taş oluklara benziyorlardı veya belki de küçük lahitlere; içlerindeki çiçeklerle burçları çepeçevre dolaşıyorlardı.

Burçları inceleyerek, bastonuna çok ihtiyaç hissetmediği zamanlarda bir yukarı bir aşağı dolaşacağı mükemmel bir

yer olabileceğini veya üzerine bir minder koyduktan sonra mermer bankta oturabileceğini düşündü; ne yazık ki buraya açılan ve mahremiyetini tamamen mahveden, buranın yalnızca kendisine ait olduğu duygusunu bozan ikinci bir cam kapı olmasaydı tabii... İkinci kapı, kendisinin de Leydi Caroline'ın da çok karanlık bularak kabul etmediği yuvarlak oturma odasına aitti. Bu oda muhtemelen Hampstead'ten gelen kadınlar tarafından kullanılacaktı ve Bayan Fisher onların yalnızca içeride oturmakla yetinmeyeceklerinden, cam kapıdan çıkıp onun burçlarını işgal edebileceklerinden korkuyordu. Bu durum burçları mahvederdi. Bayan Fisher'a göre, sanki istila sonrası yağmalanmışçasına mahvederdi hem de; istila edilmeseler bile odanın içindeki insanların aşındırıcı bakışlarına maruz kalabilirlerdi. Gözetlenen ve bunun farkında olan hiç kimse tam olarak rahat olamazdı. İstediği şey, kesinlikle hakkı olan şey, mahremiyetti. Diğerlerinin özeline girmek gibi bir arzusu yoktu; onlar neden kendi özeline girsindi? Ayrıca ortaklarını daha iyi tanıdıkça, eğer buna değer olduklarını düşünürse mahremiyetini her zaman gevşetebilirdi, fakat üçünden herhangi birini buna değer bulabileceğinden kuşkuluydu.

Gerçekten değerli olan çok az şey var, diye düşündü Bayan Fisher, geçmişten başka. Geçmişin bugüne olan üstünlüğü hayret vericiydi, tek kelimeyle inanılmazdı. Londra'daki arkadaşları, kendi yaşındaki güvenilir insanlar, kendi bildiği geçmişi bilen kişiler, bu konuda onunla konuşabilir, tıpkı kendisi gibi çınlayan bugünle geçmişi karşılaştırabilir ve savaşa rağmen sürekli dünyaya gelmeye devam eden değersiz ve boş genç insanları bir an için unutup büyük adamları hatırlayabilirlerdi. Arkadaşlarından, bu hoşsohbet ve olgun arkadaşlarından, İtalya'daki vaktini başka bir nesilden gelen ve deneyimleri eksik bu üç kişiyle gevezelik ederek geçirmek için ayrılmamıştı; sadece Londra nisanının hainliğinden kaçınmak için ayrılmıştı. Prince of Wales Terrace'a gelen o iki-

sine söyledikleri, tek istediğinin San Salvatore'de tek başına güneşin altında oturup anılarını hatırlamak olduğu doğruydu. Bunu biliyorlardı çünkü onlara söylemişti. Açıkça ifade edilmiş ve net bir şekilde anlaşılmıştı. Bu nedenle onların yuvarlak oturma odasının içinde kalmalarını ve kendi burçlarına çıkıp orayı işgal etmemelerini beklemeye hakkı vardı.

Ama bunu yaparlar mıydı? Bu şüphe sabahını berbat etti. Tamamen güvenli bir yol aklına geldiğinde neredeyse öğlen olmuştu ve çanı çalıp Francesca'yı çağırarak yavaş ve ağdalı İtalyancasıyla yuvarlak oturma odasının cam kapısının panjurlarını kapatmasını emretti ve sonra, önceki halinden bile daha karanlık olan fakat aynı zamanda, Bayan Fisher'ın hararetle konuşan Francesca'ya söylediği gibi bu karanlık sayesinde hoş bir şekilde serin kalacak olan, ayrıca duvarlardaki bir sürü yarık şeklindeki pencereden içeri ışık girebileceğini ve girmezse de bu konuda yapacak bir şeyi olmadığını söylediği odaya Francesca'yla birlikte girdi ve biblolarla dolu bir büfeyi kapının iç tarafına yerleştirmesini emretti.

Bu, çıkışları engellerdi.

Sonra çanı çalıp Domenico'yu çağırdı ve çiçek dolu lahitlerden birini kapının dış tarafına yerleştirmesini istedi.

Bu, girişleri engellerdi.

"Kimse," dedi Domenico tereddütle, "kapıyı kullanamayacak."

"Kimse," dedi Bayan Fisher sertçe, "kullanmak istemeyecek."

Sonra kendi oturma odasına çekildi ve doğruca onlara bakabileceği şekilde yerleştirilmiş koltuğundan, artık tamamen güvenli hale gelmiş burçlarına soğukkanlı bir keyifle baktı.

Burada kalmak, diye düşündü uysallıkla, bir otelde kalmaktan çok daha ucuzdu ve diğerlerini uzak tutabilirse çok daha münasip olurdu. Kendi odaları için –şu an düzenlediği

şekliyle son derece hoş odalardı– haftada üç sterlin ödüyordu, yani burçlar, saat kulesi ve hepsi günde yaklaşık sekiz şiline geliyordu. Yurtdışında bu kadar az paraya bu kadar iyi bir yeri başka nerede bulabilir ve günde sekiz şiline istediği kadar banyo yapabilirdi? Elbette henüz yiyeceklerin ne kadara mal olacağını bilmiyordu fakat bu konuda dikkatli olunmasında ısrar edecekti, gerçi bu dikkatin mükemmellikle birleştirilmesinde de ısrarcı olabilirdi. Yiyecekleri sağlayan kişiler zahmete katlanırsa bu ikisi tamamen uyuşurdu. Parasını avantajlı bir şekilde bozdurması sayesinde hizmetlilerin maaşlarının önemsenmeye değmeyecek miktarda olduğunu öğrenmişti, bu yüzden onu endişelendiren sadece yiyeceklerdi. Eğer savurganlık belirtileri görürse her birinin, Leydi Caroline'a haftalık olarak masrafları karşılayacak makul bir miktar para vermesini önerebilirdi; bunların kullanılmayan kısmı iade edilecek ve bu tutar aşılırsa zarar, yiyecekleri sağlayanlar tarafından karşılanacaktı.

Bayan Fisher varlıklıydı ve yaşına uygun olarak rahat etmek arzusundaydı fakat masraftan hoşlanmazdı. O kadar varlıklıydı ki isteseydi Londra'nın gösterişli bir kesiminde yaşar ve evine Rolls-Royce'la gelip giderdi. Böyle arzuları yoktu. Zengin bir semtteki bir evle ve bir Rolls-Royce'la başa çıkmak, gerçek konfor için gerekenden daha fazla zindelik gerektiriyordu. Bu tür varlıklara endişeler eşlik ederdi, faturalarla taçlanmış türlü türlü endişeler. Prince of Wales Terrace'ın temkinli kasvetinde, yağmacı erkek hizmetliler veya yardım için para toplayanlar tarafından parça parça edilmeden, pahalı olmayan ama gerçek rahatlığın keyfini gizlice çıkarıyordu ve yolun sonunda bir taksi durağı vardı. Yıllık harcaması azdı. Ev ona miras kalmıştı. Ölüm, evi onun için döşemişti. Yemek odasında atalarından kalma Türk halısının üzerinde yürürdü; gününü, şöminenin üzerinde duran, çocukluğundan hatırladığı muazzam siyah mermer saate bakarak düzenlerdi; duvarları, müteveffa şöhretli

arkadaşlarının kendisine veya babasına verdikleri, bedenlerinin alt kısımlarında kendi elyazıları olan fotoğraflarla kaplıydı ve hayatı boyunca bordo perdelerle örtülmüş olan pencerelerin yan tarafları, deniz bilimindeki ilk derslerini borçlu olduğu birbirinin aynı akvaryumlarla dekore edilmişti ve içlerinde hâlâ gençliğindeki gibi japonbalıkları yüzüyordu.

Aynı japonbalıkları mıydı onlar? Bilmiyordu. Belki de sazan balıkları gibi herkesten uzun yaşamışlardı. Diğer taraftan, belki de akvaryumların dibine konulmuş derin deniz bitkilerinin arasında, yıllar içinde zaman zaman kendilerini değiştirmişlerdi. Tek başına düşünüp dururken onlar aklına gelir, Carlyle'ın babasıyla yaptığı hararetli bir tartışmanın ortasında –ne kadar iyi hatırlıyordu– öfkeyle ayağa kalkarak akvaryumun camına sertçe vurup balıkların kaçışmasına neden olduğu, balıklar kaçışırken de "Ah siz sağır şeytanlar! Ah, siz şanslı sağır şeytanlar! Sahibinizin söylediği lanet, saçma sapan, bunakça, salakça zırvalıkların hiçbirini duyamıyorsunuz, değil mi?" diye bağırdığı veya bu anlama gelecek sözler söylediği günküyle aynı balıklar olup olmadıklarını bazen merak ederdi.

Sevgili, yüce ruhlu Carlyle. Öylesine doğal bir coşku, öylesine içten bir dirilik, öylesine gerçek bir haşmet. Kılıksızdı, diyebiliriz...Evet, hiç şüphesiz zaman zaman kılıksız olurdu ve misafir odasında ürkütücü görünürdü ama yine de muhteşemdi. Şimdi onun yanına konulacak kim vardı? Onunla aynı anda bahsedilecek kim vardı? Herkesten çok daha fazla sezgiye ve kabiliyete sahip olan babası şöyle derdi: "Thomas ölümsüzdür." Bir de bu kuşak vardı, çelimsiz bir kuşak, ufacık sesini tereddütle yükselten veya daha kötüsü sesini yükseltme zahmetine bile girmeyen, hatta onu –inanılmazdı ama ona böyle söylenmişti– okumayan kuşak. Bayan Fisher da okumamıştı onu ama bu farklıydı. Yok yok, kendisi okumuştu, onu kesinlikle okumuştu. Elbette ki okumuştu. Bir Teufelsdröck vardı, Teufelsdröck adında bir terzi olduğunu

gayet iyi hatırlıyordu. Carlyle ona bu ismi koymuştu. Evet, onu okumuş olmalıydı, gerçi ayrıntılar doğal olarak aklından çıkıp gitmişti.

Gong sesi duyuldu. Hatıralarda kaybolan Bayan Fisher zamanı unutmuştu ve ellerini yıkayıp saçını düzeltmek için telaşla odasına koştu. Geç kalmak ve kötü örnek olmak istemezdi, ayrıca belki masanın başındaki sandalye de kapılırdı. İnsan yeni neslin terbiyesine güvenemiyordu; özellikle de şu Bayan Wilkins gibilerinkine.

Yine de yemek odasına ilk o vardı. Beyaz önlüğü içindeki Francesca dumanları tüten, yağdan parlayan, devasa bir tabak dolusu makarnayla hazır bekliyordu ama makarnayı yiyecek kimse yoktu.

Bayan Fisher masaya oturdu, sert ve amansız görünüyordu. Gevşeklik, gevşeklik...

Diğerlerini bekleme eğiliminde olan Francesca'ya, "Bana servis yap," dedi.

Francesca ona servis yaptı. Grupta en az Bayan Fisher'ı sevmişti, aslında onu hiç sevmemişti. Dört hanımefendinin içinde henüz gülümsemeyen yalnızca oydu. Yaşlı olduğu doğruydu, güzel olmadığı doğruydu, bu yüzden gülümsemek için bir sebebi olmadığı doğruydu ama kibar hanımefendiler gülümserdi, sebepleri olsun veya olmasın. Yalnızca mutlu olduklarından değil, mutlu etmek istedikleri için gülümserlerdi. Bu durumda dört hanımefendinin arasında buradakinin kibar olamayacağına karar verdi Francesca; bu yüzden makarnayı, duygularını saklayamadan, suratsızca uzattı.

Çok iyi pişmişti fakat Bayan Fisher hiçbir zaman makarnaya düşkün olmamıştı, özellikle de bu uzun, solucan şekilli olanına. Bunu yemeyi de zor bulurdu; kaygandı, çatalından kayıp düşerdi, olması gerektiği gibi ağzına soktuğunu sanırken dışarıda kalıp ağzından sarkan uçlarıyla haysiyetsiz görünmesine sebep olduğunu hissederdi. Her yediğinde aklına

muhakkak Bay Fisher gelirdi. Evlilik hayatları boyunca kocası makarna gibi davranmıştı. Kaypaktı, rahat durmazdı, karısının haysiyetsiz görünmesine neden olurdu ve nihayet karısı onu ele geçirdiğini sandığında bile, bazı küçük parçaları hâlâ, deyim yerindeyse, dışarıda kalırdı.

Francesca, büfenin yanında durmuş Bayan Fisher'ın makarna ile savaşını kasvetle izliyordu ve en sonunda bıçağı eline alıp makarnayı küçük parçalara böldüğünü görünce kasveti iyice yoğunlaştı.

Bayan Fisher aslında bu şeyle başka nasıl başa çıkacağını bilmiyordu. Bu ilişkide bıçağın münasip olmadığını biliyordu ama insan sonunda sabrını kaybediyordu. Londra'daki masasında makarna asla görülmezdi. Yoruculuğu dışında zaten tadını sevmezdi ve Leydi Caroline'a bir daha makarna pişirtmemesini söyleyecekti. İşin püf noktasını öğrenebilmek için, diye düşündü makarnasını kesen Bayan Fisher, yıllarca pratik yapmak, bilfiil İtalya'da yaşamak gerekirdi. Browning makarnayı mükemmel şekilde yerdi. Bir gün babasıyla öğle yemeği yemeye geldiğinde, İtalya ile olan bağlantısına bir iltifat olarak ona makarna ikram edildiğini hatırladı. Makarnayı yeme tarzı büyüleyiciydi. Tabakta dolaştırıp durmak yoktu, çataldan kayıp düşmek yoktu, uçlarının sonradan dışarıya sarkması yoktu; yalnızca tek bir çatal darbesi, tek bir hızlı hareket, tek bir hamle, tek bir yutkunma ve işte, bir şair daha doyurulmuş olurdu.

"Gidip genç hanımefendiye bakayım mı?" diye sordu Francesca, güzel bir makarnanın bıçakla kesilmesini seyretmeye daha fazla dayanamayarak.

Bayan Fisher hatıralarının arasından güçlükle çıktı. "Yemeğin saat yarımda olduğunu biliyor," dedi. "Hepsi biliyor."

"Belki uyuyakalmıştır," dedi Francesca. "Diğer hanımefendiler uzaktalar ama bu hanım uzakta değil."

"Öyleyse gongu tekrar çal," dedi Bayan Fisher.

Ne terbiye, diye düşündü; ne terbiye. Burası otel değildi ve düşünceli davranmak gerekirdi. Dakik olmayan birine pek benzemeyen Bayan Arbuthnot'ın kendisini şaşırttığını söylemeliydi. Leydi Caroline da öyle, gerçekte nasıl biriydi bilinmez ama cana yakın ve nazik görünmüştü. Diğerine gelince, tabii ki ondan hiçbir şey beklememişti.

Francesca gongu alıp bahçeye çıktı ve ilerlemeye başladı, gongu çalarak hâlâ alçak sandalyesinde uzanmış yatan Leydi Caroline'a yaklaştı. Leydi Caroline gongun sesi dinene kadar bekledi ve sonra başını çevirip müziğe benzeyen tatlı tonlarda ama aslında hakaret olan sözler döküldü ağzından.

Francesca bu akıp giden sözleri hakaret olarak algılamadı; kulağına bu kadar tatlı gelirken nasıl öyle algılayabilirdi? Ve gülümseyen yüzüyle, çünkü bu genç hanımefendiye bakarken gülümsemeden edemiyordu, makarnasının soğuyacağını söyledi.

"Yemeğe gelmediysem yemeğe gelmek istemiyorum demektir," dedi öfkeli Minik, "ve bir daha beni rahatsız etme."

"Hanımefendi hasta mı?" diye sordu Francesca, anlayışlıydı ama gülümsememeyi beceremiyordu. Hiç ama hiç bu kadar güzel saçlar görmemişti. Saf keten gibiydi; kuzeyli bebeklerin saçları gibiydi. Böyle küçük bir kafada yalnızca iyilik olabilirdi, böyle küçük bir kafaya en kutsal azizlerin haleleri pek münasip şekilde konabilirdi.

Minik gözlerini kapattı ve cevap vermeyi reddetti. Bunu yapmakla düşüncesizlik etmiş oldu çünkü bu hareketinin etkisi, endişeyle Bayan Fisher'a haber vermek için koşan Francesca'yı, onun keyifsiz olduğuna ikna etmişti. Bayan Fisher bastonunun engellemesi nedeniyle kendisinin gidemeyeceğini açıkladı ve yerine, o an ter içinde, nefes nefese ve özürlerle içeri giren diğer ikisini Leydi Caroline'a gönderdi; bu arada kendisi diğer yemeğe, çok iyi pişirilmiş ve son derece hoş bir şekilde iki ucundan taze yeşil bezelyeler fışkıran omlete geçti.

"Bana servis yap," diye emretti, yine diğerlerini bekleme niyetinde görünen Francesca'ya.

Çimenlerin yerini alan minik çakıltaşlarının üstünde yine ayak sesleri duyan ve birinin daha yanına geldiğini anlayan Minik, "Ah, neden beni rahat bırakmıyorlar?" diye sordu kendi kendine.

Bu defa gözlerini açmadı. İstemiyorsa neden içeri girip masaya oturacaktı ki? Burası kişiye özel bir ev değildi; sırnaşık bir ev sahibine karşı yükümlülükleri yoktu. Nereden bakılırsa bakılsın San Salvatore bir oteldi ve gerçek bir otelde olduğu gibi yemek yemekte veya yememekte özgür olması gerekirdi.

Fakat talihsiz Minik'in, ona bakanların içinde kendisinin çok iyi bildiği sevip okşama arzusu uyandırmadan gözlerini kapatıp hareketsiz durması mümkün değildi. Aşçı bile onun sırtını sıvazlamıştı. Şimdi de nazik bir el –nazik elleri ne kadar iyi tanırdı ve onlardan ne kadar çok bezmişti– alnına dokundu.

"Korkarım pek iyi değilsiniz," dedi Bayan Fisher'a ait olmayan ve bu yüzden orijinallerden birine ait olması gereken bir ses.

"Başım ağrıyor," diye mırıldandı Minik. Belki de böyle söylemek en iyisiydi, belki de huzur bulmanın en kısa yolu buydu.

"Çok üzüldüm," dedi Bayan Arbuthnot usulca, demek nazik olan onun eliydi.

"Ben de," dedi Minik kendi kendine, "buraya gelirsem annelerden kurtulabileceğimi düşündüğüm için üzgünüm."

"Biraz çay iyi gelmez mi sizce?" diye sordu Bayan Arbuthnot şefkatle.

Çay mı? Çay fikri Minik için tiksindiriciydi. Bu sıcakta, günün ortasında çay içmek...

"Hayır," diye mırıldandı.

"Sanırım onun için gerçekten en iyi olacak şey," dedi diğer ses, "sessizlik içinde kalabilmek."

Ne kadar duyarlı, diye düşündü Minik ve kimin konuştuğunu görebilmek için tek gözünü hafifçe açıp kirpiklerinin arasından baktı.

Çilli orijinaldi konuşan. Öyleyse, elini alnına koyan esmer olandı. Çilli olan saygısını kazandı.

"Fakat başınızın ağrıdığını ve yapılacak bir şey olmadığını düşünmeye dayanamıyorum," dedi Bayan Arbuthnot. "Bir fincan koyu kahve işe yarar mıydı?"

Minik başka bir şey demedi. Hareketsiz ve suskun bekledi, ta ki Bayan Arbuthnot elini çekene kadar. Sonuçta bütün gün orada dikilemezdi ve dönüp gittiğinde elini de yanında götürmek zorundaydı.

"Sessizlikten başka bir şey istediğini sanmıyorum," dedi çilli olan.

Sonra belki de çilli olan elini alnına koyanı kolundan çekti, çünkü Minik'in alnındaki baskı kayboldu ve seyredildiğinden hiç kuşku duymadığı –her zaman seyrediliyordu– bir dakikalık sessizlikten sonra, ayaklar tekrar çakılları ezmeye başladı, sesler giderek azaldı ve kayboldu.

"Leydi Caroline'ın başı ağrıyor," dedi Bayan Arbuthnot, yemek odasına tekrar girip Bayan Fisher'ın yanındaki yerine otururken. "Onu birazcık çay veya koyu kahve içmeye bile ikna edemedim. İtalyanca aspirin ne demek biliyor musunuz?"

"Baş ağrısı için en uygun ilaç hintyağıdır," dedi Bayan Fisher sertçe.

"Onun başı ağrımıyor," dedi Bayan Wilkins.

"Carlyle," dedi omletini bitiren ve sıradaki yemeği beklerken konuşmak için boş vakti olan Bayan Fisher, "bir dönem korkunç baş ağrıları çekiyordu ve geçirmek için sık sık hintyağı alırdı. Hatta aşırı miktarda alırdı ve hatırlıyorum, ona kendi ilginç tarzıyla keder yağı derdi. Babam, yağın bir süre için onun tüm hayatını, tüm felsefesini renklendirdiğini söylerdi. Ama bunun sebebi çok fazla almasıydı. Leydi

Caroline'ın ihtiyacı olan yalnızca bir doz, bir kerecik. Hintyağını sürekli almak yanlış bir şeydir."

"Onun İtalyancasını biliyor musunuz?" diye sordu Bayan Arbuthnot.

"Ah, korkarım bilmiyorum. Gerçi kendisi biliyordur. Ona sorabilirsiniz."

Makarnayla cebelleşmekte olan Bayan Wilkins, "Ama onun başı ağrımıyor," diye tekrar etti. "Sadece yalnız kalmak istiyor."

İkisi birden ona baktı. Bayan Wilkins'in o anki hareketleriyle ilgili olarak Bayan Fisher'ın aklından "kürek" kelimesi geçti.

"Öyleyse neden ağrıdığını söylesin?" diye sordu Bayan Arbuthnot.

"Çünkü hâlâ nazik olmaya çalışıyor. Yakında, burası biraz daha içine işlediğinde, artık buna çalışmayacak... gerçekten öyle olacak. Uğraşmadan. Doğallıkla."

"Anlayacağınız," diye açıklamaya girişti Bayan Arbuthnot, Bayan Wilkins artık soğuduğu için iyiden iyiye yemeye değmez hale gelen makarnayı yemeye çalışmaya devam ettiği için geciken sıradaki yemeği taş gibi bir sabırla bekleyen Bayan Fisher'a gülümseyerek. "Anlayacağınız, Lotty'nin burayla ilgili bir teorisi var..."

Fakat Bayan Fisher'ın, Bayan Wilkins'in herhangi bir teorisini duymak gibi bir arzusu yoktu.

"Leydi Caroline'ın," diye araya girdi, Bayan Wilkins'e ters ters bakarak, "neden doğruyu söylemediğini zannettiğinizi hiç anlamıyorum."

"Zannetmiyorum, biliyorum," dedi Bayan Wilkins.

"Rica etsem nereden bildiğinizi söyler misiniz?" diye sordu Bayan Fisher buz gibi bir sesle; çünkü Bayan Wilkins, Francesca'nın işgüzarca ve gereksizce teklif ettiği makarnadan biraz daha almıştı.

"Dışarıda onun yanındayken, içinde gördüm."

Eh, Bayan Fisher bu lafa hiçbir şey söylemeyecekti; düpedüz ahmaklık olan bir şeye cevap verme zahmetine girmeyecekti. Onun yerine, Francesca hemen büfenin önünde durduğu halde yanındaki küçük masa gonguna hafifçe vurdu ve sonraki yemeği daha fazla bekleyemeyeceği için, "Bana servis yap," dedi.

Ve Francesca –mahsus yapıyor olmalıydı– ona yine makarna teklif etti.

Onuncu Bölüm

San Salvatore'nin üst bahçesine, yemek odasının ve koridorun maalesef yan yana olan iki cam kapısının dışında giriş veya çıkış yolu yoktu. Bahçedeki birinin görülmeden kaçması mümkün değildi çünkü kaçmak istediği kişiyle yolda karşılaşabilirdi. Küçük, dikdörtgen biçimli bir bahçeydi ve gizlenmek imkânsızdı. İçindeki ağaçlar –erguvan, ılgın, fıstık çamı– alçak duvar korkuluklarına kadar uzamışlardı. Gül çalıları insanı saklamazdı, birisi sağa veya sola bir adım atsa mahremiyet isteyen kişi ortaya çıkıverirdi. Sadece kuzeybatı köşesinde duvardan çıkıntı yapan, hiç şüphesiz eski emniyetsiz günlerde gözetleme için kullanılan, bir tür fazlalık veya kavis gibi küçük bir yer vardı, orada gerçekten görülmeden oturmak mümkündü çünkü orayla ev arasında sık bir defne kümesi vardı.

Minik, kimsenin bakıp bakmadığını görmek için etrafına göz gezdirdikten sonra, yerinden kalktı ve sandalyesini oraya taşıdı, amacı günah işlemek olan şu hırsızlar gibi dikkatle parmaklarının ucuna basarak sessizce uzaklaştı. Duvarın kuzeydoğu köşesinde de bunun gibi bir çıkıntı vardı ama orası, körfezi ve Mezzago'nun ardındaki güzel dağları görebildiğiniz için manzarası çok daha güzel olduğu halde, çok göz önündeydi. Yakınında ne bir çalı ne de gölge verecek başka bir şey vardı. Bu durumda kuzeybatı çıkıntısında

oturabilirdi, oraya güzelce yerleşti ve başını yastığına dayayıp ayaklarını rahatça duvara uzattı, bu yüzden aşağıdaki meydandan bakan köylüler onları iki beyaz güvercin sandı, bu haldeyken artık kesinlikle güvende olduğunu düşündü.

Sigarasının kokusunun yol gösterdiği Bayan Fisher onu orada buldu. Dikkatsiz Minik bunu düşünememişti. Bayan Fisher sigara içmezdi ama başkalarının içtiği sigaranın kokusunu çok uzaklardan bile alırdı. Öğle yemeğinden sonra kahvesini içmek için yemek odasından bahçeye çıkar çıkmaz onu bu güçlü koku karşıladı. Francesca'ya kahveyi cam kapının hemen dışına, evin gölgesine hazırlamasını emretmişti ve dışarıya bir masanın taşındığını gören Bayan Wilkins, Bayan Fisher'ın son derece işgüzar ve münasebetsiz olduğunu düşündüğü bir üslupla Leydi Caroline'ın yalnız kalmak istediğini ona hatırlattığında sert bir tavırla –ve görgü kurallarına uygun bir şekilde– bahçenin herkese ait olduğu cevabını verdi.

Bunun üzerine bahçeye çıktı ve hemen Leydi Caroline'ın sigara içtiğini fark etti. Kendi kendine, "Şu modern genç kadınlar," diyerek onu bulmak için ilerledi; yemek meselesi artık hallolduğu için, bastonu Browning'in bir defasında söylediği gibi –Browning'di değil mi? Evet, ne kadar eğlendiğini hatırlıyordu– artık başına bela olmuyordu.

Doğrudan defne kümesine yönelen Bayan Fisher, artık kimsenin onu eğlendirmediğini düşündü; dünya giderek sıkıcı bir hal almış ve mizah duygusunu tamamen kaybetmişti. Muhtemelen bu insanların hâlâ kendi şakaları vardı; aslında olduğunu biliyordu çünkü *Punch** hâlâ yayımlanmaya devam ediyordu; fakat ne kadar farklı bir şekilde ve nasıl şakalarla... Thackeray, benzersiz tarzıyla, bu kuşağı ezip geçerdi. Bu kekremsi kalemin güçlü özelliklerine ne kadar ihtiyaç olduğunun elbette kimse farkında değildi. Artık ona hürmet bile –en azından öyle olduğunu duymuştu– etmiyorlardı. Eh,

* *Punch, or The London Charivari.* 1841'de kurulan haftalık mizah ve hiciv dergisi. (e.n.)

insanlara görmeleri için göz, duymaları için kulak ve anlamaları için kalp veremezdi ama onları temsilen Leydi Caroline'a şöyle doğru dürüst bir ilaç verebilirdi, verecekti de.

Çıkıntının dar girişinde durup, hareketsiz kalmakta epey başarılı olan ve uyuyor gibi görünen Minik'in inatçı yüzüne bakarak, "İyi olmadığınızı duydum," dedi.

Bayan Fisher'ın boğuk bir sesi vardı, erkek sesine çok benziyordu; zira kimi zaman bir kadının hayatının son dönemlerinde ortaya çıkan şu tuhaf erkeksilik onu ele geçirmişti.

Minik uyuyor numarası yapmaya çalıştı ama uyuyor olsaydı sigarası parmaklarının arasında değil yerde duruyor olurdu.

Bunu unutmuştu. Ama Bayan Fisher unutmadı ve çıkıntının içine girerek duvardan çıkacak şekilde yapılmış dar bir taş banka oturdu. Kısa bir süre orada oturabilirdi; kısa bir süre, ta ki soğuk içine işlemeye başlayana kadar.

Karşısındaki figürü inceledi. Hiç şüphe yok ki güzel bir şeydi ve Farringford'da* başarılı olabilirdi. En büyük adamların bile dış görünüşten etkilenmeleri ne kadar tuhaftı. Tennyson'ın herkese sırt çevirdiğini, onu onurlandırmak için toplanmış bir sürü seçkin insana kelimenin tam manasıyla sırtını çevirerek ve kimsenin ismini bile duymadığı, oraya tesadüfen getirilmiş ve tek marifeti –şans eseri bahşedilmiş bir şeye marifet denebilirse– güzelliği olan genç biriyle pencereye kenarına çekildiğini kendi gözleriyle görmüştü. Güzellik! Daha arkanı dönmeden geçip giderdi. İnsan, bunun neredeyse an meselesi olduğunu söyleyebilirdi. Eh, sürdüğü müddetçe erkeklere istediğini yaptırıyormuş gibi görünüyordu. Kocalar bile bundan muaf değildi. Bay Fisher'ın hayatında da bazı dönemler olmuştu...

"Sanırım yolculuk sizi yordu," dedi boğuk sesiyle. "İhtiyacınız olan şey basit bir ilaçtan bir doz. Domenico'ya köyde hintyağı diye bir şey bulunup bulunmadığını soracağım."

---

* İngiliz şair Alfred Lord Tennyson'ın 1853-1892 yılları arasında yaşadığı ev. (ç.n.)

Minik gözlerini açtı ve dosdoğru Bayan Fisher'a baktı.

"Ah," dedi Bayan Fisher, "uyumadığınızı biliyordum. Uyuyor olsaydınız sigaranız yere düşmüş olurdu."

Minik, sigarayı korkuluğun üzerinden fırlattı.

"İsraf," dedi Bayan Fisher. "Kadınların sigara içmesini sevmem ama israfı daha da az severim."

Minik, "İnsan bunun gibi biriyle ne yapar?" diye sordu kendi kendine, gözlerini kızgın olduğunu umduğu bakışlarla Bayan Fisher'a dikmişti ama Bayan Fisher'a, o gözler çekici bir uysallıkla bakıyormuş gibi geldi.

"Şimdi tavsiyemi dinleyeceksiniz," dedi Bayan Fisher heyecanla, "ve hastalığa dönüşebilecek bir şeyi ihmal etmeyeceksiniz. İtalya'dayız biliyorsunuz, insan dikkatli olmak zorunda. Evvela gidip yatmalısınız."

"Ben asla yatmam," diye terslendi Minik ve söyledikleri, yıllar yıllar önce *Kasvetli Ev*'in bir sahne uyarlamasında zavallı Jo'yu canlandıran kadın oyuncunun söylediği replik kadar etkileyici, ümitsiz geldi kulağına. İlerlemesini söyleyen polis memuruna, "Ben hep ilerlerim," demişti zavallı Jo bu oyunda. O zamanlar küçük bir kız olan Bayan Fisher, tiyatrodaki birinci balkonun kırmızı kadife kaplı korkuluğuna başını koyup yüksek sesle ağlamıştı.

Minik'in sesi muhteşemdi. Sosyeteye takdim edildiğinden beri tam on yıldır bu ses ona bilgi sahibi ve zeki insanların sahip olabileceği tüm zaferleri vermişti çünkü söylediği her şeyin hatırlanmaya değer gibi görünmesini sağlıyordu. Böyle bir gırtlak yapısıyla şarkıcı olması gerekirdi ama Minik, konuşma sesindeki bu tek müziğin dışında her tür müzikte yeteneksizdi ve o ses muhteşem bir cazibeyle, muhteşem bir büyüyle doluydu. Yüzünde öyle bir canlılık, renklerinde öyle bir güzellik vardı ki onu görür görmez gözlerinde yoğun bir ilgi ateşi yanmayacak erkek yoktu; fakat sesini duyduğu zaman, erkeğin gözlerindeki ateş iyice alevlenir ve sabitlenirdi. Bu etki bütün erkeklerde aynıydı; eğitimli veya eğitimsiz,

yaşlı veya genç, cazibeli olan ya da olmayan, genç kadının kendi dünyasından erkekler ve otobüs şoförleri, generaller ve erler –savaş sırasında genç kadın kafa karıştırıcı günler geçirmişti– zangoçlar kadar piskoposlar –kiliseye kabul ayininde şaşırtıcı olaylar yaşanmıştı– sağlıklılar ve sağlıksızlar, zenginler ve beş parasızlar, zekiler veya budalalar; ayrıca evli olup olmamaları ya da ne zamandır mutlu bir evlilikleri olduğu da hiç fark etmezdi: her birinin gözlerinin içinde, onu gördükleri zaman bu ateş belirir ve sesini duyduklarında da iyice yerleşirdi.

Minik bu bakışlarla yeterince karşılaşmıştı. Yalnızca güçlüklere sebep olurdu bunlar. Başlarda hoşuna gitmişti. Heyecanlanmış, zafer kazanmış gibi hissetmişti. Anlaşılan yanlış bir şey yapma veya söyleme kabiliyeti olmadığından nereye giderse gitsin alkışlanmak, sözünü geçirmek, sevilmek, beğenilmek ve eve döndüğünde de inanılmaz hoşgörülü, gururlu bir sevgiden başka bir şey bulmamak son derece keyifliydi. Ve çok da kolaydı. Bunları elde etmek için hazırlanmaya, emek harcamaya, hiçbir şey öğrenmeye gerek yoktu. Hiçbir zorluk çekmesine gerek yoktu. Tek yapması gereken ortaya çıkmak ve sonra da bir şey söylemekti.

Fakat yavaş yavaş deneyimleri birikti. En nihayetinde zorluk çekmesi, çaba göstermesi gerekiyordu; çünkü, hayret ve öfkeyle keşfettiği üzere, kendini savunmak zorundaydı. O bakış, o ateşli bakış, kendisine dokunacakları anlamına geliyordu. Bunu yapanlardan bazıları diğerlerinden daha saygılıydı, özellikle de gençseler, fakat hepsi, çeşitli becerileriyle ona dokunurdu; saçı kırlaşmış herkese tam bir güvenle, son derece kaygısızca ve burnu havada olarak bu dünyaya adım atan genç kadın önce güvenmemeye, derken hoşlanmamaya, kısa süre sonra da uzak durmaya ve en sonunda öfkelenmeye başladı. Bazen sanki kendine ait değilmiş, hiç kendisinin olmamış gibi hissederdi; sanki umumi bir şey, her şeye uygun bir güzellik unsuruydu. Daha doğrusu erkekle-

re... Sonra tuhaf, anlaşılmaz ağız dalaşlarına dahil edildiğini, garip bir şekilde birilerinin kendisinden nefret ettiğini keşfetti. Daha doğrusu kadınların... Derken savaş geldi ve herkes gibi o da kendini savaşın içine attı, bu onu bitirdi. Daha doğrusu generalleri...

Savaş Minik'i bitirdi. Yanında güvende hissettiği, evlenebileceği tek adamı öldürdü ve sonunda aşktan nefret ettirdi. O zamandan beri hayata küsmüş haldeydi. Hayatın tatlı saçmalıklarının içinde bal kavanozuna düşmüş bir arı gibi öfkeyle çabalıyordu. Kanatlarını kurtarmak için tam da öyle ümitsizce uğraşıyordu. Diğer kadınlara üstün gelmek ona zevk vermiyordu, onların yılışık erkeklerini istemiyordu. İnsan onlara sahip olunca erkeklerle ne yapardı ki? Hiçbiri aşktan meşkten başka bir şey konuşmazdı ve bu durum bir süre sonra ne kadar da budalaca ve yorucu hale gelirdi. Normal bir iştahı olan sağlıklı bir insana yemesi için şekerden başka bir şey verilmemesi gibiydi. Aşk, aşk... bu kelimeyi duymak bile birine tokat atma isteği uyandırıyordu içinde. Birilerinin ona evlenme teklif etmeyi denediği –her zaman deneyen birileri olurdu– zamanlarda, bazen hayretle, "Neden seni seveyim? Neden?" diye sorardı. Ama hiçbir zaman gerçek bir cevap alamaz, sadece daha fazla saçmalık duyardı.

Mutsuz Minik'i derin bir kuşkuculuk ele geçirdi. İçi hayal kırıklığıyla ve gözünün gerçeklere açılmasıyla giderek yaşlanırken, zarif ve çekici dışı dünyayı güzelleştirmeye devam etti. Gelecek ona ne sunacaktı? Böyle bir hazırlıktan sonra onu ele geçiremeyebilirdi. Hiçbir şeye uygun değildi; bunca zamanı güzel olmakla boşa geçirmişti. Bundan sonra güzel olmayacaktı, peki sonra? Minik sonra ne olacağını bilmiyordu, merak etmek bile onu dehşete düşürüyordu. Dikkat çekici olmaktan bıkmış olsa da en azından buna alışkındı, başka hiçbir şey bilmiyordu ve dikkat çekici olmamak, solmak, salaş ve sönük olmak muhtemelen çok ıstırap verici olurdu. Üstelik bu bir kez başladıktan sonra

kim bilir ne kadar uzun yıllar sürerdi! İnsanın hayatının çoğunun, diye düşündü Minik, kötü tarafta geçtiğini düşünsenize. Genç olduğunuz sürenin iki veya üç katı süre yaşlı olduğunuzu düşünün. Aptalca, aptalca. Her şey aptalcaydı. Yapmak istediği tek bir şey bile yoktu. Yapmak istemediği binlerce şey vardı. Sakınma, sessizlik, görünmezlik, mümkünse bilinçsizlik... Bir an için bile olsa tek istediği her şeyi böyle yok sayabilmekti; ama burada, burada bile, bir dakika olsun huzur bulmasına izin verilmiyordu ve bu gülünç kadın yalnızca güç denemesi yapmak, onu yatağına göndermek ve ona –iğrenç– hintyağı içirmek istediği için hasta olduğunu düşünüyormuş numarası yaparak yanına geliyordu.

Taşın soğuğunun içine işlemeye başladığını ve daha fazla oturamayacağını fark eden Bayan Fisher, "Eminim mantıklı olan şeyi yapacaksınız," dedi. "Anneniz de öyle isterdi... anneniz var mı?"

Minik'in bakışlarına belli belirsiz bir hayret yerleşti. Anneniz var mı? Eğer annesi olan biri varsa o da Minik'ti. Annesini tanımayan birilerinin olabileceği aklına bile gelmemişti. Mühim markizlerden biriydi –hiç kimsenin Minik'ten daha iyi bilemeyeceği gibi markizden markize fark vardı– ve Saray'da yüksek konumlarda bulunmuştu. Babası da vaktiyle önde gelen kişilerdendi. Onun vakti biraz geçmişti, zavallı adam, çünkü savaşta bazı önemli hatalar yapmıştı ve ayrıca artık yaşlanmıştı; yine de hâlâ hayattaydı ve ziyadesiyle tanınmış biriydi. Ailesinden hiç kimseyi tanımayan veya en azından henüz onlarla bağlantısını kuramayan birini bulmak ne kadar huzur verici, nasıl da olağanüstü huzur vericiydi...

Bayan Fisher'dan hoşlanmaya başladı. Belki orijinaller de kendisi hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Onlara mektup yazıp altına imzasını, yani bu soyadını taşıyanlar sürekli öldürüldüğü için İngiliz tarihine kanlı bir ip gibi dolanan şanlı Dester soyadını yazdığında, kim olduğunun anlaşılacağına

kesin gözüyle bakmıştı. Shaftesbury Caddesi'ndeki görüşmede bildiklerinden kesinlikle emin olmuştu, çünkü bilmiyor olsalardı kendisinden referans isterlerdi.

Keyfi yerine gelmeye başladı. Eğer San Salvatore'deki hiç kimse ismini daha önce duymadıysa, bütün bir ay boyunca kendini saklayabilir, kendisiyle bağlantısı olan her şeyden uzaklaşabilirse, ona yapışanları, engel olanları ve tüm o gürültüleri unutmasına gerçekten izin verilirse, eh, belki o zaman bir şeyleri başarabilirdi. Gerçekten düşünebilirdi, gerçekten zihnini temizleyebilirdi, gerçekten bazı sonuçlara varabilirdi.

"Burada yapmak istediğim bir çözüme ulaşmak," dedi sandalyesinde öne doğru eğilip ellerini dizlerinin üzerinde birleştirerek. Bayan Fisher onun hakkında hiçbir şey bilmediği için çok memnundu ve sevinçle başını kaldırıp kendisinden daha yüksekte oturan kadına baktı. "Hepsi bu. Çok şey istiyor sayılmam değil mi? Yalnızca bu."

Bayan Fisher'a dik dik baktı ve ne olursa olsun düşündü; asıl önemli olan bir şeylere tutunmak, bir şeyleri sımsıkı yakalamak, sürüklenip durmaya bir son vermekti.

Bayan Fisher'ın küçük gözleri onu dikkatle inceledi. "Sizin gibi genç bir kadının," dedi, "istediği şeyin bir koca ve çocuklar olduğunu söylemeliyim."

"Evet, düşüneceğim şeylerden biri de bu," dedi Minik tatlılıkla. "Ama bu konuda bir sonuca varacağımı sanmıyorum."

"Bu arada," dedi Bayan Fisher taşın soğuğunu artık iyiden iyiye hissettiği için ayağa kalkarak, "sizin yerinizde olsam düşünceler ve sonuçlarla kafamı yormazdım. Kadınların kafaları düşünmek için yaratılmamıştır, sizi temin ederim. Ben olsam yatağa gider ve iyileşirdim."

"Ben iyiyim," dedi Minik.

"Öyleyse neden hasta olduğunuz haberini gönderdiniz?"

"Göndermedim."

"Demek buraya gelmek için boşuna zahmet çektim."

"İyi ama dışarı çıkıp beni hasta bulmaktansa dışarı çıkıp beni iyi bulmayı tercih etmez miydiniz?" diye sordu Minik gülümseyerek.

Bayan Fisher bile bu gülümsemeden etkilendi.

"Ah, çok güzel bir şeysiniz siz," dedi hoşgörülü bir tavırla. "Elli yıl önce doğmamış olmanız ne yazık. Size bakmak arkadaşlarımın hoşuna giderdi."

"O zaman doğmadığıma çok memnun oldum," dedi Minik. "Bana bakılmasından hoşlanmam."

"Saçma," dedi Bayan Fisher yine sertleşerek. "Siz bunun için yaratılmışsınız, sizin gibi genç kadınlar. Başka ne için olacak Tanrı aşkına? Ve sizi temin ederim ki eğer arkadaşlarım size bakmış olsalardı, gerçekten çok büyük insanlar tarafından bakılmış olurdunuz."

"Çok büyük insanlardan da hoşlanmam," dedi Minik kaşlarını çatarak. Çok yakın zaman önce bir olay olmuştu ve gerçekten nüfuzlu kimseler vardı...

"Benim hoşlanmadığım şey," dedi Bayan Fisher, az önce oturduğu taş kadar soğuk bir şekilde, "modern genç kadınların tavırları. Tüm sersemlikleriyle bana çok zavallıca, gerçekten zavallıca geliyorlar."

Sonra bastonuyla çakılları ezerek uzaklaştı.

"Sorun değil," dedi Minik kendi kendine, tekrar geriye yaslanıp başı yastıkta ayakları duvarda rahat pozisyonuna geçerek; keşke neden gittikleri birazcık bile umurunda olmayan insanlar hep böyle çekip gitseydi.

Son tuhaflığı olan San Salvatore'ye kaçışından kısa bir süre önce annesi, "Sence de Minik'imiz giderek biraz, sadece biraz tuhaflaşmıyor mu?" diye sormuştu babasına. Minik'in söylediği çok garip şeylerden ve her fırsat bulduğunda sıvışıp ortalarda görünmemesinden, iyiden iyiye genç, neredeyse çocuk yaştaki erkekler hariç –tam da yaşını belli edercesine– herkesten kaçınmasından huzursuz olup etkilenmişti.

"Ha? Ne? Tuhaf mı? Eh, istiyorsa bırak tuhaf olsun. Onun gibi görünen bir kadın canının istediği her haltı olabilir," diye çıldırtıcı bir cevap vermişti babası.

"Bırakacağım," dedi annesi uysalca; zaten bırakmasa bile ne fark ederdi?

Bayan Fisher, Leydi Caroline'ı merak ettiği için pişmandı. Koridordan geçip özel oturma odasına doğru yürüdü ve bastonunu da her adımında duygularıyla ahenkli bir zindelikle taş zemine vurdu. Bu tavırlar düpedüz budalalıktı. Bunlara hiç sabrı yoktu. Kendileri bir şey olamayan veya yapamayan şimdiki neslin gençleri, apaçık büyük, apaçık iyi olan her şeyi kötüleyerek ve apaçık kötü bile olsa farklı olan her şeyi överek zeki olduklarını ispat etmeye çalışıyorlardı. Taklitçi maymunlar, diye düşündü Bayan Fisher, öfkeyle. Taklitçiler. Taklitçiler. Ve oturma odasına girdiğinde daha çok maymunla karşılaştı veya o anki ruh haliyle ona öyle göründüler, çünkü odada Bayan Arbuthnot sakin sakin kahvesini içerken, Bayan Wilkins yazı masasında, neredeyse kutsal gibi gördüğü yazı masasında, kalemini, yalnızca kendisi için Prince of Wales Terrace'tan getirdiği kalemini kullanarak bir şeyler yazıyordu; masada, onun odasında, onun kalemiyle.

"Pek hoş bir yer değil mi?" dedi Bayan Arbuthnot içtenlikle. "Az önce keşfettik."

"Mellersh'e mektup yazıyorum," dedi Bayan Wilkins başını çevirerek ve aynı içtenlikle; sanki, diye düşündü Bayan Fisher, kime yazdığı çok umurundaymış ve sanki Mellersh dediği kişinin kim olduğunu biliyormuş gibi. "Mellersh buraya sağ salim geldiğimi bilmek isteyecektir," dedi Bayan Wilkins, çevresindeki şeylerin uyandırdığı bir iyimserlikle.

On Birinci Bölüm

San Salvatore'nin her yerinde duyulan tatlı kokular uyum yaratmak için yeterliydi. Burçların üzerindeki çiçeklerin kokusu oturma odasına gelerek odanın içindeki çiçeklerin kokularıyla buluşuyor ve neredeyse, diye düşündü Bayan Wilkins, birbirlerini kutsal bir öpücükle selamladıkları görülebiliyordu. Böylesi bir güzelliğin ortasında kim öfkeli olabilirdi? Bu cömert güzellikler varken kim açgözlü, bencil olabilir; o eski, sinir bozucu Londra tarzında davranabilirdi?

Gelgelelim Bayan Fisher'da bu üç özellik de varmış gibi görünüyordu.

Bulundukları yerde çok fazla güzellik vardı, herkese bol bol yetecek kadar, öyle ki bu güzelliklerin içinde bir köşe kapmaya çalışmak beyhude bir çaba gibi görünüyordu.

Yine de Bayan Fisher kendine bir köşe kapmaya çalışıyordu ve burayı sadece kendisi için ayırmıştı.

Eh, yakında bundan vazgeçecekti, vazgeçmesi kaçınılmazdı; Bayan Wilkins, bulundukları yerin olağanüstü huzurlu ortamında bir iki gün geçirdikten sonra böyle olacağından emindi.

Şu anda belli ki henüz vazgeçmeye başlamamıştı. Öylece dikilmiş, ona ve Rose'a, öfkeyi andıran bir ifadeyle bakıyordu. Öfke. Düşünsenize. O aptal, eski, sinir bozucu Londra duyguları, diye düşündü Bayan Wilkins; bütün oda öpücük-

lerle dolu gibi görünüyordu gözüne ve herkes öpülüyordu, kendisi ve Rose kadar Bayan Fisher da.

"Burada olmamız hoşunuza gitmedi," dedi Bayan Wilkins ayağa kalkıp; sanki kadının tavırlarıyla birlikte birden gerçeklere odaklanmıştı. "Neden?"

"Burasının," dedi Bayan Fisher bastonuna yaslanarak, "benim odam olduğunu görebileceğinizi düşünmüştüm."

"Fotoğraflardan ötürü mü?" dedi Bayan Wilkins.

Yüzü biraz kızaran ve şaşıran Bayan Arbuthnot da ayağa kalktı.

"Ve mektup kâğıtlarından," dedi Bayan Fisher. "Üzerinde Londra'daki adresimin yazılı olduğu mektup kâğıtları. Şu kalem..."

Eliyle işaret etti. Kalem hâlâ Bayan Wilkins'in elindeydi.

"Sizin kaleminiz. Çok özür dilerim," dedi Bayan Wilkins, kalemi masaya bırakarak. Sonra da gülümseyerek yalnızca çok hoş şeyler yazdığını söyledi.

Bayan Fisher'ın düzenlemelerine azıcık da olsa itiraz etmeden razı olmayı içine sindiremeyen Bayan Arbuthnot, "İyi ama neden burada olmamamız gerekiyor?" diye sordu, "Burası oturma odası."

"Bir tane daha var," dedi Bayan Fisher. "Siz ve arkadaşınız aynı anda ikisinde birden oturamazsınız ve benim sizi orada rahatsız etme gibi bir düşüncem olmadığına göre neden beni odamda rahatsız edesiniz anlamıyorum."

"Ama neden..." diye başladı Bayan Arbuthnot tekrar.

"Bu gayet doğal," dedi Bayan Wilkins araya girerek, çünkü Rose inatlaşacak gibi görünüyordu; Bayan Fisher'a dönerek bir şeyleri dostlarla paylaşmanın hoş bir şey olmasına rağmen, hâlâ Prince of Wales Terrace'taki hayat görüşüne bağlı olan Bayan Fisher'ın bunu istememesini anlayabildiğini, fakat bir süre sonra bundan kurtulup tamamen farklı hissedeceğini söyledi. "Yakında bizimle paylaşmak isteyeceksiniz," dedi Bayan Wilkins kendinden emin bir tavırla.

"Hatta yanımda kalem olmadığını öğrendiğinizde kaleminizi kullanmamı bile teklif edebilirsiniz."

Bayan Fisher bu konuşmadan sonra neredeyse kontrolünü kaybedecekti. Hampstead'te yaşayan pejmürde bir genç kadının cıvıl cıvıl bir kendine güvenle yakında gelişme kaydedeceğini söyleyip sırtını sıvazlaması, Bay Fisher'ın göründüğü gibi biri olmadığını keşfettiği ilk andan beri hiçbir şeyin sarsmadığı kadar derinden sarstı onu. Bayan Wilkins kesinlikle dizginlenmeliydi. Ama nasıl? Onda tuhaf bir etkilenmezlik vardı. Örneğin tam şu anda, sanki en ufak bir münasebetsizlik etmemiş gibi gölgesiz ve mutlu bir yüzle gülümsüyordu. Dizginlenmekte olduğunu anlayacak mıydı? Eğer anlamayacaksa, bunu hissedemeyecek kadar çetin cevizse, o zaman ne yapacaktı? Hiçbir şey, ondan kaçınmaktan başka tabii; kuşkusuz, insanın kendi özel oturma odasına çekilmesinden başka yapacak bir şey yoktu.

"Ben yaşlı bir kadınım," dedi Bayan Fisher, "ve kendime ait bir odaya ihtiyacım var. Bastonum yüzünden etrafta dolaşamıyorum. Dolaşamadığım için oturmak zorundayım. Londra'daki görüşmemizde size bahsettiğim hayalimdeki gibi neden sakince ve rahatsız edilmeden oturamayayım ki? İnsanlar gün boyu odaya girip çıkarsa, gevezelik edip kapıları açık bırakırsa, huzur içinde olacağıma dair anlaşmamızı bozmuş olacaksınız."

"Ama bizim hiç öyle bir niyetimiz..." diye söze girdi Bayan Arbuthnot, fakat Bayan Wilkins tarafından bir kez daha susturuldu.

"Bu odayı almak sizi mutlu ediyorsa," dedi Bayan Wilkins, "biz buna ancak memnun oluruz. Haberimiz yoktu, hepsi bu. Bilseydik odaya girmezdik, en azından siz bizi davet edene kadar. Umuyorum ki," diye bitirdi Bayan Fisher'a neşeyle bakarak, "yakında bizi davet edeceksiniz." Sonra mektubunu aldı, Bayan Arbuthnot'ın elini tuttu ve onu kapıya doğru sürükledi.

Bayan Arbuthnot gitmek istemedi. O, dünyanın en mülayim kadını, tuhaf ve kuşkusuz Hıristiyanlığa yakışmayan bir savaşma arzusuyla dolmuştu. Tabii fiziksel olarak değil, hatta açıkça saldırgan olan bir sözle de değil. Hayır; yalnızca Bayan Fisher'ı ikna etmek ve bunu sabırla yapmak istiyordu. Fakat bir şeylerin söylenmesi gerektiğini ve yaramazlık yaparken idareciler tarafından yakalanmış bir öğrenci gibi azarlanmasına izin vermemesi gerektiğini hissediyordu.

Fakat Bayan Wilkins onu kararlı bir tavırla çekerek kapıya götürdü ve Rose bir kez daha Lotty'nin, İngiltere'de savrulup duran Lotty'nin dengeli haline, tatlılığına ve ılımlı tabiatına hayret etti. İtalya'ya ayak bastıkları andan itibaren aralarında yaşça büyük olan Lotty gibiydi. Kesinlikle çok mutluydu, hatta keyifliydi. Mutluluk insanı tamamen korur muydu? Böylesine dokunulmaz, böylesine bilge yapar mıydı? Rose da mutluydu ama böylesi bir mutluluk değildi onunki. Belli ki değildi, yalnızca Bayan Fisher'la savaşmak istediğinden değil, başka bir şey daha istediği, bu güzel yerden daha fazlasını, onu tamamlayacak bir şey istediği için; Frederick'i istiyordu. Hayatında ilk kez etrafı kusursuz bir güzellikle çevriliydi ve aklındaki tek şey bunları ona göstermek, onunla paylaşmaktı. Frederick'i istiyordu. Frederick burnunda tütüyordu. Ah keşke, keşke Frederick...

"Zavallı ihtiyar," dedi Bayan Wilkins, kapıyı Bayan Fisher'ın ve zaferinin üstüne yavaşça kapattıktan sonra. "Hem de böyle bir günde."

"Çok kaba bir ihtiyar," dedi Bayan Arbuthnot.

"Böyle davranmaktan vazgeçecek. Gidip oturmak için tam da onun odasını seçtiğimize üzüldüm."

"En güzel oda orasıydı," dedi Bayan Arbuthnot. "Ayrıca onun odası değil."

"Ah, ama bir sürü başka yer var ve o da zavallı bir ihtiyar. Bırak oda onun olsun. Ne fark eder ki?"

Sonra Bayan Wilkins postanenin nerede olduğunu öğrenmek için köye gideceğini ve yazdığı mektubu Mellersh'e göndereceğini söyleyerek Rose'un da gelmek isteyip istemediğini sordu.

"Mellersh'i düşünüyordum," dedi Bayan Wilkins, önceki akşam yağmurun altında tırmandıkları zikzaklı dar patikadan aşağı birbirlerinin peşi sıra yürürlerken.

Bayan Wilkins öndeydi. Bayan Arbuthnot da haliyle peşinden gidiyordu. İngiltere'de tam tersi olurdu; son derece tuhaf bir şekilde patlarcasına konuşmadığı zamanlar hariç ürkek, çekingen olan Lotty, elinden geldiğince sakin ve mantıklı Rose'un arkasında kalırdı.

Rose duymamış gibi göründüğünden, Bayan Wilkins omzunun üstünden geriye doğru, "Mellersh'i düşünüyordum," diye tekrar etti.

"Öyle mi?" dedi Rose, sesinde hafif bir hoşnutsuzluk vardı; çünkü Mellersh'le olan deneyimleri, onu hatırlamanın hoşuna gideceği türde değildi. Mellersh'i kandırmıştı, bu yüzden ondan hoşlanmıyordu. Hoşnutsuzluğunun sebebinin bu olduğunun bilincinde değildi ve sanki onda Tanrı'nın lütfundan pek eser yok gibi geliyordu, belki de hiç. Böyle haddini aşmak ne kadar yanlış, diye azarladı kendini. Lotty'nin kocasının Tanrı'ya kendisinin şimdiye kadar olabildiğinden çok daha yakın olduğuna hiç kuşku yoktu. Yine de ondan hoşlanmıyordu.

"Zalim bir köpek gibi davrandım," dedi Bayan Wilkins.

"Ne gibi?" diye sordu Bayan Arbuthnot, duyduklarına inanamayarak.

"Buraya geldiğim ve ben cennette keyif çatarken onu o korkunç yerde bıraktığım için. Paskalya'da beni İtalya'ya bizzat getirmeyi planlıyordu. Sana söylemedim mi?"

"Hayır," dedi Bayan Arbuthnot ve aslında kocalar hakkında konuşmaya hiç niyeti yoktu. Ne zaman Lotty bir şeyler yumurtlamaya başlasa hızla konuyu değiştirirdi. Bir koca

diğerini izlerdi, gerçek hayatta olduğu gibi sohbetlerde de öyle olacağını hissediyordu ve Frederick'ten bahsedemezdi, bahsetmeyecekti. Var olduğu gerçeğinin dışında ondan bahsedilmemeliydi. Çıkardığı zorluklar nedeniyle Mellersh'ten bahsetmek gerekmişti, fakat zorunluluk sınırlarının dışına taşmamasına dikkat etmişti.

"Eh, planı buydu," dedi Bayan Wilkins. "Daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştı, bu yüzden dehşete kapıldım. Düşünsene... tam da ben kendim gelmeyi planlarken."

Patikada durdu ve dönüp Rose'a baktı.

"Evet," dedi Rose, konuşacak başka bir şey düşünmeye çalışıyordu.

"İşte şimdi neden zalim bir köpek gibi davrandığımı anladın. Mellersh benimle İtalya'da bir tatil yapmayı planladı ama ben onu evde bırakıp İtalya'da tatil yapmayı planladım. Bence," diye devam etti, bakışlarını Rose'un yüzüne dikerek, "Mellersh öfkelenmekte ve incinmekte haklıydı."

Bayan Arbuthnot hayret etti. Lotty'nin olağanüstü bir hızla, bizzat kendi gözlerinin önünde, her geçen saat daha az bencil hale geliyor olması huzurunu kaçırdı. Şaşırtıcı biçimde, aziz gibi bir şeye dönüşüyordu. İşte şimdi de Mellersh'e şefkat gösteriyordu; daha bu sabah, ayaklarını denize soktukları sırada, Lotty'nin sadece yanardöner bir renk gibi, bir pus gibi hatırladığını söylediği Mellersh. Daha bu sabah söylemişti ve öğle yemeğinden bu yana Lotty o kadar çok değişmişti ki kocası mektup yazabileceği kadar ete kemiğe bürünmüştü, hem de uzun uzun yazacak kadar. Şimdi de, birkaç dakika sonra, onun kızıp incinmeye hakkı olduğunu ve kendisinin –kullandığı dil olağandışıydı ama gerçek bir pişmanlığı ifade ediyordu– zalim bir köpek gibi davrandığını ilan ediyordu.

Rose ona hayretle baktı. Eğer böyle devam ederse, yakında başının üzerinde bir hale belirebilirdi, hatta zaten olduğunu söyleyebilirdi, ağaç dalları arasından süzülerek sarı saçlarına vuran güneşten olduğunu bilmeseydi.

Sevmeye ve dost olmaya, herkesi sevmeye ve herkesle arkadaş olmaya yönelik büyük bir arzu Lotty'yi istila etmiş gibiydi; saf iyiliğe yönelik bir arzu. Rose'un kendi deneyimine göre iyiliğe, iyi olma durumuna yalnızca zorluk ve acıyla ulaşılırdı. Ona ulaşmak uzun zaman alırdı; aslında insan ona asla ulaşamazdı veya ulaşsa bile sadece bir anlık olurdu bu, sadece bir anlık. Bu yolda çabalamak için müthiş bir tahammül gerekirdi ve yolun tamamı kuşkularla doluydu. Lotty kolayca uçuvermişti bu yolda. Elbette, diye düşündü Rose, aceleciliğinden kurtulmamıştı. Yalnızca başka bir yön almıştı. Şimdi de çabucak aziz haline gelmişti. İnsan iyiliğe böyle çılgınca ulaşabilir miydi gerçekten? Eşit derecede çılgınca bir tepkiyle karşılaşmaz mıydı?

"Ben olsam," dedi Rose temkinle, Lotty'nin parlayan gözlerine bakarak –patika eğimliydi, bu yüzden Lotty ondan aşağıda duruyordu– "ben olsam bu kadar çabuk emin olmazdım."

"Ama ben eminim ve yazdığım mektupta bunu ona da söyledim."

Rose bakakaldı. "Şey, ama daha bu sabah..." diye başladı.

"Hepsi bunun içinde," diyerek sözünü kesti Lotty, zarfa pat pat vurup halinden memnun görünerek.

"Nasıl... her şey mi?"

"İlanı ve biriktirdiğim parayı harcamamı mı diyorsun? Ah, hayır... henüz değil. Ama geldiğinde hepsini anlatacağım."

"Geldiğinde?" diye tekrar etti Rose.

"Gelip burada bizimle kalması için davet ettim."

Rose'un elinden gelen tek şey öylece dikilip bakmaya devam etmekti.

"Hiç olmazsa bunu yapabilirim. Ayrıca... şuraya bak." Lotty elini salladı. "Bunları paylaşmamak korkunç. Onu bırakıp gitmekle zalim bir köpek gibi davrandım ama buraya

gelip tüm bunların keyfini çıkarması için Mellersh'i ikna etmeye çalışmazsam o kadar zalimlik etmiş olurum ki hayatımda bir köpeğin o kadar zalim olduğunu hiç duymadım. Kara gün paramla onun da biraz eğlenmesi en uygunu olur. Sonuçta bana bir yuva verdi ve yıllardır beni geçindiriyor. İnsan pintilik etmemeli."

"Ama... sence gelecek mi?"

"Ah, umarım gelir," dedi Lotty büyük bir hevesle ve ekledi: "Zavallıcık."

Bunu duyunca Rose oturması gerektiğini hissetti. Mellersh mi zavallıcıktı? Daha birkaç saat önce sadece bir pus gibi olan Mellersh hani? Patikanın dönemecinde bir bank vardı ve Rose gidip oraya oturdu. Şöyle bir nefes almak, zaman kazanmak istiyordu. Zamanı olursa belki Lotty'nin sıçrayışlarını yakalayabilir ve sonradan üzüleceği bir şey yapmadan önce belki onu durdurabilirdi. Mellersh, San Salvatore'de? Kısa bir süre önce Lotty'nin kaçmak için bir sürü zahmete katlandığı Mellersh?

"Onu burada görüyorum," dedi Lotty, Rose'un aklından geçenlere cevap verircesine.

Rose ona gerçek bir endişeyle baktı; çünkü Lotty ne zaman bu kendinden emin sesle, "Görüyorum," dese, gördüğü gerçekleşmişti. Öyleyse Bay Wilkins'in yakında geleceğini farz etmek de doğru olurdu.

"Keşke," dedi Rose endişeyle, "seni anlasaydım."

"Hiç uğraşma," dedi Lotty gülümseyerek.

"Ama anlamalıyım çünkü seni seviyorum."

"Sevgili Rose," dedi Lotty, hızla eğilip onu öptü.

"Çok hızlısın," dedi Rose. "Sendeki gelişmeleri takip edemiyorum. Bağlantıyı sürdüremiyorum. Aynı şeyleri Freder..."

Sustu ve korkmuş gibi baktı.

Lotty fark etmiş gibi görünmediğinden, "Buraya gelmemizin tek amacı," diye devam etti tekrar, "uzaklaşmaktı,

değil mi? Eh, uzaklaştık işte. Ama şimdi, yalnızca bir gün olmuşken, tutup mektup yazıyorsun, hem de asıl..."

Sustu.

"Asıl uzaklaşmak istediğimiz insanlara," diye bitirdi Lotty. "Kesinlikle doğru. Aptalca ve kesinlikle mantığa aykırı görünüyor. Ama çok mutluyum, çok iyiyim, son derece sıhhatli hissediyorum. Burası... şey, içimin sevgiyle dolu olduğunu hissettiriyor bana."

Sonra ışık saçan bir şaşkınlık ifadesiyle Rose'a baktı.

Rose bir an sessiz kaldı. Sonra, "Peki, Bay Wilkins'te de aynı etkiyi yapacağını mı düşünüyorsun?" diye sordu.

Lotty güldü. "Bilmiyorum," dedi. "Ama yapmasa bile burada, senin deyiminle elli 'Bay Wilkins'e yetecek kadar sevgi var. En güzeli de etrafta bu kadar çok sevgi olması. En azından burada," diye devam etti, "evdeyken olduğu gibi, birimiz sevdikten sonra seven kişinin kim olduğunun fark edeceğini düşünmüyorum. Evde hasis bir canavardım ve ölçüp sayardım. Adalet konusunda tuhaf bir şekilde takıntılıydım. Sanki adil olmak önemliymiş gibi. Sanki adil olmanın gerçekten intikam almaktan bir farkı varmış gibi. İyi olan tek şey sevgidir. Evdeyken, o da beni tam olarak aynı miktarda, kesin bir eşitlikle sevmedikçe Mellersh'i sevemezdim. Sen hiç sevdin mi? O beni sevmedi, ben de onu sevmedim ve o evin kuraklığı! Ah, o kuraklığı..."

Rose bir şey demedi. Lotty onu sersemletmişti. San Salvatore'nin, hızla değişen arkadaşı üzerindeki tuhaf etkilerinden biri, aniden kuvvetli kelimeleri özgürce kullanabilmesiydi. Hampstead'te bunları kullanmazdı. Canavar ve köpek, Hampstead'te makul görülenden daha kuvvetli kelimelerdi. Lotty, kelimelerde de zincirlerinden kurtulmuştu.

Fakat ne kadar isterdi, ah Rose ne kadar isterdi, kendisinin de kocasına mektup yazıp "Gel" diyebilmesini. Mellersh kendini beğenmiş biri olsa da –ki Rose'a kesinlikle kendini beğenmiş biri gibi gelmişti– Wilkins hanesinin kendinin-

kinden daha sağlıklı, daha doğal bir ilişkileri vardı. Lotty, Mellersh'e mektup yazabilir ve cevap alabilirdi. Kendisi Frederick'e yazamazdı çünkü cevap vermeyeceğini çok iyi biliyordu. Belki cevap verebilirdi, bunu yaparken ne kadar sıkıldığını gösteren aceleyle karalanmış, mektubu için ona üstünkörü teşekkür eden satırlarla. Fakat böylesi, hiç cevap alamamaktan da kötü olurdu; çünkü kocasının elyazısı, zarfın üzerine onun tarafından yazılmış ismi, onu kalbinden yaralardı. Beraberliklerinin başlarındaki mektuplara geri götürürdü onu, ayrı oldukları için perişan haldeki Frederick'in aşk ve özlemle dolu mektuplarına. Tıpkı o mektuplara benzeyen bir mektubun gelmesi ve açınca şu sözlerle karşılaşmak:

> Sevgili Rose,
>
> Mektup için teşekkürler. İyi vakit geçirdiğine sevindim. Dönmek için acele etme. Eğer paraya ihtiyacın olursa haber ver. Burada her şey harika gidiyor.
>
> Sevgiler,
> Frederick

Hayır, böyle bir şey olmamalıydı.

"Bugün seninle köye geleceğimi sanmıyorum," dedi, aniden feri kaçmış gözleriyle Lotty'ye bakarak. "Sanırım düşünmek istiyorum."

"Tamam," dedi Lotty, hemen hızla patikadan aşağı inmeye başlayarak. "Ama çok uzun düşünme," diye seslendi omzunun üstünden. "Hemen yaz ve onu davet et."

"Kimi?" diye sordu Rose irkilerek.

"Kocanı."

On İkinci Bölüm

Akşam yemeğinde, dördünün ilk defa yemek masasının etrafında bir araya geldiği zaman, Minik ortaya çıktı.

Tam yemek vaktinde ortaya çıktı; üzerinde, bazen büyüleyici olarak tanımlanan ve hem şık hem de rahat olabilen şu ev elbiselerinden biri vardı. Bu seferki gerçekten büyüleyiciydi. Gözlerini tam karşısında oturan cazibeli figürden alamayan Bayan Wilkins'i kesinlikle büyüledi. Açık pembe renkli bir giysiydi ve güzeller güzeli Minik'i sanki ona âşıkmış gibi sarıyordu.

"Ne kadar güzel bir elbise!" diye haykırdı Bayan Wilkins coşkuyla.

"Ne... bu paçavra mı?" dedi Minik, sanki üzerinde hangi elbisesinin olduğunu görmek ister gibi kendine bakarak. "Bu elbiseyi yüz yıldır giyiyorum." Sonra çorbasına odaklandı.

"Onun içinde çok üşüyor olmalısınız," dedi Bayan Fisher ince dudaklarıyla; çünkü elbise Minik'in epey bir bölümünü açıkta bırakıyordu, örneğin bütün kollarını ve kapattığı yerlerse o kadar inceydi ki onu hâlâ görebiliyordunuz.

"Kim... ben mi?" dedi Minik, bir an başını kaldırıp bakarak. "Ah, hayır."

Sonra çorbasını içmeye devam etti.

"Biliyorsunuz, kendinizi üşütmemeniz lazım," dedi Bayan Arbuthnot, böyle bir güzelliğin ne pahasına olursa olsun

zarar görmeden korunması gerektiğini hissederek. "Güneş battıktan sonra hava çok fark ediyor."

"Ben gayet iyiyim, üşümüyorum," dedi Minik, büyük bir şevkle çorbasını içerek.

"İçinizde hiçbir şey yokmuş gibi görünüyorsunuz," dedi Bayan Fisher.

"Yok. Yani neredeyse yok," dedi Minik, çorbasını bitirirken.

"Ne kadar tedbirsiz bir davranış," dedi Bayan Fisher, "ve ne kadar yakışıksız."

Bunun üzerine Minik ona dik dik baktı.

Bayan Fisher, Leydi Caroline'a karşı dostane duygularla yemeğe gelmişti. En azından o odasına izinsiz girip masasına oturmamış ve kalemiyle mektup yazmamıştı. Onun, nasıl davranacağını bilen biri olduğunu sanmıştı Bayan Fisher. Şimdi bilmediği anlaşılmıştı; çünkü bu davranış, böyle giyinerek –hayır, giyinmeden– yemeğe gelmek? Böyle bir davranış yalnızca aşırı derecede yakışıksız değil, aynı zamanda son derece düşüncesizceydi; çünkü bu kaba kadın kesinlikle üşütecek ve sonra da hastalığını herkese bulaştıracaktı. Bayan Fisher'ın başkalarının üşütmesine büyük itirazı vardı. Bu budalalığın her zaman meyvesi olurdu; sonra da o meyveyi kendisine, bunu hak edecek hiçbir şey yapmamış olan Bayan Fisher'a uzatırlardı.

"Kuş beyinli," diye düşündü Bayan Fisher, Leydi Caroline'ı ciddi bir tavırla izlerken. "Başının içinde gösterişten başka tek bir fikir yok."

"Ama burada hiç erkek yok ki," dedi Bayan Wilkins, "bu durumda neden yakışıksız olsun? Fark ettiniz mi," diye sordu onu duymamış gibi yapmaya çabalayan Bayan Fisher'a, "erkekler yokken yakışıksız olmak ne kadar güç?"

Bayan Fisher ne cevap verdi ne de baktı; ama Minik, Bayan Wilkins'e baktı ve bu sırada başka birinin dudaklarında hevesli bir sırıtış gibi görünebilecek tarzda gülümsedi. Kar-

şıdan, latinçiçekleriyle dolu vazonun öbür tarafından görünen, anlık ve gamzeli gülümsemelerin en güzeliydi.

"Çok canlı bir yüzü var bu kadının," diye düşündü Minik, yeni bir ilgiyle Bayan Wilkins'i gözlemleyerek. Daha çok ışık ve gölgelerle salınan bir mısır tarlasına benziyordu. Hem onun hem de esmer olanın kıyafetlerini değiştirdiğini fark etti Minik, ama sadece ipek jileler giymişlerdi. Doğru dürüst giyinselerdi de aynı zahmete girerlerdi, diye düşündü Minik. Haliyle o jilelerin içinde hiçbir şeye benzemiyorlardı. Bayan Fisher'ın ne giydiğinin bir önemi yoktu; aslında tüylerin ve kürklerin dışında ona uygun olan tek şey üzerindekilerdi. Fakat diğer ikisi hâlâ epey genç ve epey çekiciydi. Kesinlikle yüzlerine bakılacak cinstendiler. Kendileriyle az değil de çok ilgilenseler hayatları ne kadar farklı olurdu. Ama yine de Minik birden sıkıldı, düşünmekten vazgeçti ve dalgın dalgın kızarmış ekmeğini yedi. Ne önemi vardı? Kendinizle çok ilgilenirseniz elinize geçen tek şey, eninde sonunda size dokunmak isteyen insanları etrafınıza toplamak olurdu.

"Bugün muhteşem bir gün geçirdim," diye söze başladı Bayan Wilkins, gözleri ışıl ışıl parlayarak.

Minik'se bakışlarını önüne indirdi. "Ah," diye düşündü, "işte şimdi coşacak."

"Sanki gününü nasıl geçirdiği kimsenin umurundaydı," diye düşündü Bayan Fisher da gözlerini indirerek.

Aslında Bayan Wilkins ne zaman konuşsa, Bayan Fisher gözlerini kasıtlı olarak masaya dikiyordu. Böylece hoşnutsuzluğunu gösterebilirdi. Ayrıca kadının gözlerinden kaçınmanın en güvenli yolu buydu anlaşılan, çünkü bu kontrol edilemeyen yaratığın birazdan ne söyleyeceğini kimse bilemezdi. Örneğin az önce erkekler hakkında –üstelik ona da hitaben– söylediği şey ne manaya geliyordu? "Varsayımda bulunmamak daha iyi," diye düşündü Bayan Fisher ve bakışlarını aşağıya çevirmiş olmasına rağmen Leydi Caroline'ın elini Chianti şişesine uzatıp kadehini tekrar doldurduğunu gördü.

Tekrar... Zaten bir defa doldurmuştu ve balık masadan daha yeni kaldırılmıştı. Bayan Fisher grubun diğer saygıdeğer üyesinin, Bayan Arbuthnot'ın da bunu fark ettiğini görebiliyordu. Bayan Arbuthnot'ın saygıdeğer ve iyi niyetli olduğunu umut ediyor ve buna inanıyordu. Odasını işgal edenlerden biri olduğu doğruydu ama diğeri tarafından sürüklendiğine hiç kuşku yoktu; Bayan Fisher, Bayan Arbuthnot'a pek karşı değildi ve sadece su içtiğini memnuniyetle gözlemledi. Olması gereken buydu. Aslında, hakkını vermek gerekirse, çilli olan da öyle yapıyordu; onların yaşına uygun olan buydu. Kendisi şarap içiyordu ama ölçülü bir şekilde: bir öğün, bir kadeh. Ayrıca kendisi altmış beş yaşındaydı ve en azından iki kadeh içmesi uygun, hatta faydalıydı.

"Bu," dedi Leydi Caroline'a, o sırada muhteşem gününü anlatan Bayan Wilkins'in sözünü tam ortasından kesip şarap kadehini işaret ederek, "sizin için çok kötü."

Fakat Leydi Caroline söylediklerini muhtemelen duymamıştı; çünkü dirseğini masaya dayayıp şarabını yudumlamaya ve Bayan Wilkins'in anlattıklarını dinlemeye devam etti.

O ne anlatıyordu öyle? Buraya gelip kalması için birini mi davet etmişti? Bir erkeği?

Bayan Fisher kulaklarına inanmak istemedi. Ama ondan bahsetme tarzına bakılırsa bir erkek olduğu açıktı.

Aniden ve ilk defa –zira bu çok önemli bir konuydu– Bayan Fisher doğrudan Bayan Wilkins'e hitap etti. Altmış beş yaşındaydı ve bir ay boyunca ne tür kadınlarla birlikte olacağını pek umursamamıştı ama kadınlar erkeklerle bir araya gelecekse bu tamamen farklı bir durumdu. Böyle bir şeye alet olmayacaktı. Kendisinin bulunduğu yerde, vaktiyle hafifmeşrep denilen tavırlara müsaade etmeyecekti. Londra'daki görüşmede erkeklerden hiç bahsedilmemişti; bahsedilmiş olsaydı elbette gelmeyi reddederdi.

"İsmi nedir?" diye sordu Bayan Fisher, ansızın lafa karışarak.

Bayan Wilkins hafifçe şaşırarak ona doğru döndü. "Wilkins," dedi.

"Wilkins mi?"

"Evet."

"Sizinki gibi mi?"

"Ve onunki."

"Akraba mı?"

"Kan bağı yok."

"Bir yakınlığınız?"

"Bir koca."

Bayan Fisher bir kez daha bakışlarını indirdi. Bayan Wilkins'le konuşamazdı. Söylediklerinde bir şey vardı... "Bir koca." Birçoğundan biri der gibi. Her zaman böyle münasebetsizce her şeyi çarpıtıyordu. Neden "Kocam" diyemiyordu ki? Ayrıca Bayan Fisher, sebebini kendi de bilmese de Hampstead'li iki genç kadının dul olduğunu düşünmüştü. Savaş dulları. Bu kocalar gerçekten varsa, diye düşündü, görüşmede kendilerinden bahsedilmemiş olması hiç doğal değildi. Ayrıca insanın kocası akraba değilse başka kim olacaktı? "Kan bağı yok." Nasıl bir konuşma tarzı ama... Bir koca, tüm akrabaların en başta geleniydi. Ruskin'in, yok yok, Ruskin değildi, İncil'deydi, bir adamın babasını ve annesini bırakıp sadece karısına bağlanması gerektiğinin yazdığını gayet iyi hatırlıyordu; bir eşin, evlilik yoluyla kan bağından bile daha yakın olduğunu gösterirdi bu.* Ayrıca, eğer bir kocanın babasıyla annesi karısıyla kıyaslanamayacak kadar önemsizse, karısının annesiyle babası da kocasıyla kıyaslanamayacak kadar önemsiz olmalıydı. Kendisinin, Bay Fisher'a sadık kalmak için annesiyle babasından vazgeçmesi mümkün olmamıştı çünkü evlendiğinde ikisi de artık

---

* *Efesliler 5*: 31 ve *Markos* 10: 7 şöyle der: "Bu nedenle adam annesini babasını bırakıp karısına bağlanacak, ikisi tek beden olacak." (e.n.)

hayatta değildi; fakat eğer hayatta olsalardı kesinlikle onlardan vazgeçerdi. Kan bağı yokmuş! Saçma sapan sözler.

Yemek çok iyiydi. İştah açıcı şeyler birbiri ardına sofraya geliyordu. Costanza ilk hafta krema ve yumurtaları istediği gibi kullanmaya ve haftanın sonunda faturalar ödeneceği zaman neler olacağını görmeye karar vermişti. İngilizlerle olan tecrübesi faturalara ses çıkarmadıklarını gösteriyordu. Konuşmaya çekinirlerdi. Hemen inanırlardı. Ayrıca, burada evin hanımı kimdi? Belli bir ev hanımının yokluğunda, Costanza bu görevi kendisinin gayet güzel üstlenebileceğini düşündü. Bu yüzden akşam yemeğini kafasına göre hazırladı ve çok da güzel oldu.

Gelgelelim dört kadın sohbete o kadar dalmıştı ki yemeklerini yerken ne kadar iyi olduğunu fark etmediler bile. Böyle konularda bir erkek gibi davranan Bayan Fisher bile fark etmedi. Mükemmel yemeğin tamamı onun için yok gibiydi; bu da onun ne kadar sarsılmış olduğunu gösterirdi.

Sarsılmıştı. Bayan Wilkins yüzündendi. Bu kadın herkesi sarsmaya yeterdi. Şüphesiz, şarabın etkisi altında olduğu kuşku götürmeyen Leydi Caroline'dan yüz buluyordu.

Bayan Fisher aralarında hiç erkek olmadığına memnundu, çünkü kesinlikle Leydi Caroline için deli divane olurlardı. Tam da erkeklerin dengesini bozacak türde bir genç kadındı; hele de şu anda, diye düşündü Bayan Fisher. Belki de Chianti şarabı kişiliğini geçici olarak yoğunlaştırmıştı ama inkâr edilemeyecek derecede çekiciydi; Bayan Fisher'ın en nefret ettiği şeylerden biri de, daha az önce sahici meseleler hakkında ciddi ve ilginç laflar eden mantıklı ve zeki erkeklerin, kuş beyinli bir güzelin içeri girivermesiyle ahmaklaşıp aptal aptal sırıtmaya –onların aptal aptal sırıttığını kendi gözleriyle görmüştü– başladığını görmekti. Bir defasında, unutulmaz bir an boyunca elini omzuna koyan büyük devlet adamı Bay Gladstone'un bile Leydi Caroline'ı görse mantıklı konuşmayı bırakıp korkunç şakalara girişeceğini hissetti.

"Gördüğünüz gibi," dedi Bayan Wilkins, budalaca bir numaraydı, cümlelerinin çoğuna böyle başlardı; her seferinde Bayan Fisher'ın içinden, "Kusura bakmayın ben görmüyorum, duyuyorum," demek gelirdi, ama ne diye uğraşacaktı ki? "Gördüğünüz gibi," dedi Bayan Wilkins, Leydi Caroline'a doğru eğilerek, "Londra'da, eğer istersek her birimizin bir misafir davet edebileceğinde anlaşmıştık, değil mi? Ben de aynen öyle yapıyorum işte."

"Böyle bir şey hatırlamıyorum," dedi Bayan Fisher, gözlerini tabağına dikerek.

"Ah evet, anlaşmıştık, değil mi Rose?"

"Evet, ben hatırlıyorum," dedi Leydi Caroline. "Sadece birinin bunu gerçekten isteyecek olması son derece inanılmaz gelmişti. Hele de tek isteği arkadaşlarından uzaklaşmak olan birinin."

"Ve kocalarından."

Yine o yakışıksız çoğul konuşma. Fakat zaten her şey ne kadar yakışıksız, diye düşündü Bayan Fisher. Böyle imalar. Belli ki Bayan Arbuthnot da öyle düşünüyordu çünkü kıpkırmızı kesilmişti.

"Bir de ailesinin ilgisinden," dedi Leydi Caroline, yoksa konuşan Chianti miydi? Kesinlikle Chianti'ydi.

"Ve aile ilgisinin eksikliğinden," dedi Bayan Wilkins, aile hayatına ve gerçek karakterine nasıl da ışık tutuyordu.

"Bu o kadar kötü olmazdı," dedi Leydi Caroline. "Ben isterdim mesela. İnsana rahat nefes alacağı bir alan verirdi."

"Ah hayır, hayır... bu korkunç bir şey," diye haykırdı Bayan Wilkins. "Sanki insan çıplak kalmış gibi."

"Ama bu hoşuma gider," dedi Leydi Caroline.

"Hakikaten..." dedi Bayan Fisher.

"Bu ilahi bir duygu, bir şeylerden kurtulmak yani," dedi Leydi Caroline, sadece Bayan Wilkins'le konuşuyor ve diğer ikisine hiç aldırmıyordu.

"Ah, ama acı bir rüzgâr eserken üzerinde hiçbir şey olmaması ve asla bir şey olmayacağını bilmek ve iliklerine kadar üşüyüp sonunda donarak ölmek... işte buna benziyor, insanın kendisini sevmeyen biriyle yaşaması."

Bunlar mahrem şeyler, diye düşündü Bayan Fisher... ve bunları tamamen ortaya seren Bayan Wilkins'in mazur görülecek bir yanı yoktu. Yüzüne bakılırsa, Bayan Arbuthnot da Bayan Fisher'ın hoşnutsuzluğunu paylaşıyordu; kıpırdanıp duruyordu.

"Yani sevmiyor mu?" diye sordu Leydi Caroline, Bayan Wilkins kadar arsız bir boşboğazlıkla.

"Mellersh mi? Hiçbir işaret göstermedi."

"Nefis," diye mırıldandı Leydi Caroline.

"Hakikaten..." dedi Bayan Fisher.

"Hiç nefis olduğunu düşünmüyordum. Mutsuzdum. Ve şimdi, buraya geldiğimden beri o mutsuz halime bakıp duruyorum. Bu kadar mutsuz olmama. Ve üstelik Mellersh için."

"Buna değmediğini mi söylüyorsunuz?"

"Hakikaten..." dedi Bayan Fisher.

"Hayır, öyle değil. Birdenbire iyileştiğimi söylüyorum."

Kadehini parmakları arasında yavaşça çeviren Leydi Caroline, karşısındaki ışıl ışıl yüzü dikkatle inceledi.

"Artık iyileştiğim için burada kendi kendime oturup keyif çatamayacağımı fark ettim. Onu dışarıda bırakarak mutlu olamam. Paylaşmalıyım. 'Kutsal Damozel'in* ne hissettiğini tam olarak anlıyorum."

"'Kutsal Damozel' nedir?" diye sordu Minik.

"Hakikaten..." dedi Bayan Fisher; bu sefer öyle bir vurguyla söyledi ki Leydi Caroline ona döndü.

"Bilmem mi gerekiyor?" diye sordu. "Doğa bilgim pek yoktur. Kuş ismine benziyor."

---

* İngiliz şair ve ressam Gabriel Charles Dante Rossetti'nin (1828-1882) şiiri. Vakitsizce göçüp cennete giden, fakat geride bıraktığı hayatı özleyen bir genç kızı anlatır. (ç.n.)

"Bu bir şiir," dedi Bayan Fisher olağanüstü bir soğuklukla.

"Ya?" dedi Minik.

Yüzü bir kahkahayla dalgalanan Bayan Wilkins, "Size bir kopyasını getiririm," dedi.

"Gerek yok," dedi Minik.

"Ve o şiiri yazan kişi de," dedi Bayan Fisher buz gibi bir sesle, "pek makbul biri olmasa da sık sık babamın masasında bulunurdu."

"Sizin için ne kadar sıkıcı bir durum," dedi Minik. "Annem de hep böyle yapar, yazarları davet eder. Yazarlardan nefret ederim. Kitap yazmamış olsalardı umurumda olmazlardı. Mellersh'i anlatmaya devam edin," dedi Bayan Wilkins'e dönerek.

"Hakikaten..." dedi Bayan Fisher.

"Tüm o boş yataklar," dedi Bayan Wilkins.

"Hangi boş yataklar?" diye sordu Minik.

"Bu evdekiler. Eh, elbette her birinin içinde mutlu mesut yatan birileri olmalı. Sekiz yatak ama sadece dört kişi. Bu korkunç... bu kadar açgözlü olmak ve insanın her şeyi kendine saklaması korkunç bir şey. Rose da kocasını davet etsin istiyorum. Sizin ve Bayan Fisher'ın kocası yok ama neden bir arkadaşınız daha burada muhteşem zaman geçirmesin?"

Rose dudağını ısırdı. Kızardı, rengi attı. Keşke Lotty çenesini tutsa, diye düşündü. Aniden bir azize dönüşmesi iyiydi hoştu ama bu kadar patavatsızlığa gerek var mıydı? Rose tüm yaralarının üzerinde tepiniliyormuş gibi hissetti. Keşke Lotty çenesini tutsaydı...

Bayan Fisher, Leydi Caroline'ın "Kutsal Damozel" konusundaki cehaletini öğrendiği andakinden bile daha büyük bir soğuklukla, "Bu evde sadece bir tane boş yatak odası var," dedi.

"Sadece bir mi?" diye tekrarladı Bayan Wilkins şaşkınlıkla. "Diğerlerinde kim var peki?"

"Biz varız," dedi Bayan Fisher.

"Fakat biz tüm yatak odalarını kullanmıyoruz ki. En az altı tane olmalı. Bu durumda geriye iki oda kalır ve şatonun sahibi bize sekiz yatak olduğunu söylemişti, değil mi Rose?"

"Altı yatak odası var," dedi Bayan Fisher; çünkü hangilerinin daha konforlu olduğunu anlamak için buraya gelir gelmez Leydi Caroline'la birlikte bütün evi dolaşmışlardı ve altı yatak odası olduğunu ikisi de biliyordu. Bunlardan ikisi çok küçüktü ve küçük odalardan birinde, bir sandalye ve komodinle birlikte Francesca kalıyordu, aynı şekilde döşenmiş olan diğer küçük oda boştu.

Bayan Wilkins ile Bayan Arbuthnot eve pek bakmamışlardı, zamanlarının çoğunu dışarıda, ağızları açık halde manzaraya bakarak geçirmişlerdi; San Salvatore'yle ilgili görüşmelere ilk başladıklarında, heyecandan dikkatsizleşen zihinleriyle, şatonun sahibinin bahsettiği sekiz yatağı sekiz yatak odası gibi algılamışlardı ki öyle değildi. Gerçekten sekiz yatak vardı ama yatakların dördü Bayan Wilkins ile Bayan Arbuthnot'ın odalarındaydı.

"Altı yatak odası var," diye tekrar etti Bayan Fisher. "Biz dördünde kalıyoruz, Francesca beşincisinde, altıncısı ise boş."

"Bu durumda," dedi Minik, "kendimizi ne kadar cömert hissedersek hissedelim, elimizden bir şey gelmez. Ne kadar talihliyiz değil mi?"

"Ama o zaman sadece tek bir kişi için oda var?" dedi Bayan Wilkins, karşısındaki üç yüze bakarak.

"Evet ve sizin de kocanız var," dedi Minik.

Bayan Wilkins'in kafası karıştı. Yataklarla ilgili bu sorun beklenmedikti. Mellersh'i davet ederken onu, olduğunu sandığı dört boş odadan birine yerleştirmeyi düşünmüştü. Bir sürü oda ve yeterli sayıda hizmetli varken, kendi iki hizmetçili küçük evlerinde olduğu gibi, aynı odayı paylaşmaları için bir sebep yoktu. Aşk, hatta içine dolduğunu hissettiği

türdeki evrensel aşk bile zorlanmamalıydı. Mutlu bir evlilik uykusu için sabır ve geri plana çekilme gerekliydi. Sükûnet, sağlam bir sadakat; bu ikisi de gerekliydi. Geceleri aynı odaya kapanmıyor olsalar, sabahları pencerenin açık veya kapalı olması hakkındaki farklı görüşlerle, yıkanma konusundaki düzenlemelerle veya kişilerden birine haksızlık gibi gelen bir durumla ilgili sineye çekilen küçük, tuhaf içerlemelerle gölgelenmeyen bir arkadaşlığın neşeli muhabbetiyle buluşabilseler, Mellersh'e çok daha düşkün olacağından, kocasının da üstüne bu kadar fazla düşmeyeceğinden emindi. Mutluluğunun ve herkesle arkadaş olma becerisinin, ani özgürlüğünün ve bunun verdiği huzurun eseri olduğunu hissetti. Mellersh'le aynı odaya kapandığı bir geceden sonra bu özgürlük duygusunu, bu huzuru hissedebilir miydi? O gecenin sabahında, tıpkı şu an olduğu gibi, ona karşı tamamen şefkat dolu olabilir miydi? Sonuçta cennete geleli çok olmamıştı. Burada, devamlı bir mülayimliğe sahip olacak kadar uzun zaman geçirmediğini düşünüyordu. Ayrıca bu sabah uyandığında yalnız olmak ve örtüleri istediği gibi çekiştirebilmek ne kadar olağanüstü bir keyifti!

Francesca onu dürtmek zorunda kaldı. Düşüncelerine o kadar dalmıştı ki pudingi fark etmemişti.

"Eğer," diye düşündü Bayan Wilkins dalgınca puding alırken, "odamı Mellersh'le paylaşırsam, şu an ona karşı hissettiğim duyguları kaybetme riskine girerim. Öte yandan eğer onu evdeki tek boş odaya yerleştirirsem, Bayan Fisher'la Leydi Caroline'ın birilerine iyilik yapmasına engel olurum. Evet, şu an böyle bir şey istemiyor gibi görünseler de burada her an biri ya da diğeri başkasını mutlu etme arzusuna kapılabilir ve o zaman Mellersh yüzünden bunu gerçekleştiremezler."

"Ne büyük sorun," dedi yüksek sesle, kaşlarını çatmıştı.

"Nedir o?" diye sordu Minik.

"Mellersh'i nereye yerleştireceğim."

Minik dik dik baktı. "Neden ki, onun için tek oda yeterli değil mi?" diye sordu.

"Ah, kesinlikle yeterli. Fakat bu durumda başka oda kalmayacak, yani sizin davet etmek isteyebileceğiniz birisi için."

"Ben istemeyeceğim," dedi Minik.

"Yahut sizin," dedi Bayan Wilkins, Bayan Fisher'a. "Rose'u elbette saymıyorum. Eminim odasını kocasıyla paylaşmaktan memnun olur. Her halinden belli."

"Hakikaten..." dedi Bayan Fisher.

"Hakikaten ne?" diye sordu Bayan Wilkins, beklentiyle ona dönerek; çünkü bu sefer söylediği kelimenin işe yarayacak bir önerinin girizgâhı olduğunu düşünmüştü.

Değildi. Kendi başına bir kelimeydi. Üstelik, daha öncekiler gibi, katıksız bir soğukluktaydı.

Yine de kendisine meydan okunan Bayan Fisher bu kelimeyi bir cümleye bağladı. "Hakikaten evdeki tek boş odayı kendi ailenizin özel kullanımına ayırmayı önerdiğinizi mi anlıyorum?" diye sordu.

"O benim kendi ailem değil," dedi Bayan Wilkins. "O benim kocam. Gördüğünüz gibi..."

"Ben hiçbir şey görmüyorum," dedi Bayan Fisher, bu kez araya girmekten kendini alamayarak – ne kadar tahammül edilemez bir numaraydı bu. "Olsa olsa duyuyorum, o da istemeden."

Fakat Bayan Wilkins, Bayan Fisher'ın korktuğu gibi azarlanmaya dayanıklıydı, hemen bıktırıcı formülü tekrarladı ve şu Mellersh dediği kişinin kalabileceği en iyi yer konusunda uzun ve aşırı nezaketsiz bir konuşmaya başladı.

Mellersh –Bayan Fisher kendi zamanındaki Thomasları, Johnları, Alfredleri ve Robertları hatırlıyordu, sade isimlerdi ama yine de hepsi büyük ihtişamlar kazanmıştı, Mellersh ismiyle vaftiz edilmenin düpedüz gösteriş olduğunu düşündü– anlaşıldığı kadarıyla Bayan Wilkins'in kocasıydı ve bu durumda yerinin neresi olduğu açıkça belliydi. Bütün bu ko-

nuşmaların sebebi neydi? Bizzat kendisi, sanki adamın geleceğini önceden sezmiş gibi, Bayan Wilkins'in odasına ikinci bir yatak koymuştu. Hayatta asla konuşulmayan, sadece yapılan bazı şeyler vardı. Kocalarla bağlantılı şeylerin çoğu konuşulmazdı ve yemek masasındaki herkesi o kocalardan birinin nerede uyuyacağı üzerine bir tartışmaya çekmek edebe aykırıydı. Kocaların nerede ve nasıl uyuyacağı sadece eşleri tarafından bilinmeliydi. Bazen onlar da bilmezdi ve böyle zamanlarda evlilikte mutlu anlar daha az olurdu; fakat bu anlar da konuşulmazdı, edebin korunmaya devam etmesi gerekirdi. En azından, Bayan Fisher'ın zamanında öyleydi. Bay Wilkins Bayan Wilkins'le beraber yatsın mı yatmasın mı konuşmalarını ve neden yatması yahut neden yatmaması gerektiğinin sebeplerini duymak zorunda kalmak ne ilginç ne de uygundu.

Leydi Caroline olmasaydı görgü kurallarına uyulmasında ısrar edip konunun değiştirilmesini sağlayabilirdi. Leydi Caroline, Bayan Wilkins'e cesaret veriyor ve en az onun kadar açıksözlü bir şekilde kendini tartışmanın içine atıyordu. Şüphesiz bu eyleme Chianti sayesinde girişmişti, fakat sebebi ne olursa olsun durum buydu işte. Ve kişiliğine de epey uygun şekilde, Leydi Caroline tek boş odanın Bay Wilkins'e verilmesini gönülden destekliyordu. Bunu doğal karşılıyordu. "Başka türlü bir düzenleme mümkün değil," demişti; yüzündeki ifade barbarcaydı. Hiç İncil okumadınız mı, diye sormak istiyordu Bayan Fisher – *Ve ikisi tek beden olacaklar*? Belli ki bu durumda da tek oda yeterliydi. Fakat Bayan Fisher sorgulamadı. Böyle bir alıntıyı evli olmayan birine söylemek umurunda bile değildi.

Gerçi Bayan Wilkins'i haddini bilmeye zorlayacak ve durumu kurtaracak bir yol vardı: Bir arkadaşını davet etme niyetinde olduğunu söyleyebilirdi. Buna hakkı vardı. Hepsi öyle demişti. Görgü kuralları bir yana, kendi odasında kocasını ağırlamak için gereken her şey varken Bayan Wilkins'in

tek boş odayı tekeline almak istemesi çok korkunçtu. Belki de gerçekten birini davet ederdi, davet etmek değil de gelmesini önerirdi. Kate Lumley vardı örneğin. Kate buraya gelmeyi ve payına düşen masrafları ödemeyi gayet güzel karşılayabilirdi; ayrıca Kate de onun dönemindendi, onun şimdi ve eskiden tanıdığı kişilerin çoğunu tanırdı. Kate, elbette hep sınırda olmuştu; yalnızca büyük partilere davet edilirdi, küçüklere değil ve hâlâ sadece sınırdaydı. Tam sınırda olmaktan asla kurtulamayan bazı insanlar vardı ve Kate onlardan biriydi. Yine de sık sık böyle insanlarla birlikte olmak diğerleriyle birlikte olmaktan daha münasipti, çünkü onlar daima minnettar kalırlardı.

Evet, Kate'i gerçekten düşünebilirdi. Zavallıcık hiç evlenmemişti ama zaten herkesin evlenmesi beklenemezdi ve Kate'in hali vakti yerindeydi – öyle çok yerinde değildi ama eğer gelirse kendi masraflarını karşılayabileceği kadar yerindeydi, üstelik minnettar da olurdu. Evet, çözüm Kate'di. Eğer gelirse, bir çırpıda hem Wilkinslerin düzene gireceğini hem de Bayan Wilkins'in hakkı olandan fazla odaya sahip olmasını engelleyeceğini anladı Bayan Fisher. Ayrıca, Bayan Fisher kendisini de yalnızlıktan kurtarabilirdi; manevi yalnızlıktan. Yemek saatleri arasındaki fiziksel yalnızlığı arzuluyordu fakat manevi yalnızlıktan hoşlanmamıştı. Bu üç genç kadının arasında böyle bir yalnızlık çekenin kesinlikle kendisi olacağından korkuyordu. Bayan Arbuthnot bile, Bayan Wilkins'le olan arkadaşlığı sebebiyle, muhakkak farklı düşüncede biriydi. Kate ona destek olurdu. Uysal biriydi Kate, oturma odasına izinsiz girmeden, yemek saatlerinde yanında olup ona destek olurdu.

Bayan Fisher o an bir şey söylemedi; fakat daha sonra oturma odasındayken, şöminede yanan ateşin etrafında toplandıkları zaman –kendi özel oturma odasında şömine olmadığını keşfetmişti ve bu yüzden, soğuk olmaya devam ettiği müddetçe mecburen akşamlarını diğer oturma oda-

sında geçirecekti– Francesca herkese kahve dağıtırken ve Leydi Caroline havayı sigara dumanıyla zehirlerken, Bayan Wilkins rahatlamış ve memnun bir ifadeyle şöyle dedi: "Eh, o odayı isteyen kimse yoksa ve bir şekilde kullanmayacaksa, oraya Mellersh'i yerleştirebilirsem çok memnun olurum."

"Elbette oraya yerleşmeli," dedi Leydi Caroline.

Sonra Bayan Fisher konuştu.

"Bir arkadaşım var," dedi o derinden gelen sesiyle ve diğerlerinin üzerine aniden bir sessizlik çöktü.

"Kate Lumley," dedi Bayan Fisher.

Kimse konuşmadı.

"Belki," diye devam etti Bayan Fisher, Leydi Caroline'a hitap ederek, "onu tanırsınız?"

Hayır, Leydi Caroline Kate Lumley'yi tanımıyordu; Bayan Fisher, diğerlerine tanıyıp tanımadıklarını sormaksızın –çünkü onların kimseyi tanımadıklarından emindi– sözlerine devam etti. "Yanıma gelmesi için onu davet etmek istiyorum," dedi Bayan Fisher.

Katıksız bir sessizlik oldu.

Sonra Minik, Bayan Wilkins'e dönerek, "Öyleyse bu durum Mellersh meselesini çözüyor," dedi.

"Bay Wilkins meselesini çözüyor," dedi Bayan Fisher, "gerçi ortada neden bir mesele olduğunu anlayamıyorum, doğru olabilecek tek bir yol var çünkü."

"Korkarım ki acısını siz çekeceksiniz," dedi Leydi Caroline, yine Bayan Wilkins'e. "Tabii," diye ekledi, "gelemezse o başka."

Fakat alnını kırıştıran Bayan Wilkins –her şeye rağmen cennette henüz tamamen güvende olmadığını düşündüğünden mi?– yalnızca biraz huzursuzca, "Onu burada *görüyorum*," diyebildi.

On Üçüncü Bölüm

Olaysız günler –yalnızca görünüşte olaysız– gün ışığı seliyle geçip gitti ve hizmetliler, dört hanımefendiyi izleyerek, onların pek hayat dolu olmadıklarına karar verdiler.

Hizmetlilere göre San Salvatore uykuda gibiydi. Ne kimse çaya geliyor ne de hanımefendiler başka bir yere çaya gidiyordu. Geçmiş baharlardaki diğer kiracılar çok daha hareketliydi. Canlılık ve atılganlık vardı, tekne kullanılırdı, gezintiler yapılırdı, Beppo'nun arabası çağrılırdı; Mezzago'dan insanlar gelip günlerini burada geçirirlerdi, ev seslerle çınlardı, bazen şampanya bile içilirdi. Hayat farklıydı, hayat ilginçti. Ama bu? Bu neydi? Hizmetliler azar bile işitmiyorlardı. Tamamen kendi hallerine bırakılmışlardı. Esneyip duruyorlardı.

Hiç beyefendi olmaması da kafa karıştırıcıydı. Beyefendiler böylesi bir güzellikten nasıl mahrum bırakılabilirdi? Dahası, yaşlı olanı saymasanız bile, bu üç genç hanımefendi, beyefendilerin genelde rağbet ettiği türden müthiş bir toplam oluşturuyordu.

Ayrıca her hanımefendinin diğer hanımefendilerden ayrı uzun saatler geçirme arzuları da hizmetlileri şaşırtıyordu. Sonuç olarak, yemek saatleri dışında evde ölüm sessizliği vardı. Kış boyunca olduğu gibi boş bile sanılabilirdi, çünkü herhangi bir hayat belirtisi yoktu. Yaşlı hanımefendi tek başına

odasında oturuyor; koyu renk gözlü hanımefendi tek başına dolaşıyor, görevlerini yerine getirirken bazı zamanlar onunla karşılaşan Domenico'nun söylediğine göre, akıl almaz bir şekilde kayaların arasında geziniyordu; o çok güzel sarışın hanımefendi üst bahçede alçak sandalyesinde uzanıyor, ondan daha az ama yine de güzel olan sarışın hanım tepelere çıkıp orada saatlerce, tek başına kalıyordu ve her gün güneş yavaşça evin etrafında dolaşıyor, akşam olduğunda denizde gözden kayboluyor, yine de hiçbir şey olmuyordu.

Hizmetliler esneyip duruyordu.

Yine de bu dört misafir, bedenleri otururken –bu Bayan Fisher'dı– veya uzanırken –bu Leydi Caroline'dı– ya da dolaşırken –bu Bayan Arbuthnot'tı– veya tek başına tepelere çıkarken –bu Bayan Wilkins'ti– aslında kesinlikle tembellik etmiyorlardı. Zihinleri alışılmadık ölçüde meşguldü. Hatta zihinleri geceleri bile meşguldü ve gördükleri rüyalar evde gördükleri ağır rüyalardan tamamen farklı, berrak, hafif, hızlı rüyalardı. Bu, San Salvatore'nin, oranın yerlileri hariç herkesin zihnini hareketlendiren atmosferi yüzündendi. Yerlilerinse, yine eskisi gibi, etraflarında ne tür güzellikler olursa olsun, hovarda mevsimler ne yaparsa yapsın, alışık olduklarının dışındaki düşüncelere karşı bağışıklıkları vardı. Tüm hayatları boyunca, her yıl, nisanda bahçelerin yeniden canlanıp inanılmaz manzaralar oluşturduğunu görmüşlerdi ve alışkanlık, bunu onların gözünde görünmez hale getirmişti. Bunlara karşı kör gibiydiler, tıpkı güneşin altında uyuklayan Domenico'nun köpeği gibi hiçbir şeyin farkında değildiler.

Ziyaretçilerse, yağışlı ve kasvetli bir mart yaşadıkları Londra'dan sonra böyle dikkat çekici bir yeri görmezden gelemezlerdi. Havanın nefeslerini kesecek kadar durgun olduğu, altın rengi ışıkla en sıradan şeylerin bile başkalaştığı bir yere gelmiş, kendilerini nefis bir sıcaklığın ve sevecenlikle yüzlerini okşayan kokuların arasında bulmuşlardı; bu eski gri şatoyla arka plandaki Perugini'nin o huzurlu tepeleri, gel-

dikleri yerle muhteşem bir tezat oluşturuyordu. Tüm hayatı boyunca güzelliğe alışkın olan, her yere gidip her şeyi gören Leydi Caroline bile şaşırdığını hissetti. O yıl bilhassa muhteşem bir bahardı ve San Salvatore'de tüm ayların içinde, eğer hava güzelse, en iyisi nisandı. Mayıs yakıp soldururdu, mart kararsızdı ve parlaklığına rağmen zor ve soğuk olabilirdi; fakat nisan bir nimet gibi yumuşacık gelirdi ve eğer berrak bir nisansa o kadar güzel olurdu ki farklı hissetmemek, heyecanlanmamak ve etkilenmemek mümkün olmazdı.

Bayan Wilkins'in bu güzelliğe hemen tepki verdiğini görmüştük. Tabiri caizse, giysilerinden bir çırpıda kurtuldu ve hiç tereddüt etmeden bir sevinç çığlığıyla bu ihtişamın içine daldı.

Bayan Arbuthnot heyecanlandı ve etkilendi, ama farklı bir şekilde. Tuhaf duyguları vardı ki ileride tanımlanacaktı.

Bayan Fisher, yaşlı olduğundan, daha kapalı, daha az geçirgen bir yapıdaydı ve daha çok direnç gösterdi; fakat onun da tuhaf duyguları vardı, bunlar da tanımlanmayı bekliyordu.

Leydi Caroline güzel evlere ve iklimlere zaten ziyadesiyle alışkındı ve burada gördüklerine onlar gibi şaşırmadı ama yine de neredeyse Bayan Wilkins kadar hızlı tepki verdi. Mekân onun üzerinde de adeta anında etki gösterdi ve bu etkinin bir kısmının farkındaydı: Daha ilk akşamdan başlayarak düşünmek istemesine neden olmuş ve tuhaf bir vicdan muhasebesi yaratmıştı. Vicdanının, farkına varması için onu ürküten bir ısrarla baskı yapıyormuş gibi göründüğü şey kendisinin –Leydi Caroline kelimeyi kabul etmekte tereddütlüydü ama sürekli aklına gelip duruyordu– bayağı olduğuydu.

Bayağı... Böyle biri... olabilir miydi?

Bunu düşünmesi gerekiyordu.

Birlikte yedikleri ilk akşam yemeğinden sonraki sabah, önceki gece Bayan Wilkins'e karşı fazla boşboğazlık ettiği için pişmanlık duyarak uyandı. Öyle davranmasına ne se-

bep olmuştu, merak etti. Artık, hiç şüphesiz, Bayan Wilkins ona yapışacak, dibinden ayrılmak istemeyecekti; kalan dört hafta boyunca kendisine yapışılacağı ve dibinde birinin olacağı düşüncesi Minik'in ruhunu daralttı. Kendisinden yüz bulan Bayan Wilkins'in, dışarı çıktığında yolunu kesmek için üst bahçede pusuya yatmış olacağından ve sabah sabah neşeyle onu selamlayacağından hiç kuşkusu yoktu. Sabah sabah neşeyle selamlanmaktan nasıl da nefret ederdi, aslında selamlanmaktan hepten nefret ederdi. Dün akşam Bayan Wilkins'e yüz vermemeliydi. Yüz vermek çok tehlikeliydi. Gerçi hiç yüz vermemek de yeterince kötüydü, zira sadece oturup bir şey söylememek olaya dahil olmak gibiydi ama bilfiil yüz verip yüreklendirmek intiharla eşanlamlıydı. Ne diye yapmıştı bunu? Şimdi tüm değerli vaktini, düşünmek, kendisine çekidüzen vermek için geçireceği o değerli vaktini Bayan Wilkins'i başından savmaya harcamak zorunda kalacaktı.

Giyindikten sonra, büyük bir temkinle ve parmaklarının ucuna basarak, belki çakıllar daha az çıtırdar diye kendini dikkatle dengeleyerek, gizlice bahçedeki köşesine gitti; fakat bahçe boştu. Kimseyi başından savmasına gerek yoktu. Görünürde ne Bayan Wilkins ne de başka biri vardı. Bahçe tamamen ona kalmıştı. Az sonra çıkagelip oralarda dolaşan, bitkilerini sulayan, yine özellikle onun yakınındaki bitkileri sulayan Domenico'nun dışında kimse çıkıp gelmedi; uzun bir süre tam yakalayacakken ondan kaçıyormuş gibi görünen düşünceleri izledikten ve bu takibin aralarında yorgunluktan uyuyakaldıktan sonra, acıktığını hissedip saatine baktı ve üçü geçtiğini gördü, kimsenin onu öğle yemeğine çağırmaya zahmet etmediğini fark etti. Bu durumda Minik düşünmeden edemedi, baştan savılan biri varsa o da kendisiydi.

Ah, ne kadar keyifli, ne kadar yeni bir şeydi bu... Artık gerçekten, hiç bölünmeden düşünebilirdi. Unutulmuş olmak nefisti.

Yine de karnı açtı ve Bayan Wilkins, dün ona gösterdiği aşırı dostluktan sonra, en azından öğle yemeğinin hazır olduğunu ona haber verebilirdi. Gerçekten de dostane davranmıştı; Mellersh'in nerede uyuyacağıyla ilgili düzenlemeleri yaparken, onun boş odada kalmasını isterken çok nazikti. Genellikle düzenlemelerle ilgilenmezdi, aslında böyle şeylerle hiç ilgilenmemişti; bu yüzden Bayan Wilkins'e karşı nazik olmak uğruna neredeyse kendi yolundan saptığı söylenebilirdi. Ama karşılığında, Bayan Wilkins öğle yemeği yiyip yemeyeceğini bile sormaya tenezzül etmemişti.

Neyse ki, aç olsa da, bir öğünü kaçırmak pek umurunda olmazdı. Hayat öğünlerle doluydu. İnsanın vaktinin muazzam bir bölümünü kaplıyorlardı ve maalesef Bayan Fisher, yemeklerde oyalanan insanlardandı. Şimdiye kadar onunla iki kez yemek yemişti ve Bayan Fisher her defasında yemeğin sonunda yerinden kalkmakta ağır davranmış, sayısız çerezi yavaşça çıtırdatarak oyalanmış ve asla bitmeyecekmiş gibi görünen bir kadeh şarabı yavaşça içmişti. Belki de öğle yemeklerini kaçırmayı alışkanlık haline getirmek iyi bir şey olabilirdi, ayrıca çayının kendisine getirilmesini istemek gayet kolaydı; kahvaltısını da odasında ettiğine göre günde sadece bir defa yemek odasında oturmak ve çerezlere katlanmak zorunda kalabilirdi.

Minik, başını rahatça minderlere gömdü ve alçak korkuluğa uzattığı ayaklarını birbirinin üzerine atarak kendini yine düşüncelere verdi. Bütün sabah ara ara söylediği şeyi söyledi kendine: Şimdi düşüneceğim. Fakat hayatında daha önce hiçbir şeyi düşünmediğinden bu çok zordu. İnsanın dikkatinin sabit kalamayışı olağanüstüydü; insanın zihninin başka yönlere kayması olağanüstüydü. Geleceğini düşünmeden önce geçmişini gözden geçirmeye ve şu acı verici "bayağı" kelimesini haklı çıkaracak bir şeyi arayıp bulmaya hazırladı kendini, fakat fark etti ki düşündüğü bu değildi, bir şekilde aklı Bay Wilkins'e gitmişti.

Eh, Bay Wilkins'i düşünmek hoş olmasa da gayet kolaydı. Onun gelişine kuşkuyla bakıyordu. Konu sadece gruba bir erkeğin eklenmesinin beklenmedik ve sıkıcı olması değildi, Bay Wilkins'in nazik bir erkek olacağından emindi fakat kendisinin etrafında dolaşmak isteyeceğinden korkuyordu ve bu korkusu o bunaltıcı, değişmeyen tecrübelerinin sonucuydu.

Bu ihtimal belli ki henüz Bayan Wilkins'in aklına gelmemişti ve bu konuya dikkatini çekmeye niyeti yoktu; hayır, bu akılsızlık olurdu. Bay Wilkins'in o korkunç kurala bir istisna olacağını ümit etmeye çalıştı. Eğer öyle olursa, ona o kadar minnettar olurdu ki ondan gerçekten hoşlanabilirdi bile.

Fakat... kuşkuları vardı. Bay Wilkins peşinde dolaştığı için sevgili üst bahçesinden sürüldüğünü düşündü; Bayan Wilkins'in duygularını yansıtan o güzel yüzündeki ışığın söndüğünü düşündü. Minik, Bayan Wilkins'in yüzüne böyle bir şey olmasından hiç hoşlanmayacağını hissetti, gerçi hayatında hiçbir eşle karşılaşmamıştı ki kocasını azıcık bile istemediğini anlayabilmiş olsun. Kocasını kendi de istemeyen eşlerle sık sık karşılaşırdı, ama bu durum, kocalarını başkalarının istediğini düşündüklerinde daha az kızmalarını sağlamazdı, hele de kocalarının Minik'in etrafında dolaştığını gördüklerinde, onları elde etmeye çalışanın Minik olduğundan emin olurlardı. Onları elde etmeye çalışmak! Bunu düşünmek, bu tür durumları tekrar hatırlamak bile içini öyle bir sıkıntıyla doldurdu ki anında tekrar uykuya daldı.

Uyandığında yine Bay Wilkins aklındaydı.

Eğer, diye düşündü Minik, Bay Wilkins istisna değilse ve alışıldık şekilde davranırsa, Bayan Wilkins anlayacak mıydı yoksa sadece tatilini berbat mı edecekti? Çabuk anlayan biri gibi görünüyordu ama bu konuyu da çabuk anlayacak mıydı? İnsanı anlıyormuş ve içini okuyormuş gibi görünüyordu ama konu Bay Wilkins olunca da anlayıp içini okuyacak mıydı?

Tecrübeli Minik kuşkularla doluydu. Ayaklarını korkuluğun üzerinden kaldırdı, minderlerden birini düzeltti. Belki de kocasının gelmesine hâlâ vakit varken Bayan Wilkins'le konuşup böyle şeylere karşı tavrını açıklamaya çalışsa –anlaşılmaz ve detaylı konuşmalar yerine genel bir şekilde açıklasa– belki daha iyi olurdu. Aynı zamanda başkalarının kocalarına karşı hissettiği özel antipatiyi ve hiç olmazsa bu ay boyunca rahat bırakılmak için hissettiği büyük arzuyu da izah edebilirdi.

Fakat Minik'in bu konuda da kuşkuları vardı. Böyle bir konuşma belli bir samimiyet anlamına gelirdi, Bayan Wilkins'le bir arkadaşlık kurmak anlamına gelirdi ve bu arkadaşlık kurulup Bayan Wilkins'le fazla yakınlaşma tehlikesine girdikten sonra Bay Wilkins yine de kurnazlık edip –insanlar bir şeye kafayı takınca çok kurnaz olurdu– her şeye rağmen üst bahçeye girmeyi başarabilir, Bayan Wilkins de aldatıldığına ve Minik'in düzenbaz olduğuna kolayca inanabilirdi. Düzenbaz! Hele de Bay Wilkins uğruna. Şu hanımlar, söz konusu eşleri olunca gerçekten zavallıydı.

Saat dört buçukta defne çalısının diğer tarafından gelen fincan sesleri duydu. Onun için çay mı hazırlanıyordu?

Hayır; sesler yakına gelmedi, evin hemen yanında durdu. Çay bahçede içilecekti demek, kendi bahçesinde. Minik, hiç olmazsa rahatsız olup olmayacağının sorulabileceğini düşündü. Orada oturduğunu hepsi biliyordu. Belki birisi çayını oturduğu köşeye getirirdi.

Hayır, kimse hiçbir şey getirmedi.

Eh, bugün oraya gitmemeyi ve diğerleriyle çay içmemeyi göze alamayacak kadar açtı ama sonrası için Francesca'ya kesin talimatlar verecekti.

Kalktı ve sayısız cazibesinden biri olan ağır bir zarafetle yürüyerek çay seslerine doğru gitti. Yalnızca açlığının değil Bayan Wilkins'le tekrar konuşmak istediğinin de bilincindeydi. Bayan Wilkins ona yapışmamış, dün geceki yakınlaş-

malarına rağmen bütün gün onu tamamen özgür bırakmıştı. Elbette o bir orijinaldi ve akşam yemeğine gelirken ipek bir jile giymişti ama kendisine yapışmamıştı. Bu büyük bir şeydi. Minik, Bayan Wilkins'i görmek için can atarak çay masasına doğru gitti; fakat masa görüş alanına girdiğinde sadece Bayan Fisher'ı ve Bayan Arbuthnot'ı gördü.

Bayan Fisher çay dolduruyor ve Bayan Arbuthnot Bayan Fisher'a kurabiye ikram ediyordu. Bayan Fisher ne zaman Bayan Arbuthnot'a bir şey –fincanını, sütü veya şekeri– uzatsa Bayan Arbuthnot da ona kurabiye uzatıyordu, onları tuhaf bir gayretle, neredeyse inatla ikram ediyordu. Bu bir oyun muydu? Minik merak içinde oturdu ve bir kurabiye aldı.

"Bayan Wilkins nerede?" diye sordu Minik.

Bilmiyorlardı. En azından, Minik'in sorusu üzerine, Bayan Arbuthnot bilmediğini söyledi; Bayan Fisher'ınsa bu ismi duyunca yüzüne büyük bir ilgisizlik ifadesi yerleşti.

Bayan Wilkins'in kahvaltıdan beri görünmediği ortaya çıktı. Bayan Arbuthnot, onun muhtemelen pikniğe gittiğini düşünüyordu. Minik onu özledi. Sessizlik içinde, hayatında gördüğü en güzel ve en kocaman kurabiyelerden yedi. Bayan Wilkins yokken çay saati sıkıcıydı; Bayan Arbuthnot'ta ise insanı sevmek isteyen, rahat ettirmek isteyen, bir şeyler yemesi için dil döken –zaten gayet rahat, hatta aşırıya kaçacak kadar yiyen Minik'e dil döken– ve Minik'in hayatı boyunca yaşadıklarının izinden gidiyormuş gibi görünen tehlikeli bir anaçlık vardı. İnsanlar onu rahat bırakamıyorlar mıydı? Teşvik edilmeden de canının istediğini gayet güzel yiyebilirdi. Soğuk davranarak Bayan Arbuthnot'ın gayretini bastırmaya çalıştı. Faydasızdı. Soğukluğu belli olmadı. Minik'in tüm kötü duygularına olduğu gibi bu da güzelliğinin nüfuz edilemez peçesiyle örtülmüş olarak kaldı.

Bayan Fisher'sa heykel gibi oturuyor ve ikisine de dikkat etmiyordu. Tuhaf bir gün geçirmişti ve biraz endişeliy-

di. Tamamen yalnız kalmıştı, çünkü üçü de öğle yemeğine gelmemişti ve hiçbiri gelmeyeceklerini ona bildirmeye zahmet etmemişti; tesadüfen çaya çıkıp gelen Bayan Arbuthnot, Leydi Caroline onlara katılıp dikkatini dağıtana kadar tuhaf davranmıştı.

Bayan Fisher, ortadan ayrılmış saçları ve yüzündeki uysal ifadeyle gayet düzgün ve kadınsı görünen Bayan Arbuthnot'tan hoşlanmaya hazırdı fakat insanın sevmekte zorluk çekeceği bazı alışkanlıkları vardı. Ona sunduğu yiyecek ve içecek tekliflerini anında tekrar etmesi, teklifi insanın üstüne geri fırlatması, hiç ondan beklenecek bir şey değildi. "Biraz daha çay alır mısınız?" sorusu, basitçe "evet" veya "hayır" diye cevaplanabilecek bir soruydu kesinlikle; fakat Bayan Arbuthnot, "evet" veya "hayır" kelimelerine, "Ya siz?" sorusunu ekleyerek dünkü kahvaltıda sergilediği oyuna devam etmekte ısrarcıydı. Bu sabahki kahvaltıda da aynı şeyi yapmıştı ve şimdi çayda da yapıyordu, yani Bayan Fisher'ın idare edip servis yaptığı iki öğünde. Bunu neden yapıyordu? Bayan Fisher anlayamıyordu.

Fakat onu endişelendiren bu değildi, bundan yalnızca yeri gelmişken bahsedildi. Onu endişelendiren, o gün herhangi bir şeye karar verememiş ve oturma odasıyla burçlar arasında huzursuzca mekik dokumaktan başka bir şey yapmamış olmasıydı. Boşa geçirilmiş bir gündü, üstelik bir şeylerin boşa harcanmasından nasıl da nefret ederdi. Kitap okumaya ve Kate Lumley'ye mektup yazmaya çalışmıştı; ama ne çare... Birkaç cümle okumuş, birkaç satır yazmış ve tekrar ayağa kalkıp burçlara çıkarak denize bakmıştı.

Kate Lumley'ye mektup yazamamış olması sorun değildi. Bunun için yeteri kadar vakit vardı. Varsın, diğerleri onun kesin olarak geleceğini zannetsinlerdi. Daha iyiydi. Böylece Bay Wilkins boş odadan uzak tutulabilir, ait olduğu yere konulabilirdi. Kate bekleyebilirdi. Yedekte tutulabilirdi. Yedekteki Kate gerçeği kadar etkiliydi, ayrıca yedekteki

Kate'in gerçek Kate'ten bazı üstünlükleri de vardı. Örneğin, eğer Bayan Fisher huzursuz olacaksa, Kate'in orada olup bunu görmemesini tercih ederdi. Huzursuzlukta, ileri geri yürüyüp durmakta bir itibarsızlık vardı. Fakat meşhur ve müteveffa arkadaşlarının yazdıklarının hiçbirinden tek bir cümle bile okuyamıyor olması bir sorundu; hayır, ne defalarca İtalya'da bulunmuş olan Browning'den ne de kitapta bahsedilen yere bu kadar yakınken tekrar okumak için yanında *Stones of Venice*'ini* getirdiği Ruskin'den; hatta oturma odasında bulduğu, bir Alman imparatorunun aile hayatını anlatan gerçekten ilgi çekici kitaptan bile tek bir cümle okuyabilmişti –kitap doksanlarda, ona yapılanlara bakınca adamın yaptıklarının pek de suç sayılmadığı zamanlarda yazılmıştı; Bayan Fisher zavallı adamın sorununun bu olduğuna kesinlikle ikna olmuştu, üstelik imparatorun doğumu, sağ kolu ve erkek ebelerle ilgili heyecanlı şeylerle doluydu– kitabı bırakmış ve gidip denize bakmıştı.

Okumak çok önemliydi; kişinin zihnini doğru şekilde kullanması ve geliştirmesi yüce bir görevdi. Sürekli içeri dışarı dolanıp duran biri nasıl okuyabilirdi? Bu huzursuzluk tuhaftı. Hasta mı olacaktı acaba? Yok, kendini iyi hissediyordu; aslında alışılmadık şekilde iyiydi ve bastonu olmadan hızlı hızlı dolanıp durabiliyordu, hatta neredeyse koşturuyordu. Hareketsiz oturamamasının, kaşlarını çatarak mor sümbüllerin üzerinden dağlık bir çıkıntının ötesindeki Spezia Körfezi'ne bakmasının çok tuhaf olduğunu düşündü; son derece yavaş yürüyen, bastonuna bağımlı olan kendisinin aniden koşuşturabilmesi gerçekten tuhaftı.

Bu konuyu biriyle konuşmasının ilginç olacağını hissetti. Kate'le değil, bir yabancıyla. Kate sadece ona bakar ve bir fincan çay teklif ederdi. Kate her zaman çay teklif ederdi. Ayrıca, Kate'in yassı bir yüzü vardı. Şu Bayan Wilkins, yani ne kadar sinir bozucu, çenesi düşük, münasebetsiz, sakıncalı

* İng. "Venedik'in Taşları". (ç.n.)

olsa da muhtemelen onu anlardı ve böyle hissetmesine neyin sebep olduğunu muhtemelen bilirdi. Fakat Bayan Wilkins'e hiçbir şey söyleyemezdi. Duygularını itiraf edeceği son kişiydi. Yalnızca itibarı bile buna engeldi. Bayan Wilkins'e açılmak mı? Asla.

Huysuzluk eden Minik'e çay masasında hevesle annelik yapan Bayan Arbuthnot da tuhaf bir gün geçirdiğini hissediyordu. Tıpkı Bayan Fisher'ınki gibi hareketli bir gündü fakat Bayan Fisher'ınkinden farklı olarak sadece zihinsel olarak hareketliydi. Bedeni tamamen sakindi; zihni ise hiç sakin değildi, aşırı derecede hareketliydi. Yıllardır düşünmeye vakti olmaması için özen göstermişti. Kilise işleriyle geçirdiği planlı hayatı, anıların ve arzuların zihnini işgal etmesini önlüyordu. O gün hepsi birden tepesine üşüşmüştü. Kendini hüzünlü hissederek çay içmeye devam etti ve etrafındaki her şeyin ona keyif verdiği böyle bir yerde hüzünlü hissetmesi, daha çok hüzünlenmesine neden oldu. Ama tek başına nasıl keyifli olabilirdi? İnsan tek başına nasıl keyifli, sevinçli olabilir, nasıl gerçekten zevk alabilirdi? Lotty hariç. Lotty bunu yapabiliyor gibiydi. Kahvaltıdan sonra tepeye gitmişti, tek başınaydı ama yine de keyif aldığı belliydi, çünkü Rose'a onunla gelmesini teklif etmemişti ve giderken şarkı söylüyordu.

Rose bütün günü tek başına, ellerini dizlerine koyup otururak, dosdoğru önüne bakarak geçirmişti. Baktığı yerde sabır otlarının gri kılıçları ve onların uzun saplarının üzerinde, bulduğu bu uzak köşede büyümüş solgun süsenler vardı ve onların ötesinde, gri yaprakların ve mavi çiçeklerin arasından denizi görüyordu. Bulduğu yer, güneşte yanan taşların aralarında dağ kekiklerinin büyüdüğü ve kimsenin gelme ihtimalinin bulunmadığı gizli bir köşeydi. Evin görüş alanından ve seslerinden uzaktaydı; herhangi bir patikadan uzaktaydı, dağlık burnun ucuna yakın bir yerdi. O kadar hareketsiz oturuyordu ki çok geçmeden ayaklarının üzerinden kertenkeleler geçmeye başladı ve ispinozlara benzeyen bazı

minik kuşlar, başta korkup kaçsalar da sonra yine geldiler ve sanki Rose orada değilmiş gibi etraftaki çalıların arasında uçuştular. Ne kadar güzeldi. Ama yanında kimse yokken, birlikte olmaktan hoşlandığı, ona ait olan, dönüp "Şuna baksana," diyebileceği biri yokken bunun ne anlamı vardı... İnsan, "Şuna baksana *canım*," diyemez miydi? Evet, insan "canım" diyebilirdi ve bu tatlı kelime, sadece sevdiği birine söylemekle bile insanı mutlu ederdi.

Dosdoğru önüne bakarak tamamen hareketsiz oturdu. Burada dua etmek istememesi tuhaftı. Evde sürekli dua ettiği halde burada hiç yapamıyormuş gibiydi. İlk sabah yataktan kalktığında ancak kısaca şükredebilmiş ve nasıl bir yerde olduğunu görmek için doğruca pencereye gitmişti, elindeki bir topu atar gibi teşekkürünü umursamazca savurmuş ve bir daha bunu düşünmemişti. O sabah, bunu hatırlayıp utandığından kararlılıkla diz çöktü; fakat belki de kararlılık dua etmek için iyi bir şey değildi çünkü aklına söyleyecek tek bir şey bile gelmemişti. Yatmadan önce ettiği dualara gelince, iki gecedir tek bir dua bile etmemişti. Unutmuştu. Başka düşüncelere öylesine gömülmüştü ki dua etmeyi unutmuştu ve yatağa girdikten sonra yayılıp gerinmeye bile fırsat bulamadan şaşaalı, hızla değişen rüyaların arasında dönüp dururken bulmuştu kendini.

Ona ne olmuştu böyle? Tutunacak dalı olan dualarını neden bırakıvermişti? Ayrıca ilgilendiği yoksulları hatırlamakta da zorlanıyordu, hatta yoksulluk diye bir şeyin olduğunu bile hatırlamakta zorlanıyordu. Tatiller elbette iyiydi ve herkes tarafından iyi olarak bilinirdi, fakat gerçekleri böyle tamamen silmeleri, böyle bir düzensizlik yaratmaları gerekiyor muydu? Belki de yoksulları unutması sağlıklı bir şeydi; onlara çok daha büyük bir hevesle dönerdi. Fakat dua etmeyi unutması sağlıklı olamazdı, umursamaması ise daha da sağlıksızdı.

Rose umursamıyordu. Umursamadığını biliyordu. Daha da kötüsü, umursamamasının umurunda olmadığını da bili-

yordu. Burada, hem hayatını dolduran hem de yıllardır onu mutlu ediyormuş gibi görünen şeylere karşı kayıtsızdı. Ah, keşke etrafındaki yeni ve muhteşem şeylerin keyfini çıkarabilse, kayıtsızlığına, boş vermişliğine hiç olmazsa böyle karşı koyabilseydi... ama yapamıyordu. Yapacak bir işi yoktu, dua etmiyordu, bomboş kalmıştı.

Lotty o gününü berbat etmişti, tıpkı önceki gününü de berbat ettiği gibi – kocasını davet ederek ve onun da kocasını davet etmesi gerektiğini ileri sürerek. Önceki gün yine Frederick'i kafasına soktuktan sonra Lotty onu bırakıp gitmişti; bütün öğleden sonra boyunca onu düşünceleriyle baş başa bırakmıştı. O zamandan beri sadece Frederick'i düşünüyordu. Hampstead'teyken yalnızca rüyalarına girerdi, burada ise rüyalarını rahat bırakmıştı ama gündüzleri onunlaydı. Ve işte o sabah, onu düşünmemeye çabalarken, Lotty gelmiş ve şarkı söyleyerek patikada gözden kaybolmadan hemen önce kocasını davet etmek için mektup yazıp yazmadığını sorarak yine onu aklına sokmuştu ve şimdi bir türlü çıkarıp atamıyordu.

Onu nasıl davet edebilirdi? Çok uzun yıllardır birbirlerinden uzaklaşmışlardı, hangi kelimeleri kullanacağını bile bilmiyordu; ayrıca, gelmezdi zaten. Neden gelsindi? Onunla olmak adamın umurunda değildi. Ne konuşabilirlerdi? Kocasının işi ve kendisinin dini aralarında engel oluşturuyordu. Kocasının işine, onun geliriyle geçinmeye tahammül edemiyordu – insanın eylemlerinin başkaları üzerindeki etkilerinin kendi yaptığı gibi iffetli, mesuliyetli olması gerektiğine inanırken nasıl tahammül edebilirdi? Ayrıca kocasının, onun dindarlığına başlarda içerlediğini, sonra da sadece sıkıldığını biliyordu. Kocası, onun uzaklaşıp gitmesine izin vermişti, ondan vazgeçmişti, artık umursamıyordu; onun dindarlığını kayıtsızca kabul ediyordu, sanki değişmez bir gerçekti bu. Hem dini hem de kendisi –San Salvatore'deki duru nisan ışığıyla daha berrak hale gelen Rose'un zihni aniden gerçeği gördü– onu sıkıyordu.

Bunu anladığında, o sabah ilk defa aydınlandığında, doğal olarak bundan hiç hoşlanmadı; o kadar hoşlanmadı ki bir süre için İtalya'nın tüm güzelliği yok oldu. Bu konuda ne yapılabilirdi? İyiliğe inanmaktan ve kötülükten uzak durmaktan vazgeçemezdi, söz konusu kişiler ölü ve ünlü olsalar da insanın geçimini tamamen zina üzerinden sağlaması da günah olmalıydı. Ayrıca tüm geçmişini, tüm terbiyesini, son on yıldır yaptığı tüm işleri feda ederse kocasını daha mı az sıkacaktı? Eğer birini bir defa olsun iyiden iyiye sıktıysanız daha sonra onu sıkmamanın neredeyse imkânsız olduğunu Rose iliklerine kadar hissediyordu. Bir defa sıkıcı olan her zaman sıkıcıdır diye düşündü, sıkılan kişiye kesinlikle öyle gelirdi.

Sonra, yaşaran gözleriyle denize doğru bakarken, dinine tutunmanın daha iyi olduğunu düşündü. Hiç yoktan iyiydi, bu düşüncesinin ne kadar ayıplanacak bir şey olduğunu fark etmedi. Ah... Yine de somut bir şeye tutunmak, yaşayan bir şeyi, göğsüne bastırabileceği, görebileceği, dokunabileceği, uğruna bir şeyler yapabileceği şeyleri sevmek istiyordu. Eğer zavallı bebeği ölmeseydi... Bebekler insandan sıkılmazdı, büyüyüp karşısındakinin içyüzünü keşfetmelerine uzun zaman vardı. Belki de insanın bebeği onun içyüzünü hiç göremezdi; belki de bebeği büyüse ve sakalları çıksa bile onun için her zaman özel, herkesten farklı biri olurdu ve başka bir sebep olmasa bile bir daha asla yeri doldurulamayacak kadar değerli kalırdı.

Oturmuş donuk gözlerle denize bakarken kendine ait olan bir şeyi sıkı sıkı bağrına basmak için olağanüstü bir özlem hissetti. Rose narin yapılıydı, karakter açısından olduğu gibi bedeni konusunda da çekingendi, yine de tuhaf bir –nasıl tanımlayabilirdi bunu?– bağrına basma hissiyle doluydu. San Salvatore'de onun bağrına basma hissiyle dolmasına neden olan bir şey vardı. Tutup bağrına basmak, rahatlatıp korumak, göğsüne dayanacak o sevgili başı en yumuşak okşayışlar ve sevgi dolu mırıltılarla sakinleştirmek istiyordu.

Frederick, Frederick'in çocuğu – ona geldiler, ona yaslandılar, çünkü mutsuzlardı, çünkü incinmişlerdi... İncindikleri zaman ona ihtiyaç duyarlardı, mutsuz olduklarında onları sevmesine izin verirlerdi.

Eh, çocuk gitmişti, bir daha asla gelemezdi; ama belki Frederick –bir gün– yaşlanıp yorulduğunda...

San Salvatore'de kendi kendine kaldığı o ilk gün Bayan Arbuthnot'ın düşünceleri ve duyguları böyleydi. Çay saatinde, yıllardır olmadığı kadar kederli bir halde döndü şatoya. San Salvatore, dikkatle inşa ettiği mutluluk suretini kendisinden almış ve karşılığında hiçbir şey vermemişti. Evet, karşılığında özlemlerini vermişti, bu sancıyı ve hasreti, bu tuhaf bağrına basma hissini; ama bu, hiçbir şeyden de kötüydü. Ve kendisi, dengeli olmayı öğrenmiş olan, evdeyken asla sinirlenmeyen, her zaman nazik olabilen kadın, o öğleden sonra, tüm hüznüne rağmen Bayan Fisher'ın çay masasında kendini ev sahibi pozisyonunda görmesine katlanamamıştı.

İnsan böyle küçük bir şeyin ona bu kadar dokunacağını düşünmezdi ama dokunmuştu. Karakteri mi değişiyordu? Frederick'e karşı uzun süredir bastırdığı özlemi geri dönmekle kalmamış, aynı zamanda küçük şeyler için kavga etmek isteyen birine mi dönüşmüştü? Çaydan sonra Bayan Fisher'la Leydi Caroline tekrar ortadan kaybolduklarında – kimsenin onu istemediğinin açık kanıtıydı– öncekinden bile büyük bir hüzne kapıldı; etrafındaki ihtişam, sıcaklık, bereketli güzellik ve doğanın kendine yeterliliği ile kalbindeki anlamsız boşluk arasındaki çelişkiyle bunaldı.

Sonra Lotty geldi, akşam yemeği vaktiydi, inanılmaz şekilde daha da çillenmişti, bütün gün topladığı gün ışığını etrafına yayıyor, konuşuyor, gülüyor, patavatsızlık ediyor, akılsızlık ediyor, hiç susmuyordu; çayda çok sessiz olan Leydi Caroline kendine gelip hareketlendi, Bayan Fisher pek dikkat çekmiyordu ve Rose da biraz canlanmaya başladı; çünkü başka biri için çok uzun ve çok sıcak bir yürüyüşle sandviçlerden başka bir şey ifade etmeyen bir günden aldığı keyfi

anlatan Lotty'nin neşesi bulaşıcıydı, derken aniden Rose'un gözlerine bakıp, "Mektup gönderildi mi?" diye sordu.

Rose kızardı. Bu patavatsızlık...

"Ne mektubu?" diye sordu Minik ilgilenerek. Dirseklerinin ikisini de masaya dayamış ve çenesini ellerine koymuştu, çünkü çerez faslı başlamıştı ve Bayan Fisher'ın çıtırtıları bitene kadar mümkün olduğunca rahat bir pozisyonda beklemekten başka yapacak bir şey yoktu.

"Kocasını buraya çağıracağı mektup," dedi Lotty.

Bayan Fisher başını kaldırıp baktı. Bir koca daha mı? Bunların bir sonu gelecek miydi? Demek bu da dul değildi; ama kocası kuşkusuz düzgün ve saygıdeğer bir işi olan düzgün ve saygıdeğer bir adamdı. Bay Wilkins'ten pek ümitli değildi; o kadar ki ne iş yaptığını sormaktan bile kaçınmıştı.

Rose hiçbir şey söylemeyince, "Gönderdin mi?" diye ısrarla sordu Lotty.

"Hayır," dedi Rose.

"Ah, peki öyleyse, yarın," dedi Lotty.

Rose buna yine "Hayır" demek istedi. Onun yerinde Lotty olsaydı bunu yapabilirdi, ayrıca tüm gerekçelerini açıklayabilirdi Ama o, içini böyle ortaya serip bakmaları için herkesi davet edemezdi. Nasıl oluyordu da bu kadar çok şey gören Lotty kalbindeki çıkmazı ve bu ağrıyan yerde Frederick'in olduğunu görüp susmuyordu?

"Kocanız kim?" diye sordu Bayan Fisher, kıracağın arasına başka bir yemişi dikkatle yerleştirerek.

"Kim olabilir," dedi Rose hemen, Bayan Fisher'ın sorusuyla rahatsız olup aniden canlanarak, "*Bay* Arbuthnot'tan başka?"

"Elbette Bay Arbuthnot kimdir demek istedim..."

Kıpkırmızı kesilen Rose bir an bekledikten sonra, "Kocam," dedi.

Doğal olarak Bayan Fisher sinirlendi. Düzgün saçlarına ve nazik sesine rağmen bunun da münasebetsiz olduğuna inanamıyordu.

On Dördüncü Bölüm

O ilk hafta morsalkım solmaya başladı ve erguvan ağacıyla şeftali ağaçlarının çiçekleri dökülüp yerleri pembe bir halı gibi kapladı. Sonra bütün frezyalar kayboldu ve süsenler seyrekleşti. Derken, bunlar yok olup giderken, çardak gülleri açtı ve kocaman yaz gülleri aniden duvarların ve çitlerin üzerinde görkemli bir şekilde ortaya çıktı. Sarı sarmaşık gülleri de onlardan biriydi; çok güzeldi. O sırada ılgınlarla defneler en hoş, zambaklar en uzun hallerindeydi. Hafta sonu geldiğinde incir ağaçları gölgelerini sunar hale gelmiş, zeytin ağaçlarının arasındaki erikler çiçek açmış, alçakgönüllü vangelyalar pembe giysileriyle ortaya çıkmış ve gür yapraklı, kimi canlı bir mor kimi de berrak, soluk sarı renkli yıldız şeklindeki çiçekler taşların üzerine yayılmıştı.

Hafta sonu geldiğinde Bay Wilkins de geldi; karısı geleceğini öngörmüştü, o da geldi. Karısının teklifini kabul etmesinde adeta bir sabırsızlık vardı çünkü cevabını mektupla göndermek için beklememiş, telgraf çekmişti.

Bu, kesinlikle sabırsızcaydı. Bunun, kavuşma isteğinin kesin bir göstergesi olduğunu düşündü Minik; karısının yüzündeki mutluluğu izleyip arzusunun farkına varan Mellersh tatilinin keyfini çıkarabilirdi, vaktini başka birinin canını sıkmak için harcarsa onun son derece olağanüstü bir budala olacağını söyledi kendi kendine. "Eğer karısına nazik

davranmazsa," diye düşündü Minik, "burçlara götürülecek ve aşağı atılacak." Çünkü hafta sonu geldiğinde kendisi ile Bayan Wilkins birbirleri için artık Caroline ile Lotty olmuşlardı, artık arkadaştılar.

Bayan Wilkins hep arkadaşça davranmıştı ama Minik arkadaş olmamak için çabalamıştı. Temkinli olmak için çok uğraşmıştı ama Bayan Wilkins'e karşı temkinli olmak ne kadar zordu! Hiçbir işareti umursamamıştı, tamamen samimiydi, son derece açıksözlüydü, çok geçmeden, daha ne yaptığının farkına bile varmadan Minik de onunla samimi oldu. Ve bir kez kendini bıraktıktan sonra kimse Minik'ten daha samimi olamazdı.

Lotty ile ilgili tek güçlük neredeyse her zaman başka bir yerde olmasıydı. Onu yakalayamıyordunuz; bir yerde kıstırıp onunla konuşamıyordunuz. Geçmişe bakınca Minik'in onun kendisine yapışacağından korkması gülünç geliyordu. Onun içinde yapışmak diye bir şey yoktu. Onu ancak akşam yemeğinde ve yemekten sonra görüyordu. Bütün gün boyunca ortadan kayboluyor ve akşamüstü mükemmel bir görünüşle, saçları yosun parçalarıyla dolu ve her zamankinden bile çok çillenmiş halde geri dönüyordu. Belki de Mellersh gelmeden önce vaktinin çoğunu yapmak istediği her şeyi yaparak geçiriyor ve kocası geldikten sonra, en iyi kıyafetlerini giyip derli toplu görünerek kendini ona adamak istiyordu.

Minik, Lotty'yi izledi, istemese de ilgisini çekiyordu çünkü bu kadar küçük şeylerle mutlu olması olağanüstü geliyordu ona. San Salvatore güzel bir yerdi ve hava muhteşemdi; fakat manzara ve hava Minik için asla yeterli olmamıştı ve yakında bunları bırakıp Hampstead'teki hayatına geri dönecek olan biri için nasıl yeterli olabilirdi? Bir de Mellersh'in gelişi vardı, Lotty'nin daha kısa süre önce kendisinden kaçtığı Mellersh. İnsanın paylaşmak zorunda hissetmesi ve güzel bir jest yapıp bunu paylaşması hoştu ama Minik'in bildiği güzel jestler kimseyi mutlu etmemişti. Birinin hedefi olmak

aslında kimsenin hoşuna gitmezdi ve jesti yapan açısından her zaman bir çaba göstermek anlamına gelirdi. Gerçi Lotty açısından ortada herhangi bir çaba olmadığını itiraf etmek zorundaydı; yaptığı ve söylediği her şeyin çabasız olduğu ve kendisinin düpedüz, tamamen mutlu olduğu gayet açıktı.

Ve Bayan Wilkins gerçekten de öyleydi; çünkü Mellersh'le kesintisiz olarak yirmi dört saat boyunca birlikte olduğunda da sakin kalabilecek kadar dinginleşip dinginleşemeyeceğiyle ilgili kuşkuları, haftanın ortasına geldiğinde kaybolmuştu ve artık kendisini hiçbir şeyin sarsamayacağını hissediyordu. Her şeye hazırdı. Cennete sıkı sıkıya aşılanmış, köklenmiş ve yerleşmişti. Mellersh ne söylerse söylesin, ne yaparsa yapsın, cennetten bir santim bile kımıldamayacak, bir an bile oradan dışarı çıkıp öfkelenmeyecekti. Tam tersine kocasını yanına çekecekti ve beraber rahat rahat oturacaklardı, ışığa boğulacak, Hampstead'teyken kocasından ne kadar korktuğuna ve bu korkunun onu ne kadar yapmacık hale getirdiğine birlikte güleceklerdi. Ama onu çok çekiştirmesi gerekmeyecekti. Bir iki gün sonra tamamen kendiliğinden, muhteşem havadaki rüzgârın taşıdığı kokulara karşı koyamayarak yanına gelecekti; kocasının orada yıldızlarla kuşanarak oturacağını düşündü Bayan Wilkins, çünkü zihninde, diğer çer çöpün arasında, zaman zaman parlak şiir kırıntıları da süzülürdü. Hayalinde canlanan silindir şapkalı, siyahlara bürünmüş, saygıdeğer aile avukatı Mellersh'in yıldızlarla kuşanmış haline biraz güldü; fakat o kıyafetlerin içinde ne kadar muhteşem görüneceğini düşünerek şefkatle, neredeyse anaç bir gururla güldü. "Zavallıcık," diye şefkatle mırıldandı kendi kendine. Ve ekledi, "Tek ihtiyacı güzelce hava almak."

Bu, haftanın ilk yarısındaydı. İkinci yarısının başlangıcından Bay Wilkins'in geldiği güne kadar, Bayan Wilkins sarsılmaz olduğuna, ortamın havasıyla değişmenin ötesine geçtiğine kendini ikna etmekten bile vazgeçti, artık bu konuyu

düşünmüyor veya farkına varmıyordu bile; kesin gözüyle bakıyordu. İnsan böyle bir şey söyleyebilirse, ki Bayan Wilkins kesinlikle söylemişti, üstelik yalnızca kendine değil Leydi Caroline'a da, göğe yükseleceği basamakları bulmuştu.

Bayan Fisher'ın yakışık alacağını düşündüğünün tersine –elbette tersine; Bayan Wilkins'ten başka ne beklenirdi?– kocasını karşılamak için Mezzago'ya gitmedi, sadece Beppo'nun arabasının onu ve valizini Castagneto yolunda bırakacağı yere kadar yürüdü. Bayan Fisher, Bay Wilkins'in gelişinden hoşlanmamıştı ve Bayan Wilkins'le evlenebilmiş olan birinin en azından düşüncesiz bir yaradılışta olacağından emindi; fakat bir koca, yaradılışı ne olursa olsun, doğru düzgün karşılanmalıydı. Bay Fisher her zaman doğru düzgün karşılanmıştı. Evlilik hayatı boyunca bir istasyonda karşılanmadığı hiç olmamıştı, hatta uğurlanmadığı da olmamıştı. Bu gelenekler, bu incelikler evlilik bağlarını güçlendirir ve koca, karısının her zaman yanında olacağına güvenebileceğini hissederdi. Her zaman orada, kocasının yanında olmak, bir kadının evlilikteki esas sırrıydı. Bu prensibe göre davranmamış olsa Bay Fisher'ın ne hale geleceğini düşünmemeyi tercih etti. Şu durumda bile yeterince şey yaşamıştı; çünkü insan tıkamaya ne kadar özen gösterirse göstersin, evlilik hayatı yine de ufak çatlaklarla dolu gibiydi.

Fakat Bayan Wilkins hiçbir zahmete girmedi. Şarkı söyleyerek –Bayan Fisher onu duyabiliyordu– tepeden aşağı indi ve sanki adam bir iğneymiş gibi gelişigüzel bir şekilde kocasını sokaktan aldı. Hâlâ yataktaki üç kadın, çünkü henüz kalkma vakti gelmemişti, Bayan Wilkins'in pencerelerinin altından geçip zikzaklı patikadan aşağı inerek sabah treniyle gelen Bay Wilkins'i karşılamaya gittiğini duydular ve Minik gülümsedi, Rose içini çekti, Bayan Fisher gongunu çaldı ve Francesca'dan kahvaltısını odasına getirmesini istedi. O gün, ortak bir gizlenme isteğiyle üçü de kahvaltılarını odalarında yaptılar.

Minik kahvaltısını hep yatağında yapardı, fakat aynı gizlenme hissini o da duydu ve kahvaltı boyunca tüm gününü olduğu yerde geçirmekle ilgili planlar yaptı. Belki, diye düşündü, o gün sonraki günler kadar gizlenmeye gerek olmayabilirdi. O gün, Minik'in hesaplarına göre, Mellersh'in ihtiyaçlarının karşılanmasıyla geçecekti. Banyo yapmak isteyecekti ve San Salvatore'de banyo yapmak gerçekten ayrıntılı bir işti, hele ki insan sıcak bir banyo yapmak istiyorsa gerçek bir maceraydı ve epey zaman alırdı. Tüm personelin katılımını gerektirirdi. Domenico ile küçük Giuseppe kazan yansın diye uğraşıp duruyor, aşırı şiddetle yandığı zaman dizginliyor, sönmeye yüz tutunca körükleri kullanıyor, söndüğünde ise tekrar yakıyorlardı; Francesca endişeyle musluğun başında dolanıp suyu ayarlıyordu çünkü sonuna kadar açarsanız su hemen soğuyor, yeterince açmadığınızda da kazan içten patlıyor ve gizemli bir şekilde evi su basıyordu; Costanza ile Angela ise musluktan alabildikleri suyu takviye etmek için bir yukarı bir aşağı koşup mutfaktan kovalarla sıcak su taşıyorlardı.

Bu banyo yakın zaman önce eklenmişti ve hizmetlilerin aynı anda hem gururu hem de dehşeti olmuştu. Özel yapımdı. Kimse işleyişini tam olarak anlamıyordu. Nasıl yakılacağıyla ilgili uzun ve *pericoloso** kelimesinin sık sık tekrarlandığı bir metin kazanın sağında, duvarda asılıydı. Bayan Fisher banyoya girip bu kelimeyi gördüğünde tekrar odasına dönmüş ve banyo yapmak yerine süngerle temizlenmeyi tercih etmişti; diğerleri de banyoyu kullanmanın ne anlama geldiğini, hizmetlilerin onları kazanla yalnız bırakmaya ne kadar gönülsüz olduklarını ve Francesca'nın kesinlikle dışarı çıkmayı reddedip arkası dönük şekilde onlarla kalarak musluğu izlediğini, banyo yapan kişi sağ salim dışarı çıkana kadar diğer hizmetlilerin kapının dışında nasıl endişeyle beklediklerini öğrendiklerinde, onlar da odalarında sünger banyosu yapmayı tercih ettiler.

---

* İt. "Tehlikeli". (ç.n.)

Gelgelelim Bay Wilkins erkekti ve kesinlikle doğru dürüst banyo yapmak isterdi. Bunu yapmanın onu uzun süre oyalayacağını hesapladı Minik. Sonra valizini boşaltırdı ve trende geçirdiği gecenin ardından muhtemelen akşama kadar uyurdu. Yani tüm gün meşgul olurdu ve onlar da akşam yemeğine kadar istediklerini yapabilirlerdi.

Bundan dolayı Minik o gün bahçede güvende olacağına karar verdi ve kahvaltıdan sonra her zamanki gibi kalkıp her zamanki gibi ağır ağır giyindi ve hafifçe kulak kabartarak Bay Wilkins'in gelişini, valizlerinin merdiven sahanlığının diğer tarafındaki Lotty'nin odasına taşındığını, eğitimli sesinin Lotty'ye önce "Bu adama bir şey verecek miyim?" ve hemen sonrasında, "Sıcak bir banyo yapabilir miyim?" diye soruşunu dinledi. Lotty'nin tatlı sesi, adama bir şey vermesine gerek olmadığına çünkü onun bahçıvan olduğuna ve evet, sıcak bir banyo yapabileceğine dair kocasını temin etti; kısa süre sonra merdiven sahanlığı getirilen odunların, taşınan suyun, koşturan ayakların, bağırıp çağıran dillerin, yani gerçekten de banyo hazırlığının tanıdık sesleriyle doldu.

Minik giyinme işini bitirdi, sonra pencerenin önünde oyalanarak Bay Wilkins'in banyoya girdiğini duyana kadar bekledi. O sağ salim banyoya girdikten sonra gizlice dışarı çıkıp bahçesine yerleşebilir ve hayatının olası anlamıyla ilgili araştırmalarına devam edebilirdi. Bu araştırmalara alışıyordu. Artık çok daha az uyuyakalıyordu ve geçmişini tanımlamak için en uygun kelimenin "bayağı" olduğunu kabul etmeye yaklaşıyordu. Ayrıca geleceğinin karanlık olmasından da korkuyordu.

İşte... Bay Wilkins'in o eğitimli sesini yine duyabiliyordu. Lotty'nin kapısı açıldı ve dışarı çıkan kocası banyonun yolunu sordu.

"Kalabalığı gördüğün yerde," diye cevapladı Lotty'nin sesi; hâlâ neşeli bir sesti, Minik bunu fark edince sevindi.

Bay Wilkins'in ayak sesleri merdiven sahanlığı boyunca ilerledi, Lotty'nin ayak sesleriyse aşağı iniyormuş gibiydi, sonra banyo kapısında kısa bir tartışma oldu – aslında pek tartışma sayılmazdı, bir tarafta koro halinde bağırış çağırışlar ve diğer tarafta, Minik'in anladığı kadarıyla, tek başına banyo yapmak için sözsüz bir kararlılık vardı.

Bay Wilkins İtalyanca bilmiyordu ve *pericoloso* ifadesi üzerinde hiçbir etki bırakmadı, belki görmüş olsaydı bırakırdı fakat doğal olarak duvarda asılı yazıya dikkat etmedi. Son ana kadar bastıran ısrarcı Domenico'nun ve diğer hizmetçilerin suratına kapıyı sertçe kapattı ve banyo yapmak isteyen herhangi birinin yapacağı gibi kendini içeriye kilitledi, küvete girmek için normal hazırlıklarını yaparken, haklı olarak, banyo yaparken yanında kalmak istedikleri belli olan bu yabancıların, kadınıyla erkeğiyle, görülmemiş davranışlarını hukuken değerlendirdi. Finlandiya'da yerli kadınların, böyle durumlarda yalnızca banyoda bulunmakla kalmayıp banyo yapan gezgini kendi elleriyle yıkadıklarını duymuştu. Yine de bunun, belki de insanlar Finlandiya'ya değil de buraya daha sık geldiği için, bir şekilde medeniyete daha yakın görünen İtalya'da geçerli olduğunu hiç duymamıştı.

Bay Wilkins bu düşünceyi tarafsızca inceleyip İtalya ile Finlandiya'nın uygarlık iddialarını dikkatle tartarak küvete girdi ve musluğu kapattı. Doğal olarak musluğu kapattı. Herkes öyle yapardı. Fakat kırmızı harflerle yazılı olan talimatlardaki bir paragrafta, kazanda ateş yandığı müddetçe musluğun kapatılmaması gerektiği yazıyordu. Ateş tamamen sönene kadar açık –çok değil ama açık– bırakılmalıydı; aksi takdirde, burada yine *pericoloso* kelimesi vardı, kazan patlardı.

Bay Wilkins küvete girdi, musluğu kapattı ve kazan patladı, tam olarak talimatlarda yazıldığı gibi. Neyse ki yalnızca içten patladı ama korkunç bir sesle patladı ve Bay Wilkins küvetten dışarı atlayıp kapıya koştu ve sadece yılların verdi-

ği deneyimden doğabilecek bir içgüdü sayesinde koşarken bir havlu kaptı.

Minik patlamayı duyduğunda, dışarı çıkmak üzere merdiven sahanlığının yarısını geçmişti.

"Yüce Tanrım," diye düşündü talimatları hatırlayarak, "gitti Bay Wilkins!"

Sonra hizmetlileri çağırmak için merdivenlerin başına koştu ve o koşarken, havlusuna sarınan Bay Wilkins koşarak dışarı çıktı ve çarpıştılar.

"Şu lanet olası banyo!" diye bağırdı Bay Wilkins, belki de hayatında ilk defa kendini kaybetmişti, çünkü çok öfkeliydi.

Bu da böyle bir tanışma anıydı. Bay Wilkins, havluyla pek örtünmüş sayılmazdı, bir ucundan omuzları diğer ucundan bacakları açıktaydı ve onunla tanışmak uğruna karısına olan kızgınlığını yutup İtalya'ya geldiği Leydi Caroline Dester tam karşısındaydı.

Çünkü Lotty mektubunda, San Salvatore'de kendisiyle Bayan Arbuthnot'ın dışında kimlerin olduğunu yazmıştı ve Bay Wilkins bunun bir daha asla yinelenmeyecek bir fırsat olduğunu hemen fark etmişti. Lotty sadece, "Burada iki kadın daha var, Bayan Fisher ve Leydi Caroline Dester," diye yazmıştı ama bu yeterliydi. Bay Wilkins, Droitwich'leri, servetlerini, bağlantılarını, tarihteki yerlerini ve kullanmaya karar vermeleri durumunda sahip oldukları güçle şu anda emirleri altında çalışanlara kendisini de ekleyip bir avukatı daha mutlu edebileceklerini biliyordu. Bazı insanlar işlerinin bir bölümü için bir avukat, başka bölümü için başka bir avukat görevlendirirdi. Droitwich'lerin işlerinin pek çok bölümü vardı muhakkak. Aynı zamanda, duyduğuna göre –çünkü işinin bir bölümünün duymak ve duyduklarını hatırlamak olduğunu düşündü– tek kızları güzelliğiyle meşhurdu. Droitwich'ler kendisinin hizmetine ihtiyaç duymuyorlarsa bile kızları duyabilirdi. Güzellik insanı tuhaf

durumlara sokardı; tavsiyelerin hiç zararı olmazdı. Ayrıca hiçbirinin, anne babanın, kızlarının ya da muhteşem oğullarının onun profesyonel becerilerine ihtiyaçları olmasa bile, yine de çok kıymetli bir tanışma olurdu. Önüne yollar açardı. İhtimallerle dolu olurdu. Daha yıllar boyu Hampstead'te oturabilir ve bir daha böyle bir fırsatla karşılaşamayabilirdi.

Karısının mektubunu alır almaz hemen ona telgraf gönderip hazırlanmıştı. Bu iş meselesiydi. Konu iş olunca vakit kaybedecek bir adam değildi; cana yakın olmayı ihmal ederek eline geçen fırsatı tehlikeye atacak bir adam da değildi. Karısını da mükemmel bir cana yakınlıkla karşıladı, bu şartlar altında cana yakınlığın akıllıca olduğunun farkındaydı. Ayrıca, gerçekten cana yakın hissediyordu kendini; hem de çok. Bu sefer Lotty ona gerçekten yardım ediyordu. Beppo'nun arabasından indiğinde karısını sevgiyle öptü ve onu çok erken kalkmak zorunda bıraktığı için yazıklandı; yürüdükleri patikanın dikliğinden hiç şikâyet etmedi; ona güzel güzel yolculuğundan bahsetti ve söz oraya geldiğinde uysalca manzarayı takdir etti. İlk gün neler yapacağı kafasının içinde güzelce planlanmıştı – tıraş olacak, banyo yapacak, temiz kıyafetlerini giyecek, bir süre uyuyacak, sonra öğle yemeği saati gelecek ve Leydi Caroline'la tanışacaktı.

Trende, onunla tanışırken söyleyeceği kelimeleri seçmiş ve üzerlerinden dikkatle geçmişti, tüm dünya gibi kendisinin de ismen tanıdığı biriyle tanışmanın memnuniyetini ifade edecekti; fakat elbette bunu incelikle, son derece büyük bir incelikle yapacaktı; seçkin ebeveynlerinden ve ailesinin İngiltere tarihinde oynadığı rolden elbette uygun bir nezaketle biraz bahsedecekti; son savaşta Victoria Haçı nişanını her İngiliz erkeğinin kalbinin gururla daha hızlı çarpmasını sağlayacak şartlar altında –bu kısmını ekleyebilir veya eklemeyebilirdi– kazanan büyük ağabeyi Lord Winchcombe hakkında bir iki cümle söyleyecekti ve kariyerinde dönüm noktası olabilecek bir şeyin ilk adımları atılmış olacaktı.

Ama işte şimdi bu haldeydi... Hayır, bu çok korkunçtu, bundan daha korkunç ne olabilirdi? Üzerinde yalnızca bir havlu, bacaklarından damlayan sular ve az önceki haykırışı. Onun Leydi Caroline olduğunu hemen anlamıştı, o haykırış ağzından çıktığı an anlamıştı. Bay Wilkins o kelimeyi çok ender kullanırdı, hele bir hanımefendinin veya müşterinin önünde asla ama asla kullanmazdı. Havluya gelince... neden gelmişti ki buraya? Neden Hampstead'te kalmamıştı? Bu utançla yaşamak imkânsızdı.

Fakat Bay Wilkins, Minik'i hesaba katmıyordu. Minik aslında Bay Wilkins'i gördüğü an gülmemek için muazzam bir çaba göstererek yüzünü buruşturmuş, kahkahasını yutmuş ve yüzüne tekrar ciddi bir ifade kondurarak, sanki adamın üzerinde kıyafetleri varmış gibi sakince, "Nasılsınız?" demişti.

Ne muazzam bir nezaketti bu. Bay Wilkins onun ayaklarına kapanabilirdi. Ne incelikli bir görmezden gelmeydi! Damarlarında dolaşan soylu kan elbette açığa çıkıyordu.

Minnetle dolup taşarak Minik'in uzattığı eli tuttu ve "Nasılsınız?" diyerek karşılık verdi; yalnızca bu sıradan kelimeleri tekrar etmek bile içinde bulunduğu durumu sihirli bir şekilde normale çevirmiş gibi göründü. Aslında çok fazla rahatlamıştı ve el sıkışmak, sıradan bir şekilde selamlaşmak öylesine doğaldı ki üzerinde yalnızca bir havlu olduğunu unuttu ve profesyonel tavırlarına büründü. Nasıl göründüğünü unuttu ama karşısındakinin Leydi Caroline Dester olduğunu, görmek için onca yoldan İtalya'ya kadar geldiği kadın olduğunu unutmadı ve onun yüzüne, o güzel ve önemli yüzüne o korkunç haykırışını savurduğunu da unutmadı. Hemen affını istemeliydi. Bir hanımefendiye –hele de bu hanımefendiye– öyle bir kelime söylediği için...

"Korkarım affedilmez bir dil kullandım," diye başladı Bay Wilkins son derece coşkulu bir halde, sanki üzerinde kıyafetleri varmış gibi coşkulu ve resmi bir tavır içindeydi.

Kendisi de lanet okumaya alışkın olan Minik, "Bence en uygun kelimeydi," dedi.

Bay Wilkins bu cevapla inanılmaz ölçüde rahatlayıp sakinleşti. Öyleyse alınmamıştı. Soylu kan işte... Böyle açık görüşlü, böyle anlayışlı davranabilmeyi yalnızca soylu kan sağlayabilirdi.

"Leydi Caroline Dester'la konuşuyorum, öyle değil mi?" diye sordu Bay Wilkins, sesi her zamankinden daha terbiyeli, görgülü çıkıyordu, çünkü affedilmesinin ve günah çıkarmasının verdiği aşırı mutluluğu, aşırı rahatlamayı, aşırı sevinci dizginlemek zorundaydı.

"Evet," dedi Minik ve ne yaptıysa gülümsemesine engel olamadı. Elinde değildi. Bay Wilkins'e gülümsemek niyetinde değildi asla; ama gerçekten, görünüşü ve her şeyden çok da sesi... Havluyu ve ortadaki bacaklarını unutmuştu ve sanki kilisedeymiş gibi konuşuyordu.

"Kendimi tanıtmama izin verin," dedi Bay Wilkins, misafir odalarına özgü bir resmiyetle. "Adım Mellersh-Wilkins."

Ve bunları söyledikten sonra içgüdüsel olarak ikinci kez elini uzattı.

"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi Minik, ikinci defa eli sıkılırken ve ikinci defa gülümsemesine engel olamayarak.

Hizmetliler koşarak merdivenlerden çıktığında ve aynı anda Bayan Fisher da kendi oturma odasının kapısında belirdiğinde, Bay Wilkins trende hazırladığı zarif methiyelerinden birine başlamak üzereydi, kendini göremediği için üzerinde kıyafet olmadığını unutmuştu. Tüm bunlar çok çabuk olup bittiğinden ve hizmetliler mutfakta, Bayan Fisher da burçlarda dolaşmakta olduğundan, sesi duyduktan sonra ikinci el sıkışmasına kadar ortaya çıkmaya zaman bulamamışlardı.

Hizmetliler o korkunç sesi duyar duymaz ne olduğunu hemen anladılar ve su sızıntısını kesmeye çalışmak için koşarak banyoya giderken merdiven sahanlığının ortasında

havluyla dikilen figürü umursamadılar; fakat Bayan Fisher o gürültünün ne olduğunu bilmiyordu ve araştırmak için odasından çıkınca kapı eşiğinde donup kalmıştı.

Manzara herkesin donup kalması için yeterliydi. Leydi Caroline, kıyafetleri üzerinde olsaydı besbelli Bayan Wilkins'in kocası olacak bir adamla el sıkışıyordu ve öyle bir sohbetteydiler ki sanki...

Sonra Minik, Bayan Fisher'ı fark etti. Hemen ona doğru döndü. "İzin verirseniz," dedi zarafetle, "size Bay Mellersh-Wilkins'i tanıştırayım. Kendisi yeni geldi. Bu da," diye ekledi, Bay Wilkins'e dönerek, "Bayan Fisher."

Ve Bay Wilkins, son derece nazikçe, geleneksel kurallara uygun hareket etti. Önce kapı eşiğinde dikilen yaşlı hanımefendinin önünde eğildi, sonra da ıslak ayaklarıyla yerlerde iz bırakarak ona doğru yürüdü, yanına varınca ona da kibarca elini uzattı.

"Eşimin arkadaşlarından biriyle tanıştığıma," dedi Bay Wilkins özenle ayarladığı sesiyle, "çok memnun oldum."

Minik bahçeye çıkıp gözden kayboldu.

On Beşinci Bölüm

Bu olayın şaşırtıcı etkisi, o akşam yemek için buluştuklarında hem Bayan Fisher'ın hem de Leydi Caroline'ın, Bay Wilkins'e karşı gizli ve eşi görülmemiş bir anlayış duygusunda buluşmaları oldu. Onların gözünde diğer erkekler gibi olamazdı. Tanıştıklarında üzerinde kıyafetleri olan biri gibi olamazdı. Buzlar erimiş gibi bir his vardı içlerinde, aynı anda hem samimi hem de hoşgörülü hissediyorlardı; ona karşı neredeyse bakıcıların hissettiği şeyleri hissediyorlardı, hani hastalarına veya küçük çocuklara banyo yaptıran kişilerin hissettiklerini yani. Sonuçta Bay Wilkins'in bacaklarıyla tanışmışlardı.

O sabah Bayan Fisher'ın ilk şokla ona ne söylediği hiç bilinmeyecek; fakat Bayan Fisher'ın bahsetmesiyle durumunu hatırlayan Bay Wilkins ona cevaben dilediği özürde öylesine etkileyici, şaşkınlığında öylesine gerçekçiydi ki Bayan Fisher sonunda onun için üzülürken buldu kendini ve tamamen sakinleşti. Sonuçta bir kazadır olmuştu ve kimse kazalara engel olamazdı. Ve daha sonra onu akşam yemeğinde, giyinmiş, süslenmiş, gömleğine kadar kusursuz ve saçlarına kadar bakımlı halde görünce, ona karşı eşi görülmemiş, gizli bir anlayış duygusu hissetti ve dahası, artık giyinik olduğundan, görünüşüyle adeta kişisel bir gurur duydu; bu his biraz-

dan Bay Wilkins'in söylediği her şeyden belli belirsiz şekilde, adeta kişisel bir gurur duymaya kadar uzanacaktı.

Bayan Fisher'ın zihninde, bir erkeğin bir kadına göre çok daha uygun bir arkadaş olduğu konusunda hiç şüphe yoktu. Bay Wilkins'in varlığı ve sohbeti yemek masasının seviyesini hemen birahaneden –evet, birahaneden– medeni bir sosyal toplantıya yükseltmişti. Erkeklerin konuştuğu gibi ilginç konular hakkında konuşuyordu ve Leydi Caroline'a karşı son derece nazik davranmasına rağmen ona hitap ettiğinde aptal aptal sırıtmak ve budalalık gibi belirtiler göstermiyordu. Aslında, Bayan Fisher'ın kendisine karşı da kusursuz bir şekilde nazikti. Masada ilk defa siyaset konuşulmaya başlandığında, konuşma arzusunu belli eden Bayan Fisher'ı uygun bir ciddiyetle dinledi ve fikirlerine hak ettikleri dikkati gösterdi. Bay Wilkins, Lloyd George konusuna en az kendisi kadar kafa yoruyormuş gibiydi ve edebiyat konusunda da sağlam görüşleri vardı. Aslına bakılırsa, masada gerçek bir sohbet vardı, üstelik adam çerez de seviyordu. Nasıl olup da Bayan Wilkins'le evlendiği bir muammaydı.

Lotty'ye gelince, iri iri açılmış gözlerle olanları izliyordu. Mellersh'in bu aşamaya gelmesinin en azından iki gün süreceğini düşünmüştü, fakat San Salvatore'nin büyüsü hemen işlemişti. Yalnızca yemekte keyifli göründüğünden değildi, çünkü başkalarıyla beraber olduğu tüm yemeklerde her zaman keyifli görünürdü, fakat baş başa geçirdikleri gün boyunca da keyifli olduğu içindi; o kadar keyifliydi ki Lotty saçlarını fırçalarken görünüşüne iltifat etmiş ve onu öpmüştü. Onu öpmüştü! Üstelik ne günaydın ne de iyi geceler öpücüğüydü bu.

Eh, durum böyleyken, ona kara gün parası konusundaki gerçeği ve Rose'un evin sahibi olmadığını anlatmayı ertelemişti, en azından ertesi güne kadar. Her şeyi berbat etmek yazık olurdu. Kocası dinlenir dinlenmez ona gerçeği anlatacaktı ama daha ilk gününde Mellersh'in bu güzel ruh halini

bozmak yazık olur gibi gelmişti. Cennete iyice yerleşmesine izin verecekti. Bir kere yerleştikten sonra hiçbir şeyi umursamazdı.

San Salvatore'nin etkisi hemen görüldüğü için Bayan Wilkins'in yüzü keyifle parlıyordu. Bahçeden geldiğinde kendisine anlatılan banyo faciası bile kocasını sarsmamıştı. Elbette ki ihtiyacı olan tek şey bir tatildi. Kendisini İtalya'ya götürmek istediğini söylediğinde ona karşı ne kadar düşüncesiz davranmıştı. Fakat bu düzenleme aslında çok daha iyi olmuştu, gerçi hiçbiri kendi marifeti değildi. Neşeyle konuşup güldü, kocasına karşı en ufak bir korku kırıntısı bile hissetmiyordu, hatta tertemiz halinden etkilenerek, insanın yemeğini onun üstünde yiyebileceği kadar temiz göründüğünü söylediğinde ve Minik güldüğünde, Mellersh de güldü. Evde olsa hoşuna gitmeyebilirdi, tabii evdeyken Lotty'nin bunu söyleyecek cesareti bulduğunu da farz edersek.

Başarılı bir akşamdı. Minik ne zaman Bay Wilkins'e baksa onu havluya sarınmış, her yerinden sular süzülürken gördü ve ona karşı hoşgörüyle doldu. Bayan Fisher onu çok sevdi. Rose, Bay Wilkins'in gözünde ağırbaşlı bir ev sahibiydi, sessiz ve ağırbaşlı, ayrıca masanın başındaki yerinden feragat etmesini de takdir etti; elbette Bayan Fisher'ın yaşına hürmeten nazik bir jestti. Bayan Arbuthnot'ın doğuştan çekingen olduğunu düşündü Bay Wilkins. Üç hanımefendinin arasında en çekingen olanıydı. Yemekten önce kısa bir süre için salonda onunla yalnız kalmış ve aralarına katılmasını isteme nezaketinde bulunmasıyla ilgili duygularını uygun bir dille ifade etmişti ama Bayan Arbuthnot çekingen davranmıştı. Utangaç mıydı acaba? Muhtemelen. Yüzü kızarmış, itiraza benzer bir şeyler mırıldanmış ve sonra diğerleri içeri girmişti. Yemekte az konuşmuştu. Gelecek birkaç gün boyunca, elbette onu daha yakından tanıyacaktı ve bundan zevk duyacağına emindi.

Bu arada Leydi Caroline, Bay Wilkins'in hayal ettiğinden çok daha fazlasıydı ve yemek aralarına beceriyle serpiştirdiği konuşmalarını cana yakın bir tavırla dinlemişti; Bayan Fisher, tam da tüm meslek hayatı boyunca karşılaşmak istediği yaşlı hanımefendiydi; Lotty ise yalnızca son derece gelişme kaydetmekle kalmamıştı, bariz bir şekilde Leydi Caroline ile *au mieux** olmuştu – Bay Wilkins gerektiği kadar Fransızca da bilirdi. Leydi Caroline'ın karşısına dikilip giyinik olmadığını unutarak konuştuğunu düşünüp duran Bay Wilkins bütün gün işkence çekmiş ve sonunda ona bir not yazıp en derin özürlerini ileterek bu inanılmaz, anlaşılmaz unutkanlığını hoş görmesi için yalvarmıştı; Leydi Caroline cevap olarak zarfın üzerine kurşun kalemle "Dert etmeyin," yazmıştı. O da Leydi Caroline'ın talimatına itaat etmiş ve aklından çıkarıp atmıştı. Sonuç olarak şu an büyük bir gönül rahatlığı içindeydi. O gece uyumadan önce karısının kulağını çimdikledi. Karısı şaşkınlık içinde kalmıştı. Tüm bu sevgi ifadeleri...

Dahası, sabah olduğunda da Bay Wilkins kötüye gitmedi ve bu yüksek moralini gün boyunca korudu, ikinci haftanın ilk günü, yani ödeme günü olmasına rağmen.

Ödeme günü olması Lotty'nin, sırası geldiğinde biraz daha ötelemeye niyetlendiği itirafını hızlandırdı. Korkmuyordu, her şeye cesareti vardı; fakat Mellersh öylesine sevilesi bir hal içindeydi ki şimdiden bunu gölgeleme riskine girmeye ne gerek vardı? Fakat kahvaltıdan kısa süre sonra Costanza, üzerinde kalemle hesaplar yapılmış çok kirli bir yığın kâğıt parçasıyla ortaya çıktığında ve Bayan Fisher'ın kapısını çalıp baştan savıldığında, sonra Leydi Caroline'ın kapısını çalıp baştan savıldığında ve Rose'un kapısını çalıp kendisi dışarıda olduğu için kimse cevap vermediğinde, en sonunda Mellersh'e evi gezdirmekte olan Lotty'ye pusu kurup hızlı hızlı ve yüksek sesle konuşarak kâğıt parçalarını

* Fr. "sıkı fıkı, en iyi". (ç.n.)

gösterdiğinde ve sık sık omzunu silkip kâğıt parçalarını göstermeye devam ettiğinde, Lotty kimse hiçbir şey için kimseye ödeme yapmadan bir hafta geçtiğini ve hesaplaşma vaktinin geldiğini hatırladı.

"Bu iyi hanım bir şey mi istiyor?" diye sordu Bay Wilkins tatlılıkla.

"Para," dedi Lotty.

"Para mı?"

"Ev masraflarının faturaları bunlar."

"İyi ama senin bunlarla bir ilgin yok," dedi Bay Wilkins sakince.

"Ah evet, var..."

Ve böylece itiraf başladı.

Mellersh'in bu itirafı karşılama tarzı muhteşemdi. İnsan, onun kara gün parasıyla ilgili düşüncesinin baştan beri böyle hesapsızca harcamak olduğunu sanırdı. Evde olsa yapacağı gibi onu sorguya çekmedi; her şeyi, bütün o küçük yalanlarını olduğu gibi kabul etti ve Lotty sözlerini bitirip, "Kızmaya hakkın var sanırım ama kızmayacağını ve beni affedeceğini ümit ediyorum," dediğinde, sadece, "Böyle bir tatilden daha faydalı ne olabilir?" diye sordu.

Bunun üzerine Lotty onun koluna girip sıkıca tutarak, "Ah Mellersh, gerçekten çok tatlısın!" dedi; yüzü, kocasıyla duyduğu gururdan kızarmıştı.

Mellersh'in buradaki atmosferi çabucak özümsemesi, birden sevecenlikten ibaret hale gelmesi, iyi ve güzel şeylere karşı nasıl da gerçek bir sempatisi olduğunu gösteriyordu kesinlikle. Bu mekânın ilahi dinginliğine tamamen doğallıkla uyuvermişti. Lotty onu nasıl da yanlış değerlendirmişti, oysa o doğuştan bir ışık çocuğuydu. Hele de Lotty'nin evden ayrılmadan önce ona söylediği korkunç ufak tefek yalanları düşününce, yorum bile yapmadan onlara boş verdiğini düşününce... Şaşılacak şeydi. Gerçi şaşılacak şey değildi, sonuçta o da cennette değil miydi? Cennette hiç kimse olup bitmiş

şeyleri dert etmezdi, hatta insan affetmek ve unutmakla bile uğraşmazdı, insan sadece çok mutlu olurdu. Minnettarlık ve şükranla kocasının kolunu iyice sıktı ve kocası kendi kolunu çekmediyse de onun bu kavrayışına karşılık vermedi. Bay Wilkins'in sakin bir yaradılışı vardı ve birini sımsıkı kavramak gerçekten çok ender gelirdi içinden.

Bu arada Costanza, Wilkinslerin artık kendisini dinlemediklerini fark edince tekrar Bayan Fisher'a gitti, hiç olmazsa o İtalyanca anlıyordu, ayrıca yaşından ve görünüşünden dolayı hizmetlilerin gözünde faturaları ödeyecek kişiydi; bu yüzden de Bayan Fisher giyinip kuşanmasının son dokunuşlarını yaparken, yani başına şapka ve tülünü takıp boyun kürküyle eldivenlerini alarak ilk defa alt bahçede –geldiğinden beri gerçekten ilk defa– gezinmeye hazırlanırken, ona, geçen hafta alınan şeylerin faturalarını ödemek için para götürmezse Castagneto dükkânlarının, o hafta alınacak yiyeceklere kredi açmayacaklarını açıkladı. Yüklü miktarda alışveriş yapan, akrabalarına borcunu bir an önce ödemek ve evdeki hanımefendilerin bu tutarları nasıl karşılayacaklarını öğrenmek isteyen Costanza, o günün yemekleri için bile malzeme vermeyeceklerini söyleyerek devam etti. Yakında *colazione*, yani öğle yemeği saati gelecekti ve et olmadan, balık olmadan, yumurta olmadan nasıl bir *colazione* olacaktı...

Bayan Fisher faturaları Costanza'nın elinden aldı ve toplam tutarı görünce büyük bir şaşkınlık geçirdi, yazı masasına oturup yaptığı detaylı incelemeyle ispatlanan savurganlıkla da dehşete düştü.

Costanza çok kötü bir yarım saat geçirdi. İngilizlerin bu kadar paragöz olabileceklerini düşünmemişti. Sonra mutfakta ona taktıkları isimle *la Vecchia*, yani ihtiyar, çok iyi bildiği İtalyancasıyla ve Costanza'yı utandıran bir inatçılıkla, çünkü asil bir İngiliz'den hiç beklenmeyecek bir davranıştı bu, her maddenin üzerinden teker teker geçti, gerekli açıklamaları alana kadar ısrarla devam etti.

Costanza'nın muhteşem bir hafta boyunca, gem vurulmamış müthiş bir yetkiyle canının istediğini yapmış olması dışında bir açıklama yoktu ve işte sonuç buydu.

Hiçbir açıklaması olmayan Costanza hıçkırıklara boğuldu. Bundan sonra gözetim altında, şüphe altında yemek pişirmek zorunda olduğunu düşünmek berbat bir şeydi; ayrıca siparişlerin azaldığını fark eden akrabaları ne diyecekti? Hiç sözünü geçiremediğini söyleyeceklerdi; onu küçümseyeceklerdi.

Costanza ağladı ama Bayan Fisher hiç etkilenmedi. Yavaş ve şatafatlı bir İtalyancayla, *Inferno*'nun* kantolarının gümbürtüsüyle, bir sonraki haftaya kadar hiçbir faturayı ödemeyeceğini bildirdi; bu arada yiyecekler her zamanki kadar iyi olacak ve buradaki tutarın çeyreği kadar harcanacaktı.

Costanza ellerini havaya kaldırıp yenilgiyi kabullendi.

Sonraki hafta, diye devam etti Bayan Fisher hiç etkilenmeden, eğer bu dedikleri olursa hepsini ödeyecekti. Aksi halde... durakladı, çünkü aksi halde ne yapacağını kendisi de bilmiyordu. Duraklamasına rağmen, anlaşılmaz, haşmetli ve tehditkâr bir şekilde baktı, Costanza da korktu.

Sonra Bayan Fisher bir el hareketiyle Costanza'yı gönderdi, kendisi de şikâyet etmek için Leydi Caroline'ı aramaya başladı. Yemekleri Leydi Caroline'ın ısmarladığı ve bu nedenle ödemelerden de onun sorumlu olduğu gibi bir izlenime kapılmıştı fakat şimdi anlaşılmıştı ki buraya geldiklerinden beri aşçı canının istediğini yapmıştı, ki elbette bu utanç verici bir durumdu.

Minik odasında değildi fakat odası, onun içeride olduğunu ama kapının çalındığını duymamış gibi yaptığını düşünen Bayan Fisher kapıyı açtığında, hâlâ onun varlığının çiçeksi kokusuyla doluydu.

---

* Dante Alighieri'nin (1265–1321) *İlahi Komedya* isimli eserindeki "Cehennem" bölümü. (ç.n.)

"Ah bu koku," dedi Bayan Fisher havayı koklayarak, sonra kapıyı kapattı; Carlyle'ın bu genç kadınla beş dakikalığına olsun konuşabilmesini isterdi... Ama yine de, belki o bile...

Bahçeye çıkıp onu aramak için merdivenlerden indi ve koridorda Bay Wilkins'le karşılaştı. Şapkası başındaydı ve bir puro yakıyordu.

Bayan Fisher, önceki sabah yaşanan karşılaşmadan sonra Bay Wilkins'e karşı alışılmışın dışında, hatta gizemli bir şekilde hoşgörülü olsa da evde sigara içilmesinden hoşlanmazdı. Açık havada katlanabiliyordu ama dışarıda bu kadar çok yer varken bu alışkanlığa evin içinde izin vermeye gerek yoktu. Bay Fisher bile, –ki alışkanlıklarına çok bağlı bir adam olduğunu söylemeliydi– evlendikten hemen sonra bu alışkanlıktan vazgeçmişti.

Gelgelelim Bay Wilkins onu görünce şapkasını hemen başından çıkardı, purosunu da fırlatıp attı. Puroyu, içi gelinçiçeğiyle dolu büyük bir vazonun içine atmıştı ve erkeklerin yeni yaktıkları purolara ne kadar değer verdiklerini bilen Bayan Fisher, bu hızlı ve görkemli *amende honorable*'den* etkilenmeden edemedi.

Fakat puro suya ulaşmadı. Çiçeklerin saplarına takıldı ve onların arasında, tuhaf ve bozuk bir nesne olarak kendi kendine yandı.

"Nereye gidiyorsun benim sevim..." diye başladı Bay Wilkins, Bayan Fisher'a doğru ilerleyerek; fakat tam zamanında sustu.

Bayan Fisher'a bir çocuk şarkısının sözleriyle** hitap etmesinin sebebi sabah neşesi miydi? Böyle bir şey bildiğinin farkında bile değildi. Çok tuhaftı. Her zaman kendine hâkim olan aklına, böyle bir anda, bunu ne sokmuş olabilirdi? Bayan Fisher'a büyük saygı duyuyordu ve ona dünyada

---

* Fr. "şerefli özür, halkın önünde suçunu kabul etme". (ç.n.)

** "Where are you going to my pretty maid?" (Nereye gidiyorsun benim sevimli hizmetçim?) diye devam eden bir çocuk şarkısı. (ç.n.)

hizmetçi diye hitap etmezdi, sevimli olsun ya da olmasın. Onunla iyi geçinmek istiyordu. Çok yönlü bir kadındı ve aynı zamanda, çok da varlıklı olduğunu düşünüyordu. Kahvaltı çok keyifli geçmişti ve Bayan Fisher'ın şöhretli kişilere olan yakınlığından çok etkilenmişti. Elbette hepsi Victoria dönemindendi; fakat kayınbiraderinin Hampstead Heath'teki George dönemi esintili toplantılarında şahit olduğu gerginlikten sonra onlar hakkında konuşmak dinlendiriciydi. Bayan Fisher'la çok iyi anlaşacaklardı, hissediyordu. Şimdiden, gelecekte müşterisi olma isteğinin belirtilerini gösteriyordu. Dünyada onu gücendirmezdi. Paçayı ne kadar zor sıyırdığını düşününce biraz buz kesti.

Fakat Bayan Fisher bir şey fark etmemişti.

"Dışarı çıkıyorsunuz demek," dedi Bay Wilkins nazikçe, kadının vereceği onayla ona eşlik etmeye tamamen hazırdı.

"Leydi Caroline'ı bulmak istiyorum," dedi Bayan Fisher, üst bahçeye açılan cam kapıya doğru giderek.

"Hoş bir istek," diye belirtti Bay Wilkins, "Arayışınızda size yardım edebilir miyim? İzin verin..." diye ekleyerek kapıyı onun için açtı.

"Genellikle çalıların arkasındaki şu köşede oturur," dedi Bayan Fisher. "Bunun hoş bir istek olup olmadığını bilmiyorum. Kendisi faturaların korkunç bir şekilde birikmesine izin vermiş ve iyice bir paylanması gerek."

"Leydi Caroline mı?" dedi Bay Wilkins, böyle bir davranışı anlamakta güçlük çekerek. "Sormamda sakınca yoksa, burada faturaların ödenmesiyle Leydi Caroline mı ilgileniyordu?"

"Ev idaresi ona bırakılmıştı ve masrafı hepimiz paylaşacağımız için bunu bir onur meselesi sayması gerekirdi..."

"Ama...bu grubun idaresiyle Leydi Caroline mı ilgileniyordu? Karımın da içinde olduğu grubun? Sevgili hanımefendi, nutkum tutuldu. Onun Droitwich'lerin kızı olduğunu bilmiyor musunuz?"

"Ah, öyle miymiş," dedi Bayan Fisher, gizli köşeye doğru giderken çakılları iyice ezerek. "Eh, bu olanları açıklıyor. O Droitwich denen adamın savaştaki görevinde yaptığı beceriksizlik ulusal bir skandaldı. Devletin parası kötüye kullanıldı."

"Ama bu imkânsız, sizi temin ederim ki, Droitwich'lerin kızından böyle bir şey..." diye söze başladı Bay Wilkins hevesle.

"Droitwich'lerin," diye sözünü kesti Bayan Fisher, "konuyla bir ilgisi yok. Üstlenilen görevler yerine getirilmelidir. Droitwich'ler uğruna paramı çarçur etmeye niyetim yok."

İnatçı bir yaşlı hanımdı. Belki de onu idare etmek umduğu kadar kolay değildi. Ama ne kadar varlıklıydı. Droitwich'leri bu şekilde hor görmek için ancak çok büyük bir servet sahibi olmak gerekirdi. Lotty'ye sorduğunda, Bayan Fisher'ın durumu hakkında tereddütlü konuşmuş ve evini, içinde japonbalıklarının yüzdüğü bir anıtmezar diye tanımlamıştı; ama şu an Bayan Fisher'ın hali vakti yerinde olmaktan çok daha iyi durumda olduğundan emindi. Yine de şu an onunla birlikte bahçeye çıkmamış olmayı dilerdi, çünkü Leydi Caroline Dester'ın azarlanmasını izlemek gibi bir arzusu yoktu.

Gelgelelim, yine Minik'i hesaba katmıyordu. Başını kaldırıp Bay Wilkins'in daha ilk sabahtan gizli köşesini keşfettiğini görünce ne hissetmiş olursa olsun, yüzünde meleklere özgü bir ifade belirdi sadece. Bayan Fisher alçak duvara oturunca oraya uzattığı ayaklarını indirdi, kadının dikkatsiz ve kontrolsüz mutfak harcamalarına savuracak parası olmadığını söyleyerek başladığı konuşmasını ciddiyetle dinlerken, başının arkasındaki yastıklardan birini çekip ona uzatarak sözünü kesti.

"Buna oturun," dedi Minik yastığı uzatarak. "Daha rahat edersiniz."

Bay Wilkins atılarak yastığı elinden aldı.

"Ah, teşekkürler," dedi lafı yarıda kalan Bayan Fisher.

Söze tekrar girmek zordu. Bay Wilkins yastığı hafifçe kalkan Bayan Fisher ile duvarın taşları arasına hevesle yerleştirdi ve Bayan Fisher yine, "Teşekkürler," demek zorunda kaldı. Sözü yarıda kalmıştı. Ayrıca, Leydi Caroline kendini savunmak için hiçbir şey söylememişti; yalnızca ona bakmış ve pürdikkat bir meleğin yüzüyle dinlemişti.

Bay Wilkins'e göre böyle görünen ve son derece zarifçe hiçbir şey söylemeyen bir Dester'ı azarlamak zor olmalıydı. Bayan Fisher'ın da sonunda bunun zor olduğunu görmesine memnun oldu çünkü o haşin hali gevşedi, sonunda usulca, "Bu işle ilgilenmediğinizi bana söylemeniz gerekirdi," diye bitirdi sözlerini.

"Benim ilgilendiğimi düşündüğünüzü bilmiyordum," dedi o tatlı ses.

"Buradaki vaktimizin geri kalanında," dedi Bayan Fisher, "ne yapmamızı önerirsiniz bilmek istiyorum."

"Hiçbir şey," dedi Minik gülümseyerek.

"Hiçbir şey mi? Yani bunun anlamı..."

"Eğer hanımefendiler bana izin verirlerse," diye lafa karıştı Bay Wilkins, o en nazik profesyonel tavrıyla, "ben bir öneride bulunmak isterim," –ikisi de ona baktı ve ilk gördükleri anı hatırlayarak ona karşı bir hoşgörü hissettiler– "böyle keyifli bir tatili ev idaresi konusunda endişelenerek ziyan etmemenizi tavsiye ederim."

"Kesinlikle," dedi Bayan Fisher. "Kaçınmaya çalıştığım şey tam olarak bu."

"Çok mantıklı," dedi Bay Wilkins. "Öyleyse," diye devam etti, "aşçıya –bu arada mükemmel bir aşçı– kişi başına *per diem** bir para verseniz" –Bay Wilkins gerektiği kadar Latince bilirdi– "ve ona, bu tutarla yiyecek alışverişini yapması gerektiğini, üstelik sıradan şeyler değil her zamanki kadar iyi yiyecekler alması gerektiğini söyleseniz? Bu kolayca

* Lat. "gündelik, günlük olarak". (ç.n.)

hesaplanabilir. Örneğin orta karar bir otelin fiyatları baz alınıp ikiye veya belki de dörde bölünebilir."

"Peki geçen hafta?" diye sordu Bayan Fisher. "İlk haftanın korkunç faturaları? Onlar ne olacak?"

"Onlar benim San Salvatore'ye hediyem olacak," dedi Minik, Lotty'nin kara gün parasının tahmin ettiğinden daha fazla azalması fikrinden hoşlanmamıştı.

Bir sessizlik oldu. Yer, Bayan Fisher'ın ayaklarının altından çekilir gibiydi, savunduğu bütün noktalar çürütülmüştü.

"Elbette paranızı böyle savurmayı seçerseniz..." dedi sonunda, onaylamaz ama son derece rahatlamış halde, Bay Wilkins ise asil kanın paha biçilemez niteliklerini düşünerek mest olmuştu. Bu parayı dert etmeme gönüllülüğü, bu eli açıklık... insanın yalnızca başkalarında takdir ettiği, hem de başkalarında her şeyden çok takdir ettiği bir şey olmakla kalmıyordu, mesleki durumlarda da olağanüstü faydalıydı. Bununla karşılaşınca, insan içten bir kabulle teşvik etmeliydi. Bayan Fisher içten değildi. Kabul etmişti etmesine fakat gönülsüzce –böylece Bay Wilkins onun cimri olduğu sonucuna varmıştı– kabul etmişti. Hediye hediyeydi ve insanın hediyeleri böyle mutsuz tavırlarla kabul etmemesi gerektiğini düşünüyordu ve eğer Leydi Caroline, karısının ve Bayan Fisher'ın bir haftalık yemek masrafını karşılamaktan memnuniyet duyuyorsa, onlara bunu nezaketle kabul etmek düşerdi. İnsan hediye vereni hayal kırıklığına uğratmamalıydı.

Sonra, karısı adına, onun ifade etmek isteyeceklerini Bay Wilkins ifade etti ve Leydi Caroline'a –biraz hızlıca, çünkü hediyeler, verenin utanmasını önleyecek şekilde kabul edilmeliydi– bu durumda buraya geldiklerinden beri karısının ev sahibesi olduğunu söyledi, neşeyle Bayan Fisher'a döndü ve onunla Lotty'nin âdet olduğu üzere Leydi Caroline'a misafirperverliği için ortaklaşa bir teşekkür mektubu yazmaları gerektiğini söyledi. "Bir Collins," dedi edebiyat hakkında

da yeteri kadar bilgisi olan Bay Wilkins. "Böyle bir teşekkür mektubuna da özel bir isim yakışır. Gelin buna Collins diyelim."

Minik gülümsedi ve sigara tabakasını çıkardı. Bayan Fisher ister istemez yatıştı. Bay Wilkins sağ olsun, israf etmemenin bir yolu bulunmuştu ki gereksiz yere para harcamak kadar israftan da nefret ederdi; ayrıca ev idaresi için de bir yol bulunmuştu. Bir an için, kendi umursamazlıkları (Leydi Caroline) veya İtalyanca konuşamamaları (diğer ikisi) yüzünden ev idaresini üstlenmesi için onu zorlamaya kalkarlarsa, Kate Lumley'ye mektup göndermek zorunda kalacağını düşünmüştü. Kate bu işi yapabilirdi. İtalyancayı Kate ile birlikte öğrenmişlerdi. Kate, bu işi üstlenmesi koşuluyla davet edilebilirdi.

Fakat böylesi çok daha iyiydi, Bay Wilkins'in çözümü yani. Gerçekten çok üstün nitelikli bir adamdı. Faydalı ve keyifli bir arkadaşlık için zeki, çok da genç olmayan bir erkek gibisi yoktu. Konuşmak için geldiği mesele çözüldüğünden, ayağa kalkıp öğle yemeğinden önce küçük bir yürüyüş yapmak niyetinde olduğunu söylediğinde, Bay Wilkins, Minik'in tanıdığı çoğu erkeğin yapacağı ve Bay Wilkins'in de isteyeceğinden korktuğu gibi, Leydi Caroline'la kalmadı – Bayan Fisher'la beraber yürümek için kendisinden izin istedi; yani sohbeti güzelliğe tercih ettiği açık şekilde belliydi. Mantıklı, girişken bir erkek. Akıllı, eğitimli bir erkek. Görmüş geçirmiş bir erkek. Bir erkek. Önceki gün Kate'e mektup yazmadığı için gerçekten çok memnundu. Neden Kate'le olmak istesindi? Çok daha iyi bir arkadaş bulmuştu.

Fakat Bay Wilkins'in Bayan Fisher'la gitmesinin sebebi onun hoşsohbeti değildi. Bayan Fisher ayağa kalktığında kendisi de ayağa kalkmıştı, sadece köşeden çıkarken eğilip ona selam vermek niyetindeydi, fakat Leydi Caroline ayaklarını tekrar duvara uzatmış, başını yastığa yerleştirmiş ve gözlerini kapatmıştı.

Droitwich'lerin kızı uyumak istiyordu.
Orada kalıp ona engel olmak haddi değildi.

On Altıncı Bölüm

Böylece ikinci hafta başladığında her şey uyum içindeydi. Bay Wilkins'in gelişi, gruptan üç kişinin korktuğu ve dördüncünün, San Salvatore'nin onun üzerindeki etkisinin hızlı olacağına dair şiddetli inancı sayesinde korkmaktan kurtulduğu gibi, rahatsız edici olmak yerine oradaki ahengi artırmıştı. Bay Wilkins uyum sağlamıştı. Etrafındakilerin gönlünü hoş tutmaya kararlıydı ve öyle de yapıyordu. Karısına karşı son derece şefkatliydi; Lotty'nin alıştığı gibi yalnızca başkalarının yanında değil, yalnızken bile, istemiyor olsa kesinlikle yapmayacağı zamanlarda. İstiyordu. Kendisini, Lotty'ye gerçekten çok düşkün olduğunu hissettiği Leydi Caroline'la tanıştırdığı için karısına son derece minnettardı, ondan çok memnundu. Aynı zamanda gurur duyuyordu; Leydi Caroline onunla böyle samimi olduğuna ve sevecen davrandığına göre, onda kendisinin sandığından çok daha fazlası olduğunu düşünüyordu. Ve karısına sanki gerçekten çok tatlıymış gibi davrandıkça, Lotty iyice açılıyor ve gerçekten çok tatlı oluyordu ve Bay Wilkins de etkilenerek kendisi de gerçekten çok tatlı hale geliyordu; böylece kötücül değil son derece erdemli bir daire içinde dönüp duruyorlardı.

Mellersh, karısını sevip ona dokunmaya da başlamıştı. Mellersh'in sevgi gösterisinde bulunduğu sık görülmezdi, çünkü doğuştan soğukkanlı bir adamdı; yine de tıpkı

Lotty'nin düşündüğü gibi, San Salvatore'nin onun üzerinde öyle büyük bir etkisi vardı ki ikinci haftada bazen karısının yalnızca bir kulağını değil art arda iki kulağını da çimdikliyordu; böylesine hızla gelişen bir şefkate hayret eden Lotty, kocası bu hızla devam ederse üçüncü haftada, Lotty'nin sevecek bir kulağı daha kalmadığında ne yapacağını merak etti.

Mellersh, lavabonun başında özellikle nazikti ve küçük yatak odasında fazla yer kaplamamaya hakikaten istekliydi. Onun bu tavırlarına hızla karşılık veren Lotty, kocasının yoluna çıkmamaya eskisinden bile çok hevesliydi ve oda, ikisinin de birbirlerinden her zamankinden daha fazla memnun kalmasını sağlayan pek çok sevgi dolu nezaket savaşına sahne oldu. Tamir edilip onun için hazırlanmasına rağmen Mellersh bir daha banyoya girmedi, fakat her sabah kalkıp denize gitti ve serin geceler yüzünden sabahın erken saatlerinde deniz soğuk olsa da bir erkeğin yapması gerektiği gibi daldı ve kahvaltıya ellerini ovuşturarak, Bayan Fisher'a söylediği gibi, her şeye hazır hissederek geldi.

Lotty'nin, San Salvatore'nin cennete benzeyen atmosferinin karşı konulamaz etkisine olan inancı apaçık kanıtlanmıştı ve Rose'un korkutucu olarak bildiği ve Minik'in buz gibi nezaketsiz olarak hayal ettiği Bay Wilkins, o kadar farklı bir adam haline geldi ki hem Rose hem de Minik, Lotty'nin ısrar ettiği şeyin sonuçta doğru olabileceğine ve San Salvatore'nin karakterler üzerinde temizleyici bir etki yarattığına inanmaya başladılar.

Kendi içlerinde de bir şeylerin çalıştığını hissettiklerinden öyle olduğunu düşünmeye daha çok meylediyorlardı: O ikinci hafta, ikisi de zihinlerinin daha berrak olduğunu hissediyordu. Minik'in, pek çoğu artık gerçekten hoş hale gelen, ailesi ve akrabaları hakkında gerçekten sevecenleşen düşünceleri, kader mi yoksa Tanrı sayesinde mi sahip olduğunu bilemediği olağanüstü menfaatlerin farkındalığıyla

ışıldıyordu – her nasılsa, sahip olduklarını yanlış bir şekilde kullanmış ve mutlu olamamıştı; Rose'unsa bağrı hâlâ özlem dolu olsa da bir amaç için özlem duyuyordu, çünkü yalnızca pasif bir şekilde özlem duymanın bir faydası olmadığı, ya bir şekilde özlemini durdurması ya da Frederick'e mektup yazmak konusunda sessizliğini bozup ondan gelmesini isteyerek en azından ona bir şans –zayıf ama yine de bir şans– vermesi gerektiği sonucuna varıyordu.

Bay Wilkins değişebiliyorsa, diye düşündü Rose, Frederick neden değişmesin? Mekân onun üzerinde de işe yarasa ve birbirlerini birazcık bile olsa anlamalarını sağlasa, hatta biraz arkadaş olmalarını sağlasa ne kadar harika olurdu, hem de nasıl harika olurdu! Karakterindeki gevşeme ve çözülme şu ana kadar devam eden Rose, artık kocasının kitapları konusundaki inatçı bağnazlığının ve hayır işlerine bu kadar sert bir şekilde gömülmesinin budalaca, hatta belki de yanlış olduğunu düşünmeye başlıyordu. Frederick onun kocasıydı ve kendisi onu korkutup kaçırmıştı. Aşkı, o değerli aşkı korkutup kaçırmıştı ve bu iyi bir şey olamazdı. Lotty önceki gün, aşktan başka hiçbir şeyin önemli olmadığını söylerken haksız mıydı? Aşk üzerine kurulmadıktan sonra kesinlikle hiçbir şeyin pek anlamı yok gibiydi. Fakat bir kez korkutup kaçırınca, tekrar geri getirilebilir miydi? Evet, bu güzelliğin içinde, Lotty ile San Salvatore'nin arasında kutsal bir bulaşıcı hastalık gibi yayılan mutluluk atmosferi içinde olabilirdi.

Ne var ki önce onu buraya getirmesi gerekliydi ve ona mektup yazıp nerede olduğunu söylemezse kesinlikle gelemezdi.

Yazacaktı. Yazmalıydı; çünkü yazarsa en azından onun gelmesi için bir fırsat olurdu ama yazmazsa kesinlikle olmazdı. Ve sonra, bir kez bu güzelliğin içine geldiğinde, etrafındaki her şey bu kadar yumuşak, nazik ve tatlıyken, ona söylemek, açıklamaya çalışmak, hiç olmazsa gelecekteki hayatlarında bir değişiklik teşebbüsü için, ayrı olmanın boş-

luğunun, kaderin ulu rüzgârından başka bir şey olmayan soğukluğun –ah, o soğukluk– yerine, işlerin muazzam kasveti yerine farklı bir şey istemek daha kolay olurdu. Tüm dünyada bir kişi, insanın kendisine ait olan tek bir kişi, konuşacağı, özen göstereceği, seveceği, ilgileneceği biri, kürsülerde yapılacak tüm konuşmalardan ve dünyadaki tüm yöneticilerin iltifatlarından çok daha değerliydi. Aynı zamanda –Rose bu düşüncenin zihninde belirmesine engel olamadı– tüm dualardan daha değerliydi.

Bunlar, özlemlerden tamamen uzak olan Minik'inkiler gibi zihinsel değil, tamamen kalbi düşüncelerdi. Yüreğinde barınıyorlardı; Rose'un sızlayan ve korkunç derecede yalnız hisseden bağrında yatıyorlardı. Ve çoğu günler olduğu gibi ne zaman cesaretini kaybetse ve Frederick'e yazmak imkânsızmış gibi gelse, Bay Wilkins'e bakıp tekrar cesaret kazanıyordu.

İşte önünde değişen bir adam vardı. İşte buradaydı, her gece o küçük, konforsuz, ebatları Lotty'yi endişelendirmiş olan odaya girip sabahları çıkıyordu ve Lotty de o odadan çıkıyordu, ikisi de odaya girdiklerinde olduğu kadar sıkıntısız ve birbirlerine karşı nazik oluyordu. Ayrıca evdeyken, Lotty'nin ona anlattıklarına göre, en ufak bir terslikte aşırı eleştirel olan adam, bedenleri zarar görmeksizin alevlerin içinden çıkan Şadrak, Meşak ve Abed-Nego* gibi, banyo faciasından ruhu hiç hasar görmeden çıkmamış mıydı? Burada mucizeler oluyordu. Bay Wilkins'e oluyorsa, Frederick'e neden olmasındı?

Çabucak kalktı. Evet, yazacaktı. Gidip hemen ona yazacaktı.

Ama ya...

Durakladı. Ya cevap vermezse? Ya cevap bile vermezse?

Biraz daha düşünmek için tekrar yerine oturdu.

---

* Kutsal Kitap'ta anlatılan bir hikâyeye atıfta bulunuluyor. *Daniel* 3: 16-27. (ç.n.)

Rose bu tereddütler içinde ikinci haftanın çoğunu harcadı.

Sonra bir de Bayan Fisher vardı. Bu ikinci hafta huzursuzluğu giderek arttı. O kadar çok arttı ki kendi özel oturma odasını hiç kullanamıyordu çünkü artık oturamıyordu. Bayan Fisher on dakika boyunca bile aralıksız oturamıyordu. Üstelik bu huzursuzluğuna ek olarak, ikinci haftanın günleri yollarına devam ederken, damarlarında gitgide artan tuhaf bir yaşam gücünün dolaştığını hissediyor ve bu durum onu endişelendiriyordu. Bu hissi tanıyordu çünkü çocukken bazı zamanlar, özellikle tez canlı ilkbaharlarda, leylaklar ve yaseminler sanki bir gecede çiçek açmış gibi olduğunda böyle hissederdi ama elli yıldan uzun bir süre sonra bu duyguyu hissetmek tuhaftı. Birine bu duygudan bahsetmek hoşuna giderdi ama utanıyordu. Onun yaşında biri için çok saçma bir duyguydu. Yine de giderek daha sık ve her gün daha fazla, Bayan Fisher yakında filizlenecekmiş gibi gülünç bir hisse kapılıyordu.

Bu yakışıksız hisse büyük bir ciddiyetle kaşlarını çatmaya çalıştı. Filizlenmekmiş, öyle mi! Kurumuş sapların, ölü odun parçalarının aniden taze yapraklar verdiğini duymuştu ama yalnızca masallarda. Kendisi bir masalın içinde değildi. Kendisine neyin uygun olduğunu gayet iyi biliyordu. Saygınlık gereği, onun yaşında taze yapraklarla bir alakası olmamalıydı; ama işte oradaydı... birazdan, her an yeşerebilirdi.

Bayan Fisher altüst olmuştu. Hoşlanmadığı çok şey vardı ama hepsinden çok, yaşlı birinin kendini genç hissetmesinden ve öyle davranmasından hoşlanmazdı. Elbette bunu sadece hayal ederlerdi, yalnızca kendilerini kandırıyorlardı; fakat sonuçlar nasıl da içler acısıydı. Kendisi, insanların yaşlanması gerektiği gibi yaşlanmıştı, istikrar ve sebatla. Yarım kalanlar, gecikmiş günbatımı kızıllıkları ve istikrarsız dönüşler olmadan. Bunca yıldan sonra şimdi böyle yakışıksız bir patlamaya kendini inandırması ne kadar utanç verici olurdu.

Aslında, ikinci hafta, Kate Lumley'nin orada olmadığına şükrediyordu. Tavırlarında herhangi bir farklılık olması, Kate'in bakışlarını üzerine çekmesi hiç hoş olmazdı. Kate onun bütün hayatını biliyordu. Kendini, eski bir arkadaşın değil de yabancıların önünde kapıp koyuvermesinin –bu noktada Bayan Fisher önünde duran, boşu boşuna odaklanmaya çalıştığı kitaba bakıp kaşlarını çattı, bu ifade aklına nereden gelmişti?– çok daha az acı verici olabileceğini hissediyordu. Eski arkadaşlar, diye düşündü Bayan Fisher kitabı okuduğunu ümit ederken, insanı hemen eski haliyle karşılaştırırlardı. İnsan gelişme gösterirse bunu her zaman yaparlardı. Gelişmelere şaşırırlardı. Geçmişi yâd ederlerdi; mesela ellisinden sonra, ömrünün son gününe kadar insanın hareketsiz olmasını beklerlerdi.

Bu, diye düşündü Bayan Fisher, gözleri istikrarlı bir şekilde satırları takip edip sayfada ilerlerken fakat okuduğu kelimelerden tek biri bile kafasına girmezken, eski arkadaşların akılsızlığıydı. İnsanı vakitsiz bir ölüme mahkûm ediyordu. İnsan kaç yaşında olursa olsun gelişmeye (elbette onurlu bir şekilde) devam etmeliydi. Gelişmeye, daha fazla olgunlaşmaya karşı değildi çünkü besbelli ki insan hayatta olduğu müddetçe ölmezdi, işte buna karar verdi Bayan Fisher; gelişim, değişim, olgunlaşma hayat demekti. Hamlık, tekrar toy olmak hoşuna gitmezdi. Bundan kesinlikle hoşlanmazdı; ama yapmak üzere olduğu şeyin bu olduğunu hissediyordu.

Doğal olarak bu durum onu çok huzursuz etti ve ancak sürekli hareket ederek dikkatini dağıtabildi. Huzursuzluğu iyice arttığından ve artık burçlarda duramadığından, giderek daha sık dolaşmaya ve amaçsızca üst bahçeye girip çıkmaya başladı. Minik'in şaşkınlığı her seferinde büyüyordu, özellikle de Bayan Fisher'ın manzaraya beş dakika bile bakmadığını, gül çalısından birkaç kuru yaprak koparıp sonra tekrar gittiğini fark ettiğinde.

Bay Wilkins'le sohbet ettiğinde geçici bir rahatlık buluyordu ama mümkün olduğunda yanına gelmesine rağmen her zaman orada olmuyordu; çünkü ilgisini üç hanımefendinin arasında sağduyuyla bölüştürüyordu ve Bay Wilkins ne zaman başka bir yerde olsa, Bayan Fisher elinden geldiği kadar düşünceleriyle yüzleşmek ve baş etmek zorunda kalıyordu. Başka yerlerin gözüne karanlık ve kasvetli gelmesinin sebebi belki de San Salvatore'deki ışık ve renk bolluğuydu; Prince of Wales Terrace konutlarıysa geri dönmek zorunda olduğu aşırı karanlık bir yer gibi geliyordu – karanlık, dar bir sokak ve sokak kadar karanlık, dar, içinde genç veya gerçekten yaşayan hiçbir şey olmayan kendi evi. Japonbalıklarına pek yaşıyor denemezdi veya en fazla yarı yaşıyor sayılırlardı, ayrıca kesinlikle genç değillerdi ve onların dışında yalnızca hizmetçiler vardı evde ve onların hepsi de tozlu, eski şeylerdi.

Tozlu, eski şeyler. Bayan Fisher ifadenin tuhaflığına takılarak düşüncelerinin ortasında durakladı. Bu da nereden gelmişti aklına? Aklına gelmesi nasıl mümkün olmuştu? Laubaliliğine, adeta argoluğuna bakılırsa Bayan Wilkins'in sözlerinden biri olmalıydı. Belki de onun sözlerinden biriydi ve kendisi de söylerken duymuş, fark etmeden ondan kapmıştı.

Eğer durum buysa hem ciddi hem de iğrenç bir şeydi. O budala kadın Bayan Fisher'ın zihnine sızmış ve kişiliğini oraya yerleştirmiş olmalıydı; onunla zeki kocası arasında açıkça görülen ahenge rağmen Bayan Fisher'ın kendisine hâlâ çok yabancı olan, anladığı ve sevdiği tarzdan çok uzak ve sakıncalı ifadeleriyle onu zehirleyen, son derece rahatsız edici kişiliğini. Hayatı boyunca Bayan Fisher'ın aklına böyle bir cümle hiç gelmemişti. Hayatında daha önce hizmetçilerini veya başka herhangi birini tozlu eski şeyler olarak hiç düşünmemişti. Hizmetçileri tozlu eski şeyler değildi; her cumartesi gecesi banyoyu kullanmalarına izin verilen son

derece saygıdeğer, düzgün kadınlardı. Kesinlikle yaşlıcaydılar ama kendisi, evi, mobilyaları, japonbalıkları da öyleydi. Hepsi yaşlıcaydı, tıpkı hep beraber olmaları gerektiği gibi. Fakat yaşlı olmakla tozlu eski bir şey olmak arasında büyük fark vardı.

Ruskin, kötü ilişkilerin terbiyeyi bozduğunu söylemekte ne kadar haklıydı. Ama bunu Ruskin mi söylemişti? İkinci defa düşündüğünde emin olamadı ama eğer o söylediyse tam da onun söyleyebileceği tarzda sözlerdi ve her halükârda doğruydu. Yemeklerde Bayan Wilkins'in kötü konuşmalarını duymak –dinlemiyordu, dinlemekten kaçınıyordu, yine de anlaşıldığı kadarıyla duymuştu– sık sık aynı anda kaba, nezaketsiz ve saygısız olabilen ve her zaman, bunu söylediği için üzgündü, Leydi Caroline'ı güldüren, kesinlikle kötü olarak sınıflandırılması gereken konuşmalara şahit olmak, kendi zihinsel terbiyesini de bozuyordu. Yakında yalnızca düşünmekle kalmaz, bunları söze de dökebilirdi. Ne kadar korkunç olurdu bu. Eğer kendini kapıp koyuvermesi böyle olacaksa, yakışık almayan konuşmalar şeklinde olacaksa, Bayan Fisher buna dayanacak kadar soğukkanlı olabileceğini hiç sanmıyordu.

Bu aşamada, Bayan Fisher tuhaf duygularını kendisini anlayabilecek biriyle konuşabilmeyi her zamankinden de çok istedi. Gelgelelim, bunları Bayan Wilkins'in ta kendisinden başka anlayabilecek kimse yoktu. O anlardı. Bayan Fisher, neler hissettiğini onun hemen anlayacağından emindi. Ama bu imkânsızdı. İnsanın kendisine bulaşan mikroba, onu hastalıktan korusun diye yalvarması kadar alçaltıcı bir şey olurdu.

Bu yüzden duygularına sessizce katlanmaya devam etti ve düşüncelerinin etkisi altında ikide bir amaçsızca üst bahçede ortaya çıkması Minik'in bile dikkatini çekti.

Minik bu durumu fark etti ve hafifçe meraklandı, çünkü bir süre önce bir sabah Bay Wilkins minderleri onun için

düzeltirken –her gün Leydi Caroline'ın sandalyesine yerleşmesine yardım etmenin kendi ayrıcalığı olduğuna karar vermişti– Bayan Fisher'ın bir sorunu olup olmadığını sormuştu ona.

O sırada Bayan Fisher doğudaki korkuluğun önünde durmuş elini gözlerine siper ederek uzaktaki Mezzago'nun beyaz evlerini dikkatle inceliyordu. Defnenin dalları arasından Bayan Fisher'ı görebiliyorlardı.

"Bilmiyorum," demişti Minik.

"Anladığım kadarıyla kendisi," dedi Bay Wilkins, "aklına bir şey takılma ihtimali pek bulunmayan bir hanımefendi?"

"Ben de öyle sanıyorum," dedi Minik gülümseyerek.

"Eğer bir şey takıldıysa ve huzursuzluğu bunun belirtisiyse, tavsiyelerimle kendisine yardımcı olmak beni çok memnun eder."

"Bunu yapacak kadar nazik olduğunuzdan eminim."

"Elbette kendisinin hukuk danışmanı vardır ama şu an olay yerinde değil. Bense buradayım. Ve olay yerindeki bir avukat," dedi Bay Wilkins, genç hanımlarla hafif sohbetler yapmak gerektiğinin farkında olduğundan Leydi Caroline'la sohbetinin de sıkıcı olmamasına çaba gösteriyordu, "şeydeki ikisine bedeldir, sıradanlaşıp bilindik deyişi tamamlamayacağım ama Londra'daki diyelim."

"Kendisine sormalısınız."

"Yardıma ihtiyacı olup olmadığını mı? Bunu tavsiye eder misiniz? Biraz şey olmaz mı... yani böyle bir soru, bir hanımefendiye aklına takılan bir şey olup olmadığını sormak biraz hassas bir durum değil mi?"

"Belki de gidip onunla konuşursanız size anlatacaktır. Sanırım Bayan Fisher çok yalnız olmalı."

"Ne kadar düşünceli ve naziksiniz," diye beyan etti Bay Wilkins; hayatında ilk defa bir yabancı olmayı, böylece Ba-

yan Fisher'ın yalnızlığını hafifletmeye gitmek için uysalca geri çekilirken Minik'in elini saygıyla öpebilmeyi istedi.

Bay Wilkins'in bahçedeki köşeden çıkıp gitmesi için Minik'in bulduğu bahanelerin çeşitliliği muhteşemdi. Her sabah farklı bir sebep buluyor, onun için minderleri düzelten Bay Wilkins'i halinden memnun bir halde uğurluyordu. Minderleri düzeltmesine izin veriyordu çünkü Bay Wilkins'in kendisine yapışacağı ve bezdirici bir hayranlıkla kendisine bakıp duracağı korkusunun yersiz olduğunu hemencecik, ilk akşam yemeğinin ilk beş dakikasında keşfetmişti. Bay Wilkins o tarzda bir hayranlık duymuyordu. Minik'in içgüdüsel olarak hissettiği gibi yalnızca içinde olmadığından değildi, olsa bile karşısında Leydi Caroline olduğundan buna cesaret edemezdi. Aşırı saygılıydı. Bay Wilkins'in kendisiyle ilgili tüm hareketlerini bir kaşını kaldırarak istediği gibi yönlendirebilirdi. Tek düşüncesi itaat etmekti. Yalnızca itaatkâr olup kendisine hayranlık duymazsa ondan hoşlanmaya hazırlanmıştı ve hoşlanıyordu. O ilk sabah havluya sarınmış savunmasız halini unutmuyordu, ayrıca kendisini eğlendiriyor, Lotty'ye nazik davranıyordu. Onu en çok yanında olmadığında sevdiği doğruydu ama zaten herkesi en çok yanında olmadıkları zaman severdi. Bir kadına asla yırtıcı bir hayvanın gözünden bakmayan, tecrübelerine göre çok ender bulunan o erkeklerden birine benziyordu kesinlikle. Bunun verdiği rahatlık, gruptaki ilişkilere getirdiği kolaylık muazzamdı. Bu açıdan Bay Wilkins gerçekten idealdi; benzersiz ve değerliydi. Ne zaman onu düşünse ve biraz sıkıcı olan yönleri dikkatini çekecek gibi olsa bunu hatırlayıp kendi kendine mırıldanıyordu: "Ah, ne hazine ama..."

Gerçekten de Bay Wilkins'in San Salvatore'de kaldığı süre boyunca tek amacı bir hazine olmaktı. Karısı dışındaki üç hanımefendi de ne pahasına olursa olsun ondan hoşlanmalı ve ona güvenmeliydi. Sonradan hayatlarında sorunlar baş gösterdiğinde –kimin hayatında er ya da geç sorunlar

baş göstermezdi ki?– onun ne kadar güvenilir ve ne kadar anlayışlı olduğunu hatırlayacak ve kendisinden tavsiye isteyeceklerdi. Kafalarına bir şey takılmış olan hanımlar tam olarak istediği şeydi. Anladığı kadarıyla, Leydi Caroline'ın o sırada kafasına takılan bir şey yoktu ama böylesi bir güzellik –çünkü bariz olanı göremeyecek hali yoktu– geçmişte bazı zorluklar yaratmış olmalıydı ve geçip gitmeden önce daha fazlasını yaratabilirdi. Geçmişte yakınlarda değildi; gelecekte olmayı umuyordu. Ve bu arada, mesleki bakış açısına göre hanımefendiler arasında önem sırasında ikinci olan Bayan Fisher'ın davranışları, kesinlikle umut vaat ediyordu. Bayan Fisher'ın aklına bir şeylerin takıldığı neredeyse kesindi. Onu dikkatle gözlemlemişti ve evet, neredeyse kesindi.

Üçüncüyle, yani Bayan Arbuthnot'la, çok az yol alabilmişti çünkü kendisi son derece çekingen ve sessizdi. Fakat bu çekingenliğin ta kendisi, diğerlerinden kaçıp tek başına vakit geçirme eğilimi, çok sıkıntılı olduğunu göstermez miydi? Eğer öyleyse, ona lazım olan adam ta kendisiydi. Onunla dostluk kurmaya çalışmalıydı. Onu takip edip onunla oturabilir ve kendisinden bahsetmesi için teşvik edebilirdi. Arbuthnot, Lotty'nin söylediklerinden anladığı kadarıyla, British Museum'da bir memurdu; şu anda özel bir durum yoktu ama Bay Wilkins her türden insanı tanımanın mesleğinin parçası olduğunu düşünürdü. Ayrıca terfi durumu vardı. Arbuthnot, terfi aldıktan sonra, çok daha değerli hale gelebilirdi.

Lotty'ye gelince, büyüleyiciydi. Flört ettikleri dönemde sahip olduğuna inandığı ama görüldüğü kadarıyla o zamandan beri askıda olan tüm özelliklere gerçekten sahipti. Onun hakkındaki ilk izlenimleri, Leydi Caroline'ın ona gösterdiği ilgi ve hatta takdirle şimdi teyit ediliyordu. Leydi Caroline'ın böyle bir konuda yanılabilecek son kişi olduğundan emindi. Dünya hakkındaki bilgisi, sürekli olarak yalnızca en iyilerle ilişki kurması, onu kesinlikle şaşmaz biri yapmış olmalıy-

dı. Bu durumda belli ki Lotty, evlenmeden önce olduğuna inandığı gibiydi, değerliydi. Onu Leydi Caroline ve Bayan Fisher'la tanıştırdığı için kesinlikle çok değerliydi. Onun mesleğindeki bir erkeğe, akıllı ve çekici bir eşin muazzam yardımı olurdu. Neden daha önce çekici değildi? Neden böyle aniden çiçeklenmişti?

Bay Wilkins de orada, Lotty'nin gelir gelmez ona anlattığı gibi San Salvatore'nin havasında özel bir şeyler olduğuna inanmaya başladı. Gelişmeyi teşvik ediyordu. Uyku halindeki özellikleri öne çıkarıyordu. Kendini giderek daha mutlu, hatta karısı tarafından büyülenmiş hisseden ve diğer ikisiyle sağladığı gelişmeden gayet memnun, çekingen üçüncüyle de gelişme sağlayacağı konusunda umutlu olan Bay Wilkins, hayatında böyle hoş bir tatil yaptığını hatırlayamıyordu. Belki iyileştirilebilecek tek konu, ona Bay Wilkins diye hitap etmeleriydi. Kimse Bay Mellersh-Wilkins demiyordu. Oysa kendisini Leydi Caroline'a –söz konusu ortamı hatırlayınca biraz irkildi– Mellersh-Wilkins olarak tanıtmıştı.

Yine de bu küçük bir sorundu, endişelenmek gereksizdi. Böyle bir yerde ve böyle bir çevrede bir şeyler konusunda endişe ederse aptallık etmiş olurdu. Tatilin maliyeti konusunda bile endişelenmiyordu ve yalnızca kendi masraflarını değil karısının masraflarını da ödemeye ve kara gün parasını baştaki dokunulmamış haliyle ona sunmaya karar vermişti ve yalnızca karısına güzel bir sürpriz hazırlıyor olduğunu bilmek bile ona karşı her zamankinden daha sevgi dolu hissetmesini sağlamıştı.

Aslında, en başta bilinçli olarak ve mümkün olduğunca iyi davranma planına uygun olarak davranan Bay Wilkins, bilinçsizce ve hiç çaba göstermeden devam etti.

Bu arada, güzellikte birinciyle eş olan ikinci haftanın o güzel altın günleri birer birer geçti ve köyün arkasındaki tepelerde bulunan çiçeğe durmuş tarlaların kokusu rüzgârla birlikte San Salvatore'ye kadar geldi. O ikinci hafta bahçe-

deki zerrinler zikzaklı patikanın sınırındaki uzun otların arasında kayboldu ve onların yerine ince ve pembe renkli yabani glayöl çiçekleri geldi, kenarlarda pembe papatyalar açtı, her yeri tatlı, isli kokularıyla doldurdular ve kimsenin dikkatini çekmeyen bir çalı görkemle açıp hoş kokulara büründü; bu, bir mor leylak çalısıydı. İlkbaharla yazın böyle karışmasına, o bahçelerde dolaşanlar hariç kimse inanmazdı. Her şey birlikte açmış gibiydi, İngiltere'de kıt kanaat altı aya yayılan her şey bir aya toplanmıştı. Hatta Bayan Wilkins bir gün tepelerdeki soğuk bir köşede çuha çiçeği bile bulmuştu ve onları San Salvatore'deki sardunyaların ve kediotlarının arasına getirdiğinde son derece ürkek görünüyorlardı.

On Yedinci Bölüm

Rose üçüncü haftanın ilk günü Frederick'e mektup yazdı.

Yine tereddüt etme ve mektubu postaya vermeme ihtimaline karşı, postalaması için onu Domenico'ya verdi; çünkü şimdi yazmazsa hiç vakit kalmayacaktı. San Salvatore'de geçirecekleri bir ayın yarısı bitmişti. Frederick mektubu alır almaz yola çıksa bile, elbette eşyalarını ve geçiş belgesini hazırlaması gerekeceğinden bunu yapamazdı, beş günden önce oraya varamazdı ki zaten gelmek için acele etmezdi.

Rose bunu yaptıktan sonra yapmamış olmayı diledi. Gelmeyecekti. Cevap vermeye tenezzül etmeyecekti. Ayrıca cevap verse bile, yalnızca doğru olmayan birtakım mazeretler ileri sürecek ve bir yere gidemeyecek kadar meşgul olduğunu yazacaktı ve ona yazdığı için eline geçen tek şey, öncekinden de mutsuz olması olacaktı.

İnsan boş olduğunda neler yapıyordu. Frederick'in yeniden ortaya çıkması veya daha doğrusu onu yeniden ortaya çıkarma girişimi, yapacak hiçbir işi olmamasının sonucundan başka neydi? Bu tatile hiç gelmemiş olmayı diliyordu. Tatille ne işi vardı ki? Çalışmak onun kurtuluşuydu; insanı koruyan, insanın istikrarlı olmasını sağlayan ve insana gerçek değerini veren tek şey çalışmaktı. Hampstead'teyken, işlere gömülmüş ve meşgul olduğunda, Frederick'i aklından çıkarmayı başarıyordu, son zamanlarda onu sadece, bir za-

manlar sevdiği ama uzun süre önce ölmüş biri gibi tatlı bir hüzünle düşünüyordu; ama şimdi burası, bu güzelim yerdeki başıboşluk onu, yıllar önce son derece dikkatle çıktığı o zavallı duruma tekrar fırlatmıştı. Yani, Frederick gelse bile sadece onun canını sıkacaktı. San Salvatore'ye geldikten kısa bir süre sonra hatırladığı anılarda, Frederick'i kendisinden uzak tutanın gerçekten bu olduğunu görmemiş miydi? Neden şimdi, bu kadar uzun süren bir soğukluktan sonra, onun canını sıkmayabileceğini, tüm beceriksizliğine rağmen onun yanında dili tutulmuş bir budala gibi durmaktan başka bir şey yapabileceğini sanmıştı? Ayrıca böyle yalvarmak ne kadar umutsuz bir durumdu: Lütfen biraz bekle, lütfen sabırsız olma, sanırım bundan sonra sıkıcı olmayacağım.

Rose o gün bin defa Frederick'i kendi haline bırakmış olmayı diledi. Her akşam mektubu gönderip göndermediğini soran Lotty, en sonunda evet cevabı alınca sevinçle haykırdı ve Rose'a sarıldı. "Artık *tamamen* mutlu olabileceğiz!" diye bağırdı coşkulu Lotty.

Fakat Rose'a göre hiçbir şey kesin değildi ve yüzündeki ifade giderek aklı bir şeye takılan bir insanın ifadesine benzemeye başladı.

Rose'un aklındakinin ne olduğunu öğrenmek isteyen Bay Wilkins, güneşin altında hasır şapkasıyla dolaşmaya ve onunla tesadüfen karşılaşmaya başladı.

"Bu özel yeri," dedi Bay Wilkins ilk seferinde, şapkasını nazikçe kaldırarak, "sizin de çok sevdiğinizi bilmiyordum." Sonra Rose'un yanına oturdu.

Öğleden sonra Rose başka bir yer seçti ve Bay Wilkins bastonunu usulca sallayarak köşeyi dönüp ortaya çıktığında, oraya gideli daha yarım saat bile olmamıştı.

"Gezintilerimizde karşılaşmak kaderimizde var," dedi Bay Wilkins hoş bir şekilde. Ve Rose'un yanına oturdu.

Bay Wilkins çok nazikti, Hampstead'te onu yanlış değerlendirdiğini ve adamın gerçek halinin bu olduğunu, San

Salvatore'nin lütufkâr güneşi altında bir meyve gibi olgunlaştığını görüyordu Rose ama yalnız kalmak istiyordu. Yine de ona minnettardı, Frederick'i sıktığını düşünmesine rağmen herkesi sıkmadığını kanıtlamış oluyordu; sıksaydı, her karşılaştıklarında yanına oturup gitme vakti gelene kadar onunla konuşmazdı. Doğrusu Bay Wilkins onu sıkıyordu ama kendisinin onu sıkması kadar korkunç bir şey değildi bu. O zaman gerçekten de gururu buruşturulup atılmış olurdu. Rose şu sıralar dualarını edemediği için her tür zayıflıkla kuşatılmıştı: kibir, alınganlık, asabiyet, insanın üstüne üşüşüp tertemiz ve bomboş kalbini ele geçiren tuhaf, yabancı iblisler. Hayatında daha önce hiç kibirli, sinirli veya hırçın olmamıştı. San Salvatore'nin insanda aksi yönde etkiler yapması ve Bay Wilkins'i olgunlaştıran güneşin onu ekşitmesi mümkün müydü?

Ertesi sabah Bay Wilkins kahvaltıdan sonra hâlâ keyifle Bayan Fisher'la oyalanırken kesinlikle yalnız kalabileceğini uman Rose, buradaki ilk günlerinde Lotty ile beraber gittikleri deniz kıyısındaki kayalara gitti. Frederick artık mektubunu almış olmalıydı. Bugün, eğer o da Bay Wilkins gibi olsaydı, ondan bir telgraf alabilirdi.

Kendisiyle alay ederek bu gülünç umudu susturmaya çalıştı. Yine de... eğer Bay Wilkins telgraf çekmişse, Frederick neden çekmesindi? Anlaşıldığı kadarıyla San Salvatore'nin büyüsü mektup kâğıtlarında bile pusudaydı. Lotty bir telgraf almayı hayal etmemişti ama öğle yemeği vaktinde eve geldiğinde telgraf oradaydı işte. Bugün öğle yemeği vaktinde eve döndüğünde onun da kendisini bekleyen bir telgraf bulması muhteşem olurdu...

Rose ellerini dizlerinin üzerinde birleştirdi. Yine birisi için önemli olmayı ne kadar çok özlüyordu; kürsülerde önemli olmak değil, bir hayır kurumunun parçası olarak önemli olmak değil ama özel bir şekilde önemli, yalnızca başka biri

için, tamamen özel, başka kimsenin bilmeyeceği veya fark etmeyeceği şekilde. Bu kadar çok insanla dolu bir dünyada yalnızca bir tanesine sahip olmayı istemek, milyonlarcasının içinde yalnızca birini kendine istemek pek de büyük bir şey gibi gelmiyordu. Ona ihtiyacı olan, onu düşünen, onun yanına gelmeye hevesli olan biri... ah, ah, insan nasıl da fena halde istiyordu değerli olmayı!

Bütün sabah boyunca deniz kıyısındaki çam ağacının altında oturdu. Yanına kimse gelmedi. Upuzun saatler yavaş yavaş geçti; sınırsız gibi geliyorlardı. Ama öğle yemeğinden önce eve gitmeyecek, gelmesi için telgrafa zaman verecekti...

O gün, Lotty'nin ikna çabalarıyla dolduruşa gelen ve aynı zamanda belki de yeteri kadar uzun süre oturduğunu düşünen Minik, sandalyesinden ve minderlerden ayrılarak Lotty ve birkaç sandviçle birlikte çıkıp tepelere gitti ve akşama kadar dönmedi. Onlarla birlikte gitmek isteyen Bay Wilkins, Leydi Caroline'ın tavsiyesi üzerine Bayan Fisher'ın yalnızlığını şenlendirmek için onunla kaldı ve saat on bir civarında onu şenlendirmeyi bırakıp Bayan Arbuthnot'a bakmaya gitti, çünkü bir süre için onu da şenlendirmek istiyor, bu nedenle kendini bu yalnız hanımefendilerin arasında tarafsızca bölüştürüyordu, fakat çok geçmeden alnını silerek geri döndü ve Bayan Fisher'la sohbetine kaldığı yerden devam etti, çünkü bu sefer Bayan Arbuthnot başarıyla gizlenmişti. İçeri girdiğinde, onun adına bir telgraf geldiğini de gördü. Nerede olduğunu bilmemesi ne yazıktı.

"Açmalı mıyız?" dedi Bayan Fisher'a.

"Hayır," dedi Bayan Fisher.

"Cevap vermek gerekebilir."

"Başkalarının yazışmalarını kurcalamayı onaylamıyorum."

"Kurcalamak! Sevgili hanımefendi..."

Bay Wilkins şok olmuştu. Böyle bir kelime. Kurcalamak. Bayan Fisher'a mümkün olan en büyük saygıyı duyuyordu

fakat zaman zaman onu biraz zorlu buluyordu. Bayan Fisher ondan hoşlanıyordu, bundan emindi ve müşterisi olma yolundaydı, bunu hissediyordu, fakat dediğim dedik ve ketum bir müşteri olmasından korkuyordu. Kesinlikle ketumdu, çünkü bir haftadır maharetli ve anlayışlı davranmasına rağmen, kendisini endişelendirenin ne olduğu konusunda Bay Wilkins'e henüz hiçbir ipucu vermemişti.

"Zavallı ihtiyar," demişti Lotty, Bayan Fisher'ın sorunlarına ışık tutabileceğini düşünerek ona sorduğunda. "Sevgisi eksik."

Hakikaten utanan Bay Wilkins, "Sevgi?" diye yankılamıştı onu. "Ama canım, tabii ki onun yaşında..."

"*Herhangi bir* sevgi," demişti Lotty.

Artık onun fikirlerini beğendiği ve saygı duyduğundan, daha o sabah karısına, Bayan Arbuthnot'ın derdinin ne olduğunu kendisine söyleyebilir mi diye sormuştu, çünkü o da, kendisine güvenip çözülmesi için elinden gelenin en iyisini yapmasına rağmen, ısrarla çekingen kalmaya devam etmişti.

"Kocasını istiyor," dedi Lotty.

"Tabii ya," dedi Bay Wilkins, Bayan Arbuthnot'ın utangaç ve gösterişsiz hüznü açıklığa kavuşmuştu. Ve ekledi, "Çok münasip."

Lotty, ona gülümseyerek, "İnsan ister," dedi.

Bay Wilkins ona gülümseyerek, "İster mi?" dedi.

Lotty ona gülümseyerek, "Elbette," dedi.

Ve Bay Wilkins, daha günün çok erken bir saati olmasına, sevgi gösterilerinin cansız olduğu bir vakit olmasına rağmen, halinden hoşnut halde karısının kulağını çimdikledi.

Saat yarımdan az önce Rose çardaktan ve eski taş basamakların iki yanına sıralanmış kamelyaların arasından yavaşça geçerek geldi. Buraya ilk geldiklerinde merdivenlerin iki yanından aşağı akan cezayirmenekşesi dereleri gitmişti ve artık onların yerine inanılmaz çiçeklerle bezenmiş bu çalılar vardı. Pembe, beyaz, kırmızı, çizgili... her birini tek tek elle-

yip kokladı, böylece hayal kırıklığını biraz erteleyebilecekti. Kendi gözleriyle görmediği müddetçe, koridordaki masanın, içi çiçek dolu kâse dışında boş olduğunu görmedikçe hâlâ umut edebilir, masanın üzerinde kendisini bekleyen telgrafın hayalini kurup keyfini çıkarabilirdi. Fakat kapı eşiğinde durmuş ona bakan ve çiçekçilik konusunda da gerektiği kadarını bilen Bay Wilkins'in kendisine hatırlattığı gibi, kamelyalar kokmazdı.

Adamın sesini duyunca irkildi ve başını kaldırıp baktı.

"Size bir telgraf geldi," dedi Bay Wilkins.

Rose ağzı açık ona bakakaldı.

"Sizi her yerde aradım ama bulamadım..."

Tabii. Biliyordu. Hep emindi zaten. O an Rose'un içinde parlak ve yakıcı bir gençlik alevlendi. Merdivenleri uçarcasına çıktı, az önce dokunduğu kamelya kadar kırmızıydı ve salona dalıp Bay Wilkins daha cümlesini tamamlamadan telgrafı yırtarcasına açtı. Eğer böyle şeyler olabiliyorsa... bunun sonu yoktu... kendisi ile Frederick... ikisi... tekrar... sonunda...

"Umarım kötü haber değildir?" dedi peşinden gelen Bay Wilkins, çünkü Rose telgrafı okuduktan sonra gözlerini dikmiş kâğıda bakarken yüzü yavaş yavaş bembeyaz kesilmişti. Yüzünün nasıl da yavaş yavaş bembeyaz kesildiğini izlemek çok ilginçti.

Rose döndü ve Bay Wilkins'e sanki kim olduğunu hatırlamaya çalışıyormuş gibi baktı.

"Ah, hayır. Tam tersi..."

Gülümsemeyi başardı. "Bir ziyaretçim olacak," dedi telgrafı uzatarak; Bay Wilkins telgrafı alınca da öğle yemeğinin hazır olmasıyla ilgili bir şeyler mırıldanarak yemek odasına doğru yürüdü.

Bay Wilkins telgrafı okudu. Bu sabah Mezzago'dan gönderilmişti ve şöyle diyordu:

Roma'ya giderken buradan geçiyordum. Bugün öğleden sonra uğrayıp saygılarımı sunabilir miyim?

THOMAS BRIGGS.

Böyle bir telgraf neden bu ilginç hanımefendinin rengini soldurmuştu? Çünkü telgrafı okurkenki solgunluğu o kadar çarpıcıydı ki Bay Wilkins onun acı bir darbe aldığına ikna olmuştu.

Bayan Arbuthnot'ın peşinden yemek odasına giderek, "Thomas Briggs kim?" diye sordu.

Rose ona boş boş baktı. "Kim?" diye tekrarladı, düşüncelerini toplamaya çalışarak.

"Thomas Briggs."

"Ah. Evet. Ev sahibi. Burası onun. Çok naziktir. Öğleden sonra geliyor."

Thomas Briggs tam da o sırada yoldaydı. Mezzago ile Castagneto arasındaki yolda bir at arabasıyla ağır ağır ilerliyor, istediği şeyin evi yerinde duruyor mu diye bakmak değil de onu görmek olduğunu o kara gözlü hanımefendinin anlamasını içtenlikle ümit ediyordu. Bir ev sahibinin, kiracısının yanına izinsiz gitmeyecek nezakete sahip olması gerektiğini düşünürdü. Fakat o günden beri onu çok düşünmüştü. Rose Arbuthnot. Nasıl da güzel bir isim. Ve nasıl da güzel bir yaratık – yumuşak, uysal, iyi anlamda anaç; bu iyi anlam, onun kendi annesi olmaması ve çabalasa bile olamayacak olmasıydı, çünkü insanın kendinden genç anne babalara sahip olması mümkün değildi. Ayrıca da çok yakınlardan geçiyordu. Şöyle bir uğrayarak rahatının yerinde olup olmadığına bakmamak saçma gelmişti. Onu kendi evinde görmeyi arzu ediyordu. Evinin o hanımefendiye fon olmasını, sandalyelerinde oturduğunu, fincanlarından yudumlar aldığını, kendisine ait tüm eşyaları kullandığını görmek istiyordu. Oturma odasındaki koyu kırmızı sırmalı yastığı o küçük, koyu renk saçlı başının arkasına koyuyor muydu? Saçları

ve teninin beyazlığı o yastığın üzerinde çok güzel dururdu. Merdivenlerdeki portresini görmüş müydü? Hoşuna gidip gitmediğini merak etti. Ona açıklayacaktı. Eğer daha önce resim yapmadıysa ki bunu ima edecek bir şey söylememişti, belki de fark etmemişti, kaşlarının şeklinin ve yanaklarının hafif çukurluğunun nasıl da...

Arabaya Castagneto'da beklemesini söyledi ve meydanı geçti, hepsi onu tanıyan ve aniden ortaya çıkan çocuklar ve köpeklerle selamlaşıp zikzaklı patikadan hızla yürüyerek çıktı, çünkü otuzundan fazla olmayan hareketli ve genç bir adamdı, antika zinciri çekip zili çaldı ve görgü kurallarına uygun bir şekilde açık kapının yan tarafında içeri girmesine izin verilmesini bekledi.

Francesca onu görünce savrulabilecek her parçasını savurdu – kaşlarını, kirpiklerini, ellerini... ve her şeyin gayet mükemmel bir şekilde yolunda olduğuna ve görevini yaptığına onu temin etti.

"Elbette, elbette," dedi Briggs onun lafını keserek. "Hiç kuşkusuz öyledir."

Kartvizitini verip bunu evin hanımına götürmesini istedi.

"Hangi hanıma?" diye sordu Francesca.

"Hangi hanıma mı?"

"Dört taneler," dedi Francesca, kiracılar tarafında bir düzensizlik kokusu almıştı, çünkü efendisi şaşırmış görünüyordu ve buna memnun oldu; çünkü hayat sıkıcıydı ve düzensizlikler hiç olmazsa biraz hareketlenmesine yardım ederdi.

Briggs, "Dört?" diye tekrarladı şaşkın şaşkın. "Peki, o zaman hepsine götür," dedi sonra kendini toparlayarak, çünkü Francesca'nın yüzündeki ifadeyi fark etmişti.

Kahve, üst bahçedeki fıstık çamının gölgesinde içiliyordu. Sadece Bayan Fisher ile Bay Wilkins içiyordu, çünkü hiçbir şey yemeyen ve yemek boyunca hiç konuşmadan oturan Bayan Arbuthnot, hemen sonrasında ortadan kaybolmuştu.

Francesca elindeki kartvizitle bahçeye doğru giderken efendisi de merdivenlerde asılı duran, ismi bilinmeyen erken dönem bir İtalyan ressama ait, Orvieto'dan aldığı ve kiracısına çok benzeyen Meryem Ana tablosunu inceleyerek dikildi. Benzerlik gerçekten dikkat çekiciydi. Elbette Londra'daki o gün Bayan Arbuthnot'ın başında şapka vardı fakat onun alnındaki saçların da tıpkı böyle uzadığından emindi. Gözlerindeki ifade, ciddi ve tatlı, kesinlikle aynıydı. Onun tablosunun hep kendisinde olacağını düşünerek sevindi.

Ayak sesleri duyarak başını kaldırdı ve işte oradaydı, tıpkı hayallerindeki gibi beyazlar giymiş, merdivenlerden iniyordu.

Bayan Arbuthnot onu bu kadar kısa süre içinde görünce şaşırmıştı. Çay saatine doğru geleceğini düşünmüştü ve o zamana kadar dışarıda, kendi kendine kalabileceği bir yerde oturmaya niyetlenmişti.

Briggs onun merdivenlerden inişini büyük bir hevesle izledi. Bir an sonra portresiyle aynı hizada olacaktı.

"Gerçekten olağanüstü," dedi Briggs.

"Nasılsınız?" dedi Rose, yalnızca mesafeli, münasip bir karşılama niyetindeydi.

Gelişinden hoşlanmamıştı. Kalbinde telgrafın acısıyla, buraya Frederick'in yerine geldiğini, Frederick'in yapmasını arzuladığı şeyi yaptığını, onun yerini aldığını hissediyordu.

"Bir dakika kıpırdamayın..."

Düşünmeden itaat etti Rose.

"Evet, oldukça hayret verici. Şapkanızı çıkarabilir misiniz acaba?"

Şaşıran Rose uysalca şapkasını çıkardı.

"Evet –düşündüğüm gibi– yalnızca emin olmak istedim. Ve bakın, fark ettiniz mi..."

Tablonun üzerinde elleriyle tuhaf, hızlı hareketler yapmaya, ölçüp biçmeye, bir ona bir Rose'a bakmaya başladı.

Rose'un şaşkınlığı eğlenmeye dönüştü ve elinde olmadan gülümsedi. "Beni orijinalimle karşılaştırmaya mı geldiniz?" diye sordu.

"Nasıl olağanüstü bir benzerlik olduğunu görüyorsunuz..."

"Bu kadar ciddi göründüğümü bilmiyordum."

"Görünmüyorsunuz. Şu an değil. Bir dakika önce öyleydiniz, bu kadar ciddi. Ah, evet... nasılsınız?" diye bitirdi aniden, Rose'un uzattığı elini fark ederek. Sonra güldü ve elini sıktı, saç köklerine kadar kızarmıştı – böyle bir huyu vardı.

Francesca geri geldi. "Sinyora Fisher," dedi, "beyefendiyi görmekten memnun olacak."

Briggs, "Sinyora Fisher kim?" diye sordu Rose'a.

"Evinizde kalan dört kişiden biri."

"Demek dört kişisiniz."

"Evet. Arkadaşımla ben kirayı tek başımıza karşılayamayacağımızı anladık."

"Ah, ben..." diye başladı Briggs şaşkınlıkla, çünkü Rose Arbuthnot'ın –ne güzel isim– bir şeyi karşılamak zorunda kalmasını değil, San Salvatore'de kendi misafiri olarak istediği kadar bulunmasını çok isterdi.

"Bayan Fisher üst bahçede kahve içiyor," dedi Rose. "Sizinle gelip ikinizi tanıştırayım."

"Gitmek istemiyorum. Şapkanızı almışsınız, demek yürüyüşe gidecektiniz. Ben de gelemez miyim? Sizinle etrafta dolaşmayı gerçekten çok isterim."

"Fakat Bayan Fisher sizi bekliyor."

"Beklemeye devam edemez mi?"

"Evet," dedi Rose, ilk gün Briggs'i cezbeden gülümsemesiyle. "Sanırım çaya kadar bekleyebilir."

"İtalyanca biliyor musunuz?"

"Hayır," dedi Rose. "Neden?"

Bunun üzerine Briggs Francesca'ya döndü ve büyük bir hızla, çünkü İtalyancayı çok akıcı konuşurdu, üst bahçedeki

Sinyora'nın yanına tekrar gitmesini, eski dostu Sinyora Arbuthnot ile karşılaştığını ve onunla yürüyüşe çıktığını, ona kendisini daha sonra takdim edeceğini söylemesini istedi.

Francesca gittikten sonra, "Beni çaya mı davet ediyorsunuz?" diye sordu Rose'a.

"Elbette. Burası sizin eviniz."

"Hayır, değil. Sizin eviniz."

"Önümüzdeki pazartesiye kadar," diyerek gülümsedi.

"Gelin ve bana tüm manzarayı gösterin," dedi Briggs hevesle; belli ki Rose kendini küçümsese bile, Bay Briggs'i kesinlikle sıkmıyordu.

On Sekizinci Bölüm

Çok keyifli bir yürüyüş yaptılar; ılık, kekik kokulu köşelerde epeyce oturdular ve Rose'un sabahki hayal kırıklığından sıyrılmasına yardım edebilen bir şey varsa o da Bay Briggs'in arkadaşlığı ve sohbetiydi. Brigss onun toparlanmasına yardım etti ve Lotty ile kocası arasındaki sürecin aynısı gerçekleşti; Bay Briggs, Rose'un çekici olduğunu daha çok düşündükçe Rose daha çekici hale geldi.

Briggs sır tutmayı başaramayan, mümkünse asla vakit kaybetmeyen bir adamdı. Deniz fenerinin olduğu burna varmadan önce –Briggs ona feneri göstermesini istemişti çünkü oraya giden patikanın iki kişinin yan yana ve aynı hizada yürüyebileceği kadar geniş olduğunu biliyordu– Rose'un Londra'da onda bıraktığı etkiden bahsetti.

En dindar, en ağırbaşlı kadınlar bile bir etki, özellikle de karakterle veya erdemle ilgisi olmayan türde bir etki bıraktıklarını öğrenmekten hoşlandıklarından, Rose buna memnun oldu. Memnun olunca gülümsedi. Gülümseyince daha da çekici hale geldi. Yanaklarına renk, gözlerine ışık geldi. Gerçekten ilginç ve hatta eğlenceli şeyler söylediğini fark etti. Şu an Frederick duysaydı, diye düşündü, belki o kadar da ümitsiz bir sıkıntı kaynağı olmadığını görebilirdi; çünkü karşısında hoş görünümlü, genç ve kesinlikle zeki – zeki görünüyordu ve Rose öyle olduğunu umuyordu, çünkü

o zaman daha büyük bir iltifat almış olurdu– bir erkek vardı ve belli ki öğleden sonrasını yalnızca onunla sohbet ederek harcamaktan gayet mutluydu.

Ayrıca Bay Briggs gerçekten de çok ilgili görünüyordu. Oraya vardığı andan itibaren Rose'un yaptığı her şeyi duymak istiyordu. Şunu veya bunu görüp görmediğini, evdeki diğer kişileri, en çok neden hoşlandığını, hangi odada kaldığını, rahat edip etmediğini, Francesca'nın saygılı davranıp davranmadığını, Domenico'nun onunla ilgilenip ilgilenmediğini ve sarı oturma odasını –bütün gün güneş alan ve Cenova'ya bakan odayı– kullanmaktan hoşlanıp hoşlanmadığını sordu.

Rose, eve ne kadar az dikkat ettiğini ve Briggs'in ilginçliğinden ya da güzelliğinden bahsettiği şeyleri neredeyse hiç görmediğini anlayınca utandı. Frederick'le ilgili düşüncelere dalmış haldeyken, anlaşılan San Salvatore'de kör gibi yaşamıştı ve vaktinin yarısından fazlası geçip gittiği halde bunun ne faydasını görmüştü? Hampstead Heath'te hasretle oturuyor da olabilirdi pekâlâ. Hayır, olmazdı; çektiği hasrete rağmen en azından güzelliğin tam kalbinde olduğunun bilincindeydi ve aslında bu güzellik, onu paylaşmak için duyduğu arzu, hasretini başlatan şey olmuştu.

Ne var ki Bay Briggs, şu an dikkatini Frederick'e veremeyeceği kadar hayat dolu geliyordu ona ve sorusu üzerine hizmetçileri övdü, yalnızca bir defa gördüğünü ve sonra aşağılayıcı bir şekilde kovulduğunu söylemeden sarı oturma odasını övdü, sanat ve antikalar hakkında pek bir şey bilmediğini ama birisi onlar hakkında bilgi verirse daha fazla şey öğrenebileceğini belirtti, buraya geldiğinden beri her gününü dışarıda geçirdiğini çünkü dışarısının son derece muhteşem ve şimdiye kadar gördüğü her şeyden farklı olduğunu söyledi.

Briggs patikasında, şu an için ne mutlu ki Rose'un olan kendi patikasında onun yanında yürüyor ve aile hayatının

masum ışıltısını hissediyordu. Kendisi bir yetimdi, tek çocuktu ve samimi, evcil bir yaradılışı vardı. Kız kardeşi olsa ona tapar, annesi olsa onu şımartırdı ve bu aralar evlilik konusunu düşünmeye başlamıştı; çünkü her biri, genelde yaşanan deneyimlerin tersine, sonunda sadık arkadaşlara dönüşen çeşitli âşıklarıyla mutlu olmasına rağmen, çocuklara düşkündü ve en büyük oğlu yirmi yaşına geldiğinde çok yaşlı olmak istemiyorsa belki de bir şeyler yapma vaktinin geldiğini düşünüyordu. Son zamanlarda San Salvatore biraz ıssız gibi görünüyordu. İçinde ne zaman yürüse yankılandığını hayal ederdi. Orada kendini yalnız hissediyordu; o kadar ki bu yıl ilkbahardan mahrum kalmayı ve kiraya vermeyi tercih etmişti. San Salvatore'nin bir hanıma ihtiyacı vardı. Sıcaklığının ve güzelliğinin son bir dokunuşa ihtiyacı vardı, çünkü eşini sıcaklık ve güzellik kavramlarının dışında asla düşünmemişti; elbette güzel ve nazik olacaktı. Bu belirsiz eşe şimdiden böylesine âşık olması Briggs'i eğlendirirdi.

Deniz fenerine doğru giden patikada yürürken bu güzel isimli hanımefendiyle bu hızla arkadaş olduklarına bakılırsa, birazdan ona kendisiyle ilgili her şeyi, geçmişte yaptıklarını ve gelecekteki umutlarını anlatabileceğinden emindi ve böyle hızla gelişen bir güven duygusunu düşünmek onu güldürdü.

"Neye gülüyorsunuz?" diye sordu Rose, ona bakıp gülümseyerek.

"Sanki eve gelmişim gibi," dedi.

"Ama sizin buraya gelmeniz, eve gelmeniz demek zaten."

"Gerçekten eve gelmekten bahsediyorum. İnsanın ailesinin yanına gelmesi gibi... Hiç ailem olmadı. Ben yetimim."

"Ah, öyle mi?" dedi Rose gerçek bir anlayışla. "Umarım uzun süredir öyle değilsinizdir. Hayır, yani uzun süredir öyle olduğunuzu umduğumu söylemek istemedim. Yok yok... ne demek istediğimi ben de tam bilmiyorum, üzgün olduğum hariç."

Briggs yine güldü. "Ah, buna alışkınım. Kimsem yok. Ne kız ne de erkek kardeşim."

"Öyleyse tek çocuksunuz," dedi Rose zekice.

"Evet. Ve sizde... aileyle ilgili düşüncelerime tam olarak uyan bir şeyler var."

Bunu duymak Rose'un hoşuna gitti.

"Çok... samimi ve rahat," dedi Briggs, ona bakıp uygun bir kelime arayarak.

"Hampstead'teki evimi görseniz öyle düşünmezdiniz," dedi Rose, o sade ve sert koltuklu meskeninin görüntüsü zihninde belirdi, içinde uzak durulan ve ihmal edilen Du Barri kanepeden başka rahat, yumuşak bir şey yoktu. Frederick'in evden kaçınmasında, diye düşündü bir an berraklaşan zihniyle, şaşılacak bir şey yoktu. *Onun* ailesinde samimi hiçbir şey yoktu.

"Tıpkı size benzeyen bir yerde yaşamadığınıza inanmam," dedi Briggs.

"San Salvatore'nin tıpkı benim gibi olduğunu iddia etmeyeceksiniz umarım?

"Tam da bunu iddia edeceğim. Kesinlikle güzel olduğunu kabul edersiniz?"

Bunun gibi bir sürü şey söyledi Briggs. Onunla yürümek Rose'un hoşuna gitti. Flört günlerinden beri bu kadar keyif veren bir yürüyüş yaptığını hatırlamıyordu.

Bay Briggs'le beraber çaya geldiğinde, Bay Wilkins onun o güne kadar olduğundan tamamen farklı göründüğünü fark etti. Burada sıkıntı var, işte burada sıkıntı var, diye düşündü Bay Wilkins meslek erbabı ellerini zihninde keyifle ovuşturarak. İleride, danışılmak üzere çağırılacağını görebiliyordu. Bir tarafta Arbuthnot vardı, diğer taraftaysa Briggs. Sıkıntı mayalanıyordu, er ya da geç sıkıntı çıkacaktı. Fakat Briggs'in telgrafı hanımefendinin üzerinde neden bir darbe etkisi yapmıştı? Eğer aşırı sevinçten bembeyaz kesildiyse bu durumda sıkıntı tahmininden de yakın demekti. Artık

solgun değildi; daha önce hiç görmediği kadar ismine benziyordu, gül gibiydi yanakları. Eh, kendisi böyle sıkıntıların adamıydı. İnsanlar sıkıntıya girdikleri için üzülüyordu elbette ama sıkıntıya girdiklerinde, onlara lazım olan adam kendisiydi.

Kariyeri onun için çok değerli olduğundan, bu düşüncelerle birden canlanan Bay Wilkins, hem San Salvatore'nin geçici sahipliğindeki payından hem de çıkacak güçlüklerin muhtemel yardımcısı olarak, büyük bir misafirperverlikle Bay Briggs'i ağırlamaya yardımcı olmaya başladı ve mekânın çeşitli özelliklerine dikkat çekip onu alçak duvara götürerek körfezin karşısındaki Mezzago'yu gösterdi.

Bayan Fisher da çok hoşsohbetti. Burası bu genç adamın eviydi. Mülk sahibi bir adamdı. Mülkleri ve mülk sahibi adamları severdi. Ayrıca böyle genç yaşta mülk sahibi olmak özel bir marifet gerektirirdi. Elbette miras kalmıştı ve miras kalması, kazanıp almasından daha saygıdeğerdi. İnsanın anne babası konusunda fikir verirdi ve çoğu insanın ne bu bağlantılara sahip olduğu ne de bunu istediği bir çağda bu da hoşuna gitti.

Dolayısıyla, herkes sevimli ve keyifli olduğundan, keyifli bir çay saati oldu. Briggs, Bayan Fisher'ın çok tatlı bir yaşlı hanım olduğunu düşündü ve düşündüğü gibi de davrandı; böylece sihir tekrar kendini gösterdi, Bayan Fisher tatlı bir yaşlı hanım haline geldi. İçinde Briggs'e karşı bir sevecenlik doğdu ve bu oyunbaz bir sevecenlikti; hatta çay bitmeden onunla ilgili bazı yorumlarında "sevgili oğlum" kelimelerini kullandı.

Bayan Fisher'ın ağzında tuhaf duruyordu bu kelimeler. Hayatı boyunca daha önce kullandığı şüpheliydi. Rose hayretler içindeydi. İnsanlar aslında ne kadar hoştu. Onlar hakkında hata yapmaktan ne zaman vazgeçecekti? Bayan Fisher'ın böyle bir tarafı olabileceği hiç aklına gelmemişti ve bildiği diğer tarafında, kendi saldırgan ve rahatsız edici

davranışlarının etkisi olup olmadığını merak etti. Muhtemelen vardı. Öyleyse kendisi de ne kadar korkunç olmalıydı... Hoşuna giden biriyle karşılaştığı an onun gözlerinin önünde gerçekten sevimli bir hale dönüştüğünü görünce pişman olduğunu hissetti ve az sonra Bayan Fisher kahkaha attığında ve şok içinde bunun tamamen yeni bir ses olduğunu fark ettiğinde, utançtan yerin dibine girebilirdi. Daha önce kendisi veya oradaki başka biri Bayan Fisher'ın güldüğünü duymamıştı. Grupları için nasıl bir töhmetti bu! Çünkü hepsi gülmüştü, diğerleri yani, geldiklerinden beri zaman zaman, bazıları çok bazıları az gülmüştü ama yalnızca Bayan Fisher gülmemişti. Anlaşılan, şu an olduğu gibi keyif alabildiğine göre, daha önce hiç keyif almamıştı. Keyif alıp almadığını kimse umursamamıştı, belki Lotty hariç. Evet, Lotty umursamıştı ve onun mutlu olmasını istemişti; fakat Lotty, Bayan Fisher'ın üzerinde kötü bir etki yaratıyor gibiydi, oysa Rose onu kışkırtıp kafa tutma isteği duymadan, gerçekten bu isteğe kapılmadan beş dakika bile Bayan Fisher'ın yanında kalamamıştı.

Nasıl da korkunçtu yaptığı. Affedilmez davranmıştı. Pişmanlığı kendini, Bayan Fisher'a karşı çekingen ve saygılı bir özen şeklinde gösterdi, bu da Rose'u gözleyen Briggs'in onun daha da melek gibi olduğunu düşünmesine neden oldu ve Rose Arbuthnot'ın kendisine öyle davranması uğruna bir an için yaşlı hanımefendinin yerinde olabilmeyi diledi. Belli ki tatlılıkla yapabileceği şeylerin bir sonu yok, diye düşündü. İlaç içmeyi bile dert etmezdi, gerçekten iğrenç ilaçları, eğer elinde ilaçla üzerine eğilen Rose Arbuthnot olsaydı.

Rose, Briggs'in parlak mavi gözlerini, güneşten yandığı için daha da parlak görünen gözlerini, o pırıltılı bakışlarını kendisine diktiğini hissetti ve gülümseyerek ne düşündüğünü sordu.

Ona söylemesinin pek uygun kaçmayacağını söyleyerek ekledi: "Belki bir gün."

"Sıkıntı, sıkıntı," diye düşündü Bay Wilkins bunun üzerine, yine ellerini zihninde ovuşturarak. "Eh, onlara lazım olan adam benim."

"Eminim ki," dedi Bayan Fisher merhametle, "bizim duyamayacağımız bir düşünceniz yoktur."

"Eminim ki," dedi Briggs, "bir hafta içinde size bütün sırlarımı anlatmış olurdum."

"Çok güvenilir birine söylerdiniz öyleyse," dedi Bayan Fisher yardımsever bir tavırla; tam da böyle bir oğlu olsun isterdi. "Ve karşılığında," diye devam etti, "ben de size benimkileri anlatabilirdim."

"Ah, hayır," dedi Bay Wilkins, şakacı bir ses tonuyla araya girerek, "itiraz etmeliyim. Gerçekten etmeliyim. Ben daha önce bu talepte bulunmuştum, üstelik daha eski bir dostum. Bayan Fisher'ı on gündür tanıyorum ve siz Bay Briggs, onu henüz bir gündür bile tanımıyorsunuz. Onun sırlarını önce bana anlatmasına hakkım olduğunu iddia ediyorum. Tabii," diye ekledi, gösterişli bir havayla başını eğerek, "herhangi bir sırrı varsa ki bundan şüpheliyim."

"Ah, olmaz mı!" diye haykırdı Bayan Fisher, içinde filizlenen şu yeşil yaprakları düşünerek. Haykırması tamamen şaşırtıcıydı zaten fakat bunu neşeyle yapması tam bir mucizeydi. Rose onu ancak hayretler içinde izleyebiliyordu.

"Öyleyse hepsini ağzınızdan alacağım," dedi Briggs aynı neşeyle.

"Ağzımdan alınmaya pek ihtiyaçları yok," dedi Bayan Fisher. "Ben, onların ağzımdan saçılmalarını engellemekte zorlanıyorum."

Bu konuşan pekâlâ Lotty olabilirdi. Bay Wilkins, böyle durumlar için yanında taşıdığı monoklü gözüne yerleştirdi ve Bayan Fisher'ı dikkatle inceledi. Rose ona baktı, gülümsemesine engel olamadı çünkü Bayan Fisher çok eğleniyormuş gibiydi, gerçi Rose sebebini tam olarak anlamamıştı ve gülümsemesi birazcık tereddütlüydü; zira Bayan Fisher'ın

eğlenmesi yeni bir şeydi, hayranlık uyandıran bir yönü vardı ve alışmak gerekiyordu.

Bayan Fisher, onlara filizlenme konusundaki tuhaf ve heyecan verici hislerini açıklayacak olsa ne kadar şaşıracaklarını düşünüyordu. Aşırı derecede budala bir ihtiyar olduğunu düşünürlerdi, zaten iki gün öncesine kadar kendisi de öyle düşünürdü; fakat filizlenme fikrine giderek alışıyordu ve sevgili Matthew Arnold'ın bir zamanlar söylediği gibi, artık daha *apprivoisée* olmuş yani evcilleşmişti, hiç şüphesiz insanın görünüşüyle duygularının eşleşmesi en iyisiydi, yine de eş olmadıkları farz edildiğinde –insan her şeye sahip olamazdı– her yerde yaşlı hissetmektense bazı yerlerde genç hissetmek daha iyi değil miydi? Tekrar her yerde, hem içinde hem dışında yaşlı hissetmek için yeterli vakti olacaktı, Prince of Wales Terrace'taki lahdine döndüğünde.

Yine de Briggs gelmeseydi Bayan Fisher muhtemelen kendi kabuğunun içinde gizlice mayalanmaya devam edecekti. Diğerleri onu sadece sert biri olarak tanıyordu. Aniden gevşemek itibarının kaldırabileceğinden fazla olurdu, özellikle de üç genç kadının karşısında. Ama şimdi yabancı Briggs gelmişti, hayatında hiçbir genç adama olmadığı kadar kanının kaynadığı bir yabancı; Bayan Fisher'ın kabuğundan kurtulmasını sağlayan Briggs'in gelişi ve onun gerçek ve bariz değerbilirliğiydi, çünkü aile hayatına ve bu hayatın doğal sonuçlarına aç olan Briggs, böyle bir büyükanneye sahip olmanın çok hoşuna gideceğini düşünmüştü. Ve böylece Bayan Fisher, tıpkı Lotty'nin öngördüğü gibi, halinden memnun, iyi huylu ve müşfik biri oluvermişti.

Yarım saat sonra piknikten dönen ve hâlâ çay bulabileceği ümidiyle sesleri takip ederek üst bahçeye giden Lotty, birden ne olduğunu anladı çünkü Bayan Fisher tam o anda kahkaha atıyordu.

"Kozasından çıktı," diye düşündü Lotty; tüm hareketlerinde olduğu gibi hızla ve düşünmeden, aynı zamanda onu

endişelendirecek ve engel olacak bir adap anlayışına da sahip olmadığından, Bayan Fisher'ın sandalyesinin arkasından eğildi ve onu öptü.

"Yüce Tanrım!" diye bağırdı Bayan Fisher, dehşetle irkilmişti, çünkü böyle bir şey Bay Fisher'la ilk günlerinden beri hiç olmamıştı ve o zaman da sadece temkinlice olmuştu. Bu öpücük gerçek bir öpücüktü ve tuhaf, yumuşak bir tatlılıkla bir süre Bayan Fisher'ın yanağında kaldı.

Öpenin kim olduğunu görünce, yüzü al al oldu. Onu öpen Bayan Wilkins'ti ve öpücüğü son derece sevecendi... İsteseydi bile Bay Briggs'in kadirşinas varlığının önünde tekrar ciddiyetini takınıp azarlamaya başlayamazdı; ama zaten istemiyordu. Bayan Wilkins'in ondan hoşlanıyor olması mümkün müydü, kendisi bu kadar hoşlanmadığı halde Bayan Wilkins bunca zamandır ondan hoşlanıyor muydu? Tuhaf, minik bir sıcaklık damlası Bayan Fisher'ın kalbinin buz tutmuş duvarlarından içeri sızdı. Genç biri onu öpmüştü, genç biri onu öpmek istiyordu... Kıpkırmızı kesilmiş halde bu tuhaf yaratığı izledi, anlaşılan olağanüstü bir şey yaptığından tamamen habersizdi, kocasının tanıştırması üzerine Bay Briggs'le el sıkıştı ve hemen dostça bir sohbete girişti, sanki onu tüm hayatı boyunca tanıyormuş gibi. Ne kadar tuhaf, nasıl da tuhaf biriydi. Belki de bu kadar tuhaf biri olduğundan insanın onu yanlış değerlendirmesi doğaldı.

Briggs, "Eminim biraz çay alırsınız," dedi Lotty'ye, hevesli bir misafirperverlikle. Onun çok hoş olduğunu düşündü, çilleri, piknik dağınıklığı ve her şeyiyle. Tam da böyle bir kız kardeşi...

"Bu soğumuş," dedi çaydanlığa dokunarak. "Francesca'ya size taze çay demlemesini..."

Cümlesini yarıda bıraktı ve yüzü kızardı. "Kendimi kaybettim değil mi?" dedi, gülerek ve etrafındakilere bakarak.

Bay Wilkins, "Gayet doğal, gayet doğal," diyerek yatıştırdı onu.

"Ben gidip Francesca'ya söyleyeyim," dedi Rose ayağa kalkarak.

"Hayır, hayır," dedi Briggs. "Gitmeyin." Sonra ellerini ağzına götürüp bağırdı.

"Francesca!" diye seslendi Briggs.

Hizmetçi koşarak geldi. Hatırladıkları kadarıyla kendi çağrılarına hiç bu kadar hızlı cevap vermemişti.

"Sahibinin sesi," diye belirtti Bay Wilkins; gayet uygun, diye düşündü.

"Taze çay yap," diye emretti Briggs İtalyanca. "Çabuk... çabuk..." Sonra yine kendini kaybettiğini hatırlayıp kızardı ve herkesten af diledi.

Bay Wilkins, "Gayet doğal, gayet doğal," diyerek yatıştırdı onu.

Sonra Briggs daha önce iki kez, bir kez Rose'a ve bir kez de diğer ikisine açıkladığı gibi, Roma'ya doğru gittiğini ve Mezzago'da inip burada keyiflerinin yerinde olup olmadığına baktıktan ve bir gece Mezzago'da bir otelde kaldıktan sonra ertesi gün seyahatine devam edebileceğini düşündüğünü Lotty'ye de açıkladı.

"Ama ne kadar saçma," dedi Lotty. "Tabii ki burada kalmalısınız. Burası sizin eviniz. Kate Lumley'nin odası boş," diye ekledi, Bayan Fisher'a dönerek. "Bay Briggs'in bir gece orada kalmasının sakıncası yoktur değil mi? Yani, Kate Lumley odada değil," dedi tekrar Briggs'e dönüp gülerek.

Ve Bayan Fisher da gülerek onu inanılmaz bir hayrete düşürdü. Başka zaman olsa bu sözleri aşırı yakışıksız olarak değerlendireceğini biliyordu ama şu an sadece komik buluyordu.

Hayır, diye garanti verdi Briggs'e, Kate Lumley gerçekten de orada değildi. Bereket versin ki değildi, çünkü kendisi aşırı geniş bir insandı ve oda aşırı dardı. Kate Lumley içeri girebilirdi ama hepsi bu kadardı. Bir kere girdikten sonra içeride öyle sıkışırdı ki muhtemelen bir daha asla dışarı çıkamazdı.

Oda Bay Briggs için tamamen müsaitti ve otele gitmek gibi bir saçmalık yapmayacağını umuyordu; nihayetinde o, bütün bu yerin sahibiydi.

Rose bu konuşmayı şaşkınlıktan fal taşı gibi açılmış gözlerle dinledi. Bayan Fisher bunları söylerken epeyce de güldü. Lotty de çok güldü ve sonunda eğilip tekrar Bayan Fisher'ı öptü, defalarca öptü.

"Yani anlayacağınız, sevgili oğlum," dedi Bayan Fisher, "burada kalmalı ve hepimize büyük bir keyif vermelisiniz."

Bay Wilkins, "Gerçekten de büyük," diye içtenlikle destekledi.

"Gerçekten çok büyük," diye tekrar etti Bayan Fisher, tıpkı halinden memnun bir anne gibi görünerek.

"Kabul edin," dedi Rose, Briggs'in sorarcasına ona doğru dönmesi üzerine.

"Hepiniz ne kadar naziksiniz," dedi Briggs, yüzünde kocaman bir gülümseme vardı. "Burada misafir olmayı çok isterim. Ne kadar yeni bir duygu. Ve bu üç..."

Sözünü yarıda kesip etrafına bakındı. "Sanki," diye sordu, "dördüncü bir ev sahibem olacaktı? Francesca dört hanımı olduğunu söylemişti."

"Evet. Leydi Caroline da var," dedi Lotty.

"Öyleyse, onun da beni davet edip etmeyeceğini öğrenmek daha iyi olmaz mı?"

"Ah, ama kendisi..." diye başladı Lotty.

"Droitwich'lerin kızının, sevgili Briggs," dedi Bay Wilkins, "uygun misafirperverliğe sahip olmaması pek mümkün değil."

"Droitwich'lerin..." diye tekrarladı Briggs; ama aniden durdu, çünkü kapı eşiğinde Droitwich'lerin kızının ta kendisi duruyordu; ya da daha ziyade karanlık kapı eşiğinden gün ışığına çıkarak ona doğru gelen, hayatında henüz hiç görmediği fakat yalnızca hayalini kurduğu, mutlak güzellik idealiydi.

On Dokuzuncu Bölüm

Sonra Leydi Caroline konuştuğunda... Zavallı Briggs'in başka şansı var mıydı? Perişandı. Minik'in tek söylediği, Bay Wilkins onları tanıştırdığında, "Nasılsınız?" demek oldu ama bu yeterliydi; Briggs'i mahvetmişti.

Hayat ve dostluk dolu, neşeli, hoşsohbet, mutlu bir genç adamdan sessiz, ciddi, alnında boncuk boncuk terler biriken bir adama dönüştü. Aynı zamanda sakarlaştı, ona fincanını uzatırken kaşığı düşürdü, kurabiyeleri düzgün koyamadı, bu yüzden bir tanesi yere yuvarlandı. Gözleri o büyüleyici yüzden bir an bile ayrılamıyordu. Bay Wilkins onun adına açıklama yaptı, çünkü kendisi açıklama yapacak halde değildi; Leydi Caroline'a karşısındaki Bay Briggs'in San Salvatore'nin sahibi olduğunu, Roma'ya giderken Mezzago'da indiğini vesaire anlattıktan sonra, diğer üç hanımefendinin, geceyi bir otelde geçirmek yerine kendi evinde geçirmesi için onu davet ettiğini ve Leydi Caroline da dördüncü ev sahibesi olduğundan Bay Briggs'in sadece onun onayını beklediğini ekledi. Bay Wilkins dengeli cümleler kurup takdire şayan bir açıklıkla ve kendi kültürlü sesini duymanın verdiği keyifle durumu Leydi Caroline'a bu minvalde anlatırken, Briggs tek bir kelime bile etmeden oturdu.

Minik'in içini derin bir hüzün kapladı. Başlangıç aşamasındaki bir yapışkanın tüm belirtileri vardı ve çok tanıdıktı,

bu yüzden Briggs orada kalırsa kendi dinlenme tedavisinin bitmiş sayılabileceğini biliyordu.

Sonra aklına Kate Lumley geldi. Kate'e denize düşenin yılana sarıldığı gibi sarıldı.

"Güzel olurdu," dedi, Briggs'e hafifçe gülümseyerek; gülümsememek gibi bir nezaketsizlik yapamazdı, en azından birazcık, fakat biraz gülümsemesi bile gamzesini ortaya çıkardı ve Briggs'in bakışları öncekinden de sabit hale geldi. "Sadece oda olup olmadığını merak ediyorum."

"Evet, var," dedi Lotty. "Kate Lumley'nin odası."

"Arkadaşınızın," dedi Minik Bayan Fisher'a ve Briggs'e hayatında şimdiye kadar hiç müzik dinlememiş gibi geldi, "her an gelebileceğini sanıyordum."

"Ah, hayır," dedi Bayan Fisher; kadında tuhaf bir uysallık olduğunu düşündü Minik.

"Bayan Lumley," dedi Bay Wilkins, ardından "Lumley, kocasının soyadı mı, kendisine nasıl hitap edeyim" diye sordu Bayan Fisher'a.

"Kate'le hiç kimse evlenmedi," dedi Bayan Fisher kendini beğenmiş bir tavırla.

"Pekâlâ... Bayan Lumley her halükârda bugün gelmiyor Leydi Caroline ve Bay Briggs, bana göre çok yazık ki yarın seyahatine devam etmek zorunda, yani burada kalması Bayan Kate Lumley'nin muhtemel gelişini etkilemeyecek."

"Bu durumda elbette ben de davete katılıyorum," dedi Minik, Briggs'e ilahi gelen bir cana yakınlıkla.

Briggs pancar gibi kıpkırmızı kesilmiş halde bir şeyler kekeledi ve Minik, "Eyvah," diye düşünerek başını öbür tarafa çevirdi; fakat bu yalnızca Briggs'i profiliyle tanıştırmaya yaradı ve Minik'in yüzünün önden görünüşünden daha güzel bir şey varsa o da profiliydi.

Eh, yalnızca bir öğleden sonra ve akşam kalacaktı. Adam, hiç kuşkusuz, yarın sabah hemen gidecekti. Roma'ya varmak saatler sürerdi. Akşam trenine kadar kalırsa çok fena

olurdu. Roma'ya giden ekspresin gece geçtiğine dair bir his vardı içinde. Şu Kate Lumley denen kadın neden gelmemişti ki? Onu tamamen unutmuştu ama şimdi on beş gün önce davet edilmiş olması gerektiğini hatırlıyordu. Ona ne olmuştu? Bu adamsa, bir kez izin verilince, Londra'da da onu görmeye gelebilir, Minik'in gitmekten hoşlandığı yerlere sık sık uğrayabilirdi. Tecrübeli gözleri fark edebiliyordu, adamda tutkulu ve ısrarcı bir yapışkan olma potansiyeli vardı.

"Eğer," diye düşündü Bay Wilkins, Briggs'in yüzünü ve ani sessizliğini gözlemleyerek, "bu genç adamla Bayan Arbuthnot arasında herhangi bir anlaşma varsa şimdi sıkıntı çıkacak. Korktuğumdan farklı türde bir sıkıntı bu, Arbuthnot'ın başrol oynayacağı, aslında ricacı taraf olacağı bir sıkıntı değil; fakat resmi bir rezalet olmadığı için yine de yardıma ve tavsiyeye ihtiyaç duyacağı bir sıkıntı. Kendi tutkularının ve onun güzelliğinin zorladığı Briggs, Droitwich'lerin kızına talip olacak. Leydi Caroline doğal olarak ve münasip olduğu üzere onu geri çevirecek. Ortada kalan Bayan Arbuthnot mutsuz olacak ve belli edecek. Arbuthnot geldiğinde karısını gizemli gözyaşları içinde bulacak. Sebebini soruşturunca buz gibi bir kayıtsızlıkla karşılaşacak. İşte o zaman daha fazla sıkıntı beklenebilir ve aradıkları danışmanı bende bulacaklar. Lotty, Bayan Arbuthnot'ın kocasını istediğini söylediğinde yanılmış. Bayan Arbuthnot, Briggs'i istiyor ama alışılmadık bir şekilde elde edemeyecek gibi görünüyor. Eh, onlara lazım olan adam benim."

"Eşyalarınız nerede Bay Briggs?" diye sordu Bayan Fisher, sesi anne sevgisiyle doluydu. "Onların getirtilmesi gerekmez mi?" Artık güneş neredeyse denizin içinde olduğundan, güneşin gözden kaybolmasından hemen sonra ortaya çıkan tatlı kokulu nisan rutubeti bahçeye sokulmaya başlamıştı.

Briggs irkildi. "Eşyalarım?" diye tekrarladı. "Ah, evet... onları aldırmam lazım. Mezzago'dalar. Domenico'yu gön-

dereceğim. Atlı arabam köyde bekliyor. Onunla gidebilir. Gidip ona söyleyeyim."

Ayağa kalktı. Kiminle konuşuyordu? Görünüşte Bayan Fisher'la ama gözlerini, hiçbir şey söylemeyen ve hiç kimseye bakmayan Minik'e dikmişti.

Sonra kendine gelen Briggs kekeleyerek, "Çok üzgünüm –unutup duruyorum –aşağı inip eşyalarımı kendim getireceğim," dedi.

"Domenico'yu gönderebiliriz elbette," dedi Rose ve onun nazik sesini duyan Briggs başını çevirdi.

İşte, burada arkadaşı vardı, tatlı isimli hanımefendi... fakat bu kısa süre içinde nasıl da değişmişti! Onun bu kadar renksiz, bu kadar hatları belirsiz, bu kadar soluk, böyle hayalet gibi görünmesine neden olan ışığın azalması mıydı? Hoş bir hayalet, elbette ve hâlâ güzel bir ismi olan, ama yine de bir hayalet.

Tekrar Minik'e döndü ve Rose Arbuthnot'ın varlığını unuttu. Gerçekleşmiş hayaliyle yüz yüze geldiği ilk anda başka birini veya başka bir şeyi düşünmesi nasıl mümkün olabilirdi?

Briggs, kendi hayalindeki kadar güzel birinin var olabileceğini asla düşünmemiş veya ümit etmemişti. Şu ana kadar hayaline yaklaşan biriyle bile karşılaşmamıştı. Bir sürü hoş kadınla, çekici kadınla karşılaşmış ve hak ettikleri değeri göstermişti, fakat gerçek, tanrısal güzelliğin kendisiyle hiç karşılaşmamıştı. Eskiden, "Kusursuz güzelliği olan bir kadın görürsem ölürüm," diye düşünürdü; ama yine de, kendi düşüncesine göre kusursuz güzellikte bir kadınla karşılaşınca ölmemişti, sanki ölmüş gibi neredeyse kendi işlerini yapamaz hale gelmişti.

Diğerleri onun adına her şeyi ayarlamak zorunda kaldı. Ona sordukları sorularla valizlerinin Mezzago'daki istasyon emanetinde olduğunu öğrendiler ve Domenico'yu çağırdılar; sessizce ve kimseye bakmadan oturan Minik'in dışındaki

herkesin zorlaması ve yardımıyla Briggs, at arabasıyla gidip eşyalarını getirmesi için Domenico'ya gerekli talimatları vermeye ikna edildi.

Briggs'in çöküşünü görmek üzücü bir manzaraydı. Herkes fark etti, Rose bile.

"Olur şey değil," diye düşündü Bayan Fisher, "güzel bir yüzün hoş bir erkeği aptala çevirmesi insanın sabrını zorluyor."

Havanın soğumaya başladığını hissettiğinden ve Briggs'in büyülenmiş halini görmek acı verici olduğundan, odanın hazırlanmasını söylemek üzere içeri girdi; zavallı çocuğun kalması için baskı yaptığına şimdi pişmandı. Leydi Caroline'ın keyif kaçıran yüzünü o an unutmuştu, daha çok da bu yüzün Bay Wilkins üzerinde herhangi bir kötü etki yaratmamasından kaynaklanmıştı. Zavallı çocuk. Kendi haline bırakılamayacak kadar da çekici bir çocuktu. Leydi Caroline'ı, çocuğu kendi haline bırakmamakla suçlayamayacağı doğruydu çünkü onunla hiç ilgilenmiyordu ama bunun bir faydası yoktu. Erkekler tıpkı o budala pervanelere benzerdi, başka açılardan zeki olsalar da güzel bir yüzün umursamaz ışığının etrafında kanat çırparlardı. Böyle yaptıklarını görmüştü. Çok sık görmüştü. Yanından geçerken, Briggs'in açık renk saçlarını bir anne gibi okşayacaktı neredeyse. Zavallı çocuk.

Sigarasını bitiren Minik de yerinden kalkıp içeri girdi. Bay Briggs'in seyretme arzusunu tatmin etmek için orada oturmasının bir anlamı yoktu. Dışarıda daha uzun oturmak, defne çalısının arkasındaki köşesine gitmek ve güneş batarken gökyüzünü seyretmek, aşağıdaki köyde teker teker yanan ışıkları izlemek ve gecenin tatlı nemini koklamak isterdi, ama bunu yaparsa Bay Briggs kesinlikle peşinden gelirdi.

O eski, tanıdık zorbalık yine başlamıştı. Huzur ve özgürlük tatili yarıda kalmıştı; belki de bitmişti, çünkü sonuçta adamın yarın gideceğini kim bilebilirdi? Kate Lumley yüzün-

den evden ayrılabilirdi belki ama köyde oda kiralamaktan ve her gün yukarı gelmekten onu hiçbir şey alıkoyamazdı. Bir insanın başka bir insana karşı bu zorbalığı! Üstelik yanlış anlaşılmaksızın adama kaşlarını bile çatamayacak şekilde yaratılmış olması onu çok mutsuz ediyordu.

Akşamın bu vaktini köşesinde geçirmeyi çok seven Minik, bunu yapmasına engel olduğu için Bay Briggs'e kızdığını hissetti ve hem ona hem de bahçeye sırtını dönüp tek kelime etmeden ve kimseye bakmadan eve doğru gitti. Fakat Briggs, onun niyetini fark ettiğinde hemen ayağa fırladı, Leydi Caroline'ın yolunun üstünde olmayan sandalyeleri bile çekti, geçeceği yerde olmayan bir tabureyi tekmeleyip bir yana itti, sonuna kadar açık duran kapıyı açmak için hızla gitti ve Leydi Caroline'ın peşinden kapıdan geçip holde yanı sıra yürüdü.

Bu Bay Briggs'le ne yapacaktı? Eh, burası onun holüydü; burada yanında yürümesine engel olamazdı.

"Umarım," dedi Briggs, yürürken bile gözlerini ondan alamıyor, bu yüzden başka zaman olsa kaçınabileceği bir sürü şeye çarpıyordu –kitaplığın köşesi, antika oymalı bir büfe, üzerinde duran çiçeklerin suyunu döktüğü masa– "burada yeterince rahatsınızdır? Eğer değilseniz ben... canlı canlı derilerini yüzeceğim."

Briggs'in sesi titriyordu. Bay Briggs'le ne yapacaktı? Tabii ki o gidene kadar odasında kalabilir, hasta olduğunu söyleyip yemeğe inmeyebilirdi; ama yine de bu zorbalık...

"Aslında gayet rahatım," dedi Minik.

"Eğer sizin geleceğiniz aklıma gelmiş olsaydı..." diye başladı.

"Burası muhteşem, tarihi bir yer," dedi Minik, tarafsız ve ciddi konuşmak için elinden geleni yaparak ama başarılı olacağına dair çok az umut besleyerek.

Mutfak bu kattaydı ve aralık olan kapısının önünden geçerken, düşüncelerini kabaca "Aha" ve "Vay" gibi sem-

bollerle ifade edilebilecek bakışlarla birbirlerine aktaran hizmetçiler tarafından izlendiler; kaçınılmaz olana dair takdirlerini, kaçınılmaz olana dair öngörülerini, tamamen anlayış ve onaylarını temsil eden ve içeren sembollerdi bunlar.

"Yukarı mı çıkıyorsunuz?" diye sordu Briggs, Leydi Caroline merdivenlerin dibinde duraklayınca.

"Evet."

"Hangi odada oturuyorsunuz? Salonda mı yoksa küçük sarı odada mı?"

"Kendi odamda."

Şu halde Briggs, Leydi Caroline'ın arkasından gidemezdi; şu halde yapabileceği tek şey tekrar odasından çıkana kadar beklemekti.

Odasının hangisi olduğunu sorma arzusuyla doluydu –bu evdeki herhangi bir odayı kendi odası olarak görmesi onu heyecanlandırmıştı– böylece onu o odada hayal edebilirdi. Bundan böyle onun kerametiyle dolacak odanın şans eseri kendi odası olup olmadığını öğrenme arzusuyla doluydu; ama sormaya cesaret edemedi. Daha sonra başka birinden öğrenebilirdi, Francesca'dan ya da herhangi birinden.

"Öyleyse sizi yemeğe kadar göremeyeceğim?"

Minik merdivenlerden çıkarken, "Yemek sekizde," diye kaçamak bir cevap verdi.

Briggs onun gidişini izledi.

Leydi Caroline Meryem Ana'yı, Rose Arbuthnot'ın portresini geçti ve Briggs'in çok tatlı olduğunu düşündüğü koyu renk gözlü şekil soluklaştı, o yanından geçerken büzülüp önemsizleşti.

Leydi Caroline merdivenin kıvrımını döndü ve batmakta olan güneş, batı penceresinden bir an için yüzüne yansıyıp onu bir ihtişama dönüştürdü.

Leydi Caroline gözden kaybolup güneş de battığından merdivenler şimdi karanlık ve boştu.

Briggs ayak sesleri durana kadar bekledi, kapanan kapının sesinden onun hangi odaya girdiğini anlamaya çalıştı, sonra amaçsızca tekrar holden geçti ve kendini üst bahçede buldu.

Minik penceresinden onun bahçeye girdiğini gördü. Lotty ile Rose'un duvarın üzerinde, kendisinin de oturmaktan hoşlandığı yerde oturduklarını, Bay Wilkins'in Briggs'i esir aldığını ve belli ki ona bahçenin ortasındaki zakkum ağacının hikâyesini anlattığını gördü.

Bunun kendi ağacı ve kendi babasının hikâyesi olduğunu düşününce, Minik Briggs'in gayet büyük bir sabırla dinlediğini düşündü. Bay Wilkins'in o hikâyeyi anlattığını hareketlerinden anlamıştı. Buraya geldikten kısa bir süre sonra kendisine Domenico anlatmıştı, aynı zamanda Bayan Fisher'a da anlatmıştı ve o da Bay Wilkins'e anlatmıştı. Bayan Fisher bu hikâyeden çok etkilenmişti ve sık sık bahsederdi. Kiraz ağacından bir baston hakkındaydı. Briggs'in babası bastonu bahçenin o noktasında yere saplayarak o zamanki bahçıvan olan Domenico'nun babasına, "Burada bir zakkum ağacımız olacak," demiş. Ve Briggs'in babası, Domenico'nun babası yerini unutmasın diye bastonu orada bırakmış ve sonradan –ne kadar sonra olduğunu kimse hatırlamıyordu– baston filiz vermeye başlamış ve bir zakkum ağacı haline gelmiş.

İşte zavallı Bay Briggs orada dikilmiş, bebekliğinden beri ezbere bildiği hikâyenin kendisine anlatılmasını sabırla dinliyordu.

Muhtemelen başka bir şey düşünüyordu. Minik öyle olduğundan korkuyordu. İnsanların, birini yakalayıp tamamen onun girdabına kapılmakta böyle kararlı olması ne kadar büyük bir talihsizlikti. Keşke bağımsız olmaları için ikna edilebilselerdi. Neden Bay Briggs, asla kimseden bir şey istemeyen, tamamen kendi içinde bir bütün olan ve diğer insanların bütünlüğüne saygı duyan Lotty gibi olamıyordu?

İnsan Lotty'yle birlikte olmayı seviyordu. Özgür olan ama yine de dostça davranan biriyle. Bay Briggs de gerçekten hoş görünüyordu. Kendisinden böyle aşırı hoşlanıyor olmasa ondan hoşlanabileceğini düşündü.

Minik hüzünlendi. İşte, serin bahçede oturmak yerine öğleden sonra boyunca aldığı güneş yüzünden boğucu hale gelen yatak odasına kapanmıştı ve hepsi Bay Briggs yüzündendi.

Tahammül edilemez bir zorbalık, diye düşündü sinirlenerek. Buna katlanamazdı, her zamanki gibi dışarı çıkabilirdi; Bay Wilkins –bu adam gerçek bir hazineydi– zakkum ağacının hikâyesini anlatarak Bay Briggs'i esir almışken aşağı inebilir, evin ön kapısından çıkabilir ve zikzaklı patikanın gölgelerinde saklanabilirdi. Orada kendisini kimse görmezdi; kendisini orada aramak kimsenin aklına gelmezdi.

Üstüne bir şey aldı, çünkü uzun bir süre geri dönmeye niyeti yoktu, hatta belki yemeğe bile gelmezdi; akşam yemeği yiyemez ve aç kalırsa bu tamamen Bay Briggs'in suçu olurdu. Hâlâ güvenli olup olmadığını görmek için tekrar pencereden baktıktan sonra gizlice dışarı çıkıp zikzaklı patikanın korunaklı ağaçlarının altına gitti ve köyden yukarı doğru çıkarken nefessiz kalanlara yardımcı olmak için her dönemece konulan banklardan birine oturdu.

Ah, burası muhteşem, diye düşündü Minik rahatlayıp iç geçirerek. Ne kadar serindi. Ne kadar güzel kokuyordu. Çam gövdelerinin arasından küçük limanın durgun suyunu ve diğer taraftaki evlerin yanan ışıklarını görebiliyordu, etrafını çevreleyen yeşil alacakaranlıkta çimenlerin üzerine gül pembesi glayöller ve beyaz papatya kümeleri saçılmıştı.

Ah, burası muhteşemdi. Son derece sakindi. Hiçbir şey kıpırdamıyordu, ne bir yaprak ne de bir sap. Yalnızca uzaktaki tepelerde bir yerde havlayan bir köpeğin sesi geliyordu; bazen de aşağı meydandaki küçük restoranın kapısı açıldı-

ğında birden sesler duyuluyor, kapının kapanmasıyla anında tekrar sessizleşiyordu.

Mutluluk içinde derin bir nefes çekti. Ah, bu...

Nefesi yarıda kaldı. Neydi bu?

Kulak vererek öne doğru eğildi, bedeni gergindi.

Ayak sesleri. Zikzaklı patikada. Briggs. Onu arıyordu.

Kaçması mı gerekirdi?

Hayır... ayak sesleri aşağıdan geliyordu, yukarıdan değil. Köyden biri. Belki de Angelo'ydu, aldığı malzemeleri getiriyordu.

Tekrar rahatladı. Fakat bunlar Angelo'nun, o hızlı ve enerjik gencin ayak sesleri değildi; yavaş ve dikkatliydi, duraklayarak ilerliyordu.

"Tepelere alışkın olmayan biri," diye düşündü Minik.

Eve geri dönme fikri aklına gelmedi. Hayatta aşk hariç hiçbir şeyden korkmazdı. Haydutlar veya katiller Droitwich'lerin kızını korkutmazdı; tek korktuğu şey haydutluktan ya da katillikten vazgeçip onun yerine kur yapmaya çalışmalarıydı.

Bir an sonra ayak sesleri patikanın onun bulunduğu bölümünün köşesinden döndü ve durdu.

"Soluklanıyor," diye düşündü Minik, etrafına bakmadan.

Derken adam –ayak seslerinden, bunların bir erkeğe ait olduğunu düşünmüştü– kıpırdamayınca, Minik başını çevirdi ve karşısında Londra'dayken son zamanlarda sık sık gördüğü birini, eğlenceli anılar yazan ünlü yazar Bay Ferdinand Arundel'i görünce hayretler içinde kaldı.

Minik bakakalmıştı. Birilerinin peşine takılması onu artık şaşırtmıyordu fakat Bay Arundel'in onun nerede olduğunu keşfetmesine şaşırmıştı. Annesi kimseye söylemeyeceğine içtenlikle söz vermişti.

"Siz?" dedi Minik, ihanete uğramış gibi hissederek. "Burada?"

Adam ona doğru geldi ve şapkasını çıkardı. Şapkasının altındaki alnı, alışık olmadığı tırmanış yüzünden boncuk boncuk terlemişti. Mahcup ve yalvarır gibi bakıyordu, tıpkı suçlu ama sadık bir köpek gibi.

"Beni bağışlamalısınız," dedi. "Leydi Droitwich bana nerede olduğunuzu söyledi ve Roma'ya doğru giderken buradan geçtiğim için Mezzago'da inip nasıl olduğunuza bakabileceğimi düşündüm."

"Ama... annem size dinlenme tedavisi yaptığımı söylemedi mi?"

"Evet. Söyledi. Bu yüzden sizi günün daha erken bir saatinde rahatsız etmedim. Muhtemelen bütün gün uyuyacağınızı ve bu saatlerde yemek için kalkacağınızı düşündüm."

"Fakat..."

"Biliyorum. Hiçbir mazeretim yok. Kendime engel olamadım."

"Bu," diye düşündü Minik, "annemin öğle yemeğine yazarları davet etmekte ısrarlı olması ve benim görünüşümün gerçekte olduğumdan çok daha cana yakın olmasından kaynaklanıyor."

Ferdinand Arundel'e cana yakın davranmıştı; ondan hoşlanmıştı, daha doğrusu ona karşı antipati hissetmemişti. Neşeli, basit bir adam gibi görünüyordu ve sevimli bir köpeğin gözlerine benzeyen gözleri vardı. Kendisine hayranlık duyduğu besbelli olsa da Londra'da hiç yapışmamıştı ona. Eğlenceli sohbetler yapılabilen, öğle yemeklerinin katlanılır hale gelmesine yardımcı olan iyi huylu, zararsız bir insandı yalnızca. Şimdi, onun da bir yapışkan olduğu ortaya çıkmıştı. Buraya kadar geldiğini, buna cüret ettiğini düşünmek... Başka kimse böyle bir şey yapmamıştı. Belki de annesi onun tamamen zararsız olduğunu, faydalı olabileceğini ve Minik'i eve döndürebileceğini düşünerek adresini vermişti.

Eh, ne olursa olsun bu adamın, Bay Briggs gibi hareketli genç bir erkeğin ona vereceği kadar sıkıntı vermesi mümkün

değildi. Aklı başından giden Bay Briggs'in pervasız davranabileceğini, engel tanımayacağını, herkesin içinde kendini kaybedebileceğini hissediyordu. Bay Briggs'in halat merdivenlerle bir şeyler yapması ve bütün gece penceresinin altında şarkılar söylemesi bile mümkündü, gerçekten zor ve huzursuz edici olacağını hayal edebiliyordu. Bay Arundel pervasızlık yapacak birine benzemiyordu. Çok uzun ve çok iyi bir hayat yaşamıştı. Minik onun şarkı söyleyemeyeceğinden, söylemek istemeyeceğinden emindi. En az kırk yaşında olmalıydı. Bir erkek kırk yaşına kadar kim bilir kaç tane iyi yemek yemişti? Ayrıca eğer bu yaşa kadar egzersiz yapmak yerine oturup kitap yazdıysa haliyle tıpkı Bay Arundel'in şahsiyetinde olurdu – macera yerine sohbeti tercih eden biri.

Briggs'i görünce hüzünlenen Minik, Arundel'i görünce düşüncelere dalmıştı. İşte buradaydı. Yemek yemeden onu gönderemezdi. Adamın beslenmesi gerekirdi.

Durum böyle olunca, elinden gelenin en iyisi yapması ve zaten kaçınılamayacak bir durum olduğuna göre gönüllü olarak yapması daha iyi olurdu. Ayrıca, Bay Briggs'e karşı geçici bir korunma sağlayabilirdi. En azından Ferdinand Arundel'i tanıyordu ve ondan annesi ve arkadaşlarıyla ilgili haberler alabilirdi ve bu tür konuşmalar, akşam yemeği sırasında kendisi ile diğerinin yakınlaşma teşebbüsleri arasına bir engel koyardı. Ayrıca sadece tek bir akşam yemeğiydi ve *kendisini* yiyecek hali yoktu.

Bu yüzden Minik kendini cana yakınlık göstermeye hazırladı. "Saat sekizde," dedi adamın son söylediklerini duymazdan gelerek, "yemek yiyeceğim ve siz de yukarı gelip yemelisiniz. Oturup serinleyin ve bana herkesin nasıl olduğunu anlatın."

"Gerçekten sizinle yemek yiyebilir miyim? Bu seyahat kıyafetleriyle?" dedi, Minik'in yanına oturmadan önce alnını silerek.

Gerçek olamayacak kadar güzel, diye düşündü Bay Arundel. Yalnızca bir saat boyunca ona bakmak, yalnızca sesini duymak bile, yaptığı seyahati ve korkularını ödüllendirmeye yeterdi.

"Elbette. Sanırım arabayı köyde bırakmışsınızdır ve Mezzago'dan gece trenine bineceksinizdir."

"Ya da Mezzago'da bir otelde kalıp yola yarın devam ederim. Fakat önce," dedi Bay Arundel, tapılası profile bakarak, "bana kendinizden bahsedin. Londra olağanüstü sıkıcı ve boş. Leydi Droitwich sizin burada tanımadığınız insanlarla birlikte olduğunuzu söyledi. Umarım size nazik davranıyorlardır? Siz... şey, çok iyi görünüyorsunuz; tedaviniz, yapması gereken her şeyi yapmış gibi."

"Çok nazikler," dedi Minik. "Onları bir ilandan buldum."

"İlandan mı?"

"Arkadaş edinmek için güzel bir yöntem olduğunu keşfettim. Aralarından birini, yıllardır tanıdığım herkesten çok seviyorum."

"Gerçekten mi? Kimmiş o?"

"Onları gördüğünüzde hangisi olduğunu tahmin edeceksiniz. Bana annemden bahsedin. Onu en son ne zaman gördünüz? Çok özel bir durum olmadıkça birbirimize mektup yazmamaya karar vermiştik. Tamamen boş bir ay istiyordum."

"Ama şimdi ben gelip böldüm. Ne kadar utandığımı anlatamam... hem bunu size yaptığım hem de kendime engel olmayı başaramadığım için."

"Ah, ama ben," dedi Minik hemen; çünkü yukarıda oturmuş yolunu gözleyen, kendisine abayı yakmış Briggs varken Arundel'in bundan daha iyi bir günde gelemeyeceğini biliyordu, "sizi gördüğüme gerçekten çok memnun oldum. Bana annemden bahsedin."

Yirminci Bölüm

Minik annesi hakkında o kadar çok şey bilmek istiyordu ki Arundel birazını uydurmak zorunda kaldı. Sırf onunla bir süre daha birlikte olabilmek, onu görebilmek, duyabilmek için onun istediği herhangi bir şey hakkında konuşabilirdi ama Droitwich'leri ve dostlarını aslında çok az tanıyordu; edebiyatın da yer aldığı şu büyük toplantılarda karşılaşıp öğle ve akşam yemeklerinde onları eğlendirmenin ötesinde, onları gerçekten çok az tanıyordu. Onlar için her zaman Bay Arundel'di; kimse onu Ferdinand diye çağırmayacaktı ve sadece akşam gazetelerinden ve kulüplerin müdavimlerinden de ulaşabileceği dedikoduları öğrenecekti. Fakat yine de uydurmakta iyiydi; ilk elden bildiklerinin sonuna gelir gelmez, Minik'in sorularına cevap vermek ve onu yanında tutabilmek için uydurmaya başladı. Sürekli düşündüğü eğlenceli şeylerden bazılarını diğer insanlara atfetmek ve sanki onlara aitmiş gibi yapmak gayet kolaydı. Yokluklarında ailesine olan düşkünlüğü artan Minik haberlere susamıştı ve Bay Arundel'in aşama aşama açıkladığı haberler giderek daha çok ilgisini çekiyordu.

Başta sıradan haberlerdi. Annesiyle şurada karşılaşmıştı, burada görmüştü. Çok iyi görünüyordu; şunu bunu söylemişti. Fakat Leydi Droitwich'in sonradan söyledikleri sıra dışı bir özellikteydi: Giderek eğlenceli oluyorlardı.

"Annem *böyle* mi dedi?" diye sordu Minik şaşkınlıkla.

Daha sonra Leydi Droitwich söylemenin yanı sıra eğlenceli şeyler de yapmaya başladı.

"*Annem* mi yaptı bunu?" diye sordu Minik iri iri açılmış gözlerle.

Arundel işine ısınmıştı. Son zamanlarda aklına gelen en eğlenceli fikirlerden bazılarını Leydi Droitwich'e atfetti, ayrıca yapılmış veya yapılabilecek başka cezbedici komik şeyleri de; çünkü Arundel hemen hemen her şeyi hayal edebilirdi.

Minik'in gözleri, merak ve annesine duyduğu sevgi dolu gururla giderek büyüyordu. Ah, ne kadar komik... zevkli bir anneydi. Ne kadar tatlı bir kadındı. Bunu gerçekten yapmış mıydı? Ne kadar sevilesi bir davranıştı. Gerçekten bunu söylemiş miydi... ama bunu düşünmesi ne kadar muhteşemdi. Lloyd George'un yüzü ne hale gelmişti bunu duyunca?

Minik hiç durmadan güldü, annesini kucaklama özlemiyle doldu ve zaman su gibi aktı, iyice alacakaranlık çöktü, sonra da iyice karardı, Bay Arundel onu eğlendirmeye devam etti ve Minik aniden akşam yemeğini hatırladığında saat sekize çeyrek vardı.

"Aman Tanrım!" diye haykırdı ayağa fırlayarak.

"Evet. Geç oldu," dedi Arundel.

"Çabucak gidip size hizmetçiyi göndereceğim. Koşmam lazım yoksa asla vaktinde yetişemem..."

Sonra genç, narin bir geyiğin hızıyla patikadan yukarı koşmaya başladı.

Arundel peşinden gitti. Oraya vardığında ter içinde olmak istemiyordu, bu yüzden yavaş yürüdü. Neyse ki tepeye yakındı ve Francesca ona yolu göstermek için çardağa kadar geldi, elini yüzünü yıkayacağı yeri gösterdikten sonra çıtırdayarak yanan ateşin yanında dinlenmesi için onu boş salona aldı.

Arundel mümkün olabildiğince ateşten uzaklaştı ve derin pencere girintilerinden birinin önünde durup Mezzago'nun

uzaktaki ışıklarına baktı. Salonun kapısı açıktı ve ev, insanların giyinmek için odalarına kapandıkları zamandaki yemek öncesi sessizliği içindeydi. Briggs odasında kravat üstüne kravat deneyip fırlatıyordu; Minik, Bay Briggs'in siyahlar içinde kendisini net olarak göremeyeceği gibi anlaşılmaz bir düşünceyle acele acele siyah bir elbise giyiyordu; Bayan Fisher, gündüz elbisesini gece elbisesine çeviren dantel şalını sarınmış, üzerine Ruskin'in ona düğününde hediye ettiği, inciden yapılmış iki zambağın, üzerinde *Esto perpetua** yazan mavi mineli kurdeleyle bağlandığı bir broş takmıştı; Bay Wilkins yatağın kenarına oturmuş karısının saçını tararken –bu üçüncü haftada sevgi gösterilerinde bu kadar gelişme kaydetmişti– Lotty, onun önünde bir sandalyede oturmuş, kocasının temiz gömleğine yaka düğmeleri takıyordu; çoktan hazırlanan Rose ise pencerenin önünde oturmuş geçirdiği günü düşünüyordu.

Rose, Bay Briggs'e neler olduğunun gayet farkındaydı. Kendisi fark etmemiş olsa bile, çaydan sonra birlikte duvarın üzerinde otururlarken Lotty'nin yaptığı dürüst yorumlardan anlardı. San Salvatore'de, tek taraflı bile olsa, daha fazla aşk olması Lotty'nin çok hoşuna gitmişti ve Rose'un kocası geldikten sonra, artık Bayan Fisher da kendini kaybettiğine göre –Rose bu ifadeye itiraz edince Lotty bunun Keats'in ifadesi olduğunu söyleyerek cevabı yapıştırdı– dünyada San Salvatore'den daha mutlulukla dolu bir yer olabileceğini düşünmediğini söyledi.

"Kocan," dedi Lotty ayaklarını sallayarak, "yakında burada olabilir, hemen yola çıkarsa belki de yarın akşam ve hepimiz yenilenmiş bir şekilde hayata devam etmek üzere evlerimize dönmeden önce son birkaç günümüzü muhteşem geçiririz. Herhangi birimizin bir daha eskisi gibi olabileceğimizi sanmıyorum ve Caroline sonunda genç Briggs'ten hoş-

* Lat. "Ebedi ol." (e.n.)

lanırsa hiç şaşırmam. Buranın havasından oluyor. Burada insanlardan hoşlanmak *zorundasın.*"

Rose pencerede oturmuş bunları düşünüyordu. Lotty'nin iyimserliğini... Gerçi Bay Wilkins'te haklı çıkmıştı ve anlaşılan Bayan Fisher'da da. Keşke Frederick konusunda da gerçek olsaydı, keşke! Çünkü öğle yemeğiyle çay saati arasında Frederick'i düşünmekten vazgeçen Rose, şu an çay saati ile akşam yemeği arasında, onu öncekinden de çok düşünüyordu.

Bu küçük hayranlık faslı eğlenceli ve zevkliydi fakat Caroline ortaya çıktıktan sonra elbette devam edemezdi. Rose haddini bilirdi. Herkes gibi o da Leydi Caroline'ın alışılmadık, benzersiz güzelliğini görebiliyordu. Hayranlık ve beğeni gibi şeyler, diye düşündü, insanın içini nasıl da ısıtıyor, nasıl da onları gerçekten hak edecek hale getiriyor, nasıl farklılaştırıyor, nasıl canlandırıyordu. Varlığı bilinmeyen yetenekleri uyandırıp hayata geçiriyormuş gibiydi. Öğle yemeği ve çay saati boyunca eğlenceli bir kadın olduğundan emindi, ayrıca güzeldi de. Güzel olduğundan kesinlikle emindi; Bay Briggs'in gözlerinde aynaya bakarcasına net bir şekilde görmüştü bunu. Kısa bir an için, soğuk bir odada yakılan ateşle neşeyle vızıldamaya devam eden uyuşuk bir sinek gibi olduğunu düşünmüştü. Hâlâ vızıldıyordu, ürperiyordu, yalnızca hatırladığında bile. Çok kısa süreliğine bile olsa bir hayrana sahip olmak ne kadar hoştu. İnsanların hayranlardan hoşlanmaları boşuna değildi. Tuhaf bir şekilde, insanı hayata döndürüyorlarmış gibi görünüyordu.

Her şey bitmiş olsa da Rose hâlâ parlıyor ve kendini daha coşkulu, daha iyimser hissediyordu; muhtemelen Lotty'nin sürekli hissettiğinden, kendisinin küçük bir kız olduğu zamanlardan beri hissettiğinden daha fazla. Özenle giyindi, gerçi Bay Briggs'in artık onu görmediğini biliyordu ama giyinme işiyle ilgilendiğinde ne kadar güzel olduğunu görmek, kendini bakılır hale getirmek onu mutlu etti; hatta neredey-

se kulağının arkasına kızıl bir kamelya sıkıştıracaktı. Çiçeği orada bir dakika kadar tuttu, çiçeğin günahkâr bir çekiciliği vardı ve tam dudaklarının rengindeydi, fakat gülümseyerek ve içini çekerek çiçeği oradan aldı ve çiçekler için uygun olan yere, suya koydu. Budalalık etmemesi gerektiğini düşündü. Yoksulları düşündü. Yakında tekrar onlarla birlikte olacaktı ve o zaman kulağının arkasında bir kamelya nasıl görünürdü? Tek kelimeyle gülünç.

Fakat bir şeyde kararlıydı: Eve gittiğinde yapacağı ilk iş Frederick'le açık açık konuşmaktı. Eğer San Salvatore'ye gelmezse ilk iş olarak bunu yapacaktı. Çok uzun zaman önce yapması gerekirdi ama yapmaya çalıştığında, ona olan aşırı düşkünlüğü ve yaralı, yumuşak kalbinde yeni yaralar açılabileceği korkusu her zaman engel olmuştu. Ama artık, Frederick onu istediği kadar yaralasın, elinden geleni yapsın, yine de onunla konuşacaktı. Frederick hiçbir zaman isteyerek yaralamamıştı onu; hiçbir zaman bilerek yapmadığını, genellikle bunu yaptığından haberi bile olmadığını biliyordu. Kitap yazan birine göre, diye düşündü Rose, Frederick'in pek fazla hayal gücü yok gibiydi. Neyse, dedi kendi kendine, tuvalet masasından kalkarken, işler böyle devam edemezdi. Onunla açık açık konuşacaktı. Bu ayrı hayatlardan, bu dondurucu yalnızlıktan artık usanmıştı. Neden kendisi de mutlu olmasındı? Tanrı aşkına –yüzündeki canlı ifade isyankâr ruh haliyle uyumluydu– neden kendisi de sevilmesin ve sevmeye izni olmasındı?

Küçük saatine baktı. Yemeğe hâlâ on dakika vardı. Odasında oturmaktan bıktığından, bu saatte boş olması gereken Bayan Fisher'ın burçlarına gidip denizden yükselen Ay'ı izleyebileceğini düşündü.

Bu niyetle üst katın boş koridoruna çıktı fakat salonun açık duran kapısından yansıyan ateşin ışığı ilgisini çekti.

Ne kadar neşeli görünüyordu. Ateş odayı dönüştürmüştü. Gündüz karanlık, çirkin bir odaydı, tıpkı kendisi gibi

sıcaklıkla birlikte dönüşmüştü... Hayır, budalalık etmeyecekti, yoksulları düşünecekti; onları düşünmek her zaman ağırbaşlı haline döndürüverirdi onu.

Odaya göz attı. Şöminenin ışığı ve çiçekler... pencerelerin derin yarıklarının dışında gecenin mavi perdesi asılıydı. Ne kadar güzeldi. San Salvatore ne kadar tatlı bir yerdi. Ve masadaki muhteşem leylak buketine gidip yüzünü içine gömmeliydi...

Ama leylakların yanına hiç gidemedi. Onlara doğru bir adım attı ve sonra donup kaldı, çünkü en uzak köşede durup pencereden bakan bir siluet görmüştü ve bu Frederick'ti.

Rose'un bedenindeki kanın hepsi birden kalbine hücum etti, sanki kalbi duracaktı.

Frederick. Gelmişti.

Rose hiç kıpırdamadı. Frederick onu duymamıştı. Dönüp bakmadı. Rose olduğu yerde dikilip ona bakıyordu. Mucize gerçekleşmiş ve Frederick gelmişti.

Rose nefesini tutarak dikildi. Demek onun da kendisine ihtiyacı vardı çünkü hemen gelmişti. Frederick de onu düşünüyor, özlüyor olmalıydı...

Atmaktan vazgeçmiş gibi görünen kalbi şu an hızla çarparak onu bunaltıyordu. Öyleyse Frederick onu seviyordu – onu seviyor olmalıydı, yoksa niye gelsindi? Bir şey, belki de Rose'un yokluğu, ona dönmesine, onu istemesine neden olmuştu... ve şimdi bunu anladıktan sonra Rose'un karar verdiği şeyi yapması gayet kolay... gayet kolay...

Düşünmeye devam edemeyecekti. Zihni kekeliyordu. Düşünemiyordu. Yalnızca görebiliyor ve hissedebiliyordu. Nasıl gerçekleştiğini hiç bilmiyordu. Bu bir mucizeydi. Tanrı mucizeler yaratabilirdi. Bunu da Tanrı yapmıştı. Tanrı yapabilirdi... Tanrı yapabilirdi... Bunu yapabilirdi...

Zihni yine kekeledi ve durdu.

"Frederick..." demeye çalıştı ama sesi çıkmadı ya da ateşin çıtırtısı sesini bastırdı.

Daha yakına gitmeliydi. Sürünürcesine ona doğru gitmeye başladı, yavaş yavaş.

Frederick kıpırdamadı. Duymamıştı.

Ağır ağır yaklaştı, ateş çıtırdadı ama Frederick hiçbir şey duymadı.

Rose bir an için durdu, nefes alamıyordu. Korkuyordu. Sanmıştı ki o... sanmıştı ki o... ah, ama gelmişti, gelmişti.

İlerlemeye devam etti, ona iyice yaklaştı ve kalbi öyle yüksek sesle çarpıyordu ki Frederick'in de duyabileceğini düşündü. Frederick hissedemiyor muydu... bilmiyor muydu...

"Frederick," diye fısıldadı, çılgınca çarpan kalbi yüzünden boğulacak gibi olduğundan fısıldamayı zorlukla başarabilmişti.

Frederick aniden döndü.

"Rose!" diye haykırdı boş boş bakarak.

Ama Rose onun bakışlarını görmedi çünkü kollarını boynuna dolamış, yanağını yanağına yaslamıştı ve kulağına dayadığı dudakları şöyle fısıldıyordu: "Geleceğini biliyordum... kalbimin derinliklerinde her zaman biliyordum geleceğini..."

Yirmi Birinci Bölüm

Frederick elinden geldiğince kimseyi incitmeyen bir adamdı; ayrıca gerçekten şaşırıp kalmıştı. Yalnızca karısı burada –dünyadaki onca yerin arasında burada– olduğu için değil ama ona yıllardır sarılmadığı gibi sarıldığı, sevgiyle mırıldandığı ve onu hoşça karşıladığı için. Hoşça karşıladığına göre onu bekliyor olmalıydı. Her ne kadar tuhaf olsa da bu durumda açıkça belli olan tek şey buydu; bu ve yanağına yaslanmış yanağının yumuşaklığı ve uzun süredir unuttuğu Rose'un tatlı kokusu.

Frederick şaşkındı. Fakat elinden geldiğince kimseyi incitmeyen bir adam olduğundan o da karısına sarıldı ve sarılmışken de onu öptü. Çok geçmeden karısını, en az karısının onu öptüğü kadar sevgiyle öpüyordu ve sonra onu hepten sevgiyle öpmeye başladı, sanki hiç ayrılmamış gibilerdi.

Frederick şaşkındı ama yine de onu öpebiliyordu. Bunu yapmak tuhaf bir şekilde doğal görünüyordu. Bu öpüşme ona kendini kırk değil de sanki yine otuz yaşındaymış ve Rose da yirmi yaşındaki, neyin doğru olduğu konusundaki fikirleriyle yaptığı iş hakkında ona baskı yapmaya başlamadan, dengenin onun aleyhine dönmesinden ve Rose'un tuhaflaşmasından, soğuklaşmasından, giderek daha fazla sarsılmasından ve ah, son derece acınacak hale gelmesinden önceki Rose'muş gibi hissettirdi. O günlerde ona hiç ulaşa-

mamıştı; kendisini anlamamıştı, anlayamıyordu. Her şeyi Tanrı'nın gözü dediği şekilde değerlendirmeye devam etti; Tanrı'nın gözünde bu doğru olamazdı, doğru değildi. Sonunda Rose'un bedbaht yüzünü –prensipleri onun için her ne yapıyorsa onu mutlu etmiyordu– onun küçük bedbaht yüzünü, sabırlı olma çabasıyla çarpılmış yüzünü görmeye dayanamaz olmuştu ve elinden geldiğince uzak durmaya devam etmişti. Rose, asla bir kilise papazının kızı olmamalıydı – ah o yobaz şeytan; o bu tarzda yetiştirilmeye karşı koyacak biri değildi kesinlikle.

Neler olmuştu, karısı neden buradaydı, neden tekrar onun Rose'u olmuştu, bunları kavrayamıyordu ve bu arada, o ana kadar anladığı gibi, hâlâ öpüşebiliyordu. Aslında karısını öpmekten vazgeçemiyordu; şimdi mırıldanmaya başlayan, Rose'un son derece tatlı kokan ve tıpkı eski günlerdeki gibi onu gıdıklayan saçlarının altındaki kulağına aşk sözleri söyleyen kendisiydi.

Onu kalbine yakın tutarken ve karısı kollarını gevşekçe boynuna dolamışken, hoş bir hisse büründüğünü hissetti; bu hassas, her yanını saran sıcaklığın ne olduğunu başta anlamadı, ama sonra güvende olma hissi olduğunu anladı. Evet, güvendeydi. Artık görünüşünden utanmasına ve diğer insanlardan erken davranıp bu konuda şakalar yaparak umursamadığını göstermesine gerek yoktu; artık tepelere tırmanırken ter içinde kalıp utanmak veya güzel kadınlara muhtemelen nasıl göründüğünü hayal edip kendine işkence etmek yoktu – nasıl da orta yaşlı, kendini onlardan uzak tutmakta ne kadar gülünç bir şekilde yeteneksizdi. Rose böyle şeyleri umursamazdı. Onunlayken güvendeydi. Rose'a göre onun sevgilisiydi, eskiden olduğu gibi; yaşlanmanın onda yaptığı ve hiç durmadan yapmaya devam ettiği aşağılayıcı değişikliklerin hiçbirini ne fark edecek ne de umursayacaktı.

Bu sebeple Frederick, giderek artan bir coşku ve giderek büyüyen bir keyifle karısını öpmeye devam etti ve yalnızca

onu kollarının arasında tutmak bile başka her şeyi unutmasını sağladı. Örneğin, mucizevi bir şekilde eski haline dönen, yanağını yanağına dayamış en güzel, en romantik kelimelerle onu ne kadar sevdiğini, onu ne kadar çok özlediğini fısıldayan tatlı karısının yanındayken, sadece tüyler ürpertici durumunu ima eden şeylerden biri olan Leydi Caroline'ı hatırlaması veya düşünmesi nasıl mümkün olabilirdi? Kısa bir an için düşündü, çünkü aşk dakikalarında bile düşüncelerin kontrol edilebildiği kısa anlar olurdu, yanında olan ve gerçekten kollarında tuttuğu, muazzam gücünü fark ettiği kadını, güzel olmasına rağmen başka bir yerde olan kadınla kıyasladı, fakat Minik'i en fazla bu kadar hatırladı; daha ileri gitmedi. Minik, gün ışımadan önce ortadan kaybolan bir rüya gibiydi.

"Yola ne zaman çıktın?" diye mırıldandı Rose, ağzını kocasının kulağına dayamıştı. Onu bırakamıyordu, konuşurken bile onu bırakamıyordu.

"Dün sabah," diye mırıldandı Frederick, ona sıkıca sarılırken. O da karısını bırakamıyordu.

"Ah... öyleyse derhal yola çıktın," diye mırıldandı Rose.

Gizemli konuşuyordu ama Frederick, "Evet, derhal," dedi ve karısının boynunu öptü.

"Mektubum ne çabuk ulaşmış sana," diye mırıldandı Rose, yaşadığı ölçüsüz mutlulukla gözleri kapalıydı.

"Değil mi," dedi Frederick, kendisi de gözlerini kapatmak isterken.

Demek ortada bir mektup vardı. Yakında, hiç şüphesiz, bu mesele aydınlanacaktı ama o sırada, yıllar sonra Rose'u tekrar kalbinin üzerinde tutmak o kadar tuhaf, öylesine dokunaklı derecede tatlıydı ki hiçbir şeyi tahmin etmeye çalışmakla uğraşamazdı. Ah, geçen yıllar boyunca mutlu olmuştu çünkü mutsuz olmak onun içinde yoktu; ayrıca hayat ona kaç menfaat sunmuştu, kaç arkadaş, kaç başarı; onun parasını harcamayan, yazdığı kitaplardan dehşete kapılan,

giderek ondan uzaklaşan ve ne zaman onunla konuşmaya kalksa sabırlı bir inatla yazdıklarının ve yaşadığı hayatın Tanrı'nın gözünde nasıl göründüğünü düşündüğünü soran değişmiş, taşlaşmış, evdeki zavallı küçük karısını düşünmekten kurtulmasına yardımcı olmaya aşırı hevesli kaç kadın... "Kimse," demişti bir defasında Rose, "Tanrı'nın okumak istemeyeceği bir kitap yazmamalı asla. Bu bir sınav Frederick." Ve kendisi çılgınca gülmüştü, çığlık çığlığa kahkahalara boğulmuş ve koşarak evden çıkmış, karısının ciddi ve küçük yüzünden uzaklaşmıştı – onun acınası, ciddi ve küçücük yüzünden...

Ama bu Rose yine gençliğindeki, hayatının en iyi bölümündeki, hayallerle ve ümitlerle dolu olan kısmındaki Rose'du. Kendisi bu biyografi cevherine rastlamadan önce, Rose ile birlikte nasıl da hayaller kurarlardı; birlikte nasıl planlar yapar, güler ve nasıl da severlerdi birbirlerini. Bir süre için şiirin tam bağrında yaşamışlardı. Mutlu günlerden sonra mutlu geceler gelirdi, başını göğsüne koyup yatan, sabah uyandığında derin, mutlu uykularında pek fazla kıpırdamadıkları için hâlâ başı göğsünde olan karısıyla geçirdiği mutlu, mutlu geceler. Ona dokunduğunda, yüzünü yine yüzüne yasladığını hissettiğinde her şeyin geri gelmesi muhteşemdi; Rose'un ona gençliğini geri verebilmesi muhteşemdi.

"Canım... canım," diye mırıldandı, hatıralara kapılmış halde, şimdi sarılma sırası ondaydı.

"Sevgili kocam," dedi Rose, bu mutluluğu, saf mutluluğu içine çekerek...

Leydi Caroline'ın orada olabileceği ümidiyle gongun çalmasından birkaç dakika önce gelen Briggs şaşırıp kalmıştı. Rose Arbuthnot'ın dul olduğunu sanmıştı ve hâlâ öyle sanıyordu; bu yüzden şaşkınlığı büyüktü.

"Olur şey değil," diye düşündü Briggs, aklı gayet başındaydı, çünkü pencerede gördüğü şeyin şoku onu öylesine

ürkütmüştü ki bir an için kendi durumunun şaşkınlığından sıyrılmıştı.

Yüksek sesle ve kıpkırmızı bir yüzle, "Ah, affedersiniz," dedi; sonra tereddütle dikildi ve tekrar odasına dönmesi gerekip gerekmediğini düşündü.

Hiçbir şey söylememiş olsaydı, orada olduğu fark edilmeyecekti; fakat affedersiniz dediğinde Rose döndü ve ona, kim olduğunu hatırlamaya çalışıyormuş gibi baktı, Frederick ise ilk başta tam olarak görmeden baktı ona.

Hiç de utanmış veya umursuyormuş gibi görünmüyorlar, diye düşündü Briggs. Rose'un ağabeyi olamazdı; hiçbir ağabey kardeşinin yüzüne böyle bakmazdı. Çok münasebetsiz bir durumdu. Onların umurunda değilse de kendisinin umurundaydı. Değer verdiği Meryem Ana'nın kendini kaybettiğini görmek üzücüydü.

Frederick bir an sonra, dalgın ve iyi niyetli bakışlarla Briggs'e bakmaya devam etse de önlerinde tuhaf bir şekilde dikilen bu genç adamı tanıştırmak için bir girişimde bulunmayan Rose'a, "Arkadaşlarından biri mi?" diye sormayı başardı.

"Bu, Bay Briggs," dedi Rose adamı tanıyarak. "Bu da kocam," diye ekledi.

Onunla el sıkışan Briggs, kadın dulken bir kocası olmasının ne kadar şaşırtıcı olduğunu düşünmeye ancak vakit bulmuştu ki gongun sesi duyuldu. Leydi Caroline her an gelebilirdi, Briggs düşünme yeteneğini tamamen kaybetti ve kapıya dikilmiş gözleriyle sadece bir nesne haline geldi.

Kapıdan, sonu gelmez bir tören alayı gibi birileri girmeye başlamıştı; önce, gece için sarındığı dantel şalı ve broşuyla son derece haşmetli görünen, onu gördüğünde hemen rahatlayıp gülümseyerek ve şefkatle bakan, fakat yabancıyı gördüğünde yüzü tekrar sertleşen Bayan Fisher; sonra dünyadaki bütün erkeklerden çok daha temiz, çok daha düzenli ve çok daha özenle giyinip taranmış Bay Wilkins; ardından

içeri girerken aceleyle kıyafetini düzeltmeye devam eden Bayan Wilkins; sonra hiç kimse.

Leydi Caroline geç kalmıştı. Neredeydi? Gongu duymuş muydu? Tekrar çalınması gerekmez miydi? Yemeğe gelmeyeceğini düşünmek bile...

Briggs buz kesti.

Bayan Fisher'ın salona girmesi üzerine Rose'un dirseğini tutarak, "Bizi tanıştır," dedi Frederick.

"Kocam," dedi Rose onun elini tutarak, yüzü çok zarifti.

"Bu," diye düşündü Bayan Fisher, "kocaların sonuncusu olmalı, tabii Leydi Caroline gizli bir koca ortaya çıkarmazsa."

Yine de adamı nezaketle karşıladı çünkü kesinlikle tam bir koca gibi görünüyordu, koca olmadıkları halde her tarafta öyleymiş gibi yaparak dolaşan insanlara hiç benzemiyordu ve herhalde eve dönerken karısına eşlik etmek için ay sonunda geldiğini düşündüğünü söyleyerek artık evin tamamen dolduğunu belirtti. "Yani," diye ekledi Briggs'e gülümseyerek, "sonunda paramızın karşılığını gerçekten alıyoruz."

Briggs istemsizce sırıttı çünkü birinin kendisiyle şakalaştığını anlayabilecek durumdaydı fakat ne Bayan Fisher'ı duymuştu ne de ona bakıyordu. Sadece gözlerini kapıya dikmekle kalmamış, tüm bedeniyle oraya odaklanmıştı.

Kendi sırası gelip tanıştırıldığında Bay Wilkins çok misafirperver davrandı ve Frederick'e, "Bayım," diye hitap etti.

"Pekâlâ bayım," dedi Bay Wilkins içtenlikle, "İşte buradayız, hepimiz buradayız." Adamın elini anlayışlı bir tavırla sıktı fakat bu anlayış karşılıklı değildi çünkü Arbuthnot henüz sıkıntılı bir yola girmek üzere olduğunu bilmiyordu, bir erkeğin yapması gerektiği gibi, dosdoğru gözünün içine baktı ve bakışlarının, bir bakışın yapabileceği kadar açık şekilde onun güvenilirliğini, dürüstlüğünü, doğruluğunu Arbuthnot'a aksettirmesine izin verdi; gerçekten darda kaldığında

yetişecek bir arkadaşıymış gibi bakıyordu. Bay Wilkins, Bayan Arbuthnot'ın kıpkırmızı kesildiğini fark etti. Daha önce böyle kızardığını görmemişti. "Eh, onlara lazım olan adam benim," diye düşündü.

Lotty'nin karşılaması coşkuluydu. İki eliyle birden sıktı adamın elini. Frederick de iki eliyle onun ellerini sıkarken Lotty omzunun üstünden Rose'a bakıp, "Sana dememiş miydim?" dedi gülerek.

"Ne demiştiniz ona?" diye sordu Frederick, bir şey söylemiş olmak için. Kendisini karşılama tarzları kafasını karıştırmıştı. Belli ki hepsi onu bekliyordu, sadece Rose değil.

Sarışın ama hoş genç kadın sorusuna cevap vermedi fakat onu gördüğüne olağanüstü derecede memnun olmuş gibiydi. Neden onu gördüğüne böyle memnun olmuştu ki?

"Burası ne kadar güzel bir yer," dedi Frederick, kafası karışmıştı ve aklına gelen ilk şeyi söyledi.

"Burası bir aşk teknesi," dedi sarışın genç kadın hevesle ki bu söylediği Frederick'in aklını daha da karıştırdı.

Ve kafa karışıklığı, yaşlı hanımın söylediği şu sözlerle ölçüsüz hale geldi: "Beklemeyeceğiz. Leydi Caroline her zaman geç kalır." Ancak o zaman, onun ismini duyduğunda, Leydi Caroline'ı gerçekten ve gerektiği gibi hatırladı ve onu düşünmek kafasının karışıklığını haddinden fazla artırdı.

Yemek odasına girerken rüyada gibiydi. Buraya Leydi Caroline'ı görmek için gelmişti ve ona da böyle söylemişti. Hatta aptallık edip –doğruydu ama ne kadar aptalcaydı– gelmemek için kendine engel olamadığını da söylemişti. Leydi Caroline onun evli olduğunu bilmiyordu. İsminin Arundel olduğunu sanıyordu. Londra'daki herkes onu Arundel olarak tanırdı. Buna alışmıştı ve o kadar uzun süredir bu isimle yazıyordu ki adeta isminin gerçekten bu olduğunu sanıyordu. Leydi Caroline'ın kendisini bahçedeki bankta, yani ona buraya geldiğini çünkü kendisine engel olamadığını söylediği yerde bıraktığından beri geçen kısa süre içinde, Rose'u

tekrar bulmuş, tutkuyla kucaklanmış ve Leydi Caroline'ı unutmuştu. Leydi Caroline'ın geç kalmasının yorgun veya sıkılmış olduğu manasına gelmesi ve yemeğe hiç gelmeyecek olması olağanüstü bir şans olurdu. O zaman yapabilirdi; hayır, yapamazdı. Zaten yüzü hep kızaran, tıknaz biriydi ama böyle bir korkaklığın düşüncesiyle, her zamankinden bile fazla kızardı. Hayır, yemekten sonra çıkıp giderek trene yetişemez ve Roma'ya giderek ortadan kaybolamazdı; Rose da onunla gitmedikçe olmazdı. Öyle bile olsa, ne firar olurdu ama. Hayır, yapamazdı.

Yemek odasına girdiklerinde Bayan Fisher masanın başına geçti, burası Bayan Fisher'ın evi miydi diye kendi kendine sordu. Bilmiyordu; hiçbir şey bilmiyordu ve Bayan Fisher'a meydan okuduğu önceki günlerde masanın diğer ucunu kendi yeri olarak seçen Rose, çünkü sonuçta hiç kimse bir masaya bakarak neresinin başı neresinin sonu olduğunu söyleyemezdi, Frederick'i yanına oturttu. Frederick keşke, diye düşündü, Rose'la yalnız olabilseydi; Rose'la yalnızca beş dakika yalnız kalsa, böylece ona sorabilirdi...

Fakat muhtemelen ona hiçbir şey sormaz ve sadece öpmeye devam ederdi.

Frederick etrafına bakındı. Sarışın genç hanım Briggs denilen adama gidip Bayan Fisher'ın yanında oturmasını söylüyordu; öyleyse bu ev Bayan Fisher'ın değil sarışın genç hanımın mıydı? Bilmiyordu, hiçbir şey bilmiyordu ve sarışın hanım Rose'un öbür tarafına oturdu, böylece onun, Frederick'in karşısına ve burada oldukları zaten çok açık olmasına rağmen, "İşte buradayız," diyen güleç adamın yanına oturmuş oldu.

Frederick'in yanında ve onunla Briggs arasında boş bir sandalye vardı: Leydi Caroline'ın sandalyesi. Leydi Caroline, Rose'un Frederick'in hayatındaki varlığını ne kadar biliyorsa, Rose da Leydi Caroline'ın Frederick'in hayatındaki varlığını o kadar biliyordu. İkisi de ne düşünecekti? Bilmi-

yordu; hiçbir şey bilmiyordu. Evet, bildiği bir şey vardı, bu da karısıyla arasının düzelmiş olduğuydu, aniden, mucizevi, anlaşılmaz ve ilahi bir şekilde. Bundan başka hiçbir şey bilmiyordu. Başa çıkamayacağı bir durumda olduğunu hissediyordu. Bu durum onu elbet bir yere götürecekti. Kendisi sadece sürüklenebilirdi.

Frederick sessizlik içinde çorbasını içti ve gözler, tam karşısında oturan genç hanımın etkileyici iri gözleri onun üzerindeydi, hissedebiliyordu, bakışlarında giderek büyüyen sorular vardı. Son derece zeki ve çekici gözler olduklarını görebiliyordu ve bu sorgulama haricinde iyi niyetle bakıyorlardı. Belki de Frederick'in konuşması gerektiğini düşünüyordu, ama her şeyi biliyor olsa öyle düşünmezdi. Briggs de konuşmuyordu. Briggs huzursuz görünüyordu. Briggs'in derdi neydi acaba? Ayrıca Rose da konuşmuyordu ama bu doğaldı. Hiçbir zaman konuşkan biri olmamıştı. Yüzünde çok güzel bir ifade vardı. Leydi Caroline geldikten sonra bu ifade ne kadar kalırdı yüzünde? Bilmiyordu, hiçbir şey bilmiyordu.

Fakat Bayan Fisher'ın solundaki güleç adam herkese yetecek kadar konuşuyordu. Bu adam bir vaiz olmalıydı. Böyle sesler kürsülere yakışırdı; altı ayda ona piskoposluk kazandırırdı. Sandalyesinde kıpırdanıp duran Briggs'e –Briggs neden sandalyesinde kıpırdanıp duruyordu?– Arbuthnot'la aynı trenden inmiş olması gerektiğini açıkladı ve hiçbir şey söylemeyen Briggs bariz bir muhalefetle kıvrandığında, bunu kanıtlamayı görev edindi ve gerçekten de uzun, anlaşılır cümlelerle kanıtladı.

Frederick, "Şu güzel konuşan adam kim?" diye sordu Rose'a fısıltıyla ve karşısında oturan genç hanım, belli ki kulakları vahşi canlıların kulakları kadar keskindi, cevapladı: "O benim kocam."

"Bu durumda kurallara göre," dedi Frederick memnun bir halde, kendini toparlayarak, "onun yanına oturmamanız gerekirdi."

"Ama oturmak istiyorum. Onunla yan yana oturmak hoşuma gidiyor. Buraya gelmeden önce oturmazdım."

Frederick'in aklına buna karşılık söyleyebileceği bir şey gelmedi, sadece gülümsedi.

"Bu mekân yüzünden," dedi genç hanım, başını sallayarak. "İnsanın anlamasını sağlıyor. Buradan gitmeden önce ne kadar çok şey anlayacağınızı hiç bilmiyorsunuz."

"Umarım öyle olur," dedi Frederick gerçek bir hevesle.

Çorba gitmiş ve balık gelmişti. Briggs, boş sandalyenin diğer tarafında, öncekinden de daha huzursuz görünüyordu. Briggs'in derdi neydi acaba? Balık sevmiyor muydu?

Frederick, kendi durumunda olsaydı Briggs'in huzursuzluğunu nasıl göstereceğini merak etti. Frederick bıyığını silip duruyor ve bakışlarını tabağından kaldıramıyordu ama hissettiklerini en fazla bu kadar gösterebiliyordu.

Başını kaldırmamasına rağmen karşısında oturan genç hanımın gözlerinin projektör gibi kendisini taradığını hissediyordu ve Rose'un gözleri de ondaydı, biliyordu; fakat sorgulamadan, güzellikle, bir hayır duası gibi duruyordu üzerinde. Leydi Caroline geldikten sonra daha ne kadar öyle kalacaklardı? Bilmiyordu, hiçbir şey bilmiyordu.

Frederick bıyığını gereksiz yere yirminci kez sildi, ellerinin titremesine engel olamıyordu ve karşısında oturan genç hanım ellerinin titrediğini görünce onu ısrarla gözlemeye devam etti. Neden kadının gözleri onu böyle ısrarla araştırıyordu? Bilmiyordu, hiçbir şey bilmiyordu.

Derken Briggs ayağa fırladı. Briggs'in derdi neydi acaba? Ah... tabii... tamam: O gelmişti.

Frederick bıyığını sildi ve o da ayağa kalktı. İşte başlıyordu. Gülünç, mantıksız bir durumdu bu. Eh, ne olursa olsun kendisi ancak sürüklenebilirdi... sürüklenir ve Leydi Caroline'ın gözünde ahmak gibi görünürdü, kesinlikle hilebaz bir ahmak; aynı zamanda aşağılık bir ahmak, çünkü bahçede, hiç şüphesiz titreyen bir sesle –budalaca ve ahmak-

ça– buraya kendine engel olamadığı için geldiğini söylediğinden onunla alay ettiğini düşünebilirdi. Leydi Caroline onu akşam yemeğine davet ettiği arkadaşı olarak tanıştırdığında –Leydi Caroline onu Rose'la tanıştırdığında– sevgili Rose'un gözünde neye benzeyeceğini ise ancak Tanrı bilirdi.

Bu nedenle, ayağa kalkıp faciadan önce bıyığını son kez sildi.

Fakat Minik'i hesaba katmıyordu.

Bu yetenekli ve deneyimli genç hanım Briggs'in kendisi için tuttuğu sandalyeye oturdu ve başka kimse tek kelime bile edemeden önce Lotty'nin hevesle eğilerek, "Baksana Caroline, Rose'un kocası buraya ne kadar çabuk geldi!" demesi üzerine yüzünde şaşkınlığın en ufak bir gölgesi olmadan Frederick'e döndü ve bir melek gibi gülümseyip elini uzatarak, "Ah, ben de ilk gecenizde geç kaldım," dedi.

Droitwich'lerin kızı...

Yirmi İkinci Bölüm

O gece dolunay gecesiydi. Bahçe, bütün çiçeklerin bembeyaz göründüğü büyülü bir yerdi. Zambaklar, defneler, portakal çiçekleri, beyaz şebboylar, beyaz karanfiller, beyaz güller – hepsini gündüz olduğu kadar açık seçik görebiliyordunuz; fakat renkli çiçekler yalnızca koku olarak varlardı.

Yemekten sonra daha genç üç hanım üst bahçenin sonundaki alçak duvarda oturuyordu; Rose diğerlerinden biraz ayrıydı ve muazzam Ay'ın, Shelley'nin yüz yıl önce son aylarını geçirdiği yerin* üzerinde yavaşça ilerlemesini izliyordu. Deniz, Ay'ın yarattığı patika boyunca kıpırdanıyordu. Yıldızlarsa göz kırpıp titreşiyordu. Dağlar, bir araya toplanmış küçük ev kümelerinden yansıyan ışıklarla puslu, mavi çizgiler şeklinde görünüyordu. Bahçedeki bitkiler tamamen hareketsiz, düz ve kıpırtısızdı, havadaki hafif dalgalanmalardan etkilenmiyorlardı. Cam kapıdan görünen yemek odası, masadaki yanan mumlar ve muhteşem çiçeklerle –bu akşam latinçiçekleri ve kadifeçiçekleri vardı– sihirli bir renk mağarası gibi parlıyordu ve masanın etrafında oturmuş sigara içen üç adam, dışarısının sessizliğinden, muazzam ve serin sakinliğinden bakılınca tuhaf, hareketli figürler gibi görünüyordu.

* İngiliz şair ve yazar Percy Bysshe Shelley (1792-1822) hayatının son yıllarını La Spezia bölgesinde geçirmiştir. (ç.n.)

Bayan Fisher salona, ateşin başına gitmişti. Minik ile Lotty, yüzlerini gökyüzüne çevirmiş halde, ara sıra fısıltıyla konuştular. Rose hiçbir şey söylemedi. Onun da yüzü yukarı dönüktü. Yıldızların ışığıyla muhteşem bir siluete dönüşmüş olan fıstık çamına bakıyordu. Minik'in gözleri ara sıra Rose'a takılıyordu; Lotty'ninkiler de öyle. Çünkü Rose çok güzeldi. O an herhangi bir yerde, çok iyi bilinen tüm güzelliklerin arasında, Rose güzel olurdu. O gece hiç kimse onu gölgeleyemez, ışığını söndüremezdi; bariz şekilde parlıyordu.

Lotty, Minik'in kulağına eğildi ve "Aşk," diye fısıldadı.

Minik başıyla onayladı. "Evet," dedi alçak sesle.

İtiraf etmeye mecburdu. Aşkın burada olduğunu anlamak için yalnızca Rose'a bakmak yeterliydi.

"Hiçbir şeye benzemez," diye fısıldadı Lotty.

Minik sessizdi.

"İnsanın sevdiği birinin olması ne güzel şey," diye fısıldadı Lotty bir süre durakladıktan sonra, ikisi de Rose'un yukarı çevirdiği yüzünü izliyordu. "Dünyada böyle mucizeler yaratan başka bir şey olup olmadığını belki sen bana söyleyebilirsin."

Fakat Minik söyleyemezdi; söyleyebilseydi bile tartışmaya başlanacak bir gece değildi. Bu gece...

Kendini durdurdu. Yine aşk. Her yerdeydi. Ondan kaçış yoktu. Buraya ondan kaçmak için gelmişti ama buradaki herkes aşkın farklı evrelerindeydi. Bayan Fisher bile sevginin kanadındaki pek çok tüyden birine dokunmuş gibi görünüyordu ve yemekte çok farklıydı; Bay Briggs yemeğini yemediği için endişe doluydu ve ona doğru çevirdiği yüzü anne sevgisiyle yumuşuyordu.

Minik, yıldızların arasında kıpırtısız duran çam ağacına baktı. Güzellik insanı âşık ediyor ve aşk insanı güzelleştiriyordu...

Kendini savunmak, aşktan korunmak ve onu uzak tutmak ister gibi şalına sıkıca sarındı. Duygusallaşmak istemiyordu. Burada öyle olmamak zordu; nefis gece insanın tüm çatlaklarından gizlice sızıyor ve kendisiyle birlikte, insan istese de istemese de muazzam duygular getiriyordu – insanın başa çıkamadığı duygular, ölüm, zaman ve boşa giden şeylerle ilgili koca koca düşünceler; muhteşem ve kahredici şeyler, görkemli ve kasvetli, aynı anda hem coşku hem dehşet ve muazzam, yürek dağlayan bir özlem. Kendini ufacık ve fena halde yalnız hissetti. Kendini çıplak ve savunmasız hissetti. İçgüdüsel olarak şalına daha sıkı sarındı. Şifondan yapılmış bu şeyle kendini sonsuzluktan korumaya çalıştı.

"Sanırım," diye fısıldadı Lotty, "Rose'un kocası sana sıradan, iyi huylu, orta yaşlı bir adam gibi görünmüştür."

Minik bakışlarını yıldızlardan indirdi ve zihnini odaklamaya çalışırken bir an Lotty'ye baktı.

"Sadece biraz fazla kızarık, biraz fazla toparlak bir adam," diye fısıldadı Lotty.

Minik başını eğdi.

"O kadar değil işte," diye fısıldadı Lotty. "Rose tüm bunlardan fazlasını görüyor. Bunlar yalnız birer kabuk. O, bizim göremediğimiz şeyleri görüyor çünkü ona âşık."

Her zaman şu aşk…

Minik ayağa kalkıp şalına sımsıkı sarınarak gündüzleri oturduğu köşeye doğru gitti ve orada tek başına duvarın üstüne oturup öbür taraftaki denize doğru baktı; güneşin battığı denize, üzerine Fransa'nın çok uzaklardaki loş ışıklarının serildiği denize.

Evet, aşk mucizeler yaratıyordu ve Bay Arundel –diğer ismine hemen alışamıyordu– Rose için aşkın ta kendisiydi; ama aynı zamanda makûs mucizeler de yaratırdı, insanları, kendisinin de çok iyi bildiği gibi, her zaman azizlere ve meleklere dönüştürmezdi. Ne üzücü ki bazen gerçekten ters şeyler yapardı. Hayatı boyunca kapısını çok fazla çalmıştı.

Eğer onu rahat bırakmış olsaydı, en azından makul ve seyrek miktarda olsaydı, belki, diye düşündü, epey düzgün, cömert, nazik bir insana dönüşebilirdi. Peki, kendisi ne olmuştu, Lotty'nin bu kadar çok bahsettiği aşk sayesinde? Minik makul, adil bir tanım bulmaya çalıştı. Kendisi şımarık, asık suratlı, güvenilmez ve bencil bir kız kurusuydu.

Yemek odasının cam kapısı açıldı ve üç adam bahçeye çıktı, Bay Wilkins'in sesi önlerinden gidiyordu. Bütün konuşmaları o yapıyormuş gibiydi, diğer ikisi hiçbir şey söylemiyordu.

Belki de Lotty ile Rose'un yanına gitse daha iyi olurdu; Bay Briggs tarafından keşfedilip bu çıkmazda kıstırılmak yorucu olurdu.

Gönülsüzce kalktı, çünkü kendisini bu şekilde davranmaya, oturmak istediği her yerden kalkmaya zorladığı için Bay Briggs'in affedilmez olduğunu düşünüyordu; kızgınlığından dolayı kendini kasvetli ve haşin biri gibi hissederek ve hissettiği kadar kasvetli ve haşin görünmeyi dileyerek defne çalısının arasından ortaya çıktı; böylece Bay Briggs'in ruhunda bir nefret uyandırabilir ve ondan kurtulabilirdi. Ama ne kadar uğraşırsa uğraşsın öyle görünemeyeceğini biliyordu. Yemekte Bay Briggs kadehini eline aldığında elleri titriyordu ve onunla önce kıpkırmızı, ardından bembeyaz kesilmeden konuşamıyordu ve Bayan Fisher'ın Minik'e dikilen bakışları, oğlunun incitilmemesini isteyen bir annenin ricasıyla doluydu.

Nasıl olur da bir insan, diye düşündü Minik, kaşları çatık halde köşesinden çıkarken, Tanrı'nın suretinde yaratılmış bir erkek böyle davranabilirdi; üstelik gençliği, çekiciliği ve zekâsıyla onun daha iyi şeylere layık olduğundan emindi. Adam zekiydi. Yemekte, Bayan Fisher cevap vermesi için Bay Briggs'i kendisine doğru dönmeye zorladığında onu dikkatle incelemişti ve zeki olduğundan emindi. Aynı zamanda karakterliydi; kafasında ve alnının biçiminde asil bir

şeyler vardı – asil ve nazik. Daha da acınası olan, yalnızca dış görünüşe bakarak kara sevdaya tutulması ve bir kadının etrafında pervane olup gücünü, içsel huzurunu ziyan etmesiydi. Eğer onun içini görebilseydi, derisinin ve kıyafetlerinin ötesini, Bay Briggs deva bulurdu ve kendisi de bu muhteşem gecede rahatsız edilmeden oturmaya devam edebilirdi.

Defne çalısını geçer geçmez telaş içindeki Frederick'le karşılaştı.

"Önce sizi bulmaya karar verdim," dedi Frederick, "Rose'a gitmeden önce." Sonra çabucak ekledi: "Ayaklarınızı öpmek istiyorum."

"Öyle mi?" dedi Minik gülümseyerek. "Öyleyse gidip yeni bir ayakkabı giymeliyim. Bunlar pek temiz değil."

Frederick'e karşı aşırı yardımsever hissediyordu kendini. En azından o bundan sonra kendisine yapışmayacaktı. Yapıştığı günler, son derece ani ve son derece beklenmedik şekilde bitmişti. Kibar adamdı; hoş adamdı. Artık ondan kesinlikle hoşlanıyordu. Belli ki Frederick içinden çıkılamayacak bir durumdaydı ve yemekte her şeyi iyice karmaşık hale getirecek bir şey söylemeden onu tam zamanında durdurduğu için Lotty'ye minnettardı. Ama nasıl bir duruma düşmüş olursa olsun artık çıkmıştı; onun ve Rose'un yüzünde aynı ışık vardı.

"Artık size sonsuza kadar tapacağım," dedi Frederick.

Minik gülümsedi. "Öyle mi?" dedi.

"Önceden size güzelliğinizden dolayı tapardım. Bundan sonra yalnızca bir hayal kadar güzel olduğunuz için değil, aynı zamanda bir erkek kadar usturuplu olduğunuz için tapacağım size."

Minik güldü. "Ben mi?" dedi neşeyle.

"O tez canlı genç kadın," diye devam etti Frederick, "Tanrı'nın lütfu olan o tez canlı genç kadın, Rose'un kocası olduğumu pat diye söylediğinde, tam olarak bir erkeğin arkadaşına davranacağı gibi davrandınız."

"Öyle mi yaptım?" dedi Minik, büyüleyici gamzesi iyice belirginleşmişti.

"En ender, en değerli bileşim," dedi Frederick, "bir kadın olmak ve bir erkeğin sadakatine sahip olmaktır."

"Öyle mi?" diye gülümsedi Minik, biraz özlemle. Bunlar gerçekten hoş iltifatlardı. Keşke gerçekten öyle biri olsaydı...

"Ve sizin ayaklarınızı öpmek istiyorum."

"Bu sizi zahmetten kurtarmaz mı?" diye sordu ona elini uzatarak.

Frederick elini tutup hızla öptü ve tekrar telaşla uzaklaştı. "Tanrı sizi korusun," dedi uzaklaşırken.

"Valizleriniz nerede?" diye seslendi Minik arkasından.

"Ah, Tanrım, evet..." dedi Frederick duraklayarak. "İstasyonda."

"Birini gönderip aldıracağım."

Frederick çalıların ardında gözden kayboldu. Minik gerekli emirleri vermek üzere eve girdi; böylece Domenico, o akşam ikinci kez, kendini Mezzago'ya seyahat ederken buldu ve giderken merak içindeydi.

Minik bu iki insanın kusursuz mutluluğu için gerekli ayarlamaları yaptıktan sonra ağır ağır tekrar bahçeye çıktı, düşünceler içinde kaybolmuştu. Aşk, kendisi hariç herkese mutluluk getiriyor gibiydi. Oradaki herkesi, farklı halleriyle kesinlikle ele geçirmişti, kendisi hariç. Zavallı Bay Briggs, aşkın en az haysiyetli hali tarafından ele geçirilmişti. Zavallı Bay Briggs. Huzur bozucu bir sorundu ve ertesi gün gidecek olduğundan Minik maalesef onu çözemeyecekti.

Diğerlerinin yanına vardığında Bay Arundel –onun Bay Arundel olmadığını unutup duruyordu– çoktan Rose'un koluna girmişti, muhtemelen gözlerden daha uzak olan alt bahçeye doğru uzaklaşıyorlardı. Birbirlerine söyleyecek çok şeyleri olduğuna hiç şüphe yoktu; aralarında ters giden bir şeyler vardı ama aniden yoluna girmişti. San Salvatore, derdi Lotty olsa, işte San Salvatore mutluluk mucizesini göste-

riyordu. Buranın büyüsüne tamamen inanabilirdi. Kendisi bile yıllardır olmadığı kadar mutluydu burada. Eli boş dönecek tek kişi Bay Briggs olacaktı.

Zavallı Bay Briggs. Minik, grubun yanına geldiğinde Bay Briggs mutlu olamayacak kadar hoş ve çocuksu görünüyordu. Mekânın sahibinin, tüm bunları borçlu oldukları kişinin, buradan kutsanmadan gidecek tek kişi olması çok yakışıksız görünüyordu.

Minik'in içini vicdan azabı kapladı. Bu evde çok güzel günler geçirmiş, Bay Briggs'in bahçesinde uzanmış, onun çiçeklerinin keyfini çıkarmış, onun manzarasını sevmiş, onun eşyalarını kullanmış, rahat etmiş, dinlenmişti; aslında iyileşmişti. Hayatının en boş, en huzurlu ve en düşünceli zamanını geçirmişti; tüm bunları ona borçluydu. Ah, ona haftalık olarak, elde ettiği faydayla orantısız, komik ve küçük bir tutar ödediğini biliyordu ama karşılık olarak neydi ki bu? Ayrıca Lotty ile tanışmasını tamamen ona borçlu değil miydi? Başka türlü Lotty ile asla karşılaşmazdı; onu asla tanımazdı.

Vicdan azabı hızlı, sıcak eliyle Minik'e dokundu. İçgüdüsel bir minnettarlık doldu içine. Doğruca Briggs'e gitti.

"Size çok şey borçluyum," dedi, ona borçlu olduğunu aniden fark etmenin etkisi ve hem öğle hem de akşam yemeklerindeki kabalığının utancıyla. Elbette Bay Briggs'in onun kabalık ettiğinden haberi yoktu. Elbette içindeki huysuzluk her zamanki gibi dış görünüşüne tamamen farklı yansımıştı; ama kendisi biliyordu. Kabalık etmişti. Yıllardır herkese karşı kabalık ediyordu. İçini görebilen bir göz, diye düşündü Minik, gerçekten içini görebilen bir göz, onun aslında ne olduğunu görürdü – şımarık, asık suratlı, güvenilmez ve bencil bir kız kurusu.

Bu yüzden, "Size çok şey borçluyum," dedi Minik coşkuyla, dosdoğru Briggs'e giderek; bu düşüncelerle alçakgönüllü duygulara kapılmıştı.

Briggs ona merakla baktı. "Bana mı borçlusunuz?" dedi. "Ama borçlu olan... borçlu olan..." diye kekeledi. Onu kendi bahçesinde görmek... Bahçedeki hiçbir şey, hiçbir beyaz çiçek, ondan daha beyaz, daha zarif değildi.

"Lütfen," dedi Minik daha büyük bir coşkuyla, "zihninizden gerçekler haricindeki her şeyi çıkarır mısınız? Bana hiçbir şey borçlu değilsiniz. Nasıl olabilirsiniz?"

"Size hiçbir şey borçlu değil miyim?" diye tekrar etti Briggs. "Ama size borçlu olduğum şey ilk görüşte... ilk görüşte..."

"Ah, Tanrı aşkına... Tanrı aşkına," dedi Minik yalvarırcasına, "lütfen doğal olun. Mütevazı olmayın. Neden mütevazı olasınız? Sizin mütevazı olmanız çok saçma. Benden elli kat daha değerlisiniz."

"Akılsızca," diye düşündü Bay Wilkins, Lotty duvarın üzerinde otururken kendisi de orada dikiliyordu. Şaşırmıştı, endişelenmişti, Leydi Caroline'ın Briggs'i böyle cesaretlendirmesine inanamıyordu. "Akılsızca... hem de çok," diye düşündü Bay Wilkins başını iki yana sallayarak.

Briggs'in durumu zaten o kadar kötüydü ki onunla ilgili izlenecek tek yol onu tamamen reddetmek, diye düşündü Bay Wilkins. Yarım yamalak tedbirler Briggs'e pek etki etmezdi ve nezaket ile samimi konuşmalar, mutsuz genç tarafından ancak yanlış anlaşılabilirdi. Droitwich'lerin kızı gerçekten ona cesaret vermek arzusunda olamazdı, bunu düşünmek mümkün değildi. Briggs iyiydi hoştu ama Briggs'ti işte; sadece ismi bile bunu kanıtlıyordu. Belki de Leydi Caroline sesinin, yüzünün etkisini ve başka zaman sıradan görünecek sözcüklerin o söylediğinde nasıl cesaretlendirici göründüğünü tam olarak takdir edemiyordu. Fakat bu sözcükler pek de sıradan sayılmazdı; Leydi Caroline'ın bu kelimeleri yeteri kadar ölçüp tartmadığından korkuyordu Bay Wilkins. Leydi Caroline'ın gerçekten de danışacağı birine ihtiyacı vardı; kendisi gibi sağduyulu, tarafsız bir avukata. İşte oradaydı,

Briggs'in önünde neredeyse ona dokunacakmış gibi duruyordu. Elbette Briggs'e teşekkür etmek gerekirdi, çünkü onun evinde çok güzel bir tatil geçiriyorlardı ama ölçüsüzce teşekkür etmeye ve Leydi Caroline'ın bunu tek başına yapmasına gerek yoktu. Daha o akşam Bay Wilkins, ertesi gün Briggs'i uğurlarken hepsinin minnettarlığını toplu olarak ifade ettiği bir teşekkür mektubunu kendisine sunma konusunu düşünmüştü; ama ona bu şekilde teşekkür edilmemeliydi, ay ışığında, bahçede, Briggs'in abayı yaktığı açıkça belli olan hanım tarafından.

Bu yüzden Bay Wilkins bu durumdan hızla çıkması için Leydi Caroline'a yardım etmek arzusuyla, büyük bir içtenlikle şöyle dedi: "En doğrusu bu Briggs, size teşekkür edilmesi gerekir. Lütfen benim ve karımın teşekkürlerimizi de Leydi Caroline'ınkilere ilave etmeme izin verin. Yemekte hep birlikte size teşekkür etmemiz gerekirdi. Şerefinize kadeh kaldırmalıydık. Kesinlikle birtakım..."

Fakat Briggs onu hiç dikkate almadı; sanki hayatında gördüğü ilk kadınmış gibi gözünü kırpmadan Leydi Caroline'a bakıyordu. Bay Wilkins, Leydi Caroline'ın da kendisini hiç dikkate almadığını gözlemledi; o da, neredeyse cazibeli denebilecek tuhaf bir edayla Briggs'e bakmaya devam ediyordu. Son derece akılsızcaydı. Son derece.

Diğer yandan, dikkatini Bay Wilkins'ten hiç ayırmayan Lotty, duvarın üstünden inip kocasının koluna girmek ve onu uzaklaştırmak için tam da Leydi Caroline'ın özel bir desteğe ve korumaya ihtiyaç duyduğu o anı seçti.

"Sana bir şey söylemek istiyorum Mellersh," dedi Lotty tam o önemli anda, ayağa kalkarak.

"Birazdan," dedi Bay Wilkins, eliyle işaret ederek.

"Hayır, şimdi," dedi Lotty ve kocasını çekerek uzaklaştırdı.

Bay Wilkins aşırı bir isteksizlikle gitti. Briggs'in yularını gevşetmemek gerekirdi, bir santim bile.

"Peki, nedir sorun?" diye sordu sabırsızca, karısı onu eve doğru götürürken. Leydi Caroline bu şekilde, sıkıntıya açık bir halde bırakılmamalıydı.

"Ah, ama o sıkılmıyor," diyerek ona güvence verdi Lotty, sanki kocası aklından geçenleri yüksek sesle söylemiş gibi, ki kesinlikle söylememişti. "Caroline halinden gayet memnun."

"Hayır, hiç de değil. Şu genç Briggs..."

"Elbette öyle. Ne bekliyordun ki? Hadi gel içeri, ateşin ve Bayan Fisher'ın yanına gidelim. Yalnız kaldı."

"Yapamam," dedi Bay Wilkins, geri çekilmeye çalışarak, "Leydi Caroline'ı bahçede yalnız bırakamam."

"Saçmalama Mellersh, yalnız değil ki. Ayrıca sana söylemek istediğim bir şey var."

"Peki, söyle o zaman."

"İçeride."

Her adımda artan isteksizlikle Bay Wilkins, Leydi Caroline'dan giderek uzaklaştırıldı. Artık karısına inanıyor ve ona güveniyor; fakat bu durumla ilgili korkunç bir hata yaptığını düşünüyordu. Salonda Bayan Fisher şöminenin yanında oturuyordu ve karanlık çöktükten sonra bahçeler ve ay ışığı yerine odaları ve ateşleri tercih eden Bay Wilkins'e kesinlikle daha uygundu, Leydi Caroline da sağ salim yanında olsaydı dışarıda olmaktansa içeride olmak daha makul gelecekti. Durum böyleyken, içeri büyük bir gönülsüzlükle girdi.

Ellerini birleştirip kucağına koymuş olan Bayan Fisher hiçbir şey yapmıyor, sadece gözlerini dikmiş ateşe bakıyordu. Lamba rahatça kitap okunabilecek şekilde ayarlanmıştı ama okumuyordu. Göçüp gitmiş ünlü dostları, o akşam okunmaya değer görünmüyordu. Artık hep aynı şeyleri söylüyorlardı; sürekli aynı şeyleri söylüyorlardı ve bundan sonra ağızlarından hiç yeni bir şey çıkmayacaktı. Şimdiye kadar bildiği herkesten daha büyük olduklarına şüphe yoktu fakat

muazzam bir dezavantajları vardı, hepsi ölüydü. Bundan sonra onlardan bir şey beklenemezdi; peki hâlâ yaşamaya devam edenlerden neyi beklemezdi ki insan? Yaşayanları ve gelişmeye devam edenleri istiyordu yanında, kristalleşenler ve yitip gidenler onu yoruyordu. Keşke bir oğlum olsaydı, diye düşünüyordu; Bay Briggs'e benzeyen, onun gibi tatlı bir oğlan, ilerleyen, gelişen, canlı, sevecen, onunla ilgilenen ve onu seven...

Onun yüzünü gören Bayan Wilkins'in kalbi birazcık buruldu. "Zavallı ihtiyar," diye düşündü, yaşlılığın verdiği tüm yalnızlık üstüne çökmüştü; insanın dünyada uzun süre kalmasının, burada artık pek de istenmediğini hissetmesinin sonucu olan, arkadaş edinmekte başarısız olmuş çocuksuz bir ihtiyarın katıksız yalnızlığı. İnsanlar ancak çiftler halinde gerçekten mutlu olabiliyorlarmış gibi görünüyordu; herhangi türde bir çift, mutlaka sevgili olmak gerekmiyordu, arkadaş çifti, anne ve çocuk çifti, ağabey ve kardeş çifti de olabilirdi. Peki, Bayan Fisher'ın diğer yarısı nereden bulunacaktı?

Bayan Wilkins, onu yine öpmesinin belki daha iyi olabileceğini düşündü. Bugün öğleden sonraki öpücük çok başarılıydı, öyle olduğunu biliyordu, Bayan Fisher'ın tepkisinden hemen anlamıştı. Bu yüzden eğilip onu öptü ve aslında gayet bariz olmasına rağmen neşeyle, "İçeri geldik," dedi.

Bu defa Bayan Fisher elini kaldırıp Bayan Wilkins'in yanağını kendi yanağına bastırdı; o canlı, sevgi dolu, sıcak, kanı hızla akan biriydi. Yanağına dokunurken bu tuhaf canlının yanında kendini güvende hissetti, alışılmadık şeyleri büyük bir doğallıkla yapan kadının bu hareketi de olağan kabul edeceğinden ve şaşırarak onu utandırmayacağından emindi.

Bayan Wilkins hiç şaşırmadı, bilakis mutlu oldu. "Sanırım onun çiftinin diğer yarısı benim," diye geçirdi aklından. "Sanırım benim, kesinlikle benim, Bayan Fisher'la sıkı dost olacağız!"

Başını kaldırdığında yüzü neşe doluydu. San Salvatore'nin meydana getirdiği gelişmeler aşırı sıra dışıydı. O ve Bayan Fisher... fakat ikisinin sıkı dost olduğunu *görmüştü.*

"Diğerleri nerede?" diye sordu Bayan Fisher. "Teşekkür ederim... canım," diye ekledi, Bayan Wilkins ayağının altına bir tabure koyarken, bir tabure gerektiği belliydi, Bayan Fisher'ın bacakları kısaydı çünkü.

"Yıllar boyunca," diye düşündü Bayan Wilkins dans eden gözleriyle, "Bayan Fisher'a tabure getirdiğimi görüyorum."

"Rose'lar," dedi kendini toplayarak, "alt bahçeye indiler, sanırım birbirlerini sevmek için."

"Rose'lar mı?"

"Frederick'ler diyeyim, hoşuna gidecekse. Tamamen birleşmiş ve ayırt edilemez haldeler."

"Neden Arbuthnot'lar demeyelim canım?" dedi Bay Wilkins.

"Pekâlâ Mellersh... Arbuthnot'lar olsun. Ve Caroline'lar..."

Hem Bay Wilkins hem de Bayan Fisher irkildi. Genellikle kendini tamamen kontrol edebilen Bay Wilkins, Bayan Fisher'dan bile fazla irkildi ve geldiğinden beri ilk kez karısına kızdığını hissetti.

"Gerçekten..." diye başladı öfkeyle.

"Pekâlâ Mellersh... öyleyse Briggs'ler."

"Briggs'ler!" diye bağırdı Bay Wilkins, şimdi gerçekten de çok kızmıştı; çünkü bu ima ona göre tüm Dester soyuna karşı çirkin bir hakaretti... ölü Dester'lara, yaşayan Dester'lara ve henüz doğmadıkları için zarar görmemiş olan Dester'lara. "Gerçekten..."

"Hoşuna gitmediyse," dedi Bayan Wilkins sahte bir uysallıkla, "özür dilerim Mellersh."

"Hoşuma gitmek! Sen aklını kaçırmışsın. Bugüne kadar birbirlerini bir defa bile görmemişlerdi."

"Bu doğru. Ama bu yüzden şimdi ileriye gidebiliyorlar."

"İleri gitmek!" Bay Wilkins'in elinden ancak bu çirkin sözcükleri tekrarlamak geldi.

"Hoşuna gitmediyse," dedi Bayan Wilkins yine, "özür dilerim Mellersh ama..."

Lotty'nin gri gözleri parladı ve yüzü, ilk karşılaştıkları gün Rose'u çok şaşırtan ışık ve inançla dalgalandı.

"Endişelenmek faydasız," dedi. "Senin yerinde olsam mücadele etmezdim. Çünkü..."

Durdu ve karşısındaki endişeli, ciddi suratlardan önce birine sonra diğerine baktı, ardından attığı kahkahayla birlikte ışık da yüzünde titreşip dans etti.

"Onları Briggs'ler olarak *görüyorum*," diye bitirdi Bayan Wilkins.

Son hafta San Salvatore'de leylaklar açtı ve tüm akasyalar çiçeklendi. Bir gün bahçe yepyeni bir kokuyla dolana kadar ne kadar çok akasya olduğunu kimse fark etmemişti ve bu çok narin ağaçlar, morsalkımın güzelim halefleriydi, titreşen yapraklarının arasından çiçekler sarkıyordu. O son hafta bir akasya ağacının altına uzanmak ve narin yapraklarıyla beyaz çiçekleri mavi gökyüzüne karşı titreşirken, en ufak bir esinti çiçeklerin kokusunu yayarken dalların arasından bakmak büyük bir mutluluktu. Aslında sonlara doğru bütün bahçe beyaz karanfillere ve beyaz çardak güllerine, leylaklara ve yaseminlere bürünmüş, en son da akasyaların kokusuyla taçlanmıştı. Mayısın ilk günü ayrılma vakti geldiğinde, tepeden aşağı inip demir kapılardan geçerek köye girdikten sonra bile, akasyaların kokusunu hâlâ duyabiliyorlardı.

MODERN KLASİKLER DİZİSİ - 175

Kocaları tarafından belirli kalıplara sokulan, sıklıkla ihmal edilen ve içselleştirdikleri toplum baskısıyla baş etmeye çalışan Bayan Wilkins ile Bayan Arbuthnot, gazetede gördükleri "kiralık şato" ilanının verdiği ilhamla cüretkâr bir plan yaparlar: Birlikte tatile çıkacaklardır. Kasvetli ve yağmurlu bir Londra'dan ayrılıp Akdeniz kıyılarındaki bu ortaçağ şatosuna vardıklarında karşılarında denizin ve türlü türlü çiçeklerin kokusuyla sarmalanacakları bir cennet bulurlar. Kirayı güzeller güzeli Leydi Caroline ve otoriter Bayan Fisher ile bölüşeceklerdir. Günlük hayatlarının yüklerinden kaçan bu dört kadın, kendilerini yeniden keşfetmenin ve hayattan beklentilerini dönüştürmenin eşiğindedir.

1922 yılında yayımlanan *Büyülü Nisan*, dönemin toplumsal ve ekonomik koşullarına ilişkin bir bakış açısı da sunar. Güçlü tasvirleri ve renkli karakterleriyle, ilk olarak 1935'te Harry Beaumont ve daha sonra 1992'de Mike Newell yönetmenliğinde beyazperdeye uyarlanan roman, nerede olursanız olun sizi San Salvatore'nin morsalkımlarına ve güneş ışığına davet ediyor.

ELIZABETH VON ARNIM (1866-1941): "Elizabeth von Arnim" olarak tanınan Mary Annette Beauchamp, 31 Ağustos 1866'da Avustralya'da doğdu, İngiltere'de büyüdü ve Londra'daki Royal College of Music'te org eğitimi aldı. Hem aristokrasinin hem de farklı edebiyat çevrelerinin içinde bulundu. Yarı-otobiyografik özellikler taşıyan ilk romanı *Elizabeth and Her German Garden* (Elizabeth ve Alman Bahçesi) 1898'de yayımlandı ve kısa sürede çok ilgi gördü. Kitabı imzalarken kullandığı "Elizabeth" mahlası da bundan sonra kalıcı hale geldi. Yıllar geçtikçe edebi kariyeri gelişti, son derece beğeni toplayan yirmi roman daha kaleme aldı ve uluslararası bir edebi itibar kazandı. En bilinen eserleri arasında *The Solitary Summer* (Issız Yaz, 1899), *The Benefactress* (Hayırsever, 1902), *Vera* (1921) ve *Mr. Skeffington* (Bay Skeffington, 1940) sayılabilir.

9 786254 054617

18 TL